ബിലാത്തി വിശേഷം.

കെ. പി. കേശവമേനോൻ ബി. എ.

ബാരിസ്റ്റർ-അററ്-ലാ

എഴുതിയതു.

BILATHI VISESHAM

BY

K. P. KESAVA MENON, B. A.,

BAR-AT-LAW.

CALICUT.

ബിലാത്തി വിശേഷം.

കെ. പി. കേശവമേനോൻ ബി. എ.
ബാരിസ്റ്റർ-അററ്-ലാ
എഴുതിയതു.

BILATHI VISESHAM

BY
K. P. KESAVA MENON, B. A.,
BAR-AT-LAW,
CALICUT.

CALICUT:
Printed by M. David at the Empress Victoria Press.
1916.

PRICE Rs. 1—4—0. വില 1ക. 4ണ.

പരേതനായ

എന്റെ പ്രിയ പിതാവിന്നു

ഭക്തി, ബഹുമാനം, വാത്സല്യ സൂചകമായി

സമൎപ്പണം ചെയ്യുന്നു.

ഗ്രന്ഥകൎത്താവു.

മുഖവുര.

ഏകദേശം മൂന്നര കൊല്ലങ്ങൾക്ക മുമ്പ ഞാൻ സ്വരാജ്യം വിട്ട ബിലാത്തിക്ക പോകുന്ന സമയത്ത അവിടത്തെ വിശേഷങ്ങളെ പററി ഇടക്കിടെ എഴുതി അറിയിക്കുവാനായി എന്റെ പല സ്നേഹിതന്മാരും എന്നോട പറഞ്ഞകൂട്ടത്തിൽ 'മനോരമ'യുടെ അന്നത്തെ പത്രാധിപരും ആവശ്യപ്പെടുക ഉണ്ടായി. മനോരമക്ക എഴുതുന്നതായാൽ, എന്നോട ആവശ്യപ്പെട്ട സ്നേഹിതന്മാൎക്കും, മററനേകം കേരളീയൎക്കും, ഒരേ സമയത്തുതന്നെ ബിലാത്തിയിലെ വിശേഷങ്ങളെ പററിയും മററും അറിവാക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്നവെച്ച അങ്ങിനെ ചെയ്വാൻ ഞാൻ നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു. സമയമില്ലായ്മകൊണ്ട എന്റെ ആഗ്രഹപ്രകാരം മുഴുവനും എനിക്ക സാധിച്ചില്ല. എങ്കിലും മൂന്നു കൊല്ലത്തിലിടക്ക ബിലാത്തിയെ സംബന്ധിക്കുന്ന പല വിഷയങ്ങളെ പററി 31 ലേഖനങ്ങൾ ഞാൻ മനോരമക്ക അയക്കുകയുണ്ടായി. സ്വരാജ്യത്തേക്ക മടങ്ങിവന്നതിന്നശേഷം ഈ ലേഖനങ്ങളെ പററി വളരെ സന്തോഷമായി പലരും എന്നോട പറഞ്ഞതുകൂടാതെ അവയെ ഒന്നായി ശേഖരിച്ച ഒരു പുസ്തകമാക്കി തീൎക്കുന്നതായാൽ അത കേരളീയൎക്ക വളരെ ഉപകാരമായി തീരുമെന്നുംകൂടി ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഈ അഭിപ്രായത്തിന്റെയും, എന്റെ ചില സ്നേഹിതന്മാരുടെ പ്രേരണയുടേയും ഫലമായാണ ഇപ്രകാരം ഇത 'ബിലാത്തിവിശേഷ'മെന്ന ഒരു പുസ്തകമാക്കി തീൎത്തിരിക്കുന്നത. 'ബിലാത്തിവിശേഷം' കേരളീയൎക്ക ആദ്യം പരിചയത്തിന്നിടയായത മനോരമാമൂലമായിട്ടാണ. ഈ പുസ്തകത്തിൽ കാണുന്ന ചില അദ്ധ്യായങ്ങൾ ആദ്യം മനോ

രമയിൽ ലേഖനങ്ങളായി ചേൎത്തിട്ടും ഉണ്ടു. ഈ പരിചയത്തെ സമ്പാദിക്കുവാനുള്ള അവസരവും, മനോരമയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ലേഖനങ്ങളെ ഈ പുസ്തകത്തിൽ ചേൎക്കുവാനുള്ള അനുവാദവും തന്നതിന്നു ഞാൻ ആ പത്രത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥന്മാരോടു ഈ സന്ദൎഭത്തിൽ തന്നെ ആത്മാൎത്ഥമായി നന്ദി പറയുന്നു.

മനോരമയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ലേഖനങ്ങൾക്കു പുറമെ വളരെ വിഷയങ്ങൾ ഈ പുസ്തകത്തിൽ ചേൎത്തിട്ടുണ്ടു. ആദ്യത്തെ ലേഖനങ്ങളിൽ തന്നെ പല ഭേദഗതികളും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു. എത്ര തന്നെ എഴുതിയാലും ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ജനങ്ങൾക്കറിവാനായി അവിടത്തെ കാൎയ്യങ്ങളെ പററി മുഴുവനും ഒരു പുസ്തകത്തിൽ അടക്കുവാൻ പ്രയാസമാണു. നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതും, അവൎക്കു രുചികരമെന്നു വിചാരിപ്പാനിടയുള്ളതും ആയ വിഷയങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുത്തു, കേരളീയരിൽ ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയും, സമ്പ്രദായങ്ങളും പരിചയമില്ലാത്ത അധികംപേൎക്കു എളുപ്പമായി മനസ്സിലാകണം എന്ന ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണു ഈ പുസ്തകം എഴുതിയിരിക്കുന്നതു. ഈ ഉദ്ദേശം എത്രകണ്ടു ഫലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തീൎച്ചയാക്കേണ്ടതു വായനക്കാരാണു.

ഗുണത്തിന്നായാലും ദോഷത്തിന്നായാലും പാശ്ചാത്യന്മാരും നമ്മളും തമ്മിൽ ഇടപാടു തുടങ്ങീട്ടു കാലം കുറെയായി. നമ്മുടെ രാജ്യത്തെ പററിയും, നമ്മുടെ സമ്പ്രദായങ്ങളെ പററിയും അവർ അവരുടെ ഭാഷയിൽ എത്രയോ പുസ്തകങ്ങൾ എഴുതിയിരിക്കുന്നു. അവരുടെ രാജ്യത്തെ പററിയും, അവരുടെ സമ്പ്രദായങ്ങളെ പററിയും ഇംഗ്ലീഷുഭാഷാപരിജ്ഞാനമില്ലാത്ത കേരളീയൎക്കു അറിയത്തക്ക പുസ്തകം ഒന്നും ഇതുവരെ ഉണ്ടായതായി കണ്ടിട്ടും ഇല്ല. അതു നിമിത്തം, ഒരു പുതിയ വിഷയം അടങ്ങിയ ഈ പുസ്തകം കേരളീയരുടെ ദയവോടുകൂടിയ ശ്രദ്ധക്കു പ്രത്യേകം പാത്രമാകാതിരിക്കയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

'മനുഷ്യൻ ഒന്നാമതായി പഠിക്കേണ്ടുന്ന വിഷയം മനുഷ്യൻ തന്നെയാണ്' എന്ന പാശ്ചാത്യരാജ്യത്തിലെ ഒരു വലിയ കവി പറകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു. ലോകത്തിലെ പല രാജ്യങ്ങളെയും, അവിടത്തെ ജനങ്ങളെയും, അവരുടെ സമ്പ്രദായങ്ങളെയും കാണുമ്പോൾ മറെറാരുവിധത്തിലും ഉണ്ടാകുവാനിടയില്ലാത്തതായ ഒരു വെളിച്ചം നമ്മുടെ മനസ്സിന്നുണ്ടാകുന്നു. ലോകകർത്താവിൻെറ മഹത്തായ സൃഷ്ടിവൈഭവത്തെ ഓർത്തു ഭക്തി തോന്നുന്ന സമയത്തുതന്നെ, മനുഷ്യൻെറ അതിരുകടന്ന ബുദ്ധിവൈഭവത്തെ കണ്ടു ആശ്ചര്യവും തോന്നുന്നു. ഇതു ഈശ്വരങ്കലുള്ള ഭക്തിയും, നമ്മുടെ ശക്തിയിങ്കലുള്ള വിശ്വാസവും, നമ്മിൽ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ടാണ് ദേശസഞ്ചാരം വിദ്യാഭ്യാസത്തെ പൂർത്തിയാക്കുമെന്നു പറയുന്നതും, തീർത്ഥയാത്ര മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു കാരണമാകുമെന്നു നാം ഗണിച്ചുവരുന്നതും. ഇതേ കാരണം തന്നെ ഈ വിഷയങ്ങളടങ്ങിയ പുസ്തകങ്ങളെയും ജനങ്ങൾക്കു സ്വീകാരയോഗ്യമാക്കി തീർക്കുന്നു. ഈ വിചാരത്തോടുകൂടി കേരളീയർ ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ കൈക്കൊള്ളുന്നതായാൽ അതു എനിക്കു പ്രത്യേകചാരിതാർത്ഥ്യത്തിന്നു അവകാശമുള്ളതാണു.

ഈ പുസ്തകത്തിലെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഞാൻ ബിലാത്തിയിൽ താമസിക്കുമ്പോഴും, ചില ഭാഗങ്ങൾ സ്വദേശത്തിൽ മടങ്ങി വന്നതിന്നുശേഷവും എഴുതിയതുകൊണ്ടു 'അവിടെ' 'ഇവിടെ' എന്ന വാക്കുകൾ ചിലപ്പോൾ വിപരീതമായി ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണാം. തെററു തീർപ്പാൻ കഴിയുന്നതും ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടു. എങ്കിലും ഇടക്കിടെ കാണാതിരിക്കയില്ല. അതു വായനക്കാർ സന്ദർഭത്തിന്നനുസരിച്ചു വായിക്കേണ്ടതാണു.

ശോധ്യപത്രം പരിശോധിക്കുന്നതിലും, ഈ പുസ്തകത്തെ കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ പുറത്താക്കുന്നതിലും എൻെറ പ്രവൃത്തിയെ എത്രയോ ലഘൂകരിപ്പിച്ചതു 'എമ്പ്രസ്സ്' വിക്ടോറിയാ പ്ര

സ്സുകാരുടെ അക്ഷീണപരിശ്രമമായിരുന്നു. അവരുടെ ഉത്സാഹം ഇല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ പുസ്തകം ഇത്ര ക്ഷണത്തിൽ വെളിയിൽ വരികയില്ലായിരുന്നു. ഈ മുഖവുരയെ അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഞാൻ അവരോടും മനഃപൂർവ്വമായി നന്ദി പറയുന്നു.

[illegible],
30—1—1916.

കെ. പി. കേശവമേനോൻ.

വിഷയവിവരം.

അദ്ധ്യായം. പുറം.

ഒന്നാം ഭാഗം

വഴിയാത്ര.

രണ്ടാം ഭാഗം

ലണ്ടൻ പട്ടണം.

മൂന്നാം ഭാഗം

രാജ്യവും, കാലവും, ജനങ്ങളും.

നാലാം ഭാഗം

ജർമ്മനിയിൽ ചെന്നതും, യുദ്ധകാലത്ത അവിടെ കണ്ടതും, അനുഭവിച്ചതും.

അഞ്ചാം ഭാഗം.

ആറാം ഭാഗം.

ബിലാത്തിവിശേഷം.

ഒന്നാം ഭാഗം.

വഴിയാത്ര.

1-ാം അദ്ധ്യായം.

യാത്രയുടെ ആരംഭം.

സ്വദേശം ഇതാ കണ്ണിൽനിന്ന മറയുന്നു. ഓരോ നിമിഷം കഴിയുന്തോറും പ്രിയപ്പെട്ട രാജ്യവും, ജനങ്ങളും അധികമധികം അകലെ പെടുന്നു. വേർപ്പാടിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്യസനംകൊണ്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ല, രാജ്യത്തെ നോക്കുമ്പോഴും മുമ്പ കണ്ടതിൽ പതിന്മടങ്ങ കൌതുകം ഉള്ളതായി തോന്നുന്നു. കണ്ണിൽനിന്ന തീരെ മറയുന്നതിന്ന മുമ്പായി മലയാളത്തെ ഞാൻ ഒന്നുകൂടി നോക്കട്ടെ. പാടത്ത കാണുന്ന ജലസമൃദ്ധിയും, വളൎന്ന നില്ക്കുന്ന പച്ചയും, അദ്ധ്വാനന്മാരായ പണിക്കാരും, വിട്ടൊഴിയാത്ത മഴയും — എല്ലാം കൎക്കിടകമാസം ആരംഭിച്ചതായി അറിയിക്കുന്നു. നോക്കുമ്പോൾ കണ്ണിന്ന എന്ത കുളൎമ തോന്നുന്നു! എന്ത ശ്രീയുള്ള രാജ്യം! ബിലാത്തി കാണുവാനാണ പോകുന്നത എന്ന വിചാരിച്ചുള്ള സന്തോഷം, സ്വദേശം വിട്ടുന്നതുകൊണ്ടുള്ള വ്യസനത്തെ ഒട്ടും ശമിപ്പിക്കുന്നില്ല. യാത്രക്കാരുടെ സന്തോഷത്തിലും, വ്യസനത്തിലും പങ്കുകൊള്ളാതെ വായുവേഗത്തോട കൂടി തീവണ്ടി ഓടുന്നു. ചിന്തയിൽ ലയിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ട സമയവും, വഴിയും പോയത അറിഞ്ഞി

ളു. പുറപ്പെട്ട ദിവസം (1912 ജൂലായി 28-ാംനു-) വൈകുന്നേരം ഈരോട്ടു എത്തി, അന്നു രാത്രി തന്നെ ത്രിശ്ശിനാപ്പള്ളിക്കു വന്നു. രാത്രി രണ്ടു മണിക്കു ത്രിശ്ശിനാപ്പള്ളിയിൽ വന്നുവെങ്കിലും മദിരാശിയിൽനിന്നു വരുന്ന, സിലോൺ ബോട്ടു മെയിൽ വണ്ടിയെ, കാത്തുനില്ക്കേണ്ടതാകകൊണ്ടു പിന്നെ ദിവസം രാവിലെ ഏഴര മണിവരെ ത്രിശ്ശിനാപ്പള്ളിയിൽ തന്നെ താമസിച്ചു. രാവിലെ ഏഴര മണിക്കു അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു മധുര, മണിയാച്ചി ഈ വഴിയായി ഏകദേശം നാലര മണി സമയം തൂത്തുക്കുടി വന്നു ചേൎന്നു. തൂത്തുക്കുടി എത്തുന്നതിന്നു രണ്ടുമൂന്നു ആപ്പീസ്സു ഇപ്പുറം മുതൽക്കുതന്നെ കപ്പൽയാത്രയെ സംബന്ധിച്ചു മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ (Medical Officer), കപ്പൽകമ്പനി ഏജന്റ, സൎട്ടിഫിക്കേറ്റ പരിശോധനക്കാരൻ ഇതിനെയുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ വണ്ടിയിൽ വന്നു ഓരോ അന്വേഷണം നടത്തുവാൻ തുടങ്ങി. ഇന്ത്യയിൽ മറ്റെല്ലാ ദിക്കിലും സഞ്ചരിക്കുന്നതു പോലെ, വിലാത്തിയോ അന്യരാജ്യങ്ങളിലേക്കോ ജില്ലാകലക്ടൎമ്മാരുടെ സൎട്ടിഫിക്കേറ്റ കൂടാതെ നമുക്കു സഞ്ചരിക്കുവാൻ പാടില്ല. ഈ സൎട്ടിഫിക്കേറ്റ എടുത്തിട്ടുണ്ടോ എന്നു ഇന്ത്യ വിടുന്നതിന്നു മുമ്പ തന്നെ പരിശോധിക്കുന്നു.

ഈരോട്ടിന്നും തൂത്തുക്കുടിക്കും മദ്ധ്യേ പ്രസ്താവയോഗ്യരായ വിശേഷങ്ങൾ ഒന്നും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും തീവണ്ടിയിലെ ക്ലാസ്സുകളെപ്പറ്റി അല്പം പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ല.

ഒരേ കമ്പനിക്കാരാൽ നടത്തപ്പെടുന്നതാണെങ്കിലും ഈ റോട്ടിന്നും തൂത്തുക്കുടിക്കും മദ്ധ്യേ ഓടുന്ന തീവണ്ടിയിലുള്ള ഒന്നും രണ്ടും ക്ലാസ്സുകൾ, മംഗലാപുരത്തിന്നും ജോലാർപ്പേട്ടക്കും മദ്ധ്യേ ഓടുന്ന ഒന്നും രണ്ടും ക്ലാസ്സ വണ്ടികളേക്കാൾ എത്രയോ അധികം മേന്മയുള്ളതാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ഓരോ രണ്ടാം ക്ലാസ്സ പെട്ടിയെ അഞ്ചും ആറും ആയി ഭാഗിച്ചു ഇതിൽ ഒ

ഒരോ മുറിയിൽ ഈരണ്ടു ആളുകൾ ഉപയോഗിക്കത്തക്ക സൌകൎയ്യത്തിൽ വേണ്ടുന്ന എല്ലാ എൎപ്പാടുകളും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു. വേണമെങ്കിൽ ഒരു മുറിയും അടുത്ത മുറിയും തമ്മിൽ യോജിപ്പിക്കുന്നതിന്നു ഒരു വാതിലും ഉണ്ടു. ഒരു പെട്ടിയിൽനിന്നു അടുത്ത പെട്ടിയിലെക്കു വണ്ടി ഓടുന്ന സമയത്തു തന്നെ പോകാം. ഓരോ മുറിയിൽ വിദ്യുച്ഛക്തികൊണ്ടു തിരിയുന്നതായ പങ്കയും, കത്തുന്ന വിളക്കും, ആവശ്യമുള്ളപ്പോൾ ഉപയോഗിക്കേണ്ടതിന്നു വേണ്ടുന്ന വെള്ളവും ഉണ്ടു. മുറിയുടെ ഒരറ്റത്തു കാണുന്ന ബട്ടൺ അമൎത്താൽ പെട്ടിയുടെ അവസാനം ഇരിക്കുന്ന പരിചാരകൻ മണിശബ്ദം കേട്ടു ആവശ്യങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചറിയുവാനായി ഉടനെ നാം ഇരിക്കുന്ന മുറിയിലെക്കു വരുന്നു. ശൌചാദികൾ നിക്കേണ്ടതിന്നും, വേണമെങ്കിൽ കുളിക്കേണ്ടതിന്നും, ഓരോ പെട്ടിയിൽ ഓരോ മുറി ഉണ്ടാകും. ഇതിൽ വലിയ ഒരു കണ്ണാടിയും വസ്ത്രങ്ങളും, സോപ്പു മുതലായ കുളിസ്സാമാനങ്ങളും വെക്കേണ്ടതിന്നു വേണ്ടുന്ന എൎപ്പാടും, ഇഷ്ടംപോലെ വെള്ളവും ഉണ്ടു. ഈ വണ്ടിയിലുള്ള പെട്ടികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒന്നു ഭക്ഷണം കഴിക്കുവാനുള്ള ഒരു വലിയ മുറിയാണു. ഇതിൽ ഒന്നും രണ്ടും ക്ലാസ്സുകാൎക്കു മാത്രമെ ഭക്ഷണം കൊടുക്കുകയുള്ളൂ. ഭക്ഷണത്തിന്നു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള സമയത്തിൽ ഇവിടെ ചെന്നാൽ സുഖമായി ഇരുന്നു ഭക്ഷണം കഴിക്കാം. കാപ്പിയും റൊട്ടിയും ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ ഇരിക്കുന്ന വണ്ടിയിൽ തന്നെ കൊണ്ടുവന്നു തരും. ഈ വക സൌകൎയ്യങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ടാകകൊണ്ടു തീവണ്ടിയാത്ര സുഖമായി കഴിഞ്ഞു. വൈകുന്നേരം ആറു മണിക്കു തൂത്തുക്കുടിയിൽനിന്നു കപ്പൽ കയറുവാനായി പുറപ്പെട്ടു.

തൂത്തുക്കുടിയിൽ, കപ്പൽ; കരയിൽനിന്നു അഞ്ചു നാഴിക അകലെയാണു നിൽക്കുന്നതു. അവിടെക്കു യാത്രക്കാരെ കൊണ്ടു പോകുന്നതു സാമാന്യം വേഗത്തിൽ പോകുന്ന ഒരു തീബോട്ടി

ലാണ. ഈ ബോട്ട കപ്പലിന്റെ അരികിൽ ചെന്നാൽ കപ്പലിൽനിന്ന ഒരു കോണി ഈ ബോട്ടിന്ന അരികെ ഇറക്കി തിരയുടെ പൊങ്ങലിന്നും താഴ്ചക്കും അനുസരിച്ച ബോട്ട പൊന്തുന്ന സമയം ഓരോ യാത്രക്കാരെയായി ബോട്ടിൽനിന്ന വലിച്ച കപ്പലിലേക്ക കയറ്റുന്നു. രോഗികൾക്കും, കുട്ടികൾക്കും, വൃദ്ധന്മാൎക്കും തൂത്തുകുടിയിൽനിന്ന കപ്പൽ കയറുവാൻ വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിന്ന വാദമില്ല.

തൂത്തുകുടിയിൽനിന്ന കളമ്പിലേക്ക പോകുന്ന കപ്പലുകൾ ഒരുവക ചെറിയ കപ്പലുകളാണ. ഇവകൾ ദിവസേന അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും പോയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കും. കപ്പലിൽ കയറി അധികം താമസിക്കാതെ തന്നെ എനിക്ക കപ്പൽസഞ്ചാരത്താൽ ഉണ്ടാവാനിടയുള്ള ഛൎദ്ദിയും തലവേദനയും തുടങ്ങി. ദീനത്താൽ ക്ഷീണിച്ച്, നിദ്രാരഹിതനായി രാത്രി കഴിച്ച്, 30-ാംനു- രാവിലെ കളമ്പിൽ എത്തി.

ലോകത്തിലുള്ള വിശേഷ തുറമുഖങ്ങളിൽ ഒന്നാണ കളമ്പ എന്ന ഞാൻ മുമ്പ തന്നെ കേട്ടിട്ടുണ്ട. ജൎമ്മനി, ജാപ്പാൻ, ഓസ്ത്രേലിയാ, ഇംഗ്ലണ്ട മുതലായ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്ന വന്നുനിൽക്കുന്ന വലിയ കപ്പലുകളും യാത്രക്കാരെ അങ്ങുമിങ്ങും വഹിച്ചുകൊണ്ട നില്ക്കുന്നതായ പലവിധ തോണികളും, പല രാജ്യങ്ങളിൽനിന്ന വരുന്ന പല തരക്കാരായ യാത്രക്കാരുടെ കാഴ്ചയും തുറമുഖത്തിൽ എത്തി അധികം താമസിക്കുന്നതിന്ന മുമ്പ തന്നെ എന്റെ ശ്രദ്ധയെ ആകൎഷിച്ചു.

കരയിൽ എത്തുമ്പോഴേക്ക കളമ്പിലെ പ്രധാന ഹോട്ടലുകളിലെ ആൾക്കാർ തങ്ങളുടെ ഹോട്ടലിലേക്ക ക്ഷണിക്കേണ്ടതിന്ന യാത്രക്കാരെ എതിരേൽക്കുന്നു. ദിവസത്തിന്ന ഒരാൾക്ക 15, 12, 10, 5, 3 ക. ഇങ്ങിനെയാണ നിരക്ക. ഇതിൽ പണത്തിന്റെ

ആദായത്തെ മാത്രം ആലോചിച്ചു അവസാനത്തെ ഹോട്ടലിലേക്കാണ ഞാൻ തിരിഞ്ഞതു. ഇതിന്നു ന്യൂ കൊളോണിയൽ ഹോട്ടൽ (The New Colonial Hotel) എന്നാണ പേരു. ഇവിടെ താമസിക്കുന്നതിന്നു സൌകൎയ്യമുള്ള മുറിയും കട്ടിൽ, കിടക്ക മുതലായ സാമാനങ്ങളും കുളിക്കേണ്ടതിന്നും മറ്റും വേണ്ടുന്ന ഒരുക്കങ്ങളും അധികം മോശമല്ലാത്ത ഭക്ഷണവും ഉണ്ടു. പക്ഷെ ഭക്ഷണത്തിന്റെ രീതി നമ്മുടെയും, പാശ്ചാത്യന്മാരുടെയും, സമ്പ്രദായങ്ങളെ ഇടകലൎന്നു ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതാകകൊണ്ടു നമ്മുടെ രുചിക്കു അധികം പറ്റുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എങ്കിലും ഒരുവിധം കഴിച്ചുകൂട്ടാം.

ഉയൎന്നു ഭംഗിയുള്ള വലിയ എടുപ്പുകളും, വിശാലമായ തെരുവുകളും, അവയുടെ ഇരുവശത്തും അവിടവിടെയായി നില്ക്കുന്ന വിശേഷമായ അസംഖ്യം റിക്ഷാ വണ്ടികളും, കളമ്പ പട്ടണത്തെ ഒരു പുതിയ യാത്രക്കാരന്നു പ്രത്യേക കൌതുകത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

ഇവിടത്തെ ജനങ്ങളുടെ മുഖത്തിന്റെ ആകൃതി ഏകദേശം മലയാളികളുടേതു പോലെ തന്നെ ഇരിക്കുന്നു. പക്ഷെ പുരുഷന്മാർ തലയിൽ അൎദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയിൽ ഒരുവക ചീൎപ്പും, കൊണ്ടയും വെച്ചു കെട്ടുന്നതു നമുക്കു കാണുമ്പോൾ വല്ലാത്ത ഹാസ്യം തോന്നുന്നു. ഹാസ്യജനകമായ എന്തെല്ലാം നടപ്പുകൾ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഉണ്ടു. ഓരോ രാജ്യസമ്പ്രദായം ഓരോ വിധം. ഇതു ശരി, ഇതു തെറ്റ എന്നു ഒരു കുറ്റം തീൎപ്പെടുത്തുക വയ്യല്ലൊ.

കളമ്പ പട്ടണത്തിന്റെ വളരെ ഭാഗങ്ങളെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളവെങ്കിലും ഇവിടെ കുറച്ചു ദിവസം കൂടി താമസിച്ചു ബാക്കിയുള്ള സ്ഥലങ്ങളെ കൂടി കാണേണ്ടതിന്നുള്ള ആഗ്രഹം എന്നിൽ ഇപ്പോൾ കണ്ട പ്രദേശം തന്നെ ജനിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. പ

ക്ക ബിലാത്തിക്കുള്ള എന്റെ കപ്പൽ ആഗസ്റ്റ 1-ാംനു- വൈകുന്നേരം ആറ മണിക്ക പുറപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട എനിക്ക ഈ ആഗ്രഹനിവൃത്തി വരുത്തുവാൻ മാൎഗ്ഗമുണ്ടായില്ല.

2-ാം അദ്ധ്യായം.

ഹിമാലയ കപ്പലും, അതിലെ വിശേഷങ്ങളും.

കളമ്പിൽനിന്ന ബിലാത്തിയിലേക്ക ഞാൻ യാത്രചെയ്തിരുന്ന കപ്പൽ തൂത്തുകുടിക്കും കളമ്പിന്നും മദ്ധ്യേ കയറി സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന കപ്പലിനേക്കാൾ വലിപ്പംകൊണ്ടും സൌകൎയ്യംകൊണ്ടും വളരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായിരുന്നു.

ഹിമാലയാ എന്ന പേരായ ഈ കപ്പൽ പി. ആൻറ് ഒ. കമ്പനിക്കാരുടെ വിശേഷപ്പെട്ട കപ്പലുകളിൽ ഒന്നാണ. ഇത ഏകദേശം അഞ്ഞൂറ അടി നീളവും എഴുപത അടി വീതിയും പതിനൊന്നായിരം ടൺ തൂക്കമുള്ള ഘനത്തെ വഹിക്കത്തക്ക ത്രാണിയുള്ളതും ഇതിന്റെ ഇഞ്ചിന്ന പതിനായിരം കുതിരയുടെ ശക്തിയുള്ളതും ആകുന്നു. ഇത്രയും ശക്തിയുള്ള ഈ ഇഞ്ചിനെ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നത കപ്പലിന്റെ നടുവിലാണ. ഇത കപ്പലിനെ രണ്ട പ്രധാന ഭാഗമായി പകുക്കുന്നു. ഇതിൽ ഒരു ഭാഗം ഒന്നാം ക്ലാസ്സ യാത്രക്കാരുടെ ഉപയോഗത്തിന്നും മറെറ ഭാഗം രണ്ടാം ക്ലാസ്സ യാത്രക്കാരുടെ ആവശ്യത്തിന്നും ഉള്ളതാണ. കപ്പലിന്റെ രണ്ടററത്തും ഉള്ള സ്ഥലങ്ങൾ അതിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെയും പണിക്കാരുടെയും ഉപയോഗത്തിന്നായി നീക്കിയിരിക്കുന്നു. ഒന്നും രണ്ടും ക്ലാസ്സുകാർ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും പോകുന്നതിന്നും, തമ്മിൽ കാണുന്നതിന്നും, യാതൊരു വിരോധവും ഇല്ല. രണ്ടാം ക്ലാസ്സുകാരുടെ സ്ഥലങ്ങളെക്കാൾ കുറെ അധികം സൌകൎയ്യം കൂടുമെന്നല്ലാതെ മററു വിശേഷമായി യാതൊ

ന്നും ഒന്നാം ക്ലാസ്സു ഭേദമതിന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ വിവരിക്കുവാൻ പോകുന്നതെല്ലാം ഒന്നും രണ്ടും ക്ലാസ്സുകാൎക്കു പൊതുവായിട്ടുള്ളതാണു.

ഈ വലിയ കപ്പലിന്നു ആറു നിലയുണ്ടു. ഇതിൽ ആദ്യത്തെ ഒന്നും രണ്ടും നിലകളിൽ സാമാനങ്ങൾ സൂക്ഷിപ്പും, വെപ്പുപണി മുഴുവനും വരുന്നു. മൂന്നാമത്തെ നിലയിലാണു യാത്രക്കാൎക്കു കിടക്കുവാനുള്ള മുറികൾ. ഈ മുറികൾ രണ്ടാംക്കു, നാലാംക്കു, ആറാംക്കു കിടക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ പല വലിപ്പത്തോടു കൂടിയവകളാണു. ഈ മുറിയുടെ ചുവരിന്റെ നടുക്കു ഒരു വലിയ കണ്ണാടി ഉണ്ടാകും. അതിന്റെ നേരെ ചുവരിൽ കാണുന്ന ഒരു ബട്ടൺ അമൎത്തിയാൽ ഒരു പെട്ടി ഇറങ്ങുകയും വലിയതായ ഒരു കിണ്ണവും സോപ്പും അതിനുള്ളിൽ കാണുകയും ചെയ്യും. ഒരു കുഴൽ മാറ്റിയാൽ ഈ കിണ്ണത്തിലേക്കു വെള്ളം വരുന്നു. മുഖം കഴുകുവാനോ മറ്റോ ഉപയോഗിക്കുവാനാണു ഈ ഏൎപ്പാടു. ഒരു ഗ്ലാസ്സുജഗ്ഗിൽ ശുദ്ധിചെയ്തതായ നല്ല വെള്ളവും രണ്ടു കോപ്പയും എപ്പോഴും അറയിൽ വെച്ചിരിക്കും. ഇതുകൂടാതെ ഒരു കസേല, മേശ, കട്ടിൽ, കിടക്ക, വിരി, പുതപ്പു ഇതുകളാണു അറയിലെ സാമാനങ്ങൾ. മെത്ത ഉടുക്കുവാനും, വിരിക്കുവാനും മറ്റുമുള്ള തുണികൾ ദിവസേന അലക്കിയ വെടിപ്പുള്ളതു കൊണ്ടുവന്നു തരുന്നു. അറയിൽ വന്നു വിരിച്ചു ഒരുക്കുവാനും വേറെ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുന്നതിന്നും ഭൃത്യന്മാർ ഉണ്ടു. ഇവർ തങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിയെ അണുപോലും തെറ്റാതെ ശരിയായി നടത്തുന്നതാണു.

മൂന്നാമത്തെ നിലയുടെ അറ്റത്തു തന്നെയാണു കക്കൂസുകളും കുളിപ്പുരകളും പണിചെയ്തിരിക്കുന്നതു. കക്കൂസിൽ തന്നെ മലത്തെയും മൂത്രത്തെയും വിസൎജ്ജിക്കുന്നതിന്നു വെവ്വേറെ സ്ഥലങ്ങളുണ്ടു. മലിനതകൾ യാതൊന്നും അവയിൽ നില്ക്കുന്നതല്ല.

അവ ഒരു യന്ത്രത്താൽ അപ്പപ്പോൾ നീക്കപ്പെടുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല ഒരു കുഴൽമാൎഗ്ഗേണ എപ്പോഴും വെള്ളം അവകളിൽകൂടി ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കും. യാതൊരു ദുൎഗ്ഗന്ധങ്ങളും പുറപ്പെടാതെ വൃത്തിയായി ഇവകളെ വെച്ചിരിക്കുന്നതു അതിശയിക്കത്തക്കതു തന്നെ.

കക്കൂസിന്റെ അടുത്താണു കുളിപ്പുരകൾ. കുളിപ്പുരകളും നല്ല വിധത്തിലുള്ളവ. വെള്ളം നിറച്ചു കുളിക്കുന്നതും വെള്ളത്തെ വൎഷിപ്പിച്ചു കുളിക്കുന്നതും ഇങ്ങിനെ രണ്ടാണു. കുളിമുറിയിൽ സോപ്പു, സ്പൊഞ്ചു, തോൎത്തുമുണ്ടുകൾ ഇനി ഇതെല്ലാം ഒരുക്കമായിരിക്കും. വേണ്ടതു അന്വേഷിക്കുവാനായി ഭൃത്യനും ഉണ്ടു. വലിയതായ ഒരു കൽതൊട്ടിയിൽ രണ്ടു കുഴൽ ഉണ്ടു. ഒന്നു തുറന്നാൽ തണുത്ത വെള്ളവും മറ്റേതു തുറന്നാൽ ചൂടു വെള്ളവും ധാരാളമായി വരുന്നു. ഇതിൽ തന്നെ ശുദ്ധജലവും, സമുദ്രജലവും ഇങ്ങിനെ രണ്ടുണ്ടു. ഏതു വേണമെങ്കിൽ അവനവന്റെ ഇഷ്ടം പോലെ എടുക്കാം. വെള്ളം വരുവാനും പോകുവാനും ഉള്ള ദ്വാരങ്ങളും വളരെ വലിപ്പമുള്ളവയാകകൊണ്ടു വെള്ളം നിറക്കുവാനും കളയുവാനും എത്രയും വേഗത്തിൽ കഴിയും.

നാലാമത്തെ നിലയിലെ സ്ഥലം ഭക്ഷണത്തിനിരിക്കുവാനുള്ളതാണു. ഈ വിശാലമായ സ്ഥലത്തു എല്ലാവൎക്കും ഇരുന്നു തിന്നത്തക്ക വിധത്തിൽ വലിപ്പത്തോടു കൂടിയ മേശകളും അത്രയും കസേലകളും ഉണ്ടു. ഓരോ മേശയിൽ ഇരിക്കുന്നവരുടെ ആവശ്യങ്ങളെ അന്വേഷിക്കുന്നതിന്നായി ഓരോ ഭൃത്യനും ഉണ്ടു. തിന്നുവാൻ ഇരുന്നാൽ അപ്പപ്പോൾ പാകം ചെയ്യുന്നതായ പദാൎത്ഥങ്ങളുടെ പേര ഒരു കാൎഡിൽ അച്ചടിച്ചു ഓരോരുത്തരുടെയും മുമ്പാകെ വെച്ചിരിക്കും. ഇതിൽ വേണ്ടതു ഭൃത്യനോടു പറഞ്ഞാൽ കൊണ്ടുവന്നു തരും. ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു കൈ തുടക്കുവാനും മറ്റുമുള്ള ഇനി ഓരോ ഭക്ഷണത്തിനും വെവ്വേറെ

അലക്കിയതാണു കൊണ്ടുവന്നു തരുന്നതു. ഭൃത്യന്മാർ ജാഗ്രതയായി തങ്ങളുടെ പണി നോക്കുന്നുണ്ടോ എന്നു അവരുടെ മേലാളികൾ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും നടന്നു സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഭക്ഷണസാമഗ്രിക യാതൊരു താമസവും പരിഭ്രമവും കൂടാതെ സാധനങ്ങളെ കൊണ്ടുവന്നു തരുന്നതും, ഭൃത്യന്മാരുടെ ചൊറുക്കം, താഴ്മയും, നമുക്കു അതിശയത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്നു.

അഞ്ചാമത്തെ നിലയെ രണ്ടായി ഭാഗിച്ച് ഒന്നു ചുരുട്ടു വലിക്കുന്നതിന്നും, മറ്റേതു സംഗീതം കേൾക്കുന്നതിന്നും, ഉള്ളതായി വേർതിരിച്ചിരിക്കുന്നു. ശീട്ടുകളി, ചതുരംഗം ഇതുകളും ഉണ്ട്. ഇതിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള പ്രാന്ത കാറ്റുകൊണ്ടു ഇരിക്കുവാൻ ഉള്ളതാണു.

അവസാനത്തെ നില പന്തു കളിക്കുവാനും, വേറെ വ്യവസായങ്ങൾക്കും, ആയി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു.

കപ്പലിന്റെ ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ ഒരു വിവരത്തെയാണു ഞാൻ ഇവിടെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു. യാതൊരു ബുദ്ധിമുട്ടും കൂടാതെ ഇത്ര വലിയ ദീർഘയാത്ര ചെയ്യുന്നതിന്നു ആവശ്യമായ സൌകര്യങ്ങളെ കിട്ടുന്നതിന്നു ഇന്ത്യയിൽനിന്നു ഒന്നാം ക്ലാസ്സ യാത്രക്കാർ 858-ം രണ്ടാം ക്ലാസ്സ യാത്രക്കാർ 528-ം ഉറുപ്പിക ഈ കമ്പനിക്കാർക്കു കൊടുക്കുന്നു.

കപ്പലിനെ വിവരിച്ച കൂട്ടത്തിൽ തന്നെ അതിലെ ചില വിനോദങ്ങളും വിശേഷങ്ങളും കൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം.

ശീട്ടു കളിച്ചും വർത്തമാനം പറഞ്ഞും ആണു അധികം ആളുകളും സമയം കഴിക്കുന്നതു. സംഗീതത്തിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്നവരും അധികം ഇല്ലെന്നില്ല. സ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ പാട്ടു നിശ്ചയമില്ലാത്തവർ നന്നെ ചുരുങ്ങും. യാത്രക്കാർക്കു കണ്ടു രസിക്കുവാനായി ചില ദിവസം കപ്പലിലെ പണിക്കാരുടെ വക നാടകാ

ഷിനയവും ഉണ്ടാകും. ഇതു രാത്രി 9 മണിക്കു തുടങ്ങി 12 മണിക്കൊ 1 മണിക്കൊ അവസാനിക്കും. ഇതു നാടകം കാണ്മാനായി പ്രത്യേകിച്ചു യാതൊന്നും കൊടുക്കേണ്ടതില്ല. ഇതു കൂടാതെ ഒരു വക പന്തയം പറയലുണ്ട്. ചിലർ കൂടി ചേൎന്നു ആളൊന്നുക്കു ഓരോ ഷില്ലിംഗ് (12 ണ) പ്രകാരം പിരിച്ചു ഒരാളുടെ കൈവശം കൊടുക്കുന്നു. ഇവരിൽ ഓരോരുത്തരും പിറ്റെ ദിവസം പകൽ 12 മണിയിലകത്തു കപ്പൽ ഇത്ര ദൂരം സഞ്ചരിക്കുമെന്നു അവരവരുടെ ഊഹപ്രകാരം പറയും. പിറ്റെ ദിവസം അതുപ്രകാരം കണക്കാക്കി ആർ പറഞ്ഞതു ശരിയായി വരികയൊ, അതല്ലെങ്കിൽ ശരിയായി യാത്രചെയ്ത ദൂരത്തിന്റെ അരികത്തു വരികയൊ, ചെയ്യുന്നുവൊ അവൎക്കു ബാക്കിയുള്ളവരുടെ പണം പങ്കിട്ടു കൊടുക്കും. ഇതു ഒരുവക നേരംപോക്കിനുള്ള കളിയാണെങ്കിലും ബുദ്ധിശക്തിയൊ കൈസാമൎത്ഥ്യമൊ യാതൊന്നും ഇല്ലാതെ പണം സമ്പാദിക്കുകയാകകൊണ്ടു ഇതു അത്ര പ്രശംസിക്കത്തക്ക ഒരു കളിയല്ല. പൈസാ വെച്ചു ശീട്ടു കളിക്കുകയൊ പാശി കളിക്കുകയൊ ചെയ്യുന്ന മാതിരിയേ ഇതിനെ പറ്റി വിചാരിക്കുവാനുള്ളൂ. എന്തായാലും മറ്റെല്ലാ കളികളെക്കാളും ഇതാണു സാധാരണയായി അധികം കാണുന്നതു.

ഇനി കപ്പലിലെ ചില വിശേഷങ്ങളെ പറ്റി പറയാം. നേരം പുലരുന്നതിന്നു മുമ്പായി കപ്പലിലെ സകല ഭാഗവും ധാരാളം വെള്ളം ഒഴിച്ചു കഴുകി വെടിപ്പാക്കുന്നു. ഓരോ ഭാഗത്തെ കഴുകി വൃത്തിയാക്കുവാനായി എട്ടും പത്തും ആളുകളെ നിയമിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചുമരു തുടക്കുന്നവർ അതിൽ ഏർപ്പെട്ടും, നിലം കഴുകുന്നവർ അങ്ങിനെ ചെയ്തും, ജനല വൃത്തിയാക്കുന്നവർ അവരുടെ പണി നോക്കിയും ഏഴു മണിക്കു മുമ്പായി സകല ദിക്കും വൃത്തിയാക്കുന്നു. ഒരു കൂട്ടർ മറ്റവരുടെ പണിയെ പറ്റി അന്വേഷിക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യമില്ല. കപ്പലിലെ പ്രവൃത്തിക്കാരെ

തന്നെ പ്രധാന യോഗമായി ഭാഗിക്കാം. ഒരു കൂട്ടർ കപ്പലിന്റെ രക്ഷയെ പററിയും വൃത്തിയെ പററിയും വേണ്ടതു ചെയ്യുന്നവരും, മററവർ യാത്രക്കാരുടെ സൌകൎയ്യങ്ങളെ അന്വേഷിച്ച അവരെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നവരും ഇങ്ങിനെ രണ്ടു കൂട്ടരാണ. ഇവരിൽ ഓരോരുത്തരുടെ പണിയും യന്ത്രം തിരിയുന്നതുപോലെ ഒരു അണുപോലും പിഴക്കാതെ ജാഗ്രതയായി ചെയ്യുന്നതു കണ്ടാൽ ഇവരുടെ കൂടെ എപ്പോഴും ആരും നിന്ന പണി ചെയ്യിക്കുന്നുവോ എന്ന തോന്നിപ്പോകും.

ഓരോ ഭക്ഷണസമയത്തിന്റെയും അര മണിക്കൂർ മുമ്പായി ഒരു കുഴൽ വിളി കേൾക്കാം. ഇതു ഭക്ഷണസമയം അടുക്കുമ്പോഴേക്ക യാത്രക്കാരെല്ലാവരും ദേഹശുദ്ധി ചെയ്തു വസ്ത്രം മാററി ഭക്ഷണത്തിന്ന തെയ്യാറായിരിക്കുവാൻ അവരെ അറിയിക്കുവാനുള്ളതാണ. സമയമായാൽ രണ്ടാമതും കുഴൽവിളി കേൾക്കാം. നമ്മുടെ ഇടയിൽ മുപ്പതോ നാല്പതോ ആളുകളെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി ഒരു ചെറിയ സദ്യ കഴിക്കുമ്പോഴേക്ക എന്തെല്ലാം പരിഭ്രമവും, മുട്ടും, തട്ടും, പൊട്ടും, മുടക്കവും കഴിയുന്നു. ദിവസേന മൂന്ന നേരവും അഞ്ഞൂറിൽ അധികം ആളുകൾക്ക വേണ്ടുന്നതായ പദാൎത്ഥങ്ങളെ വൃത്തിയായി പാകംചെയ്തു ഒരുക്കി അതാത സമയങ്ങളിൽ യാതൊരു കുഴപ്പവും കൂടാതെ ക്രമത്തിൽ കൊടുക്കുന്ന കഥ ആലോചിച്ചു നോക്കുക!

വസ്ത്രങ്ങൾ അലക്കി തരുവാനും മററുമുള്ള ഏൎപ്പാടുകൾ കപ്പലിൽ ഉണ്ട. പക്ഷെ ഇതിന്ന പ്രത്യേകം കൂലി കൊടുക്കേണ്ടി വരുമെന്ന മാത്രമല്ല ഈ കൂലി കുറെ അധികവുമാണ. ഏതു തരത്തിലുള്ള വസ്ത്രമായാലും ഒന്ന അലക്കി തരുവാൻ 6 പെനി (6 അണ) കൊടുക്കണം. ഇതു മടിച്ചു കപ്പലിൽനിന്ന അലക്കിക്കുന്നവർ നന്നെ ചുരുക്കമാണ.

കപ്പലിലെ ഒരു മുറി ക്ഷൌരകന്റേതാണ. ഈ മുറിയിൽ ചെന്നു നോക്കിയാൽ വിശേഷപ്പെട്ട വലിയ കൽക്കണ്ണാടിയും, അതിന്നെതിരായി ഒരു മെത്തക്കസാലയും, അരികെ വേറെയൊരു കസാലയിൽ, കാഴ്ചയിൽ യാത്രക്കാരിൽ ഒട്ടും യോഗ്യത കുറയാത്ത ഉടുപ്പോടുകൂടി ഇരിക്കുന്ന ക്ഷൌരകനേയും കണ്ടാൽ ഇതു വാസ്തവത്തിൽ ക്ഷൌരത്തിനുള്ള സ്ഥലം തന്നെയോ എന്നു സംശയിച്ചുപോകും. ഒരിക്കൽ മുടി നറുക്കുവാൻ മാത്രം 1 ഷില്ലിംഗ (12 ണ) കൊടുക്കണം.

ക്ഷൌരകന്റെ അടുത്ത മുറി ഡോക്ടരുടേതാണ. ഇവിടെ മരുന്നുകളും മറ്റും എപ്പോഴും തെയ്യാറുണ്ടാകും. അതു സാധാരണയായി വെറുതെ തന്നെ യാത്രക്കാൎക്കു തരും. പക്ഷെ വിശേഷവിധിയായി വല്ല രോഗവും ഉണ്ടായാൽ ഡോക്ടൎക്കു ഒരു വരവിന്നു 2½ ഷില്ലിംഗ (1 ക. 14 ണ) കൊടുക്കണം.

ഇനി കപ്പലിലെ ദിനചൎയ്യയെ പറ്റി പറയാം.

രാവിലെ 7 മണിക്ക എഴുനീറ്റ കാപ്പിയും റൊട്ടിയും വല്ല ഫലങ്ങളും കഴിച്ചു എല്ലാവരും കുളിക്കുവാനൊ മറ്റ വിധത്തിൽ ദേഹശുദ്ധി വരുത്തുവാനൊ പോകുന്നു. 8½ മണിക്കാണ പ്രാതൽ കഴിക്കുന്നതു. ഇതു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഒരു മണി വരെ ചിലർ സംഗീതത്തിലും, ചിലർ ശീട്ടുകളി, ചതുരംഗം എന്നി വിനോദങ്ങളിലും, ചിലർ വൎത്തമാനം പറഞ്ഞും സമയം കഴിക്കുന്നു. ഒരു മണിക്കുള്ള ഭോജനം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ 4 മണി വരെ ഉറക്കമായി. അപ്പോഴെക്ക വൈകുന്നേരത്തെ കാപ്പിയും പലഹാരവും തെയ്യാറായി. ഇതു കഴിഞ്ഞാൽ കാറ്റുകൊണ്ടെ എല്ലാവരും വെറുതെ ഓരോ സുഖമുള്ള കസാലമേൽ കിടക്കും. 7 മണിക്കാണ അത്താഴം കഴിക്കുന്നതു. 10 മണിയോടുകൂടി എല്ലാവരും കിടക്കുവാനും പോകും. ഇങ്ങിനെയാണ കപ്പലിലെ ദിനചൎയ്യ.

ഭക്ഷണം നമ്മുടേതിൽനിന്ന തീരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ട മാതിരി ആയതുകൊണ്ട ഞാൻ കപ്പലിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരോട പറഞ്ഞ എനിക്ക പ്രത്യേകമായി വേറെ വെപ്പിക്കയാണ ഉണ്ടായത. അതും നല്ല സുഖമായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട പഴങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചാണ അധികവും ദിവസം ഞാൻ കഴിച്ചുകൂട്ടിയത. കപ്പലിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ മര്യാദയും, യാത്രക്കാരുടെ ആവശ്യങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞ അവയെ നിവൃത്തിക്കുവാൻ അവൎക്കുള്ള ജാഗ്രതയും, ഒരു വിധത്തിലും യാത്രക്കാൎക്ക ഉപദ്രവവും അസൌകൎയ്യവും നേരിടാതിരിപ്പാനുള്ള മുൻകരുതലുകളും ഏററവും പ്രശംസിക്കത്തക്കതു തന്നെ.

എല്ലാ ഞായറാഴ്ചകളിലും രാവിലെ 11 മണിക്ക കപ്പലിലെ പള്ളിയിൽ പ്രാൎത്ഥന നടത്തുന്നു. ഇതിന്നായി അവിടെ ചെന്നാൽ എല്ലാവരുടെ കയ്യിലും ഓരോ വേദപുസ്തകം തരും. അതിൽനിന്ന രണ്ടുമൂന്ന സ്തോത്രങ്ങളും സംഗീതത്തോടുകൂടി ചൊല്ലി അര മണിക്കൂറിന്നുള്ളിൽ എല്ലാവരും പിരിയും.

ദിവസേന, കപ്പൽ ഇത്ര നാഴിക ദൂരം സഞ്ചരിച്ചുവെന്നും, ഇപ്പോൾ ഭൂമിയിലെ ഇന്ന പ്രദേശത്താണെന്നും, ഇനി അടുത്ത തുറമുഖത്തേക്ക ഇത്ര നാഴിക ദൂരമുണ്ടെന്നും പകൽ പന്ത്രണ്ട മണിക്ക എല്ലാവൎക്കും കാണത്തക്കതായ ഒരു സ്ഥലത്ത എഴുതി പതിക്കും.

കത്തുകൾ അയക്കേണ്ടതിന്ന ആവശ്യമായ തപാൽമുദ്രകൾ കപ്പലിൽ ഒരു സ്ഥലത്ത വില്ക്കുന്നു. തുറമുഖം അടുക്കുമ്പോഴേക്ക മുദ്ര വാങ്ങുവാനായി ഈ സ്ഥലത്ത യാത്രക്കാർ തിരക്കി കൂട്ടുന്നു. ഓരോരോ തുറമുഖങ്ങളിൽ എത്തുമ്പോൾ അതുവരെയുള്ള കത്തുകളെ എടുത്ത അങ്ങോട്ട മടങ്ങി വരുന്ന കപ്പലുകളിൽക്കൂടി അതാത രാജ്യങ്ങളിലേക്ക അയക്കുന്നു.

3-ാം അദ്ധ്യായം.

കപ്പൽ യാത്ര.

ആഗസ്റ്റ മാസം 1-ാം നു-യാണെല്ലൊ കളമ്പിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടതു. കളമ്പ വിട്ടതിന്ന ശേഷം ഏഡനിൽ എത്തുന്നതുവരെ രാവും പകലും ഒരുപോലെ കപ്പൽ ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കും. കളമ്പിൽനിന്ന ഏഡനിലേക്ക എത്തുവാൻ ഏഴ ദിവസത്തിൽ അധികം വേണ്ടിവരുന്നു. ദിവസം ഒന്നിന്ന കുറമെന്നിക്ക കപ്പൽ 330 നാഴിക വീതം സഞ്ചരിക്കും. എവിടെ നോക്കിയാലും ആകാശവും സമുദ്രവും അല്ലാതെ മറ്റു യാതൊന്നും ഈ ഏഴ ദിവസവും കാണ്മാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. വ്യാഴാഴ്ച കളമ്പിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ട, തിങ്കളാഴ്ചവരെ യാത്രക്ക വളരെ സൌകൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നു. തിങ്കളാഴ്ച വൈകുന്നേരം 3 മണി മുതൽ ചൊവ്വാഴ്ച വൈകുന്നേരം 4 മണി വരെ കലശലായ കാറ്റും ഓളവും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഏഡൻ അടുക്കുന്നതിന്ന 300 നാഴിക ഇപ്പുറത്തുനിന്ന തന്നെ അതിവേഗത്തിൽ പറക്കുന്ന ഒരു മാതിരി വെളുത്ത കടൽ പക്ഷികൾ കൂട്ടംകൂട്ടമായി സമുദ്രത്തിൽ അവിടവിടെ പറക്കുന്നതു, ഏഴ ദിവസമായിട്ട കര കാണാതെ ഏഡനിൽ എത്തുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നവരായ യാത്രക്കാൎക്ക കര ഇനി അധികം ദൂരത്തല്ലെന്ന പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തി.

കളമ്പിൽനിന്ന ഏഡനിലേക്ക 2113 നാഴിക ദൂരമുണ്ട. വ്യാഴാഴ്ച വൈകുന്നേരം 6 മണിക്ക അവിടെനിന്ന പുറപ്പെട്ട് പിന്നത്തെ വ്യാഴാഴ്ച പകൽ 12 മണിക്ക ഞങ്ങൾ ഏഡനിൽ എത്തി.

ഉച്ചക്കുവെത്തെ ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞ് ഞങ്ങൾ കുറെ ആളുകൾ [illegible] കാണ്മാനായി കരക്കിറങ്ങി. വലിയ പാറക്കൂട്ടങ്ങളുടെ മു

കളിലും അരുകിലും പണിചെയ്തിരിക്കുന്നതായ അനേകം ചെറിയ എടുപ്പുകൾ അകലെ കാണുമ്പോൾ കുന്നിന്റെ കൌതുകം തോന്നുമെങ്കിലും അരികെ ചെന്നു നോക്കുന്ന സമയം ഏഡൻ സഹജമായ അത്യുഷ്ണം ഈ എടുപ്പുകളേയും ബാധിച്ച് അവകൾ വരണ്ടു ജീർണ്ണിച്ച് കിടക്കുകയോ എന്നു തോന്നിപ്പോകും. പച്ചനിറത്തിൽ ഒരു പുല്ലുപോലും ആ ദിക്കിലെങ്ങും കാണുന്നില്ല. ഇവിടെ മഴ പെയ്യുന്നത വളരെക്കാലം കൂടുമ്പോൾ മാത്രമാകകൊണ്ടു ശുദ്ധജലം കിട്ടുന്നതിന്ന വളരെ പ്രയാസം. സമുദ്രജലത്തെ ശുദ്ധി ചെയ്തിട്ടാണിപ്പോൾ ഈ ദിക്കിലെ ആളുകൾ കുടിക്കുന്നതു. പട്ടണം അധികം വലിയതല്ലെങ്കിലും കുതിരവണ്ടികളും മററു ചില വാഹനങ്ങളും ആവശ്യംപോലെ കിട്ടുന്നതും. സവാരിക്ക ഒട്ടകങ്ങളേയും ഈ ദിക്കകാർ ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഒട്ടുകപ്പക്കിളികളുടെ തൂവൽ ആദായവിലക്ക ഏഡനിൽ ധാരാളം വാങ്ങുവാൻ കിട്ടും. ഇതല്ലാതെ വേറെ യാതൊരു വിശേഷവും ഞാൻ ഇവിടെ കണ്ടിട്ടില്ല. ചൂട സഹിക്ക വയ്യാത്തതിനാൽ കരയിൽ ഒന്നര മണിക്കൂറിലധികം താമസിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല. നാലു മണിക്ക മുമ്പായി കപ്പലിലേക്ക തന്നെ മടങ്ങി. ഏകദേശം ആറു മണിയോടു കൂടി ഞങ്ങൾ ഏഡനിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടു.

ഏഡനിൽനിന്ന സൂവസ് തോട്ടിൽ എത്തുന്നതുവരേയുള്ള യാത്ര ചെങ്കടലിൽകൂടിയാണ. ഈ കടലിന്റെ ഒരു വശത്ത അറേബിയാ രാജ്യവും മറെറ ഭാഗത്ത ആഫ്രിക്കയുമാണ. ചെങ്കടൽ മിക്ക സ്ഥലത്തും ആറു നാഴികയിൽ അധികം അകലമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു കപ്പലുകൾ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും സഞ്ചരിക്കുന്നതു ഇടക്കിടെ കാണാം. അറേബിയാ മരുഭൂമിയിൽനിന്ന അടിക്കുന്ന അത്യുഷ്ണമായ കാററ ചെങ്കടലിൽകൂടിയുള്ള യാത്രയെ കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ അവസാനിച്ചു കാണുവാനായുള്ള ആഗ്ര

ഹമെത്ത യാത്രക്കാരിൽ ജനിപ്പിക്കുന്നു. 1314 നാഴിക നീളമുള്ള ഈ കടലിനെ കടക്കുവാൻ നാലു ദിവസത്തോളം വേണ്ടിവരുന്നു. 12-ാംനു- പകൽ 11 മണിക്കാണു ഞങ്ങൾ സൂയസ് തുറമുഖത്തു എത്തിയതു. കപ്പൽ എത്തിയ ഉടനെ ഡോക്ടർ കപ്പലിലേക്കു കയറിവന്നു കപ്പലിലെ യാത്രക്കാരെയും, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെയും, പണിക്കാരെയും, പകർച്ചവ്യാധികൾ വല്ലവർക്കും പിടിപെട്ടിട്ടുണ്ടോ എന്നു പരിശോധിച്ചു. ഈ പരിശോധന കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഒരു മണിക്കു കപ്പൽ പിന്നെയും പുറപ്പെട്ടു സൂയസ് തോടു കടക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

ചെങ്കടലിനേയും മദ്ധ്യധരണിക്കടലിനേയും തമ്മിൽ യോജിപ്പിക്കുന്നതായ ഈ തോടു കീറിക്കഴിഞ്ഞതു 1870-ൽ ആകുന്നു. അതിനു മുമ്പു ആഫ്രിക്കാരാജ്യത്തെ ചുറ്റീട്ടാണു വിലാത്തിക്കു പോകുമാറ്. ഈ തോടു കീറണമെന്നതിന്നായി നെപ്പോളിയൻ ഒരു കാലത്തു ആലോചിക്കയുണ്ടായെങ്കിലും അതിനെ നിറവേറ്റുവാൻ ആ മഹാന്നു സാധിച്ചില്ല. ഈ തോടു 102 നാഴിക നീളമുണ്ടു. മിക്ക സ്ഥലങ്ങളിലും വീതി 60 വാരയിൽ അധികം കാണുന്നില്ല. എട്ടും പത്തും നാഴിക അകലെ വീതിയേറിയതായ ഓരോ തുറസ്സും ഇടക്കിടെ ഉണ്ടു. വന്നു തോടു തൂർന്നുപോകാതിരിപ്പാനായി മണ്ണു കോരിക്കളയുന്ന യന്ത്രങ്ങളും കാണുന്നുണ്ടു. എതിരെ നിന്നു കപ്പൽ വരുമ്പോൾ ഈ കപ്പൽ ഒരു ഭാഗത്തേക്കു മാറി നിന്നു അതിന്നു പോകുവാനായി സ്ഥലം കൊടുക്കുന്നു. ഈ തോട്ടിൽകൂടി കൊല്ലത്തിൽ നാലായിരത്തിലധികം കപ്പൽ കടന്നുപോകുന്നു. ഇതിൽ പകുതിയിലധികവും ബ്രിട്ടീഷ് കപ്പലുകളാണു. ഓരോ കപ്പലിന്നും ഇതിലെ കടന്നുപോകുവാൻ ഈ തോട്ടിന്റെ ഉടമസ്ഥന്മാരായ കമ്പനിക്കാർക്കു വലിയതായ ഒരു സംഖ്യ ചുങ്കം കൊടുക്കേണ്ടതുണ്ടു. അസാദ്ധ്യമായ കാര്യത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു വെറുതെ പണവും മാനവും ന

ശിപ്പിക്കേണ്ട എന്നു പറഞ്ഞ ജനങ്ങളുടെ വാക്കിനെ കേൾക്കാതെ ധൈര്യത്തോടും സ്ഥിരോത്സാഹത്തോടും കൂടി പണി തുടങ്ങി ഈ രണ്ടു സമുദ്രങ്ങളേയും തമ്മിൽ യോജിപ്പിച്ച് ലോകത്തിന്റെ പരിഷ്കാരവർദ്ധനക്കും, കച്ചവട സൌകര്യത്തിന്നും, ഇത്ര എളുപ്പമാക്കിത്തീർത്ത ലെസ്സ്പസ് എന്നു പേരായ ആ ശ്രുതിപ്പെട്ട പരന്ത്രീസു ഇഞ്ചിനിയരുടെ പ്രതിമ കല്ലിൽ കൊത്തി തോട്ടിന്റെ തലെറ്റത്തും സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ തോട് 102 നാഴിക നീളമെ ഉള്ളൂ എങ്കിലും ഇതിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ കപ്പൽ വളരെ സാവധാനത്തിൽ പോകുന്നതുകൊണ്ടു മറെറ അറെറത്തു കിടക്കുന്ന പോർട്ട് സെയ്ദ് എന്ന തുറമുഖത്തു എത്തുവാൻ 18 മണിക്കൂറോളം വേണ്ടിവന്നു. 12-ാംനു- ഉച്ചക്കു ഒരു മണിക്കു സുവസ്സിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട പിറെറ ദിവസം ആറു മണിക്കാണു ഞങ്ങൾ പോർട്ട് സെയ്ദിൽ എത്തിയതു.

കപ്പൽ, തുറമുഖത്തു വന്നു അണെയുമ്പോഴേക്കു ചെറിയ തോണികളിൽ കയറി ഇറ്റലിക്കാരായ സംഗീതക്കാർ നാലും അഞ്ചും സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ യോഗമായി ചേർന്നു പാട്ടു പാടിക്കൊണ്ടു കപ്പലിന്റെ ചുററും യാചകത്തിന്നായി വന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. ഈജിപ്ത്കാരായ ചില മുക്കുവന്മാർ സമുദ്രത്തിൽ നീന്തുന്നതും, കുളിയിടുന്നതും വെള്ളത്തിൽ എറിഞ്ഞു കൊടുക്കുന്ന ചെറിയ നാണ്യങ്ങളെ മുങ്ങി തപ്പി എടുക്കുന്നതും കണ്ടാൽ ഇവർ ജീവിക്കുന്നതു സമുദ്രത്തിൽ തന്നെയൊ എന്നു സംശയിച്ചുപോകും. ചില ചെപ്പടി വിദ്യക്കാർ കപ്പലിൽ കയറിവന്നു ഓരോ വിദ്യകൾ കാണിച്ചു യാത്രക്കാരോടു പണം മേടിച്ചുതുടങ്ങുന്നു. ഈ തമാശകളെല്ലാം കണ്ടു രാവിലത്തെ പ്രാതലും കഴിഞ്ഞു കരക്കിറങ്ങി. പോർട്ട് സെയ്ദ്, ഏഡനെപ്പോലെ ഒരു ചെറിയ പട്ടണമാണെങ്കിലും ഏഡനേക്കാൾ കാണ്മാൻ എത്രയൊ അധികം കൌതുകമുണ്ടു. രണ്ടു വശത്തും ഉയർന്ന മാളികകൾ ഉള്ള തെരുവുകളും, ക

തിരകം വലിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്ന ട്രാം വണ്ടികളും, അറേബിസ്ത്രീകളുടെ മുഖത്തെ തുണി കാണുന്ന ഒരുവിധം ഉറകളും, കഴുതകളെ കെട്ടി വലിപ്പിക്കുന്ന വണ്ടികളും, കണ്ടുരസിച്ചു രണ്ടു മൂന്നു മണിക്കൂറു കരയിൽ താമസിക്കുമ്പോഴേക്ക മടങ്ങി പോകുവാൻ സമയം ആയി. റിനോസ്‌റസ് എന്ന ഒരു മാതിരി ജന്തുവിന്റെ തോൽകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കുന്ന ഒരുവിധം വടി ഇവിടെ ധാരാളം കാണുന്നുണ്ടു. നാലു മണിക്കു മുമ്പായി ഞങ്ങളും കപ്പലിലേക്കു തിരിച്ചെത്തി. അന്നു വൈകുന്നേരം ആറു മണിക്കു തന്നെ അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു മദ്ധ്യധരണി കടലിൽകൂടി യാത്ര തുടങ്ങി.

പോർട്ട് സെയ്ഡ് വിടുന്നതിന്നു മുമ്പായി അമേരിക്കക്കാരായ 170 യാത്രക്കാർ ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേൎന്നു. ഇതിൽ പത്തിരുപത പുരുഷന്മാർ ഒഴികെ മറ്റെല്ലാവരും സ്ത്രീകളാണു. ഇവരിൽ അധികവും പ്രാഥമിക പാഠശാലകളിൽ പഠിപ്പിക്കുന്ന ഉപാദ്ധ്യായനിമാരാണത്രെ. സ്കൂൾ പൂട്ടിയ കാലത്തെ രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്നു വേണ്ടി യോഗം ചേൎന്നു പുറപ്പെട്ടിരിക്കയാണു. ഇങ്ങിനെ എല്ലാ കൊല്ലവും ഇവർ സഞ്ചരിക്കുക പതിവാണു. രാജ്യസഞ്ചാരം ചെയ്തു, പല തരത്തിലുള്ള നാടുകളേയും ജനങ്ങളേയും കണ്ടു, മനോവികാസത വന്നിരിക്കുന്ന ഗുരുനാഥന്മാരുടെ കീഴിൽ പഠിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നവരായ കുട്ടികൾക്ക വെറും പുസ്തകം വായിച്ചു ഉണ്ടാവാനിടയുള്ള അറിവിനെ മാത്രം ഒന്നും ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നവരായ ഗുരുക്കന്മാരുടെ ശിഷ്യത്വം വഹിക്കുവാൻ ഇടവന്നിട്ടുള്ള കുട്ടികളെക്കാൾ എത്രയോ അധികം ഗുണം സിദ്ധിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടെന്നുള്ളതിന്നു വാദമില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു അമേരിക്കക്കാരുടെ ഈ ഉദ്യമം എത്രയും ശ്ലാഘനീയമാണെന്നും ഇതിനെ ഒരു ചുരുങ്ങിയ നിലയിൽ എങ്കിലും നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ മേലദ്ധ്യക്ഷന്മാർ ഇവിടെ പിന്തുടരുന്നതാ

യാൽ ആയത ഇന്ത്യയിലെ പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്ന ഒരു നല്ല സഹായമായി തീരുന്നതും ആണ.

രാത്രിയിലത്തെ ഭക്ഷണംകഴിഞ്ഞ എല്ലാവരും കപ്പലിന്റെ മുറികളിലെക്ക കിടക്കുവാൻ പോകുന്നതുവരെ പാട്ടും കളിയും ആയി കഴിയും. ഈ വക നേരംപോക്ക നിമിത്തം പോർട്ട് സെയ്ദ് വിട്ടതിന്നശേഷം യാത്രക്ക ഒരു പ്രത്യേകസുഖവും, സന്തോഷവും ഉണ്ടായിരുന്നു.

അതുവരെ കാററും ഓളവും കൂടാതെ തടാകം പോലെ മൌനമായിരുന്ന മദ്ധ്യധരണി കടലിൽ കടന്ന അധികം കഴിയുന്നതിന്ന മുമ്പായി പോർട്ട് സെയ്ദ് വരെ ഉണ്ടായിരുന്ന ഉഷ്ണം മാറി സുഖപ്രദമായ ശീതവായു വീശിത്തുടങ്ങി. ആഗസ്റ്റ 16-ാംനു- രാവിലെ ഇററലിക്കും സിസിലിദ്വീപിന്നും മദ്ധ്യെ കിടക്കുന്നതായ മെസീനാ കടലിടുക്ക ഞങ്ങൾ കടന്നു. കപ്പൽ ഇതിലെ പോകുമ്പോൾ രണ്ടു വശത്തും കിടക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയും ദൂരദർശി കണ്ണാടി വെച്ചു നോക്കിയാൽ വിശദമായി അറിയാം. ഉയൎന്ന കുന്നുകളും, അവയിന്മേൽ നില്ക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളും, താഴത്തുകൂടി പണിചെയ്തിരിക്കുന്ന നിരത്തുകളും, വൃക്ഷസമൂഹങ്ങളുടെ ഇടയിൽകൂടി കാണുന്ന ചില ഭവനങ്ങളും കൂടാതെ വരിവരിയായി ക്രമത്തോടുകൂടി പണി ചെയ്തിരിക്കുന്ന അതിവലിപ്പമില്ലാത്ത അസംഖ്യം എടുപ്പുകളും കണ്ട് ഈ രാജ്യത്തിന്റെ അരികെ കൂടി പോയപ്പോൾ മൂന്ന കൊല്ലം മുമ്പ ഇവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന ഭൂകമ്പം നിമിത്തം അനേകായിരം ജനങ്ങളെയും അസംഖ്യം ഭവനങ്ങളെയും അല്പ നിമിഷത്തിന്നുള്ളിൽ അന്തകാലയത്തിലേക്ക അയച്ച ആ പ്രകൃതിയുടെ ശക്തിയെ പററി അതിശയിക്കുകയൊ ക്രൂരതയെ പററി വ്യസനിക്കുകയൊ എന്താണ വേണ്ടത എന്ന എനിക്ക സംശയമായി.

ഈറഡി വിട്ട വടക്കപടിഞ്ഞാറായി നൂറു നാഴിക സഞ്ചരിക്കുമ്പോഴെക്ക ലിബാറി ദ്വീപുകളും അവകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ നില്ക്കുന്ന സ്ത്രാമ്പാലി എന്ന അഗ്നിപൎവ്വതവും കാണാറായി. അഗ്നിപൎവ്വതം മുമ്പ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ട ഈ കാഴ്ച വളരെ വിശേഷമായി. ഈ പൎവ്വതം സമീപിക്കുന്തോറും അതിന്റെ അറ്റത്തുനിന്ന സദാ പൊങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതായ ധൂമം തെളിഞ്ഞു കണ്ടുതുടങ്ങി. ഒരൊ കാലം ചെല്ലുമ്പോൾ പൎവ്വതം കോപിച്ച അതിനകത്ത കിടക്കുന്ന അഗ്നിതുല്യമായ പദാൎത്ഥങ്ങളെ ചുറ്റും വളരെ ദൂരത്തിൽ ചിതറുന്നു. ഈ കാലം സമീപിച്ചാൽ ഇവിടത്തെ ജനങ്ങൾ ഏറെ പേടിയായി താമസിക്കുമത്രെ. രാത്രിയിൽ തീ പൊങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത നല്ലവണ്ണം കാണാമെന്ന പറയുന്നു. പൎവ്വതത്തിന്റെ ചുറ്റും എട്ടപ്പുകൾ അധികം കാണുന്നതുകൊണ്ട ഇവിടെ ധാരാളം ജനങ്ങൾ താമസമുണ്ടെന്ന തോന്നുന്നു.

ആഗസ്ത 13-ാംനു- പോൎട്ട് സെയ്ദ് വിട്ട അഞ്ചു ദിവസം മദ്ധ്യധരണി കടലിൽകൂടി സഞ്ചരിച്ച 18-ാംനു- രാവിലെ 9 മണിക്ക മാൎസെയിൽസിൽ എത്തി. ഇത പരന്ത്രീസകാരുടെ ഒരു പ്രധാന തുറമുഖമാണ. അറുപതും, എഴുപതും കപ്പലുകൾ എപ്പോഴും ഈ തുറമുഖത്ത ഉണ്ടാകും. പോൎട്ട് സെയ്ദിൽനിന്ന മാൎസെയിൽസിലേക്ക 1517 നാഴിക ദൂരമുണ്ട. ഇവിടെനിന്ന ലണ്ടനിലേക്ക കടൽവഴിയായി പോകുന്നതായാൽ 1400 നാഴികയോളം കാണും. പുറപ്പെട്ട എട്ടാം ദിവസമെ എത്തുകയുള്ളു. അതുകൊണ്ട ബിലാത്തിക്ക പോകുന്ന യാത്രക്കാരിൽ അധികം പേരും ഇവിടെ ഇറങ്ങി പരന്ത്രീസ്സരാജ്യത്തിൽകൂടി തീവണ്ടിയിൽ പോകുന്നു. ഇങ്ങിനെ പോകുന്നതായാൽ മാൎസെയിൽസിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ട 26 മണിക്കൂറുകൊണ്ട ലണ്ടനിൽ എത്താം. ഞാനും ഇവിടെ ഇറങ്ങുവാനാണ ആദ്യം തന്നെ നിശ്ചയിച്ചിരു

ന്നു. രാവിലത്തെ പ്രാതൽ കഴിഞ്ഞു കപ്പലിൽനിന്നു ഏകദേശം രണ്ടു നാഴിക അകലെയുള്ള തീവണ്ടി ആപ്പീസിൽനിന്നു 12 മണിക്കു വണ്ടി കയറി. പരന്ത്രീസരാജ്യത്തിൽ കൂടി വണ്ടി പോകുമ്പോൾ രാജ്യത്തിന്റെ സ്ഥിതി അല്പമെങ്കിലും രണ്ടു ഭാഗത്തും നോക്കിയാൽ അറിയുവാൻ കഴിയുന്നതാണ. ജനങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായവും, എടുപ്പുകളുടെ മാതിരിയും, എന്നുവേണ്ട ജന്തുക്കളും, വൃക്ഷങ്ങളും കൂടി പണ്ടു കണ്ടു ശീലിച്ചിരുന്ന തരത്തിൽനിന്നു തീരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരുന്നതുകൊണ്ടു കാണുന്നതെല്ലാം അത്ഭുതമായി തന്നെ തോന്നി. ചില ദിക്കിൽ ഉയൎന്ന കുന്നുകളും മൂന്നും നാലും നാഴിക ദൂരത്തോളം ഇരുട്ടും, ചില ദിക്കിൽ കൃഷിസ്ഥലങ്ങളെ കടന്നും, ചിലപ്പോൾ ചെറിയ പട്ടണങ്ങളുടെ ഇടയിൽകൂടിയും സഞ്ചരിച്ചു പിറ്റെ ദിവസം രാവിലെ 6 മണിക്കു പാരീസിൽ എത്തി.

പാരീസിൽ രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം താമസിക്കേണമെന്നാണ ഞാൻ മുമ്പ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു. പലേ വഴിയാത്രയുടെ ക്ഷീണം നിമിത്തം അതിന്നു അപ്പോൾ തരമാവാതെ തൽക്കാലം ആ നിൎത്തിവെച്ചു രാവിലെ 9 മണിക്കു തന്നെ പാരീസ വിട്ടുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. ആപ്പീസിന്റെ പല ഭാഗത്തുനിന്നും പല ദിക്കിലേക്കു വണ്ടി പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ലണ്ടനിലേക്കു പുറപ്പെടുന്ന വണ്ടിയിൽ രണ്ടാം ക്ലാസിൽ കയറി നോക്കിയപ്പോൾ അതിൽ തിരക്കുകൊണ്ടു ഇരിക്കുവാൻ യാതൊരു നിവൃത്തിയും ഇല്ലാതെ ഞാൻ വണ്ടിയിൽനിന്നു ഇറങ്ങി എന്താണു വേണ്ടതു എന്നു പരിഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുമ്പോൾ ഒരാൾ ചുമലിൽ കയ്യ വെച്ചതായി തോന്നി തിരിഞ്ഞു നോക്കി. അതു പരന്ത്രീസുകാരിയായ ഒരു സ്ത്രീ ആയിരുന്നു. ഞാൻ നിൽക്കുന്നതു ഇന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കാം എന്നു ഊഹിച്ചു എന്റെ അടുക്കൽ വന്നു "നിങ്ങൾക്കു ഇംഗ്ലീഷ സംസാരിക്കുവാൻ അറിയില്ലേ" എന്നു ചോദിച്ചു.

ഞാൻ—ഉവ്വ എനിക്കു ഇംഗ്ലീഷ അറിയാം. പ. സ്ത്രീ—നിങ്ങൾക്കു ഈ വണ്ടിക്കു ലണ്ടനിലേക്കു പോകേണമൊ?

ഞാൻ—വേണം. പക്ഷെ തിരക്കുകൊണ്ടു രണ്ടാം ക്ലാസ്സ മുറിയിൽ ഇരിക്കുവാൻ നിവൃത്തി ഇല്ല. എന്റെ കയ്യിൽ രണ്ടാം ക്ലാസ്സ ശീട്ടാണ ഉള്ളത. പ. സ്ത്രീ—അതുകൊണ്ടു വിരോധമില്ല. രണ്ടാം ക്ലാസ്സിൽ തിരക്കു അധികമുണ്ടെങ്കിൽ ഒന്നാം ക്ലാസ്സിൽ കയറാം, എന്ന പറഞ്ഞ ഒരു റെയിൽവെ ഉദ്യോഗസ്ഥനെ വിളിച്ച എന്നെ ഒന്നാം ക്ലാസ്സ വണ്ടിയിൽ കൊണ്ടുപോയി കയററാൻ പറഞ്ഞു. ആ സ്ത്രീ പോയി.

ഞാൻ ഒരു അന്യദേശക്കാരൻ. എന്റെ ആവശ്യത്തെ ആലോചിച്ചറിഞ്ഞ എന്നെ സഹായിക്കുവാൻ വന്നവളായ ആ സ്ത്രീയുടെ ഔദാൎയ്യത്തെയും, ബുദ്ധിഗുണത്തെയും പററി എനിക്കു വളരെ നന്ദിയും ബഹുമാനവും തോന്നിയതിനാലാണ ഈ സംഗതി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ ഇടവന്നത.

പാരിസിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടു ഒരു മണിക്കു ബൊലോണിൽ എത്തി. അവിടെനിന്ന തീബോട്ടു വഴിയായി ഒന്നര മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ ഫോക്കസ്റ്റണിൽ വന്നു ചേൎന്നു. ഇവിടെനിന്ന പിന്നെയും രണ്ടര മണിക്കു തീവണ്ടിമാൎഗ്ഗമായി പുറപ്പെട്ടു വൈകുന്നേരം നാലു മണിക്കു ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ എത്തി.

രണ്ടാം ഭാഗം.

ലണ്ടൻ പട്ടണം.

1-ാം അദ്ധ്യായം.

പട്ടണത്തിന്റെ സ്വഭാവം.

വലിപ്പംകൊണ്ടും, ധനപുഷ്ടികൊണ്ടും ലോകത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട മറെറല്ലാ പട്ടണങ്ങളെയും കവിഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന ലണ്ടൻ, ഏകദേശം രണ്ടായിരം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പ സാധുക്കളായ ചില മുക്കുവന്മാർ നിവസിച്ചിരുന്ന ഒരു കുഗ്രാമമായിരുന്നു എന്നറിയുമ്പോൾ ഈ കാലത്തിനുള്ളിൽ മനുഷ്യന്റെ ആലോചനാശക്തിക്കും, ബുദ്ധിവിശേഷത്തിന്നും, ഉത്സാഹത്തിന്നും, കരകൗശലത്തിന്നും വന്നിരിക്കുന്ന മഹത്തായ വളൎച്ച് ലോകാഭിവൃദ്ധിയെ സൂക്ഷിച്ചറിയുന്ന ഏവന്റെയും മനസ്സിനെ അതിശയത്താൽ സ്തംഭിപ്പിക്കുന്നു. അന്നേത്ത പത്തോ ചതുരശ്ര നാഴിക മാത്രം വീതിയുണ്ടായിരുന്ന ആ ചെറുഗ്രാമം ഇപ്പോൾ എഴുനൂറു ചതുരശ്ര നാഴിക വിസ്തീൎണ്ണമുള്ള ഒരു വലിയ പട്ടണമായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു. അവിടവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന മുക്കുവന്മാരുടെ കുടിലുകൾക്കു പകരം എട്ടു ലക്ഷത്തിൽ അധികം വിശേഷപ്പെട്ട എടുപ്പുകളാൽ പട്ടണം നിറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മത്സ്യവ്യാപാരം ചെയ്തു ഉപജീവിച്ചിരുന്ന രണ്ടായിരത്തോളം മനുഷ്യർ പാൎത്തിരുന്ന സ്ഥലത്തു പല ജോലിക്കാരായ എഴുപതു ലക്ഷം ജനങ്ങൾ ഇപ്പോൾ ജീവിച്ചുവരുന്നു. ജനശൂന്യമായി, നിശ്ശബ്ദമായി കിടന്നിരുന്ന വനപ്രദേശങ്ങളെല്ലാം അത്യുഗ്രതയോടെ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വാഹനസമൂഹങ്ങളുടെ ശബ്ദത്താൽ

മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. രാത്രിയിൽ എന്നു വേണ്ട പകൽ സമയത്തുകൂടി കുരിരുട്ടായിരുന്ന ദിക്കുകളിലെല്ലാം ഇപ്പോൾ വിദ്യുച്ഛക്തി ദീപങ്ങളാൽ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഭൂമിയിലും വെള്ളത്തിലും മാത്രം സഞ്ചരിച്ചു തൃപ്തിവരാതെ മനുഷ്യർ ഇപ്പോൾ ആകാശത്തെക്ക പുറപ്പെട്ടു പക്ഷികൾക്ക അസൂയയെ ഉണ്ടാക്കത്തക്ക വേഗതയോടെ സഞ്ചരിക്കുന്നു. മനുഷ്യ വർഗ്ഗത്തിന്റെ പലവിധ അഭിവൃദ്ധിയും വിശദമായി അറിയിക്കുന്നത ലണ്ടനിൽ തന്നെയാണ.

നിരത്തുകളുടെ വിസ്താരവും വൃത്തിയുമൊ, എടുപ്പുകളുടെ വലിപ്പവും ഭംഗിയുമൊ, വാഹനങ്ങളുടെ തരവും എണ്ണവുമൊ, ജനങ്ങളുടെ സംഖ്യയും സമ്പ്രദായവുമൊ,—ഏതാണ ഇന്ത്യയിൽനിന്നു വരുന്ന ഒരു യാത്രക്കാരന്ന അധികം കൌതുകത്തെയും ആശ്ചര്യത്തെയും തരുന്നത എന്നു പറയുവാൻ പ്രയാസം. പട്ടണത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട തെരുവീഥികളെല്ലാം മരഇഷ്ടിക പതിച്ച്, താർ തേച്ചു ഒരു ചുക പൊടിയിട്ടു അമർത്തി വൃത്തിയാക്കി വെച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ രണ്ടു ഭാഗത്തും എട്ടടി വീതിയിൽ ശിലക്കല്ലുകൊണ്ടു പടുത്തിരിക്കുന്നു. ഇതിനെ പടുത്ത ഭാഗങ്ങൾ ജനങ്ങൾക്ക സഞ്ചരിക്കുവാനും നടുക്കുള്ള സ്ഥലം വാഹനങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തിനും ആണ. അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും പോക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വാഹനങ്ങൾ നിരത്തിലെ ഓരോ വശത്തുകൂടി ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പട്ടണത്തിൽ തിരക്കുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ ഇതുവഴി ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നു മറെറ ഭാഗത്തെക്ക ഒന്നായി പോകുവാൻ പ്രയാസമാണ. ഇതിന്നായി നിരത്തിന്റെ നടുക്ക അവിടവിടെ പണി ചെയ്തിരിക്കുന്ന കൽത്തളത്തിൽ ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നു ഓടി പോയി, അവിടെനിന്നു വാഹനങ്ങളുടെ ഒഴിവു നോക്കി മറെറ ഭാഗത്തെക്ക പിന്നേയും ഓടുന്നു. അനേകായിരം വാഹനങ്ങൾ ഇടവിടാതെ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന

ഈ വലിയ പട്ടണത്തിൽ ദിവസേന നേരിടുന്ന അപകട മരണങ്ങളെ പററി ഒട്ടും അത്ഭുതപ്പെടത്തക്കതല്ലല്ലൊ.

ഓരോ തെരുവുകളിലും ഉള്ള എടുപ്പുകളെല്ലാം മിക്കതും ഒരു പോലെയായിരിക്കും. ഈ പട്ടണത്തിന്റെ ശോഭയെ വൎദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്ന സഹായിക്കുന്നതൊന്നുമില്ലെന്നുള്ളതിന്ന വാദമില്ല. നാലു നില മാളികകളാണെങ്കിൽ എല്ലാം ഒരുപോലെ അങ്ങിനെ തന്നെ. അതിലും വലിപ്പമുള്ള ഭവനമാണ മററൊരു തെരുവിൽ കാണുന്നത എങ്കിൽ അതിന്നനുസരിച്ചിരിക്കും ആ തെരുവിൽ ഉള്ള മററെല്ലാ ഭവനങ്ങളും. ഒരു തെരുവിൽ കാണുന്നതെല്ലാം ചുകന്ന ഇഷ്ടികയാണെങ്കിൽ മററ തെരുവിൽ കാണുന്നതെല്ലാം വെളുത്ത ഇഷ്ടികയായിരിക്കും. യാതൊരു കുപ്പയും ചണ്ടിയും നിരത്തിൽ കാണുകയില്ല. ഇതെല്ലാം അതാതു വീട്ടുകാർ തങ്ങളുടെ വീട്ടിൽ തന്നെ കൂട്ടിവെക്കണം. ഇതിനെ ആഴ്ചയിൽ രണ്ടു പ്രാവശ്യം കുപ്പക്കാരൻ വണ്ടിയും കൊണ്ടുവന്ന എടുത്തു കൊണ്ടുപോകുന്നു. വീട്ടുകളുടെ വാതിൽ ഒന്നും തുറന്നു കാണുകയില്ല. വാതിൽക്കൽ ചെന്ന മുട്ടുകയൊ, ഉമ്മറത്തു കാണുന്ന ബട്ടൺ അമൎത്തി മണി അടിക്കുകയൊ, ചെയ്താൽ മാത്രമെ വാതിൽ തുറക്കുകയുള്ളു. എല്ലാ വീട്ടുകളുടെ വാതിലിലും ഒരു ദ്വാരമുണ്ടാകും. ഇത തപാൽ ശിപായിക്കു കത്തു ഇടുവാനുള്ളതാണ. ഈ ദ്വാരത്തിൽകൂടി കത്തിട്ടു ട്ടിട്ടി എന്ന രണ്ടു പ്രാവശ്യം വാതിൽക്കൽ മുട്ടുന്നു. ഇതു കേട്ടാൽ തപാലാണെന്ന വിശ്വസിക്കാം. കമ്പിയാണെങ്കിൽ ട്ടിട്ടി, ട്ടിട്ടി എന്ന രണ്ടു ഇരട്ട മുട്ടലാണ. സാമാനം വില്ക്കുവാൻ വരുന്നവരാണെങ്കിൽ ട്ടി എന്ന ഒരു മുട്ടൽ മാത്രമെ ഉണ്ടാകയുള്ളു. അങ്ങിനെ ഇന്ന തരക്കാരനാണ വന്നിരിക്കുന്നതെന്ന മിക്കതും വാതിൽക്കലുള്ള മുട്ടൽ കേട്ടാൽ നിശ്ചയിക്കാം.

ഇത്ര വിസ്തീൎണ്ണമായതും ജനത്തിരക്കുള്ളതും ആയ ഈ പട്ടണത്തിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലായി വൎത്തിരക്ഷിച്ചുവരുന്ന ഉ

ദ്യാനങ്ങളും പൂങ്കാവുകളും ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിന്റെ ശോഭാസൌഭാഗ്യങ്ങളായി വിചാരിക്കാം. ഈവിധ സ്ഥലങ്ങൾ ഇവിടെ ഇല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ നല്ല വായു ശ്വസിക്കുന്നതിനും ജനത്തിരക്ക ഇല്ലാത്ത സ്ഥലത്ത ഉലാത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനും തീരെ അസാദ്ധ്യമാകുമായിരുന്നു. പട്ടണത്തെ കയ്യാളുന്നവർ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഈ പ്രവൃത്തി ജനങ്ങൾക്ക എത്രകണ്ട സുഖത്തെയും വിനോദത്തെയും കൊടുക്കുന്നുണ്ടെന്ന ഒരു ഞായറാഴ്ച വൈകുന്നേരം ഇവിടെ പോയി നോക്കിയാൽ അറിയാവുന്നതാണ. ഈ പൂങ്കാവുകളിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലായി അനേകായിരം സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ നിറഞ്ഞിരിക്കും. ഒരു പ്രദേശത്ത സ്ത്രീകളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ പററി ഒരു യുവതി പ്രസംഗം ചെയ്യുന്നു. മറെറാരേടത്ത ഒരാൾ ഗവൎമ്മെണ്ടിലുള്ള ന്യൂനതകളെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു ഒരാൾ അനേകം ശ്രോതാക്കളെ ആകർഷിക്കുന്നു. വേറൊരു സ്ഥലത്ത വളരെ പേർ കൂടി പാട്ടു പാടുന്നു. അങ്ങിനെ ഒരിടത്ത ലൌകിക പക്ഷത്തിൽ വാദിച്ചു ഈശ്വരവിചാരം ത്യജിച്ചിട്ടുള്ള ജനത്തെ ഇതര മതാചാരപ്രകാരം നടക്കേണ്ടതിന്ന ഒരു പാതിരി ഉപദേശിക്കുന്നു. ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിന്റെ തിരക്കും പ്രവൃത്തിയും അത്ഭുതം തന്നെ. വിവിധ വിഭവങ്ങളോടു കൂടിയ ഭക്ഷണം കഴിച്ചു, വിലപിടിച്ച ഉടുപ്പും ധരിച്ചു, സുഖമായിരിക്കുന്ന അനേകം പ്രഭുക്കളുടെ വാസസ്ഥലമാണ ഇത എങ്കിൽ ക്ഷുന്നിവൃത്തി ഇല്ലാതെ കീറി മുഷിഞ്ഞ വസ്ത്രങ്ങളോടു കൂടി ഉഴലുന്ന അസംഖ്യം ദരിദ്രന്മാർ പാർക്കുന്നതും ഇവിടെ തന്നെയാണ. കുബേരദേവന്റെ അടുക്കൽ തന്നെ ദാരിദ്ര്യദേവതയും ഇടവിടാതെ പാർക്കുന്നു. വിദ്വാന്മാരുടെ സമൂഹം നിവസിക്കുന്നതും മൂർഖന്മാരുടെ സംഘം പാർക്കുന്നതും എല്ലാം ഇവിടെ തന്നെ. എങ്ങിനെ നോക്കിയാലും ലണ്ടൻ, ലോകത്തിലുള്ള മററെല്ലാ പട്ടണങ്ങളേക്കാളും മഹിമയേറിയതു തന്നെ, സംശയമില്ല.

തന്റെ സൎവ്വ തേജസ്സോടുകൂടി ആദിത്യഭഗവാൻ ഉച്ചിക്കിൽ ശീതകാലത്തെ കാണുന്നതുവളരെ അപൂൎവ്വമാകകൊണ്ടു, മഞ്ഞുകൊണ്ടൊ, മേഘങ്ങളെക്കൊണ്ടൊ, മൂടപ്പെടാതെ തെളിഞ്ഞു കാണുന്ന സൂൎയ്യരശ്മിയുള്ള ദിവസം, പട്ടണം കാണ്മാനുള്ളതിന്നു ആഗ്രഹമുള്ള ഒരുവനെ വെളിയിൽ ഇറങ്ങി സഞ്ചരിക്കുമാനായി പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. താമസത്തിന്നു സൌകൎയ്യമുള്ള തിരക്കില്ലാത്ത പ്രദേശങ്ങളെക്കൊണ്ടു, ഇങ്ങിനെയുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്നു നാം പുറപ്പെട്ടു എന്നു വിചാരിക്കുക. തെരുവിന്റെ ഇരുവശത്തും പല പ്രകാരത്തിൽ കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കുട്ടികളെയാണു നാം ആദ്യം കാണുന്നതു. കറുത്ത മനുഷ്യർ ഇവിടെ കാണുന്നതു സാധാരണയല്ലാത്തതുകൊണ്ടു ഇന്ത്യക്കാരനായ ഒരുവനെ കാണുമ്പോൾ ഇവൎക്കുണ്ടാകുന്ന ആശ്ചൎയ്യമൊ കൌതുകമൊ ഒട്ടും അത്ഭുതപ്പെടത്തക്കതല്ലല്ലോ. കറുത്ത പരിചയമില്ലാത്ത സാധുപത്തെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി തങ്ങളുടെ ചങ്ങാതിമാരെ അടുക്കൽ മാടിവിളിച്ചു ഈ അപൂൎവ്വകാഴ്ചയെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ "നോക്കു! കറുത്ത മനുഷ്യൻ", എന്നു പതുക്കെ പറയുകയും ചെയ്യാതെയിരിക്കുന്നില്ല. വലിയ ആളുകൾ മാത്രമല്ല, സൂൎയ്യപ്രകാശമുള്ള ദിവസം പട്ടണത്തിൽകൂടി ഉലാത്തുവാൻ പുറപ്പെടുന്നതു. ഈ അവസരത്തെ, പ്രസവിച്ച് അധികദിവസമാകാത്ത, ചെറുകുട്ടികളുംകൂടി കളയുന്നില്ല. ഇത്തരത്തിലുള്ള കിടാങ്ങളെ ചക്രമുള്ള തൊട്ടിയിൽ കിടത്തി കാറ്റു കൊള്ളിക്കുന്നതിന്നായി തെരുവിന്റെ അരികിൽകൂടി കൊണ്ടുപോകുന്നതും സാധാരണയായി കാണാം. അതാ, തെരുവിന്റെ ഒരു വശത്തു ഒരുത്തൻ ഒരു സംഗീതപ്പെട്ടി വെച്ച് പാട്ടു പാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അടുത്തു ചെന്നു നോക്കിയാൽ അറിയും. അവൻ ഒരു കുരുടനാണു. പ്രവൃത്തിയെടുക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ ഉപജീവനത്തിന്നു വഴി കാണാതെ യാചകവൃത്തിക്കൊരുമ്പെട്ടിരിക്കുകയാണു. പക്ഷെ ഇവിടെ യാതൊരുത്തനും യാചകത്തിന്നായി

നടക്കുവാൻ പാടില്ല. അംഗഹീനത്വംകൊണ്ടു പ്രവൃത്തിയെടുക്കുവാൻ പാടില്ലാത്തവർ താമസിക്കുവാൻ വേണ്ടി സ്ഥലങ്ങളും ഉണ്ടു. ആരെങ്കിലും ഈ നിലക്കു വന്നാൽ അവിടെ ചെല്ലുന്നതല്ലാതെ, നമ്മുടെ രാജ്യത്തു കാണുന്ന മാതിരിയിൽ നിരത്തിൽ നിന്നു യാത്രക്കാരോടു യാചിക്കുവാനായി സമ്മതിക്കുകയില്ല. തങ്ങളുടെ ആവശ്യനിവൃത്തി വരുത്തേണ്ടതിന്നും അതേസമയത്തു തന്നെ നിയമത്തെ അനുസരിക്കേണ്ടതിന്നും ഈ ദിക്കിലുള്ള യാചകന്മാർ ഒരു പ്രത്യേകവിദ്യയുണ്ടു. തങ്ങളുടെ സ്ഥിതി എന്തെന്നു എഴുതി കഴുത്തിൽ കെട്ടിത്തൂക്കണം. എന്നിട്ടു വല്ല തീപ്പെട്ടിയോ മറ്റു സാധനങ്ങളോ കയ്യിൽ പിടിച്ചു് അതു വിൽക്കുവാനാണെന്നുള്ള നാട്യത്തിന്മേൽ യാചകത്തിന്നിരിക്കണം. ആളുകളെ ആകർഷിക്കുവാനായിട്ടാണു പാട്ടു പാടുന്നതു. ഇതാണു ഇവിടത്തെ യാചകന്മാരുടെ സൂത്രം. ഈ സ്ഥിതിയിലുള്ള യാചകന്മാരെയും ഇവിടെ അധികം കാണുകയില്ല.

ഇനി നാം പ്രവേശിക്കുന്നതു, തിരക്കുള്ള ഭാഗങ്ങളിലാണു. സൂര്യാസ്തമനം കഴിഞ്ഞു വിളക്കു വെച്ചിരിക്കുന്ന സമയത്താണു ഈ സ്ഥലങ്ങൾ വളരെ കൌതുകജനകമായിരിക്കുന്നതു. നക്ഷത്രജാലങ്ങളെ പോലെ അസംഖ്യമായി കാണുന്ന വിദ്യുച്ഛക്തി ദീപങ്ങളും, ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തെ പോലെ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വാഷിംഗ്ടൻ വിളക്കുകളും രാത്രിയെ പകലെന്നപോലെ തോന്നിപ്പിക്കുന്നു. വില്പനസ്ഥലങ്ങൾ മിക്കതും പൂട്ടിയിരിക്കുന്നുവെങ്കിലും അവകളുടെ ഉള്ളിൽ ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ദീപങ്ങളും മുൻഭാഗത്തെ ഗ്ലാസ്സുവാതിലുകളും ഉള്ളതുകൊണ്ടു അകത്തു വിൽക്കുവാൻ വെച്ചിരിക്കുന്ന സാധനങ്ങളെയെല്ലാം വെളിവായി നമുക്കു കാണാം. മത്സ്യക്കച്ചവടക്കാരന്റെ സ്ഥലം മുതൽ രത്നവ്യാപാരിയുടെ ഷാപ്പുവരെയുള്ള സകല വില്പനസ്ഥലങ്ങളിലും വെച്ചിരിക്കുന്ന മാതിരിയും, അവയുടെ വില അറിയിക്കുവാനായി അടുത്തു കാണുന്ന കടലാസ്സും, ഇംഗ്ലീഷ കച്ചവട

കാരന്റെ വകതിരിവും, സാമൎത്ഥ്യവും, കച്ചവടത്തിന്നുള്ള കഴിവും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു. മത്സ്യമാംസാദികൾ വില്ക്കവാൻ വെച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിന്റെ വെടിപ്പും വൃത്തിയും കാണുമ്പോൾ നമ്മുടെ രാജ്യങ്ങളിലുള്ള ഈ വക സ്ഥലങ്ങളിലെ അസഹ്യമായ ദുൎഗ്ഗന്ധവും വൃത്തികേടും ഓൎമ്മയിൽ വരുന്നു. ഈ ദിക്കിലുള്ള ജന്തുക്കളെക്കൊണ്ടു മാത്രം ഇവിടത്തെ ജനത്തിന്നാവശ്യമായിട്ടുള്ള മാംസത്തിന്നു തികയാത്തതുകൊണ്ടു കപ്പൽമാൎഗ്ഗമായി പല രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും മാംസം ഇവിടെ എത്തുന്നുണ്ടു. ഇതിൽ പ്രധാനമായി വരുന്നതു ആസ്ത്രേലിയാ രാജ്യത്തുനിന്നാണു. ആസ്ത്രേലിയായിൽനിന്നു വിലാത്തിക്കു ഒന്നുറു മാസത്തെ വഴിയുണ്ടെങ്കിലും അവിടെനിന്നു വധിക്കുന്ന ജന്തുക്കളെ ചീഞ്ഞു കേടുവരാത്തവിധം സൂക്ഷിച്ചു വിലാത്തിയിൽ എത്തിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ മാംസം കിട്ടാതിരുന്നാൽ ഇവിടെ ഇതിന്നു വളരെ പ്രയാസമാകുമായിരുന്നു. ഈ രാജ്യത്തു കിട്ടാത്ത പലവിധ ഫലങ്ങളും ഈ വിധത്തിൽ കേടുവരാതെ ദൂരരാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു ഇവിടെ എത്തിക്കുന്നുണ്ടു.

തെരുവിൽകൂടി കുറെ നടക്കുമ്പോൾ നിരത്തിന്റെ നടുക്കു ഇരിമ്പു കമ്പികൾ വളച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥലം കാണാം. അതിന്റെ അടുത്തു ചെല്ലുമ്പോൾ നടുവിൽകൂടി ഒരു ഗുഹ ഉള്ളതായി അറിയും. അതിലെ ഇറങ്ങി പോയാൽ വിശേഷമായ ഇഷ്ടികകൾകൊണ്ടു കെട്ടി വൃത്തിയായി വെച്ചിരിക്കുന്ന മലവിസൎജ്ജനത്തിനുള്ള സ്ഥലത്താണു നാം ചെല്ലുക. അതിന്റെ അരികിൽ തന്നെ കാണുന്ന വാതിലിന്റെ ദ്വാരത്തിൽകൂടി ഒരു "പെന്നി" ഇട്ടാൽ ഉടനെ ആ വാതിൽ തുറക്കുന്നു. ഇതിന്നകം മലവിസൎജ്ജനത്തിനുള്ളതാണു. ഇതെല്ലാം എത്ര വൃത്തിയിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നു. പണം വാങ്ങേണ്ടുന്ന ദിക്കിൽ തെറവുകൂടാതെ പണം വസൂൽചെയ്യുന്നതും യന്ത്രം തന്നെ എന്നു പറയുമ്പോൾ ഇതെല്ലാം കാണുവാൻ സാധിക്കാത്ത ആളുകൾക്കു ഇവ

യെല്ലാം വിശ്വസിക്കുന്നതിന്നുകൂടി പ്രയാസമായി തോന്നുന്നു. ഓരോ വിശേഷങ്ങളും കാണുന്തോറും പരിഷ്കാരത്തിന്റെ വലു്ന്നക്ക അതിരില്ലാത്തപോലെ തോന്നുന്നു.

ഈ പട്ടണത്തെ മുമ്പു കാണാത്ത ഒരുവൻ ഇവിടുത്തെ തെരുവുകളിൽകൂടി നടന്നു നോക്കിയാൽ തനിക്കു പുതുതായും അതിശയമായും തോന്നുന്ന ചില സംഗതികളെയാണല്ലോ ഇതുവരെ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നതു. പക്ഷെ തെരുവുകളിൽകൂടി നടന്നു പല കാഴ്ചകളേയും കണ്ടതുകൊണ്ടു മാത്രം ലണ്ടന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതിയെ അറിയുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. വെറും കണ്ണുകൊണ്ടു കാണുവാൻ തരമുള്ള വിശേഷങ്ങളെക്കാൾ എത്രയോ അതിശയിക്കത്തക്കതും അത്ഭുതപ്പെടത്തക്കതും ആയ അനേകം കാൎയ്യങ്ങൾ ഒരു ദിവസം 24 മണിക്കൂറിന്നുള്ളിൽ ഇവിടെ സംഭവിക്കുന്നുണ്ടു. ഒരു ദിവസം ഇവിടെ ഉണ്ടാകുന്ന കലഹവും, ആത്മഹത്യയും, അപകടമരണങ്ങളും ആലോചിച്ചു നോക്കിയാൽ നവീനപരിഷ്കാരംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഗുണത്തേക്കാൾ ഒട്ടും കുറയാത്ത ദോഷവും രാജ്യത്തിന്നു നേരിടുന്നില്ലേ എന്നു സംശയിക്കുവാൻ ധാരാളം ന്യായം കാണുന്നുണ്ടു. സുഖദുഃഖങ്ങളേയും, നന്മതിന്മകളേയും ദിനരാത്രിപോലെ സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ലോകത്തിൽ യാതൊരു ഗുണത്തിന്നും ദോഷത്തെ തീരെ വിട്ടൊഴിക്കുവാൻ തരമില്ലല്ലോ. ലോകത്തെ എല്ലാം സംബന്ധിക്കുന്നതായ ഈ തത്വം ഭൂലോകത്തിലെ പട്ടണങ്ങളിൽ വെച്ചു അഗ്രസ്ഥാനത്തെ അര്‍ഹിക്കുന്ന ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ ശരിയായി തെളിഞ്ഞു കാണാം.

അതിവേഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന അനേകായിരം വാഹനങ്ങളും പട്ടണത്തിൽകൂടി ഒരുമിച്ചും എപ്പോഴും ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സഞ്ചാരത്തിന്നു വളരെ സൌകൎയ്യമുണ്ടെങ്കിലും ഇവകളാൽ ഒരു ദിവസം നേരിടുന്ന ആപത്തുകളെ ആലോചി

ക്കുമ്പോഴും ഈ സൌകൎയ്യം പക്ഷെ വേണമെന്നു നമുക്കു തോന്നിപ്പോകുന്നു. വിമാനയാത്ര മനുഷ്യവൎഗ്ഗത്തിന്റെ പരിഷ്കാരവൎദ്ധനക്കു ക്രമേണ സഹായിക്കുമെങ്കിലും ഇതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന അപകടങ്ങളെ കേൾക്കുമ്പോഴും തന്നെ മനസ്സു ഞെട്ടിപ്പോകുന്നു. പല വിധത്തിലുള്ള പഠിപ്പും കൃത്യഭാരവും വൎദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നതായ ഇക്കാലത്ത മനഃസ്വസ്ഥതയോടെ അധികം നേരം ഇരുന്നു വിശ്രമിക്കുവാൻകൂടി പട്ടണനിവാസികൾക്കു സമയമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു ഈ അധികയത്നം അവരുടെ ദേഹത്തെയും മനസ്സിനെയും ക്ഷീണിപ്പിച്ച് പലപ്പോഴും അതു ഞരമ്പുരോഗത്തിന്നും ചിലപ്പോൾ ആത്മഹത്യക്കും ഇട വരുത്തുന്നു. സ്ത്രീകൾക്കുകൂടി അധികസ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിക്കുന്ന ഇക്കാലത്ത ആ സ്വാതന്ത്ര്യം തന്നെ അവരുടെ സുഖത്തെയും നശിപ്പിക്കുന്നു. ഈ സംഗതികളുടെ പരമാൎത്ഥതയെ തെളിയിക്കുന്നതായും, ലണ്ടന്റെ പരിഷ്കാരത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതായും ഉള്ള ചില കാൎയ്യങ്ങളെ പറ്റിയാണ ഇനി പറയുവാൻ പോകുന്നത.

പട്ടണത്തിലെ വിശേഷങ്ങളും വിനോദങ്ങളും കണ്ടു രസിച്ച് സന്തോഷിച്ചിരിക്കുന്ന നിവാസികൾ, ഒരു ദിവസം ഈ വലിയ പട്ടണത്തിൽ സുമാറ 190 മരണങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടെന്ന പക്ഷെ അറിയുന്നില്ലായിരിക്കാം. എങ്കിലും ഇത വാസ്തവമാണ. തലേ ദിവസം രാത്രി 12 മണിക്ക ജീവിച്ചിരുന്ന ലണ്ടൻ നിവാസികളുടെ സംഘത്തിൽനിന്ന പിറേറ ദിവസം രാത്രി 12 മണി വരെയാകുമ്പോഴേക്ക 190 ആളുകൾ ഈ പട്ടണത്തിലെ സുഖത്തെ ത്യജിച്ച് പരലോകം പ്രാപിക്കുന്നു എന്ന കേൾക്കുമ്പോൾ ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിലെ മരണസംഖ്യ നമ്മെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ വലിയ സംഖ്യയിൽ, ഒരു വയസ്സു തികയുമ്പോഴേക്ക ഈ ലോകത്തെ വിടുവാൻ സംഗതി വരുന്ന 34 ചെറിയ കുട്ടികളും ഉൾപ്പെടും.

ഈ മരണത്താൽ ഉണ്ടാകുന്ന സ്ഥലത്തെ ആക്രമിക്കുന്ന ജനസംഖ്യ ഇതിലും എത്രയോ അധികമാണു. ഒരു ദിവസം ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ ഏറക്കുറെ 325 ജനനം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടു. ഈ ജനനത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന കുട്ടികളുടെ അവസ്ഥാഭേദം ആലോചിച്ചു നോക്കിയാൽ ഈശ്വരന്റെ പക്ഷഭേദത്തെ പററി നമുക്കു വളരെ കഷ്ടത തോന്നും. ഏറക്കാലം കൊതിച്ചു കാത്തിരുന്ന തന്റെ പുത്രന്റെ ജനനത്തിൽ സന്തോഷിച്ചു കുട്ടിയുടെയും തള്ളയുടെയും ശുശ്രൂഷക്കും സൌകൎയ്യത്തിനും ഏൎപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന അനേകം ഭൃത്യകളും, വസ്ത്രങ്ങളും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒരു ധനികനായ പ്രഭുവിന്റെ അവസ്ഥ കണ്ടു നമുക്കു അസൂയ തോന്നുമെങ്കിലും, അതേ സമയത്തു തന്നെ, കുറെ അകലെ, തണുപ്പിങ്കൽ ഉടവഴങ്ങുവാൻ കൂടി പാടില്ലാത്ത ഒരു വൃത്തികെട്ട സ്ഥലത്തു, പട്ടിണി കിടന്നു നിലവിളിക്കുന്ന ആറേഴു കുട്ടികളും, അവരുടെ സംഘത്തിൽ ചേരുവാനായി ഇപ്പോൾ പ്രസവം ചെയ്തു് മേൽ ഉടുന്നതിനു ഒരു കീറത്തുണി കൂടി ഇല്ലാതെ ഏങ്ങിക്കരയുന്നതിനെപ്പോലെ വിറച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ നിൎഭാഗ്യവസ്തുവെയും, അതിനെ കണ്ടു ഖേദിക്കുന്ന തന്റെ ഭാൎയ്യയേയും വിചാരിച്ചു് പരിതാപപ്പെടുന്ന ദരിദ്രന്റെ സ്ഥിതി നമുക്കു ഉടനെ തന്നെ വളരെ സമാധാനത്തെയും തരുന്നുണ്ടു. ഇതാണ ഒരു ദിവസത്തിൽ ഈ പട്ടണത്തിൽ സംഭവിക്കുന്ന ജനന മരണങ്ങളുടെ എണ്ണവും, സ്ഥിതിയും.

ശരാശരി 190 മരണവും 325 ജനനവും ഉണ്ടാകുന്ന ഈ പട്ടണത്തിൽ തന്നെ ഒരു ദിവസം 105 വിവാഹവും ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടു. തങ്ങളുടെ ഇഷ്ടജനങ്ങളോടു ചേൎന്നു വിവാഹകൎമ്മത്തിനായി പള്ളിയിലേക്കു പോകുന്ന വധൂവരന്മാർ സഞ്ചരിക്കുന്ന വണ്ടിയുടെ എതിരായി തന്നെ തന്റെ ബന്ധുക്കളാൽ പിന്തുടരപ്പെട്ടു് അവസാന വിശ്രമസ്ഥലത്തേക്കായി യാത്ര പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഒരു മൃതശരീരത്തെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്ന

വണ്ടിയേയും കാണാം. ഭൎത്താക്കന്മാരുടേയോ മക്കളുടേയോ മരണത്താൽ അനേകം സ്ത്രീകൾ വ്യസനിച്ചു കരഞ്ഞിരിക്കുന്ന സമയത്തു തന്നെ തങ്ങളുടെ വരന്മാരോടു ചേരുവാൻ ഇടവന്ന ദിവസത്തെ വിചാരിച്ച് സന്തോഷിച്ചിരിക്കുന്ന അനേകം യുവതികളേയും ഇവിടെ കാണാം. ഇത്ര വളരെ ജനങ്ങൾ തിങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഈ വലിയ പട്ടണത്തിൽ ഇങ്ങിനെ വരുവാനല്ലാതെ തരമില്ലല്ലൊ.

ഉദ്യോഗത്തിലും, കച്ചവടത്തിലും, കൈവേലയിലും, കൃഷിപ്പണിയിലും വളരെ ആളുകൾ ചേൎന്ന പണിയെടുത്തുവരുന്നുണ്ടെങ്കിലും, പ്രവൃത്തിക്ക പ്രാപ്തിയുണ്ടായി യാതൊരു ജോലിയും കിട്ടാതെ അലയുന്നവരുടെ എണ്ണവും ഒട്ടും കുറവല്ല. ഇങ്ങിനെ പ്രവൃത്തിയെടുക്കുവാൻ ശേഷിയുണ്ടെങ്കിലും യാതൊന്നും ലഭിക്കുവാൻ സാധിക്കാത്തവരായ ആളുകളെ ഗവൎമ്മെണ്ടചിലവിന്മേൽ പണിയെടുപ്പിച്ച് ശമ്പളം കൊടുത്തുവരുന്നു. ഈ പ്രകാരം ഒരു ദിവസം 34,000 ജനങ്ങളെ പുലൎത്തിവരുന്നുണ്ട. ഇതിന്ന 4,000 പവൻ ചിലവും ഉണ്ട. ലണ്ടന്റെ ധൎമ്മബുദ്ധി തെളിയിക്കുവാനുള്ള ലക്ഷ്യം ഇത്ര മാത്രമല്ല. വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയമായൊ, ക്ഷാമനിവാരണമായൊ, മതസംബന്ധമായൊ എന്തുവേണ്ട മനുഷ്യന്റെ ഗുണത്തിന്ന കാരണമായി വരുന്ന എല്ലാ വിഷയങ്ങളേയും പ്രബലപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്ന പല സംഘങ്ങളും യോഗങ്ങളും ഉണ്ട. തെരുവിൽ നടന്ന യാചകത്തിന്ന അനുവദിക്കാത്തതു, ഇങ്ങിനെ പല ഏൎപ്പാടുകളും നിസ്സഹായന്മാരുടെ ആവശ്യത്തിന്ന ഏൎപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടാണ. ഇപ്രകാരം ധൎമ്മവിഷയത്തിലേക്ക ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിലെ നിവാസികൾ ഒരു ദിവസം 32,000 പവൻ ചിലവ ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന കേൾക്കുമ്പോൾ ഈ പട്ടണത്തിന്റെ ധൎമ്മബുദ്ധിയും, ധനസമൃദ്ധിയും എത്രയുണ്ടെന്ന വായനക്കാർ തന്നെ ഊഹിക്കാമല്ലൊ.

ധൎമ്മവിഷയത്തിലേക്ക ഇത്ര അധികം ചിലവു ചെയ്യുന്ന ജനങ്ങൾ തങ്ങളുടെ സ്വന്തം വിനോദത്തിന്നായി ശരാശരി ഒരു ദിവസം 30,000 പവൻ വ്യയം ചെയ്യുന്നതിൽ ഒട്ടും അതിശയിക്കുവാനില്ല. നാടകം കാണുവാനും, സംഗീതം കേൾക്കുവാനും മറ്റുമുള്ള വിനോദങ്ങൾക്കായിട്ടാണ ലണ്ടൻനിവാസികൾ ഒരു ദിവസം ഈ വലിയ സംഖ്യ ചിലവാക്കുന്നതു. പട്ടണത്തിൽ പല പ്രദേശങ്ങളിലും ആയി എത്ര നാടകശാലകളുണ്ടു, എത്ര ചിത്രമന്ദിരങ്ങളുണ്ടു, (Picture-palace) എത്ര സദിര സ്ഥലങ്ങളുണ്ടു എന്നു കണക്കില്ല. ഈ എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും ദിവസേന ഒരുപോലെ തിരക്ക കാണാം. വളരെ ജനങ്ങൾ, സുഖം അനുഭവിക്കേണ്ടതിന്ന മാത്രമായി ലണ്ടനിൽ വരുന്നുണ്ടു. ഓരോരുത്തരുടെ രുചിക്കു അനുസരിച്ച് പല വിനോദങ്ങളും പട്ടണത്തിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലായി എപ്പോഴും നടക്കുന്നതുകൊണ്ടു സുഖാനുഭവത്തിന്നായി വരുന്ന ആളുകൾക്ക ഒരിക്കലും ഇവിടെ ഇച്ഛാഭംഗത്തിന്ന ഇടവരുന്നതല്ല.

ഈ വലിയ കണക്കുകൊണ്ടു ഞാൻ വായനക്കാരുടെ ക്ഷമയെ വെറുപ്പിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ ലണ്ടന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതിയെ അറിയിക്കുന്നതായ രണ്ടുമൂന്ന സംഗതികളെ കൂടി പ്രസ്താവിക്കാം. ദിവസേന ശരാശരി 130 സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ ജേലിലേക്കും, 610 ആളുകളെ ആസ്പത്രിയിലേക്കും അയക്കുന്നു. പട്ടണത്തിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലായി പത്തു വീടിന്ന ഒരു ദിവസം അഗ്നിബാധ ഉണ്ടാകുന്നു. ഏറെക്കുറെ പത്തു നിവാസികൾക്ക ഭ്രാന്തു പിടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പല തരത്തിലുള്ള വാഹനങ്ങളിലായി നാല്പതു ലക്ഷം ജനങ്ങൾ ഒരു ദിവസം ഈ പട്ടണത്തിനുള്ളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടെന്നും കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നു.

ഇങ്ങിനെ ഈ പട്ടണത്തിന്റെ ഓരോരോ കാൎയ്യങ്ങളെ പറ്റി ആലോചിച്ചു നോക്കിയാൽ നമുക്ക വിസ്മയം ജനിക്കതക്ക

വലിയ സാമ്യകൾ പ്രത്യക്ഷമാകും. തെരുവുകളും, വാഹനങ്ങളും, തിരക്കുകളും, ഭവനങ്ങളും കണ്ടതുകൊണ്ടു മാത്രം ലണ്ടന്റെ ശരിയായ അവസ്ഥ അറിയുവാൻ തരമാകുന്നതല്ലെന്നു അറിയിക്കുവാനായിട്ടാണു ഞാൻ ഇത്രയും എഴുതിയതു. ലണ്ടൻ പട്ടണത്തെ ഒരുകപ്പാടെ കണ്ടാൽ തോന്നുന്ന ഗംഭീരത്വം, പുറമെ കണ്ടതുകൊണ്ടു മാത്രം നിശ്ചയിക്കുവാൻ സാധിക്കാത്തതും, പട്ടണത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതിയെ അറിയിക്കുന്നതും ആയ ചില സംഗതികളും ഒരു അപൂർണ്ണമായ നിലയിലെങ്കിലും വായനക്കാരെ ധരിപ്പിക്കുവാൻ ഞാൻ ചെയ്ത പ്രയത്നം നിഷ്ഫലമായിട്ടില്ലെന്നു വിശ്വസിച്ചു, ഇനിയത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ "ലണ്ടനിലെ വാഹനങ്ങളെ" വിവരിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കാം.

൭-ാം അദ്ധ്യായം.

ലണ്ടനിലെ വാഹനങ്ങൾ.

ലണ്ടനിൽ കാണുന്ന പല തരം വാഹനങ്ങളേയും വേർതിരിച്ചു പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വിവരിക്കുന്നതായാൽ ഇതുപോലെ രണ്ടോ നാലോ ലേഖനങ്ങൾ എഴുതുവാൻ ഇട വരുന്നതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ നാട്ടിൽ തീരെ നടപ്പില്ലാത്തതും ഇവിടെ വളരെ സാധാരണയായി കാണുന്നതും ആയ വാഹനങ്ങളെ പറ്റി മാത്രമെ ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടുന്നതിന്നു ഔചിത്യവും ആവശ്യവും ഉള്ളൂ. ഈ പട്ടണത്തിനുള്ളിലുള്ള വാഹനങ്ങളെ ഭൂമിയുടെ ബഹിർഭാഗത്തുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്നവയും, അന്തർഭാഗത്തുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്നവയും, ഇങ്ങിനെ രണ്ടു പ്രധാന തരമായി ഭാഗിക്കാം.

ഒന്നാമതു ബഹിർഭാഗത്തുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന വാഹനങ്ങളെ പറ്റി പറയാം.—ലണ്ടനിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട തെരുവുകളുടെ ഒരു

ഭാഗത്തനിന്ന നോക്കിയാൽ, അഞ്ചു നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ നമ്മുടെ മുമ്പാകെക്കൂടി ഒന്നൊന്നിന പിന്നിലായി അങ്ങൊട്ടും ഇങ്ങൊട്ടും യാത്രക്കാരാൽ നിറയപ്പെട്ട സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വാഹനങ്ങളുടെ തരവും, എണ്ണവും കണ്ടു നാം ആശ്ചൎയ്യപരിതരായിപ്പോകുന്നു. 1 മുതൽ 5 വരെ കുതിരകളെ പൂട്ടി വലിപ്പിക്കുന്ന സാമാനവണ്ടികളും, യാത്രക്കാൎക്ക സഞ്ചരിക്കേണ്ടതിന്ന വേണ്ടിയ മറ്റുതരം വാഹനങ്ങളും എല്ലാം നമുക്ക പുതുമയായി തന്നെ തോന്നും. സാമാനങ്ങളെ കയററി കൊണ്ടുപോകുന്ന വണ്ടികളെ വലിക്കേണ്ടതിന്നല്ലാതെ സവാരി വണ്ടിക്ക കുതിരകളെ അധികം ഉപയോഗിച്ചു കാണുകയില്ല. സഞ്ചരിക്കുന്നതിന്ന കുതിരവണ്ടികളെക്കാൾ യന്ത്രസഹായത്താൽ ഓടുന്ന വണ്ടികളാണ എത്രയൊ അധികമായുള്ളതു.

നിരത്തിന്റെ നടുവിൽ വരിവരിയായി കൂലിക്കുനില്ക്കുന്ന മോട്ടോർകാർ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഇപ്പോഴും ഒട്ടും അസാധാരണമല്ലെങ്കിലും ഇവിടെ നടപ്പുള്ള വാഹനങ്ങളിൽ അത വളരെ സാധാരണയായതുകൊണ്ട അതിനെ ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാതിരിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കൂലിക്കുള്ള ഇത്തരം വണ്ടികൾ സാധാരണയായി ഒരു ഉടമസ്ഥന്റെ കീഴിൽ വളരെ ഉണ്ടാകും. ഇതിന്റെ വണ്ടിക്കാൎക്ക അയാൾ മാസപ്പടി കൊടുത്തു നിൎത്തിയിരിക്കുകയാണ. ദിവസേന സമ്പാദിക്കുന്ന കൂലി ഉടമസ്ഥന്ന കൊടുക്കുന്നു. ഇതിൽ ഉടമസ്ഥനെ വഞ്ചിക്കാതിരിപ്പാനായി വണ്ടിയിൽ ഒരു സൂത്രമുണ്ട. ഒരു ദിവസം ഒരു വണ്ടി ഇത്ര നാഴിക സഞ്ചരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന കണക്കാക്കുവാൻ വണ്ടിയിൽ തന്നെ ഒരു യന്ത്രമുണ്ട. നാഴികക്ക ഇന്നിന്ന തരത്തിലുള്ള വാഹനത്തിന്ന ഇത്ര ഇത്ര കൂലി എന്ന നിശ്ചയമുണ്ട. ആ കൂലിയിൽ അധികം വണ്ടിക്കാരന്ന വസൂൽചെയ്യാൻ പാടുള്ളതല്ല. ഇതുകൊണ്ട യാത്രക്കാൎക്കും ഉടമസ്ഥന്നും നഷ്ടം നേരിടുവാൻ ഇടയില്ല. കൂ

ചിക്ക സാധാരണയായുള്ളത ഇത്തരം വണ്ടികളാണ. ഇതിനെ ഇവിടെ ടാക്സികാബ് (Taxicab) എന്ന പേർ പറയുന്നു.

വേറെ ചില വണ്ടികൾ പ്രത്യേകം കൂലിക്കല്ലാതെ പട്ടണത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തുനിന്ന മറെറാരു ഭാഗത്തെക്ക അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും പോയിക്കൊണ്ടിരിക്കും. യാത്ര ചെയ്യുന്നവർ വണ്ടിയിൽ കയറി ശീട്ട വാങ്ങിയാൽ വേണ്ട സ്ഥലത്ത പോയി ഇറങ്ങും. ഇങ്ങിനെയുള്ള വാഹനങ്ങൾ രണ്ട വിധത്തിലുണ്ട. ഒരു വിധത്തിലുള്ളതിന്ന ടാം വണ്ടി എന്ന പറയുന്നു. മദിരാശിക്ക പോയിട്ടുള്ള ആളുകൾക്ക ഈ വിധത്തിലുള്ള വണ്ടികൾ കാണുവാൻ സംഗതിയുണ്ട. പക്ഷെ ഇവിടെയുള്ള വണ്ടികൾ അവിടെ കാണുന്നവയെക്കാൾ വലിപ്പംകൊണ്ടും പണിയുടെ സമ്പ്രദായംകൊണ്ടും വളരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ. വിദ്യുച്ഛക്തികൊണ്ട ഓടിക്കുന്ന ഈ മാതിരി വണ്ടിയിൽ ഒരേ സമയത്ത ഏകദേശം 90 പേൎക്ക സഞ്ചരിക്കാം. ഇതിന്ന രണ്ട നിലയുണ്ട. ഒരു നില മാത്രമുള്ള വണ്ടികളും കാണാം.

ഓംനിബസ് (Omnibus) എന്ന മറെറ വിധത്തിലുള്ള വണ്ടി നമ്മുടെ നാട്ടിൽ കാണുകയില്ല. ഇതും രണ്ട നിലയുള്ളതാണ. മുകളിലും താഴത്തും കൂടി ഒരേ സമയത്ത 32 ആൾക്ക ഇതിൽ സഞ്ചരിക്കാം. ലണ്ടൻ പട്ടണം ശരിയായി കാണുവാൻ നല്ല സൌകൎയ്യം ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു വണ്ടിയുടെ മേൽഭാഗത്തിരുന്ന സഞ്ചരിച്ചാലാണെന്ന ശ്രുതിപ്പെട്ട മിസ്റ്റർ ഗ്ലാഡ്സ്റ്റൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത വളരെ വാസ്തവമാണെന്ന ഇങ്ങിനെ യാത്രചെയ്താൽ അറിയാവുന്നതാണ. ഇതും സാധാരണയായി യന്ത്രത്തിന്റെ സഹായംകൊണ്ട ഓടുന്ന തരത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാണ. പക്ഷെ ഇത്തരത്തിലുള്ള വാഹനങ്ങൾ രണ്ട കുതിരയെ കെട്ടി വലിപ്പിക്കുന്നതും ചുരുക്കമായി കാണാം. മനുഷ്യന്മാരൊ, മൃഗങ്ങളൊ മുമ്പ ചെയ്തിരുന്ന പ്രവൃത്തികളെ ചെയ്യേണ്ടതിന്നായി

യന്ത്രങ്ങളെ അധികമായി നിൎമ്മിച്ചുവരുന്ന ഈ കാലത്തു കുതിരകളെ കെട്ടി വലിപ്പിക്കുന്ന വണ്ടികളുടെ എണ്ണം ക്രമേണ ചുരുങ്ങി വരുന്നു.

ഭൂമിയുടെ ബാഹ്യഭാഗത്തുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന മററു തരത്തിലുള്ള വാഹനങ്ങളെ പററി ഒന്നും പറയാതെ ഇനി ഭൂമിയുടെ അന്തൎഭാഗത്തുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന വാഹനങ്ങളെ പററി എഴുതാം. ലണ്ടനിൽ കാണുന്ന കാഴ്ചകളിൽവെച്ചു ഇത്ര അത്ഭുതത്തെ തോന്നിപ്പിക്കുന്നതു മററു വല്ലതും ഉണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. കാണുവാൻ ഇട വന്നിട്ടില്ലാത്തവൎക്കു എത്ര തന്നെ വ്യക്തമായും വിസ്താരമായും വിവരിച്ചാലും ഇതിനെ പററി ഒരു ശരിയായ അറിവു കിട്ടുവാൻ സാധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ഭൂമിയുടെ താഴെ പലേ ആഴത്തിലായി വാഹനങ്ങൾ സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ട്. ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ എല്ലാ ഭാഗത്തേക്കും പോകേണ്ടതിന്നു ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. വലിപ്പമുള്ള ഭവനങ്ങളുള്ളതും, എണ്ണമില്ലാത്ത വാഹനങ്ങളും ജനങ്ങളും സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും ആയ ഭൂമിയുടെ താഴെ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും അതി വേഗത്തിൽ ഓടുന്ന വാഹനങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു പറയുമ്പോൾ ഈ ദിക്കിലുള്ളവരുടെ സാമൎത്ഥ്യത്തെ പററി നമുക്കു പ്രശംസിക്കാതിരിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ല. എങ്ങിനെയാണു ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി വണ്ടികളെ ഓടിക്കുന്നതു എന്നു അറിയുവാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ താഴെ വിവരിക്കുന്ന സംഗതികളെ മനസ്സുകൊണ്ടു സങ്കല്പിക്കുവാൻ വായനക്കാൎക്കു സാധിക്കുന്നതായാൽ ഒരുമാതിരി സാഫല്യമെങ്കിലും ഈ ആഗ്രഹനിവൃത്തി വന്നേക്കാം.

ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി ഒരു സ്ഥലത്തേക്കു നാം യാത്രചെയ്യുവാൻ പുറപ്പെട്ടു എന്നു വിചാരിക്കുക. തെരുവിൽകൂടി നട

ന്നാൽ ഒരു സ്ഥലത്തു, ചുററും ഇരിമ്പുകമ്പികൊണ്ടു തടസ്ഥം ചെയ്തു് ഒരു ഭാഗം മാത്രം തുറന്ന ഭാഗിൽ അണ്ടർ ഗ്രൗണ്ട് (Under ground) എന്നു എഴുതിയ ഒരു ഗുഹ കാണാം. കല്ലുകൊണ്ടു വിശേഷമായി പടുത്ത പടവിൽകൂടി താഴത്തു ഇറങ്ങി പോയാൽ വിദ്യുച്ഛക്തി ദീപങ്ങളാൽ പ്രകാശിക്കപ്പെട്ട ഒരു വഴി കാണാം. ഇതിൽകൂടി കുറെ ദൂരം നടക്കുമ്പോഴേക്കു നാം ടിക്കറ്റുകൊടുക്കുന്ന സ്ഥലത്തു എത്തുന്നു. ടിക്കറ്റു കൊടുക്കുന്നതു ആളും യന്ത്രവും ആയിരിക്കും. ഒരു പെട്ടിയിന്മേൽ ഇന്നിന്ന ദിക്കിലേക്കുള്ള ടിക്കറ്റ് ഇവിടെ കിട്ടും, അതിന്നു ഇത്ര പെനി ഈ പെട്ടിയിൽ കാണുന്ന ദ്വാരത്തിൽകൂടി ഇടണം, എന്നു എഴുതീട്ടുണ്ടാകും. അതിൽ പറഞ്ഞ സംഖ്യ ആ ദ്വാരത്തിൽകൂടി ഇട്ടു് പെട്ടിയുടെ വലിപ്പ വലിച്ചാൽ അപ്പോൾ നമുക്കു ഒരു ടിക്കറ്റു കിട്ടും. പിന്നെയും ടിക്കറ്റ് വേണമെങ്കിൽ പിന്നെയും അങ്ങിനെ തന്നെ ചെയ്യണം. പണം ഇടാതെ വലിപ്പ വലിച്ചാൽ വരികയില്ല. അതുകൊണ്ടു ടിക്കറ്റ് വാങ്ങുവാൻ വേറെ ആരുടെയും ആശ്രയം കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നില്ല. ടിക്കറ്റു കൊടുക്കുന്ന സ്ഥലത്തിന്റെ അടുക്കൽ തന്നെ ലിഫ്റ്റ് (lift) എന്നു എഴുതിയ വേറൊരു സ്ഥലം കാണാം. ഇവിടെയാണ് നമുക്കു വണ്ടി വരുന്ന സ്ഥലത്തേക്കു ഇറങ്ങി പോകുവാനുള്ള തൊട്ടി. ഇതു ഏകദേശം പത്തു പന്ത്രണ്ടടി നീളവും വീതിയും ഉണ്ടാകും. അമ്പതോ അറുപതോ ആളുകൾ ഒരു സമയത്തു കയറാം. ഈ തൊട്ടിയിൽ കയറിയാൽ അതിന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ രണ്ടു ഭാഗത്തുള്ള വാതിൽ അടച്ചു് ഒരു യന്ത്രത്തെ തിരിച്ചു് ഈ തൊട്ടിയെ സാവധാനത്തിൽ താഴത്തേക്കു ഇറക്കുന്നു. ഇതു നൂറും, നൂററിമ്പതും, ചില ദിക്കിൽ ഇരുനൂറും അടി താഴെ ആയിരിക്കും. തൊട്ടി താഴത്തു എത്തിയാൽ വാതിൽ തുറന്നു എല്ലാവരും പുറത്തേക്കു വരും. ഇവിടെ പല ദിക്കിലേക്കും ബെഞ്ചുകളും കാണാം. ഇന്നിന്ന ദിക്കിലേക്കുള്ള വണ്ടികൾ ഇന്നിന്ന വഴികളിൽകൂടി പോകണമെന്നു വിവരമായി അവിടെ

വിടെ എഴുതി പതിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു ഒരിക്കലും വഴി തെററുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. നമുക്കു വേണ്ടുന്ന വഴിയിൽകൂടി കുറെ ദൂരം വന്നാൽ അവിടെ വണ്ടി വരുവാനുള്ള സ്ഥലം കാണാം. വണ്ടികൾ സ്റ്റേഷനിൽ ഈരണ്ടു മിനുട്ടു കൂടുമ്പോൾ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു എപ്പോൾ ചെന്നാലും വണ്ടിക്കു വേണ്ടി താമസിക്കേണ്ടി വരികയില്ല. ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന വണ്ടിയിൽ ഇരിക്കുവാനും നല്ല സൌകൎയ്യമുണ്ടു. ആറും, ആറെറണ്ണവും ആളുകൾക്കു സഞ്ചരിക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം രണ്ടു മൂന്നു വണ്ടികൾ കൂട്ടി കെട്ടീട്ടായിരിക്കും സാധാരണ ഈ വക വണ്ടികൾ ഓടുന്നതു. ഓരോ പെട്ടിയുടെ തലക്കലും, ആപ്പീസിൽ എത്തുമ്പോൾ വാതിൽ തുറക്കേണ്ടതിന്നും അടക്കേണ്ടതിന്നും ആയി ഒരാൾ ഉണ്ടാകും. ഇല്ലാം, ഒരു ആപ്പീസിൽ എത്തിയാൽ അതിന്റെ പേരും, അവിടെനിന്നു വണ്ടി പുറപ്പെട്ടാൽ അടുത്ത ആപ്പീസിന്റെ പേരും ഉറക്കെ പറയും. ഇതിന്നു പുറമെ എല്ലാ ആപ്പീസുകളിലും നാലഞ്ചു സ്ഥലങ്ങളിലായി ആ ആപ്പീസിന്റെ പേരു വലിയ അക്ഷരങ്ങളിൽ എഴുതീട്ടുണ്ടാകും. അതുകൊണ്ടു നമുക്കു ഇറങ്ങുന്ന ആപ്പീസു തെററിപ്പോകുവാൻ വളരെ പ്രയാസമുണ്ടു. ഏതെങ്കിലും സ്ഥലത്തു ഇറങ്ങിയാൽ ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിലേക്കു വരേണ്ടതിന്നു ഉപയോഗിച്ച തൊട്ടി തന്നെ മേല്പോട്ടു കയറിപ്പോകുന്നതിന്നും സഹായിക്കും.

ഈ തൊട്ടിക്കു പകരം ഇയ്യിടെ വേറെ ഒരു സൂത്രം കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുണ്ടു. അതു ഇപ്പോൾ സാധാരണ നടപ്പായിട്ടില്ല. ഇതു തൊട്ടിയുടെ യന്ത്രത്തേക്കാൾ അതിശയിക്കത്തക്കതും ആണു.

റബ്ബർകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള ഒരു കോണി ആപ്പീസിന്റെ തെററത്ത സാവധാനത്തിൽ മേല്പോട്ടും കീഴ്പോട്ടുമായി ഏകദേശം വൃത്താകാരത്തിൽ ചുററിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ഈ കോണിയുടെ പടവുകൾ താഴത്തും മുകളിലും എത്തുമ്പോൾ മടക്കുന്നു നി

ലത്തിന്നു സമമായി ഉയരം വരുന്നു. അതിൽ ചവിട്ടിനിന്നാൽ അതിന്റെ കൂട്ടത്തിൽ തന്നെ നാമും സാവധാനത്തിൽ മേല്പോട്ടു പോകും. ഇപ്രകാരം തന്നെ താഴത്തേക്കും ഇറങ്ങി വരാം.

ഭൂമിയുടെ അന്തർഭാഗത്തുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന വണ്ടികളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള സകല പണികളും, ഏൎപ്പാടുകളും വളരെ അതിശയിക്കത്തക്കതാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും സഞ്ചരിക്കുന്ന വണ്ടികൾക്കു പോകുവാനായി വെവ്വേറെ വഴികളുണ്ടു. ഇതെല്ലാം ഭൂമിയുടെ താഴെ നൂററമ്പതും ഇരുനൂറും അടി ആഴത്തിൽ തുളച്ച് ഇഷ്ടികകൊണ്ടു വെടിപ്പായി കെട്ടി ഉറപ്പിച്ച് വണ്ടികൾക്കു യാതൊരു അപകടവും കൂടാതെ അതിവേഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുവാനുള്ള സൌകൎയ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീൎത്ത കഥ ആലോചിക്കുമ്പോൾ ഉത്സാഹശീലനായ ഒരു മനുഷ്യന്നു ഈ ലോകത്തിൽ അസാദ്ധ്യമായതു ഒന്നും തന്നെ ഇല്ലെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു.

ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ട്രാം വണ്ടി ഓടുന്നതും ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി ആയിരിക്കും. തിരക്കുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾക്കു സഞ്ചരിക്കേണ്ടതിന്നും ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി മാൎഗ്ഗങ്ങളുണ്ടു. തെരുവുകളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽകൂടി നടക്കുമ്പോൾ നാം നടക്കുന്നതിന്നു നേരെ താഴെകൂടി വാഹനങ്ങളും ജനങ്ങളും സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു വാസ്തവം മുൻകൂട്ടി അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ ആ കഥ നമുക്കു ഒട്ടും തോന്നുന്നതല്ല.

ഇത്ര വലിയ പട്ടണത്തിൽ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും സഞ്ചരിക്കേണ്ടതിന്നു അസംഖ്യം വാഹനങ്ങൾ ഉള്ളതിന്നുപുറമെ ഇവയെ സംബന്ധിച്ച ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ വളരെ മൎയ്യാദക്കാരായി കൂടി കാണുന്നതുകൊണ്ടു സഞ്ചാരത്തിന്നു പ്രത്യേകം സൌകൎയ്യമുണ്ടു. വളരെ തിരക്കുള്ള ഈ സ്ഥലത്തു എത്രയും സൌകൎയ്യത്തോടുകൂടി സഞ്ചരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതു മിക്കതും ഇതുകൊണ്ടാകുന്നു എന്നു തന്നെ പറയണം. യാത്രക്കാരെ ഇറക്കുമ്പോഴും കയററുമ്പോഴും

അവരുടെ സൌകൎയ്യത്തെ നോക്കലും, വണ്ടിയെ സംബന്ധിച്ച് അറിയേണ്ടതായ കാൎയ്യങ്ങൾക്ക മൎയ്യാദയോടു കൂടിയ അവരുടെ മറുവടിയും ഇന്ത്യയിലെ റെയിൽവെയിലുള്ള ചില്ലറ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ സ്വല്പമെങ്കിലും ശ്രദ്ധവെച്ചിരുന്നാൽ ഈ നാട്ടിലെ യാത്രക്കാർ ഇപ്പോൾ അനുഭവിക്കുന്ന സങ്കടത്തിന്നും, അസൌകൎയ്യത്തിന്നും ഇട വരികയില്ലായിരുന്നു.

ഇവിടത്തെ കഥകളെ പറ്റി പറയുമ്പോൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലെ ദോഷങ്ങളെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതുകൊണ്ട, ലണ്ടനിൽ കാണുന്ന സകലതും സ്വീകാരയോഗ്യങ്ങളാണെന്നും, നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ളതെല്ലാം ത്യാജ്യയോഗ്യങ്ങളാണെന്നും ഞാൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന വായനക്കാർ ലേശവും ഊഹിക്കാതിരിപ്പാൻ പ്രത്യേകം അപേക്ഷിക്കുന്നു. നമ്മുടെ നാട്ടിലേക്ക വന്നു കാണാൻ ഉപമിക്കവാൻ തരമില്ലാത്തതും, നവീന പരിഷ്കാരത്തിന്റെ ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത ഫലങ്ങളായതും, ആയ അനേകം വിഷയങ്ങളും ഞാൻ ഇവിടെ കണ്ടുവരുന്നുണ്ട. പക്ഷെ ഇതിനെ പറ്റിയെല്ലാം, ലണ്ടനിലെ വിശേഷങ്ങളേയും, വിനോദങ്ങളേയും, കാഴ്ചകളേയും വിവരിച്ചതിന്ന ശേഷം അവസാനത്തിൽ ഇവിടത്തെ ജനങ്ങളുടെ ജാതിസ്സ്വഭാവത്തേയും മറ്റും പറ്റി വിവേചനം ചെയ്യുന്ന കൂട്ടത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശമുള്ളതുകൊണ്ട തൽക്കാലം നീട്ടിവെക്കയാണ.

വാഹനങ്ങളെ പറ്റി എഴുതുമ്പോൾ അവയെ അപകടം കൂടാതെ അങ്ങുമിങ്ങും സഞ്ചരിക്കേണ്ടതിന്ന സൂക്ഷിച്ചു തിരിച്ചുവിടുന്ന പോലീസുകാരനെയാണ ഓൎമ്മയിൽ വരുന്നത. അതുകൊണ്ട ഇനിയത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ "ലണ്ടൻ പോലീസിനെ" പറ്റിയാണ പ്രസ്താവിക്കുന്നത.

[illegible]-ാം അദ്ധ്യായം.

ലണ്ടൻ പോലീസ്.

ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ തിരക്കുള്ള പ്രദേശത്തു അല്പനേരം നിന്നു നോക്കുക. ക്വാബ്ബിക്യാബ്, ഓംനിബസ്, കുതിരവണ്ടി എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള പലതരം വാഹനങ്ങൾ യാത്രക്കാരെ വഹിച്ചു് ഒന്നൊന്നിന്റെ പിന്നിലായി ഇട വിടാതെ തെരുവിൽക്കൂടി ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. തെരുവിന്റെ ഇരുവശത്തുംകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിനു കണക്കില്ല. ചില്ലറ സാമാനങ്ങളെ നടന്നു വില്ക്കുന്ന കച്ചവടക്കാരും, വർത്തമാനപത്രങ്ങളെ വില്ക്കുന്ന കുട്ടികളും, തെരുവിലെ തിരക്കിനേയും, ശബ്ദത്തേയും തങ്ങളാൽ കഴിയുംവണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. വാഹനങ്ങളുടെ തിരക്കുകൊണ്ടു ഇവ ഇപ്പോൾ തമ്മിൽ വെച്ചു മുട്ടിപ്പോകുമൊ എന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. ജനങ്ങൾക്കു തെരുവിന്റെ ഒരു വശത്തുനിന്നു മറെറ വശത്തേക്കു പോകുന്നതിനു യാതൊരു നിവൃത്തിയും കാണുന്നില്ല. ഈ തിരക്കിന്റെ ഇടയിൽനിന്നു കറുത്ത ഉടുപ്പും, ഉയൎന്ന തൊപ്പിയും ധരിച്ചു ഒരു ദീർഘിച്ച സ്വരൂപം തന്റെ കൈ പൊന്തിച്ചു ഉടനെ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ വാഹനങ്ങൾ, പടനായകന്റെ കല്പന കേട്ട പട്ടാളങ്ങളെ പോലെ, പെട്ടെന്നു തങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്തു നിന്നുപോകുന്നു. ഇത്ര വളരെ വാഹനങ്ങളെ ഒന്നായി നിർത്തിയതു ഒരു പോലീസുകാരനാണു. വാഹനങ്ങൾ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ തമ്മിൽ മുട്ടിപ്പോകാതിരിപ്പാനും, ജനങ്ങൾക്കു അപകടം വരാതെ കഴിപ്പാനും വേണ്ടി ഇവിടത്തെ പോലീസ് ചെയ്യുന്ന മുൻകരുതലും, ജാഗ്രതയും ഏറ്റവും പ്രശംസിക്കത്തക്കതു തന്നെ. ലണ്ടൻ പോലീസി

ന്നെക്കൊണ്ട പൊതുജനങ്ങൾക്കുള്ള ഉപകാരം വളരെ ഉള്ളതിൽ ഇത ഒന്നമാത്രമാണ. പട്ടണത്തിൽ വഴിയറിയാതെ അലഞ്ഞു നടക്കുന്ന അന്യദേശക്കാരന്ന നേർവഴി കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നതും, തിരക്കിൽപെട്ട് പരിഭ്രമിച്ച് വീട്ടിലേക്ക പോകുവാൻ മാൎഗ്ഗം കാണാതെ കരഞ്ഞു നടക്കുന്ന കുട്ടികളെ എടുത്ത അവരുടെ വീട അന്വേഷിച്ച് അവിടെ കൊണ്ടുപോയി ആക്കുന്നതും, പെട്ടെന്ന വല്ല രോഗവും പിടിപെട്ട നടക്കുവാൻ വഹിയാതെ ക്ഷീണിച്ച യാത്രക്കാരെ ആസ്പത്രിയിലേക്കൊ, അവരുടെ ഭവനത്തിലേക്കൊ വാഹനങ്ങളിൽ കയററി കൊണ്ടുപോകുന്നതും, ജനങ്ങളുടെ രക്ഷക്കും സൌകൎയ്യത്തിന്നും വേണ്ടിയ മററനേകം പ്രവൃത്തികൾ സന്തോഷത്തോടും, ദയയോടും, നീതിയോടും പ്രവൃത്തിക്കുന്നതും ഈ വലിയ പട്ടണത്തിലെ പോലീസു സൈന്യത്തിന്റെ ദിവസേനയുള്ള ജോലിയാണ.

ശരിയായ ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകാരന്റെ സഹജമായ ശീലം ഒര ലണ്ടൻ പോലീസുകാരനിൽ വെളിവായി പ്രതിഫലിച്ചുകാണാം. 'എനിക്ക ഇന്ന ദിക്കിലേക്ക പോകണം, അതിന്ന ഏതു വണ്ടിയിലാണ കയറേണ്ടത, അല്ലെങ്കിൽ ഏതു വഴിക്കാണ പോകേണ്ടത' എന്ന ചോദിച്ചാൽ ഒരു വിധത്തിലും വഴി തെററിപ്പോകാതെ അവിടെ എത്തത്തക്കവണ്ണം എളുപ്പമായ മാൎഗ്ഗം ഉപദേശിക്കുവാൻ പോലീസുകാരന്ന സാധിക്കും. നമ്മുടെ വല്ല സ്നേഹിതന്മാരൊ, പരിചയക്കാരൊ നമ്മോട ഈ വക സന്ദൎഭങ്ങളിൽ സംസാരിക്കുന്ന മാതിരിയിലാണ ഇവരും പറയുക. അന്യദേശക്കാരന്ന ലണ്ടൻ പോലീസ് ഒരു വലിയ ബന്ധുവായി വിചാരിക്കണം. വലിയവനായാലും, ചെറിയവനായാലും, ഉദ്യോഗസ്ഥനായാലും, ഉഴലുന്നവനായാലും എല്ലാം ലണ്ടൻ പോലീസിന്ന ഒന്നുതന്നെ. പ്രമാണികളോട കിഴിഞ്ഞ് സംസാരിക്കുകയും, മററുള്ളവരോട ഗൎവ്വ് കാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സമ്പ്രദായം ഈ കൂട്ടൎക്ക ഒട്ടും തന്നെ ഇല്ല. ഉദ്രസവാരി ചെയ്യുന്ന

ളെ വണ്ടിയിൽ പ്രധാന മന്ത്രിയാണ യാത്രചെയ്യുന്നതെങ്കിലും
അപ്പോഴം ആ വണ്ടിയെ തടസ്ഥം ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെ ആരും
തരം നോക്കാതെ നിഷ്പക്ഷമായി രാജനീതിയെ പരിപാലിച്ചു
കൊണ്ടുവരുന്ന ഈ സൈന്യം ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിന്റെ മഹിമ
ക്ക ഒരു വലിയ സഹായിയായി തന്നെ വിചാരിക്കാം.

തെരുവുകളിൽ കാണുന്ന പോലീസുകാൎക്കു പുറമെ കളവു,
കല എന്നീ കററങ്ങളെ സൂക്ഷ്മമായി അന്വേഷിച്ചറിയേണ്ടതി
ന്ന വേഷച്ഛന്നന്മാരായി നടക്കുന്ന അസംഖ്യരോളം പോലീസു
കാർ ഉണ്ടു. സകലത്തിന്നും പരിഷ്കാരം വൎദ്ധിച്ചുവരുന്ന ഈ
കാലത്ത കല ചെയ്യുന്നതിലും, കളവു ചെയ്യുന്നതിലും അതി സാ
മൎത്ഥ്യന്മാരായ കൂട്ടർ ഈ സ്ഥലത്ത ദിവസേന വൎദ്ധിച്ചുവരു
ന്നു. തങ്ങളുടെ ശരിയായ നില അറിയിക്കാതെ ജനങ്ങളുടെ
ഇടയിൽ സഞ്ചരിച്ചും സഹവസിച്ചും ഈ വക കററങ്ങളെ അ
ന്വേഷിച്ച് തുമ്പുണ്ടാക്കുന്നതിന്ന കള്ളന്മാരിലും കവിഞ്ഞ സാമ
ൎത്ഥ്യത്തോടു കൂടിയ പോലീസുകാർ ഇല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇവി
ടെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതിന്ന വളരെ പ്രയാസമാകുമായിരുന്നു.

പോലീസിനെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിൽ ഉള്ള നിഷ്കൎഷയും,
അതിന്നു ശേഷം അവരെ പണി ശീലിപ്പിക്കുവാനുള്ള ഏൎപ്പാടും,
പിന്നീട ജോലിയിൽ ചേൎന്നതിന്ന ശേഷം തങ്ങളുടെ മുറ ശരി
യായി നോക്കുന്നുണ്ടൊ എന്ന പരിശോധിച്ച് വേണ്ടത പ്ര
വൃത്തിക്കുവാൻ മേലധികാരികൾക്കുള്ള ജാഗ്രതയും ആണ ലണ്ടൻ
പോലീസിനെ, ലോകത്തിൽ മറെറാരു സ്ഥലത്തും കാണാത്ത
വിധം, ഇത്ര ഉയൎന്ന നിലയിൽ നിൎത്തിവരുന്നത.

5 അടി 9 അംഗുലം നീളമില്ലാത്ത ഒരാളെയും പോലീസിൽ
ചേൎക്കുന്നതല്ല. ഇതുകൊണ്ട മാത്രം ആയില്ല. പഠിപ്പുകൊ
ണ്ടും, സ്വഭാവഗുണംകൊണ്ടും താൻ ഈ പണിക്ക പററിയവ

നാമനിൎദ്ദേശമുള്ളത അധികാരസ്ഥന്മാരെ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തണം. പണിയിൽ ചേൎന്നാൽ ഒരു പോലീസുകാരന്ന മാസത്തിൽ 5 പവനോളം ശമ്പളം കിട്ടും. എട്ടു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞാൽ ഇത 6½ പവനാകും. സത്യംകൊണ്ടും, സാമൎത്ഥ്യംകൊണ്ടും ക്രമേണ കയറി പോകുവാൻ സാധിക്കുന്ന ഒരു പോലീസുകാരന്ന പിന്നെ 10 പവൻ മാസ്പടിയുള്ള സാൎജന്റായും, 20 പവൻ മാസ്പടിയുള്ള ഇൻസ്പെക്ടരായും, അവസാനം, മാസത്തിൽ 35 പവൻ വരെയുള്ള സൂപ്രണ്ടായും ഇരിക്കാം. ഒരു പോലീസുകാരന്ന ഇതുവരെ ക്രമത്തിൽ കയറി വരുവാൻ സാധിക്കുന്നതുകൊണ്ട പ്രവൃത്തിയെടുക്കുന്നതിൽ വളരെ ഉത്സാഹവും ശ്രദ്ധയും ഉണ്ടാകും. 26 കൊല്ലം കഴിഞ്ഞ് പണിയിൽനിന്ന പിരിയുന്ന സമയത്ത അപ്പോൾ വാങ്ങിയിരുന്ന മാസ്പടിയുടെ മൂന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗം പെൻഷ്യൻ കിട്ടും. ഏഴുപതു ലക്ഷം ജനങ്ങൾ താമസിക്കുന്ന ഇത പട്ടണത്തിൽ സമാധാനരക്ഷ ചെയ്യേണ്ടുന്നതിന്ന എല്ലാം കൂടി പതിനേഴായിരം പോലീസുകാർ ഉണ്ട.

യോഗ്യതയോടു കൂടിയ സ്വരൂപവും, മൎയ്യാദയോടു കൂടിയ സംസാരവും, ഉപകാരം ചെയ്യുവാൻ താല്പൎയ്യമുള്ള മനസ്സും, വേണ്ട കാൎയ്യങ്ങളെ പററിയുള്ള അറിവും ഉള്ളതുകൊണ്ടാണ ലണ്ടൻ പോലീസ് മറെറുള്ളവരുടെ ബഹുമാനത്തിന്ന അൎഹതപ്പെടുന്നത.

4-ാം അദ്ധ്യായം.

അഗ്നിബാധനിവാരണസൈന്യം.

ഒരു ദിവസം ഉച്ച സമയം ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിലെ ഒരു തെരുവിൽകൂടി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കുറെ അകലെനിന്ന ഏളവിളാരത ഒരു മണിശബ്ദം കേൾക്കുന്നതായും, അതു ക്കുന്ന

ത്തിൽ അടുത്തുവരുന്നതായും തോന്നി. അങ്ങോട്ടു നോക്കിയപ്പോഴം, പോലീസുകാർ തെരുവിൽകൂടി പോകുന്ന വാഹനങ്ങളെ ഒഴിച്ചു നിൎത്തുന്നതും, ഇരുവശത്തും സഞ്ചരിക്കുന്ന ജനങ്ങൾ, എന്നിൽ ഒട്ടും കുറയാത്ത ജിജ്ഞാസയോടുകൂടി സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നതും കണ്ടു, എന്തോ വിശേഷവിധി ഉണ്ടെന്നു തീൎച്ചയാക്കി അവിടെ തന്നെ നിന്നു. ഉടനെ രണ്ടു കുതിരകളെ പൂട്ടി, ചില യന്ത്രങ്ങളും കയററി, അസാധാരണയായ ഉടുപ്പുകളെ ധരിച്ച നാലഞ്ചാളുകളേയും വഹിച്ച്, ഒന്നൊന്നിന്റെ പിന്നിലായി വളരെ വേഗത്തിൽ ഓടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്ന മൂന്നാലു വണ്ടികളെ കണ്ടു. അവ എന്തെന്നു അന്വേഷിച്ചതിൽ അഗ്നിബാധ ഉണ്ടായ ഏതോ ഒരു സ്ഥലത്തേക്കു ഇഞ്ചിനും ആൾക്കാരേയും കൊണ്ടുപോകുന്നതാണെന്നു അറിഞ്ഞു. അഗ്നിബാധാനിവാരണസൈന്യത്തെ പററി ഞാൻ മുമ്പു കേട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും ഇപ്പോഴം മാത്രമെ കാണുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ലണ്ടൻ പോലെയുള്ള വലിയ പട്ടണങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾക്കു നേരിടുവാനിടയുള്ള ആപത്തുകളെ മുൻകൂട്ടി അറിഞ്ഞ് അവയെ നിവാരണം ചെയ്യേണ്ടതിനുള്ള മാൎഗ്ഗങ്ങളെ എപ്പോഴും ഒരുക്കിവെക്കേണ്ടതു ആവശ്യമാണെല്ലോ. ദിവസേന ഏട്ടും പത്തും ഭവനങ്ങൾക്കു അഗ്നിബാധ നേരിടുന്ന ഈ പട്ടണത്തിൽ ഈ സൈന്യം ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തിയെ പററി എത്ര തന്നെ ശ്ലാഘിച്ചാലും അധികമായ്പോകുന്നതല്ല. ഈ സൈന്യത്തെ പററിയും ഇവരുടെ പ്രവൃത്തിയെ പററിയും ഉള്ള ഒരു ചുരുക്കമായ വിവരണം മാത്രമാണ് ഇവിടെ എഴുതുന്നതു.

ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലായി തീ കെടുക്കേണ്ടതിനുള്ള നാലും അഞ്ചും ഇഞ്ചിൻ ശേഖരിച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ള 83 ആപ്പീസുകൾ ഉണ്ടു. ഇവിടെ എപ്പോഴും വണ്ടിയും, ഇഞ്ചിനും, ആൾക്കാരും തീ പിടിച്ച അറിവു കിട്ടിയ ഉടനെ പുറപ്പെട്ടു

വാൻ തക്കവണ്ണം തെയ്യാറായിരിക്കുന്നുണ്ടാകും. ഇന്ന സ്ഥലത്ത തീ പിടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു അറിഞ്ഞാൽ തൽക്ഷണം പുറപ്പെട്ടു ആ സ്ഥലത്ത എത്തി അവര തീയിനെ കെടുക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. തീ പിടിച്ച ഉടനെ അവരെ അറിയിക്കുവാനും ഒരു ഏൎപ്പാടുണ്ട. നാലും അഞ്ചും തെരുവുകൾക്ക അരികിലായി തപാൽ പെട്ടി പോലെ ഒരു കുററി കാണാം. അതിന്റെ അരികിൽ ചെന്നു ഒരു ബട്ടൺ അമൎത്തിയാൽ അതു അപ്പോൾ അടുത്ത ആപ്പീസിലേക്ക അറിവു കൊടുക്കും. ഇന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നാണ വിളിക്കുന്നത എന്നും അറിയുവാൻ ഇതുകൊണ്ട സാധിക്കും. അറിവു കിട്ടിയ ഉടനെ അതിവേഗത്തിൽ വണ്ടി ഓടിച്ച് ഇവർ സ്ഥലത്ത എത്തിച്ചേരും. സകലത്തിന്നും യന്ത്രങ്ങളുടെ സഹായം വഴിച്ചുവരുന്ന ഈ കാലത്ത തീ കെടുക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യത്തിലേക്കും, തീ പിടിപെട്ട വീട്ടിൽനിന്ന ജനങ്ങളെ രക്ഷിക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യത്തിലേക്കും വളരെ സൌകൎയ്യമുള്ള ഏൎപ്പാടുകൾ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ലല്ലൊ.

ചിലപ്പോൾ ഒരു വീട്ടിന്റെ മൂന്നാമത്തെ നിലയിലൊ, നാലാമത്തെ നിലയിലൊ തീ ബാധിച്ചിരിക്കാം. അവകളിലും, മേൽഭാഗത്തുള്ള നിലകളിലും പാൎക്കുന്ന ജനങ്ങൾ താഴത്തേക്ക വരുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ പ്രാണഭയത്തോടു കൂടി നിലവിളിക്കുന്ന സമയത്തായിരിക്കാം ഈ സൈന്യത്തിലുള്ളവർ അവിടെ എത്തിച്ചേരുക. ഉടനെ കൂട്ടത്തിലുള്ള ചിലർ കോണി വെച്ചു മാളികയിൽ കയറും. ഈ ആവശ്യത്തിന്നായി ഉപയോഗിക്കുന്ന കോണിക്കു ഒരു വിശേഷമുണ്ട. ഇത ആവശ്യം പോലെ ചുരുക്കുവാനും നീട്ടുവാനും സാധിക്കുന്ന വിധത്തിൽ പണി ചെയ്തിരിക്കുന്നതാണ. കാഴ്ചയിൽ പത്തടിയിൽ അധികം നീളമില്ലാത്ത കോണി ആവശ്യമുള്ളപ്പോൾ നൂറടിയൊ അതിൽ അധികമൊ നീളം ഉണ്ടാക്കാം. ഇങ്ങിനെയുള്ള കോണി വെച്ചു കയറി ചെന്നാൽ അവർ ആദ്യം ശ്രമിക്കുക വീട്ടിലുള്ളവരെ അപകട

വരാതെ താഴത്തേക്ക ഇറക്കുവാനാണ. ഇതിന്നുള്ള വിദ്യയും പ്രസ്താവയോഗ്യമാണ. മെഴുക്തുണികൊണ്ട ബലമായി ഉണ്ടാക്കിയതും, വളരെ നീളമുള്ളതും ആയ ഒരു ഉറയാണ ഇതിന്ന ഉപയോഗിക്കുന്നത. ഈ തുണിയുടെ ഒരററം മേൽഭാഗത്ത ജനലിൽ കെട്ടും മററെ അററം നിലത്തോളം തൊട്ടുകിടക്കും. കുട്ടികളെ എന്നുവേണ്ട വലിയ ആളുകളെയും ഇതിൽകൂടിയാണ താഴത്തെക്ക തള്ളി അയക്കുന്നത. യാതൊരു അപകടവും വരാതെ താഴത്ത എത്തും. സാമാനങ്ങളും ഇങ്ങിനെ തന്നെ ഇറക്കുന്നു. സൈന്യത്തിലെ ഒരു സംഘക്കാർ ഈ പ്രവൃത്തി എടുക്കുന്ന സമയം മററ സംഘക്കാർ തീ കെടുക്കുന്നതിന്നും ശ്രമിക്കുന്നു. ഇതിന്നായി റബ്ബർകൊണ്ട ഉണ്ടാക്കിയ വലിയ കുഴലുകളും ഉണ്ട. തെരുവുകളിൽ അവിടവിടെ ഈ ആവശ്യത്തിലേക്ക വെള്ളം എടുക്കുവാനുള്ള സൌകൎയ്യങ്ങളും ഉണ്ടാക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ട. റബ്ബർ കുഴൽ അതിൽ വെച്ച് വെള്ളം എടുത്തു തീ പിടിച്ച സ്ഥലത്തേക്ക തിരിച്ചു വിടുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണ തീ കെടുക്കുന്നത.

ഈ സൈന്യത്തിൽ ചേൎന്നിട്ടുള്ളവരെല്ലാം വളരെ കായബലവും, കൈവേഗതയും ഉള്ളവരാണ. അവരുടെ മേൽ തീ പററാതിരിപ്പാനായി അവൎക്ക ഒരു പ്രത്യേക ഉടുപ്പുണ്ട. സാധാരണ ആളുകൾക്ക ചെല്ലുവാൻ ഭയമായ അവസരങ്ങളിൽ അവർ അഗ്നിബാധ വന്ന വീട്ടിൽ കടന്ന ചെന്ന ആളുകളെയും സാമാനങ്ങളെയും രക്ഷിക്കുന്ന വിവരം കേൾക്കുമ്പോൾ ഇങ്ങിനെ ഒരു സൈന്യം ഇല്ലായിരുന്നാൽ ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിന്ന അഗ്നിബാധയാൽ നേരിടാവുന്ന നാശങ്ങളും അപകടങ്ങളും എത്രയോ അധികമായിരിക്കുമെന്ന തോന്നിപ്പോകും.

അഗ്നിബാധനിവാരണ സൈന്യത്തിൽ 1,500 ആളുകളോളം ഉണ്ട. ഇവൎക്ക ശമ്പളം കൊടുക്കേണ്ടതിന്നും മററുമായി

ഒരു കൊല്ലത്തിൽ ഏകദേശം രണ്ടു ലക്ഷത്തിലധികം പവൻ ചിലവുണ്ടു. പക്ഷെ ഇതുകൊണ്ടു പട്ടണത്തിലെക്കുള്ള ഗുണത്തെ വിചാരിച്ചുനോക്കിയാൽ ഈ സംഖ്യ ഒട്ടും തന്നെ അധികമായി തോന്നുന്നതല്ല.

൫-ാം അദ്ധ്യായം.

ലണ്ടനിലെ കാഴ്ചസ്ഥലങ്ങൾ.

1. പാർലിമെണ്ട് സഭാമന്ദിരം.

ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിന്റെ കൌതുകത്തെയും കച്ചവടസൌകൎയ്യത്തെയും വൎദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതിന്നു മനുഷ്യർ യത്നിച്ചുണ്ടാക്കിയ അനേകം വിശേഷങ്ങൾക്കു പുറമെ പ്രകൃതിയും തന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെ പ്രദൎശിപ്പിക്കേണ്ടതിന്നു ലണ്ടൻ പട്ടണത്തെ തന്നെ തിരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്നുവൊ എന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. കുന്നുകളും, മേടുകളും, വനങ്ങളും, പൂങ്കാവുകളും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതായ ഈ പട്ടണത്തിന്റെ ഏകദേശം നടുവിൽകൂടി, എല്ലാ കാലത്തും ഒരുപോലെ പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തേംസ നദി, ലണ്ടന്റെ ഭാഗ്യമേറുള്ള കൌതുകത്തെ അധികരിക്കുന്നതിന്നു സഹായിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ഈ മഹാനദിയിൽകൂടി അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തോണികളെയും, ചെറുകപ്പലുകളെയും, നദിയുടെ ഇരുവശത്തും പണിചെയ്തിരിക്കുന്ന എടുപ്പുകളെയും, അവിടവിടെ കെട്ടീട്ടുള്ള വലിയ പാലങ്ങളിൽകൂടി ഇടവിടാതെ പോയിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജനങ്ങളെയും, വാഹനങ്ങളെയും കണ്ടുംകൊണ്ടു പുഴയുടെ വക്കത്തുകൂടി കുറെ ദൂരം നടക്കുമ്പോഴേക്കു ചുറ്റും ഇരിമ്പു കമ്പികളാൽ വള

കപ്പെട്ടും, നേരേററവും മഹത്തായ ഓരോ ഗോപുരങ്ങളാൽ പരിശോഭിക്കപ്പെട്ടുംകൊണ്ടുള്ള ഒരു ഗംഭീരമായ കെട്ടിടം കാണാം. ഇതിന്റെ മേൽഭാഗത്ത പാറുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കൊടിയും, അടുത്തു കാണുന്ന അനേകം എടുപ്പുകളിൽനിന്നു തീരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ട അതിന്റെ വലിപ്പവും കണ്ട് അതിശയഭരിതനായ യാത്രക്കാരനു തന്റെ മുമ്പിൽ കാണുന്ന ഈ കെട്ടിടമാണു ശ്രുതിപ്പെട്ട "പാർലിമെണ്ട് സഭാമന്ദിര"മെന്നു അറിയുമ്പോഴം ഗംഭീരമായ ഈ മന്ദിരം, അതിനുള്ളിൽ നടത്തുന്ന ഗൌരവമായ കാൎയ്യാലോചനകൾ വളരെ പററിയതു തന്നെ എന്നു തോന്നാതിരിക്കയില്ല. ഇപ്പോഴം ഈ എടുപ്പു നില്ക്കുന്ന സ്ഥലത്ത വളരെ കാലം മുമ്പ ഒരു രാജധാനി ഉണ്ടായിരുന്നുപോൽ. ഇതിനെ ഇപ്പോഴും "വെസ്റ്റ്മിൻസ്റ്റർ" രാജധാനി (Westminster Palace) എന്നാണു പറഞ്ഞുവരുന്നത. ആദ്യം രാജധാനി നിന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തു തന്നെ ഈ എടുപ്പു പണിചെയ്യിരിക്കകൊണ്ടാണു ഈ പേരിനു അവകാശമായത. ഇതിന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലായി ഏകദേശം അഞ്ഞൂറു മുറികളും ഉണ്ടെന്നും, പാർലിമെണ്ടിനെ സംബന്ധിച്ച പതിനെട്ടു ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ താമസിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലവും ഇതിൽ ഉണ്ടെന്നും, ഇതു പണിചെയ്യുന്നതിനായി എറെക്കുറെ ഇരുപതുലക്ഷം പവൻ ചിലവായിട്ടുണ്ടെന്നും കേൾക്കുമ്പോഴം ഈ എടുപ്പിന്റെ വലിപ്പം എത്രമാത്രം ഉണ്ടെന്നും, പണിയുടെ സമ്പ്രദായം എതു മാതിരി ആയിരിക്കുമെന്നും വായനക്കാർ ഊഹിക്കാമല്ലോ. ഇതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട ഭാഗങ്ങളെ പററി മാത്രമെ നമുക്കു അറിയേണ്ടുന്ന ആവശ്യമുള്ളു. പക്ഷെ ഇതു ശരിയായി മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു പാർലിമെണ്ട സഭയുടെ സ്ഥിതിയും, നടവടിയും അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതുള്ളതുകൊണ്ട അതിനെ പററി ഇവിടെ കുറെ വിവരിക്കുന്നത സന്ദൎഭോചിതമായി വരുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

ബ്രിട്ടീഷ സാമ്രാജ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച സകല അധികാരത്തിന്റെയും മേൽകോയ്മസ്ഥാനം പാർലിമെണ്ടിനാണെന്നു വായനക്കാരിൽ പലരും ധരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം. "പാർലിമെണ്ട" എന്നു പറയുന്നതു രാജാവും, പ്രഭുജനസഭയും, (House of Lords) പൊതുജനസഭയും (House of Commons) കൂടിയതാകുന്നു. ഈ മൂന്നു കൂട്ടരിൽ ഓരോരുത്തൎക്കു വെവ്വേറെയായി സൎവ്വാധികാരം ഇല്ല. ഏതു കാൎയ്യവും ആദ്യം പൊതുജന സഭക്കാർ തീൎച്ചപ്പെടുത്തുന്നു. അവരുടെ അനുമതി കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം പ്രഭുജന സഭക്കാരുടെ ആലോചനക്കായി അയക്കുന്നു. അവരും അതിനെ സമ്മതിച്ചാൽ അവസാനം ചക്രവൎത്തി തിരുമനസ്സിലെ സന്നിധിയിങ്കലേക്കു തീൎപ്പിന്നായി വരുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണ പാർലിമെണ്ട കാൎയ്യങ്ങൾ നടത്തുന്നതു. അതുകൊണ്ട "പാർലിമെണ്ട" ഇങ്ങിനെ തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുമ്പോൾ നാം ധരിക്കേണ്ടതു പ്രസ്തുത കാൎയ്യത്തെ പററി മേല്പറഞ്ഞ മൂന്നു കൂട്ടരുടെയും അനുമതി സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നാണ.

പൊതുജന സഭയിൽ ഏറക്കുറെ 670 അംഗങ്ങൾ ഉണ്ട. ഇവരെ നാട്ടുകാർ തിരഞ്ഞെടുത്തു അയക്കുകയാണ. പാർലിമെണ്ടിലേക്കു അംഗങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുത്തു അയക്കുവാനുള്ള അധികാരം നമ്മുടെ നാട്ടുകാൎക്കു ഇല്ലെന്നുള്ളതും കൂടി ഈ ഘട്ടത്തിൽ പറയേണ്ടിവരുന്നു. ഈ 670 ആളുകളെ അവരവരുടെ അഭിപ്രായത്തിന്നനുസരിച്ച് പല തരക്കാരായി ഭാഗിക്കാം. പക്ഷെ ഈ പല തരക്കാരെയും പററി പറഞ്ഞു വായനക്കാരെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നില്ല. എങ്കിലും ഇതിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട രണ്ടു കക്ഷികളെ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതു ആവശ്യമാണ. മററു ഭാഗക്കാരെല്ലാം ഇതിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഭാഗത്തു ചേൎന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. ഇതിൽ ഒരു കക്ഷിക്കാർ പരിഷ്കാരത്തിൽ വളരെ പ്രിയമുള്ളവരും, അതാതു കാലത്തു വേണ്ടുന്നതായ മാററങ്ങളെ അപ്പപ്പോൾ ചെ

യ്യുന്നതിൽ വളരെ ഉത്സാഹികളും ആകുന്നു. ഇവരെ "ലിബെറൽസ്" (Liberals) എന്നു പറയുന്നു. മറെറ കക്ഷിക്കാർ കടന്നപരിഷ്കാരത്തിൽ കുറെ വിമുഖന്മാരാണ. വേണ്ടുന്ന പരിഷ്കാരങ്ങളും സാവധാനത്തിൽ ആവാം എന്നും കഴിയുന്നതും പണ്ടത്തെ നടവടികളെ തന്നെ നിലനിൎത്തി വരേണമെന്നും നിവൃത്തിയില്ലാതെ വരുമ്പോൾ മാത്രമല്ലാതെ യാതൊരു മാററവും ചെയ്യാൻ പാടില്ലെന്നും ഉള്ള മതക്കാരാണ ഇവർ. ഇവരെ "കൊൺസർവേററീവ്സ്" (Conservatives) എന്നും പറയുന്നു. ഒരു കാലത്തുള്ള പൊതുജനസഭയിൽ ഈ രണ്ടു കക്ഷികളിൽ ആരാണ ഭൂരിപക്ഷം എന്നു വെച്ചാൽ അവൎക്കായിരിക്കും ആ കാലത്തെ രാജ്യഭരണകൎത്തൃത്വം. ഈ ഭൂരിപക്ഷത്തിലെ നായകനെ പ്രധാനമന്ത്രിയായി മഹാരാജാവ നിശ്ചയിക്കുന്നു. പിന്നെ പ്രമാണികളായ ഏകദേശം ഇരിപതുപേരെ ഓരോ കാൎയ്യങ്ങളുടെ മന്ത്രികളായി പ്രധാനമന്ത്രി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. ഈ കൂട്ടത്തിൽ പെട്ട ഒരാളാണ ഇന്ത്യാ സ്റ്റേററ സിക്രട്ടരി. ഈ ഇരിപതുപേര ചേൎന്ന മന്ത്രിസഭക്കാണ "കാബിനെററ്" എന്നു പേര പറയുന്നത. സൂക്ഷ്മമായി ആലോചിക്കുന്നതായാൽ ഈ ഇരിപതാളുകളുടെ കയ്യിലാണ സകല അധികാരങ്ങളും ഇരിക്കുന്നത. അവരവൎക്ക ഉത്തരവാദിത്വമുള്ള കാൎയ്യങ്ങളിൽ വേണ്ടതു പ്രവൎത്തിക്കുവാനുള്ള അധികാരം ഇവൎക്ക പാൎലിമെണ്ടിൽനിന്നു കിട്ടുന്നു. ഇന്ത്യാ ഗവൎമ്മെണ്ടും പാൎലിമെണ്ടും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം ഇന്നപ്രകാരമാണെന്നുള്ളത ഇപ്പോൾ തന്നെ ഒരുവിധം മനസ്സിലായിരിക്കാം. എന്നിട്ടും ഇതിനെ ഒന്നുകൂടി വെളിവാക്കാം. താലൂക്കുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ജില്ലാകലക്ടരോട ഉത്തരവാദിത്വം. കലക്ടരുടെ മേലധികാരി സംസ്ഥാനഗവൎണ്ണർ. എല്ലാ ഗവൎണ്ണർമാരുടെയും നായകനും, മഹാരാജാവിന്റെ പ്രതിനിധിയും ആകുന്ന "വൈസറോയി" എന്നു പറയുന്ന "ഗവൎണ്ണർ ജനറാൾ".

ഈ വൈസറോയി ഇന്ത്യാ സ്റ്റേററ് സിക്രട്ടെറിയോടു ആലോചിച്ചിട്ടാണ കാൎയ്യങ്ങം നടത്തുന്നതു. ഇപ്രകാരം ഇന്ത്യാ സ്റ്റേററ് സിക്രട്ടെരി ഇന്ത്യാകാൎയ്യങ്ങളെ പററി പാൎലിമെണ്ടിനോടും സമാധാനം പറയുന്നു.

പ്രജാസഭയിൽ ഏകദേശം 650 അംഗങ്ങം ഉണ്ടു. ഇതിൽ ചിലർ അവകാശവഴിക്കു അംഗങ്ങളായിരിക്കുന്നവരും, മററു ചിലർ പ്രജകളാൽ തിരഞ്ഞെടുത്തു അയക്കപ്പെടുന്നവരുമാണ. പൊതുജനങ്ങം തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയ കാൎയ്യങ്ങം ഇവരുടെ അടുക്കൽ വന്നാൽ അവർ അതിനെ ആലോചിച്ച് നിശ്ചയിച്ചതിന്നശേഷം രാജാവിന്റെ അനുമതിക്കായി അയക്കും. ഈ രണ്ടു കൂട്ടരും തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയ കാൎയ്യത്തെ രാജാവു തിരസ്കരിക്കുക പതിവില്ല. രാജാവിന്റെ അനുമതിയും കൂടി ഉണ്ടായാൽ അതു ശരിയായ നിയമമായിവരും. ഇങ്ങിനെയാണ പാൎലിമെണ്ടിന്റെ സ്ഥിതിയും നടവടിയും. ഇനി ഇവർ ആലോചിക്കുവാൻ ഇരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തെക്കു തന്നെ പ്രവേശിക്കുക.

ഈ എടുപ്പിന്നു രണ്ടു ഗോപുരങ്ങളുണ്ടെന്നു ആദ്യം പറഞ്ഞുവല്ലൊ. അതിൽ ഒന്നായ വിക്ടോറിയാ ഗോപുരത്തിന്നു ഏകദേശം 400 അടി ഉയരമുണ്ടു. ഇത്ര അധികം ഉയരമുള്ള ഗോപുരം വേറെ എങ്ങും ഇല്ലത്രെ. ഈ ഗോപുരത്തിന്റെ താഴെ ഒരു കമാനവാതിൽ ഉണ്ടു. ഈ വഴി ചക്രവൎത്തി തിരുമനസ്സിൽനിന്നു പാൎലിമെണ്ടിലേക്കു എഴുന്നെള്ളുന്ന സമയത്തു കടന്നുപോവാനുള്ളതാണ. ആ സമയത്തു മാത്രമെ അതു തുറക്കയുള്ളു. ഇതിന്നടുത്തായുള്ള മുറി ആളുകൾക്കു സാധാരണ ചെന്നു കാണാം. എല്ലാ ശനിയാഴ്ചയും പത്തു മണി മുതൽ ഈ വക സ്ഥലങ്ങളെല്ലാം ഉള്ളിൽ പോയി കാണുവാനായി തുറന്നു വെക്കും. പക്ഷെ പാൎലിമെണ്ടു സഭയുള്ള സമയത്താണെങ്കിൽ അകത്തു കടക്കുവാൻ സമ്മതിക്കയില്ല. കമാനത്തിന്റെ തെക്കുള്ള മുറിയി

ഷും, അതിൽനിന്ന പിന്നെ പ്രവേശിക്കുന്ന ഒരു വിശാലമായ തളത്തിലും പ്രസ്താവയോഗ്യമായ യാതൊരു വിശേഷവും ഇല്ല. പക്ഷെ ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ സ്ഥലത്താണ രാജാവ പാർലിമെണ്ടിലേക്ക എഴുന്നെള്ളുമ്പോൾ തന്റെ രാജപദവിയോട്ട കൂടിയ എഴുന്നെള്ളത്തിന്ന കാണ്മാൻ അനുവാദം കിട്ടിയ ആളുകൾ വന്ന നിൽക്കുന്നത. ഇതിൽനിന്ന പിന്നെ വരുന്നത പ്രഭുജനസഭ കൂടുന്ന സ്ഥലത്താണ. ഇത ഏകദേശം 90 അടി നീളവും 45 അടി വീതിയും ഉണ്ട. ഇതിന്റെ തെക്കെ അറ്റത്തുള്ള മണ്ഡപത്തിൽ രണ്ട സിംഹാസനങ്ങളും ഉണ്ട. ഇവ രാജാവും രാജ്ഞിയും പാർലിമെണ്ടിലേക്ക വന്നാൽ ഇരിക്കുവാനുള്ളതാണ. രാജാവ ഇരിക്കുന്ന സിംഹാസനത്തിന്റെ വലത്തു ഭാഗത്ത കുറെ താഴെയായി ചെറിയതായ വേറെ ഒരു ഇരിപ്പടമുണ്ട. ഇത യുവരാജാവിന്ന ഇരിക്കുവാനുള്ളതാണ. പ്രഭുക്കന്മാർ ഇരിക്കുവാനായി ഈ മുറിയുടെ ഇരുവശത്തും ഒന്നിന്നു മീതെയായി വിശേഷമായ മെത്തഗാലറികളുണ്ട. മറെറ അറ്റത്തു രാജാവ വരുന്ന സമയം പൊതുജനസഭയിലെ അംഗങ്ങൾക്ക വന്നിരിക്കുവാനുള്ള ഇരിപ്പടമാണ. ഇതിന്ന പുറമെ വലിയ യോഗ്യന്മാരൊ മറ്റൊ വന്നാൽ ഇരിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലവും ഉണ്ട. ഈ സ്ഥലത്തെ പറ്റി ഇതിലധികം വിവരിക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യമുണ്ടെന്ന തോന്നുന്നില്ല. പ്രഭുജന സഭയിൽനിന്ന വിട്ട നാം പൊതുജനസഭ കൂടുന്ന മുറിയിലേക്ക പ്രവേശിക്കുക. ഇത കുറെ കൂടി വിസ്തരിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല.

പൊതുജനയോഗം കൂടുന്ന സ്ഥലത്തിന്റെ വലിപ്പം സുമാറ മറെറ സ്ഥലത്തിന്റെ വലിപ്പത്തോളം മാത്രമെ ഉള്ളു. ഇരിക്കുവാനുള്ള ഏർപ്പാടും മറെറ സ്ഥലത്തെപ്പോലെ തന്നെയാണ. ഈ മുറിയുടെ തെക്കെ അറ്റത്താണ സഭാനായകനായ സ്പീക്കർ (Speaker) ഇരിക്കുന്നത. ഇയ്യാളുടെ വലത്തു ഭാഗത്ത അപ്പുറമിപ്പുറം

രാജ്യകാൎയ്യകൎത്തൃത്വമുള്ള കക്ഷിക്കാരും എതിരെ ഭാഗത്ത എതിൎകക്ഷിക്കാരും ഇരിക്കുന്നു. ഇരുവശത്തും ഉള്ള ഒന്നാമത്തെ വരിയിൽ ഓരോ കക്ഷിയിലും ഉള്ള നായകന്മാർ ഇരിക്കുന്നു. സഭാനാഥന ഭരണകാൎയ്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം യാതൊരു അധികാരവും ഇല്ല. രണ്ടു കക്ഷിക്കാരും വാദിക്കുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ പററി ഇദ്ദേഹത്തിന്ന അഭിപ്രായമൊന്നും പറവാൻ അവകാശവും ഇല്ല. സഭയിലെ അംഗങ്ങൾ അനീതിയായൊ അമൎയ്യാദയായൊ വല്ലതും കാണിക്കയോ പറകയോ ചെയ്യുന്നത നിൎത്തൽ ചെയ്യാനും മററും ഇദ്ദേഹത്തിന്ന അധികാരമുണ്ട. ഈ മുറിയുടെ മുററത്തുള്ള പ്രാന്തയിൽ സഭ കാണ്മാനായി അനുവാദം കിട്ടിയവൎക്ക ഇരിക്കുവാനായുള്ള ഏൎപ്പാടുണ്ട. മറെറാരു അററത്ത വൎത്തമാനകടലാസ്സുകളുടെ റിപ്പോൎട്ടൎമാൎക്ക ഇരിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലമാണ. സഭ നടക്കുന്ന സമയത്ത വന്ന കാണേണമെങ്കിൽ അതിന്ന പ്രത്യേകം സമ്മതം വാങ്ങേണം. ഇതിന്നായി പാൎലിമെണ്ടിലെ ഒരു സാമാജികന്ന എഴുതി, അയാൾ അനുവാദം തരുവാനായി ശിപാൎശി ചെയ്യണം. എന്നാൽ മാത്രമെ സഭയുള്ളസമയത്ത അവിടെക്ക കടന്ന ചെല്ലുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. അകത്തേക്ക കടക്കുന്നതിന്ന മുമ്പായി, വരുന്ന ആളുടെ പേരും, അകത്തു ചെന്ന താൻ യാതൊരു ശബ്ദവും ഉണ്ടാക്കുകയില്ലെന്നും എഴുതി ഒപ്പിട്ടു കൊടുക്കണം. ഈ പ്രകാരംചെയ്ത ഉള്ളിലേക്ക പോകുമ്പോൾ അന്ന സഭയിൽ നടക്കുവാൻ പോകുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ അച്ചടിച്ച ഒരു കാൎയ്യവിവരപട്ടിക നമുക്ക തരുന്നു. അതിൽനിന്ന അന്നത്തെ ആലോചനക്ക വിഷയമായിരിക്കുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ നമുക്ക മുൻകൂട്ടി അറിയുവാൻ സാധിക്കും. ഈ മഹാസഭയുടെ മുമ്പാകെ ഇരിക്കുമ്പോൾ ഇതിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെ പററി ഇംഗ്ലീഷ ചരിത്രം അറിയുന്നവൎക്ക മനസ്സിൽ ഓരോ ആലോചനകൾ സ്ഫുരിക്കാതിരിക്കുന്നതല്ല. എത്ര മഹാന്മാർ തങ്ങളുടെ സാ

ന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ടു ഈ സ്ഥലത്തെ അലങ്കരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു! എത്ര പ്രാസംഗികന്മാർ തങ്ങളുടെ വാഗ്ധാടികൊണ്ടു ഇവിടെ മാറെറാലി ജനിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു! ഈ മഹാ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ രക്ഷയേയും അഭിവൃദ്ധിയേയും സംബന്ധിച്ച എത്ര കാൎയ്യങ്ങൾ ഇതിന്നുള്ളിൽ വെച്ച് തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു! ബ്രിട്ടീഷ ഭരണമാകുന്ന മഹാ യന്ത്രത്തിന്റെ പ്രധാനചക്രമല്ലെ ഇതിന്നുള്ളിൽ തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു, ഇപ്രകാരമുള്ള ആലോചനകൾ ഇതിന്നുള്ളിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്നതു ഒട്ടും അതിശയമല്ലല്ലൊ.

വെസ്റ്റ് മിൻസ്റ്റർ രാജധാനിയെന്ന ഈ വലിയ എടുപ്പിലെ പ്രധാന ഭാഗങ്ങളെ പററി മാത്രമെ ഇവിടെ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളു. ബാക്കി ഇതിന്നുള്ളിൽ ഉള്ള സ്ഥലങ്ങൾ സഭയിലെ സാമാജികന്മാൎക്ക ഭക്ഷണത്തിന്ന ഇരിക്കുവാനുള്ളതും, പാർലിമെണ്ട വകയായ റിക്കാട്ടുകൾ സൂക്ഷിക്കുവാനുള്ളതും, അതിനെ സംബന്ധിച്ച വളരെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാൎക്ക താമസിക്കുവാനുള്ളതും ആണ. പൊതുജന സഭയുടെ നാഥനായ സ്പീക്കർ താമസിക്കുന്നതും ഇതിന്നുള്ളിൽ തന്നെയാണ. പക്ഷെ ഈ വക സ്ഥലത്തെ പററിയൊന്നും, അധികം വിവരം ഇവിടെ ആവശ്യമില്ല. സഭ കൂടിയിരിക്കുന്ന സമയമാണെങ്കിൽ വിക്ടോറിയാ ഗോപുരത്തിന്റെ മുകളിൽ കൊടി പാറന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. രാത്രിയിലാണെങ്കിൽ മറെറ ഗോപുരത്തിന്റെ മുകളിൽ വെളിച്ചം ഉണ്ടാകും. സാധാരണയായി സഭ പകൽ 2 മണി മുതൽ രാത്രി 12 മണി വരെയൊ ഒരു മണി വരെയൊ ഉണ്ടായിരിക്കും. തേംസ് നദിയുടെ വക്കത്താകകൊണ്ടു ഈ വലിയ മന്ദിരത്തിന്റെ എടുപ്പിന്ന ഒരു പ്രത്യേക യോഗ്യത ഉണ്ടെന്ന കുറെ അകലെനിന്ന നോക്കിയാൽ അറിയാവുന്നതാണ.

ii. വെസ്റ്റ്മിൻസ്റ്റർ പള്ളി.

പാർലിമെണ്ട സഭാമന്ദിരത്തിന്റെ സമീപത്തു തന്നെയാണ ലണ്ടനിലെ പുരാതന എടുപ്പുകളിൽ ഒന്നും, ഇംഗ്ലണ്ടിലെ രാജാക്കന്മാരുടെ പട്ടാഭിഷേകസ്ഥലവും ആയ "വെസ്റ്റ്മിൻസ്റ്റർ" പള്ളി നില്ക്കുന്നത. പണിയുടെ വിശേഷതകൊണ്ടും, ചരിത്രമാഹാത്മ്യംകൊണ്ടും, അതിനുള്ളിൽ മറചെയ്തുകിടക്കുന്ന മഹാന്മാരുടെ എണ്ണംകൊണ്ടും, ആലോചിച്ചു നോക്കുന്നതായാൽ ലണ്ടനിലെ വിശേഷസ്ഥലങ്ങളെ വിവരിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ഈ എടുപ്പിന ഒട്ടും അപ്രധാനമല്ലാത്ത ഒരു സ്ഥാനത്തെ അൎഹിക്കുന്നതിന്ന അവകാശമുണ്ട. ഈ പള്ളിയുടെ ഏററവും പുരാതനമായ ഭാഗം പണിചെയ്തിട്ട ഇപ്പോൾ ഏകദേശം 1300 സംവത്സരത്തിൽ അധികം ആയിരിക്കുന്നു. പിന്നീട്ട ഇടക്കിടെ ഓരോ രാജാക്കന്മാരുടെ കാലത്ത ഓരോ ഭേദഗതികൾ വരുത്തിയതുകൊണ്ട ആദ്യത്തെ നിലയിൽനിന്ന ഇപ്പോൾ വളരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട. ഉയൎന്നു കാണുന്ന രണ്ടു ഗോപുരങ്ങളുടെ ഇടയിലുള്ള വാതിലിൽകൂടി അകത്തേക്ക കടന്ന ചുററും, മേൽഭാഗവും നോക്കിയാൽ, വളരെ കാലങ്ങൾക്കു മുമ്പു തന്നെ ഈ രാജ്യത്ത ശില്പശാസ്ത്രത്തിൽ നൈപുണ്യമുള്ളവർ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന തീൎച്ചപ്പെടും. ഈ പള്ളിയുടെ പല ഭാഗങ്ങളിലായി അനേകം മഹാന്മാരുടെ പ്രതിമകൾ വെണ്ണക്കല്ലുകൊണ്ട കൊത്തി വെച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു ഭാഗത്തെല്ലാം ഇംഗ്ലണ്ടിലെ കവികളിൽ യോഗ്യന്മാരായ വളരെ ആളുകളെ മറചെയ്തുകിടക്കുന്നു. അതിനടുത്തു തന്നെ രാജ്യഭരണതന്ത്രത്തിൽ കീൎത്തി സമ്പാദിച്ച ഡിസ്റേലി, ഗ്ലാഡ്സ്റ്റൻ തുടങ്ങിയുള്ള മഹാന്മാരുടെ മൃതശരീരത്തെ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അല്പം അകലെ, പ്രകൃതിയുടെ രഹസ്യങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞ ലോകരുടെ അറിവിനെ വൎദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ യത്നിച്ചുവന്ന ന്യൂട്ടൻ, ഡാർവിൻ എന്നിങ്ങിനെയുള്ള മഹത്തുക്ക

ളുടെ അസ്ഥി സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. വേറൊരു സ്ഥലം, സ്വാൎത്ഥതയെ വെടിഞ്ഞു ജനങ്ങളുടെ നന്മക്കായി യത്നിച്ചു ജീവകാലം കഴിച്ചിരുന്ന സത്തുക്കളുടെ അവസാന വിശ്രമസ്ഥലമായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു. ഒരു പ്രദേശത്ത എല്ലാം വീരന്മാരായ പടനായകന്മാരെ മറചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്തിന വളരെ പറയുന്നു, ഏതെങ്കിലും നിലയിൽ കീൎത്തി സമ്പാദിക്കുവാൻ ഇട വന്നിട്ടുള്ള ഇംഗ്ലണ്ടിലെ അനേകം മഹാന്മാരുടെ അസ്ഥി ഈ വലിയ പള്ളിയുടെ ഉള്ളിൽ കിടക്കുന്നു. ഈ സ്ഥലത്തുകൂടി നടന്നു പോകുമ്പോൾ ഇരുവശത്തും കാണുന്ന പേരുകളെ കണ്ടു അടക്കുവാൻ വയ്യാത്ത ഭക്തിയും, ബഹുമാനവും, നാം അറിയാതെ നമ്മെ ബാധിക്കുന്നു. ഇതിനുള്ളിൽ വന്നു നോക്കുന്ന ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകാരന്നു, തന്റെ രാജ്യത്തു ജനിച്ചിരുന്ന മഹാന്മാരുടെ എണ്ണവും തരവും കണ്ടു ന്യായമായ അഭിമാനം ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതല്ല. മഹാന്മാരുടെ ചരിത്രങ്ങളും പ്രവൃത്തികളും ഇതുമൊന്നല്ലാ മനുഷ്യരുടെ മനസ്സു സന്മാൎഗ്ഗങ്ങളിലേക്കു തിരിയുവാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതു.

ഈ സ്ഥലത്തുനിന്നു കുറെ വിട്ടിട്ടാണ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ അനേകം രാജാക്കന്മാരെ മറചെയ്തിരിക്കുന്നത. പക്ഷെ വിക്ടോറിയാ മഹാരാജ്ഞിയേയും, എഡ്വേർഡ് ചക്രവൎത്തിയേയും മറചെയ്തിരിക്കുന്നത ഇവിടെ അല്ല. അവരുടെ ശ്മശാനം വിൻസർ എന്ന പറയുന്ന സ്ഥലത്താണ. ഈ രണ്ടു തിരുമേനികളേയും, വിക്ടോറിയാ മഹാരാജ്ഞിക്കു അടുത്തു മുമ്പു രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന നാലാം ജോൎജ്ജ് രാജാവിനേയും ഒഴികെ മറെറല്ലാ രാജാക്കന്മാരേയും രാജ്ഞികളേയും ഇവിടെ തന്നെയാണ മറചെയ്തിരിക്കുന്നതു. ഈ സ്ഥലം കാണ്മാനായി ചെല്ലുന്ന ആളുകളെ, പള്ളിയിലെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി ഇന്നിന്ന രാജാക്കന്മാരെ ഇന്നിന്ന സ്ഥലത്താണ മറചെയ്തിരിക്കുന്നത എന്നും, അവരുടെ കാലത്ത നടന്ന പ്രധാന സംഭവങ്ങൾ ഇന്നിന്നവയാണെന്നും പറഞ്ഞു ധരിപ്പിക്കും.

രാജാക്കന്മാരെ മറചെയ്തിരിക്കുന്ന ഈ സ്ഥലത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്താണ പട്ടാഭിഷേക സമയം രാജാവിന്ന ഇരിക്കുവാനുള്ള സിംഹാസനം വെച്ചിട്ടുള്ളത. ഇതിന്ന അറുനൂറ സംവത്സരത്തിൽ അധികം പഴക്കമുണ്ട. 78 അംഗുലം ഉയരവും 88 അംഗുലം വീതിയും ഉള്ള ഈ സിംഹാസനം മരംകൊണ്ട പണിചെയ്തിരിക്കുന്നതാണ. നാലു കാലിന്നും താങ്ങായി നിൽക്കുന്നത ഓരോ സിംഹപ്രതിമകളാണ. പീഠത്തിന്റെ താഴെയായി സാമാന്യം വലിപ്പമുള്ള ഒരു കരിങ്കല്ലുണ്ട. അതും ഈ കസേല ഒന്നിച്ച് സ്കോട്ടലണ്ടിൽനിന്ന 1297-ൽ കൊണ്ടുവന്നതാണ. അതു കാലത്തിന്ന മുമ്പു വളരെ രാജാക്കന്മാർ ആ കല്ലിൽ ഇരുന്നിട്ടാണത്രെ പട്ടാഭിഷേകം കഴിച്ചിരിക്കുന്നത. പട്ടാഭിഷേക സമയം രാജാവിന്ന ഇരിക്കുവാനായി ഈ സിംഹാസനത്തെ ഒരു സ്വർണ്ണവസ്ത്രംകൊണ്ട മൂടുന്നു. ആ സമയത്ത മാത്രമെ ഈ സിംഹാസനം ഇവിടെനിന്ന എടുത്ത പട്ടാഭിഷേകത്തിന്നായുള്ള പള്ളിയുടെ മറെറാരു ഭാഗത്തേക്ക കൊണ്ടുപോകയുള്ളു.

രാജാവിന്റെ പട്ടാഭിഷേകത്തിന്ന ഈ രാജ്യത്തുള്ള ക്രിയ യൂറോപ്പിലെ മറെറല്ലാ രാജ്യങ്ങളിൽ ഉള്ളതിനേക്കാൾ ഗൗരവമായതും, ചരിത്രത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നിശ്ചയിച്ചതും ആണെന്നാണ പറയുന്നത. ഇതിന്നുള്ള സ്ഥലം ഈ പള്ളിയുടെ മദ്ധ്യത്തിലുള്ള ഒരു വിശാല മണ്ഡപമാണ. ഈ മണ്ഡപത്തിന്റെ നടുവിൽ രാജാവിന്നും രാജ്ഞിക്കും ഇരിക്കുവാനുള്ള സിംഹാസനങ്ങളും വെക്കുന്നു. വലത്തു ഭാഗത്ത രാജകുടുംബത്തിൽ മററുള്ളവർക്ക ഇരിക്കുവാനും, ഇടത്തു ഭാഗത്ത ക്രിയ നടത്തുവാനുള്ള വാദ്ധ്യാന്മാർക്ക ഇരിക്കുവാനും വേണ്ടുന്ന ഏർപ്പാട്ടുകളും ആ സമയത്ത ചെയ്യും. നേരെ മുമ്പിലുള്ള ഒഴിഞ്ഞ സ്ഥലത്ത വലിയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, പ്രഭുക്കന്മാർ മുതലായ പ്രമാണികൾക്കും അവരുടെ പത്നിമാർക്കും വന്നിരിക്കുവാനുള്ള പീഠങ്ങളും ഉണ്ടാകും. ഇതു ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ ഈ സ്ഥലം നാം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതല്ലേ?

iii. ലണ്ടൻ ഗോപുരം.

നാം കാണുന്ന മനുഷ്യർ ഓരോരുത്തരും തമ്മിൽ ഓരോ പ്രകാരത്തിലുള്ള വികാരത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. ചിലർ നമ്മെ സന്തോഷിപ്പിക്കും, ചിലർ വെറുപ്പിക്കും, ചിലർ നമ്മിൽ ഭയം ഉണ്ടാക്കും, ചിലർ ഭക്തി ജനിപ്പിക്കും. മനുഷ്യരുടെ സ്ഥിതി ഇങ്ങിനെ തന്നെയെങ്കിൽ നാം കാണുന്ന എടുപ്പുകളുടെ സ്ഥിതിയും ഏറെക്കുറെ ഇങ്ങിനെ തന്നെയാണ്. ചില എടുപ്പുകൾ കാണുമ്പോൾ അവയുടെ ഭംഗി നമ്മിൽ കൌതുകത്തെ ജനിപ്പിക്കും, ചിലതിന്റെ പണിയുടെ വിശേഷത നമ്മിൽ അതിശയത്തെയും ജനിപ്പിക്കും. ഇതു രണ്ടും ഇല്ലാത്ത ചില എടുപ്പുകൾ അവയുടെ പുരാതനാവസ്ഥ കൊണ്ടോ, അവയിൽ നടന്ന സംഭവങ്ങളെക്കൊണ്ടോ, അവയിൽ താമസിച്ചിരുന്നവരുടെ യോഗ്യത കൊണ്ടോ നമ്മിൽ ഭക്തിയേയും ഉണ്ടാക്കും. ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ തരത്തിൽ പെട്ട ഒരു ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ എടുപ്പാണ് ലണ്ടൻ ഗോപുരം. പല കഷ്ടതകളും സങ്കടങ്ങളും അനുഭവിച്ച്, പല മഹാന്മാരായ ജനങ്ങളുടെ ഭാഗ്യത്തിലും നിർഭാഗ്യത്തിലും സാക്ഷിയായിരുന്ന്, വാർദ്ധക്യത്തിലും തന്റെ ഗൌരവത്തെ കളയാത്ത ഒരു മഹാപുരുഷന്റെ അടുക്കെ ചെല്ലുമ്പോൾ നമ്മുടെ മനസ്സിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ശങ്കയും ഭക്തിയും ഏതു പ്രകാരമോ അപ്രകാരത്തിലുള്ള ശങ്കയും ഭക്തിയും ആണ് ഈ ഗോപുരത്തിനുള്ളിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ നമ്മിൽ ജനിക്കുന്നതു. തേംസ് നദിയുടെ വക്കത്തു നിൽക്കുന്ന ഈ എടുപ്പിന്റെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഇംഗ്ലണ്ട് രാജ്യത്തെ പിടിച്ചടക്കിയ വില്യം (William) എന്ന രാജാവ് 1078-ൽ പണി ചെയ്യിച്ചതാണത്രെ. ഇപ്പോൾ കാണുമ്പോൾ ഇതു ഒരു വലിയ കോട്ടപോലെ തോന്നുന്നു. ചിലപ്പോൾ കോട്ടയായും, ചിലപ്പോൾ രാജധാനിയായും, പലപ്പോഴും ജയിലായും ഇതിനെ ഉപയോഗിച്ചു വന്നിരുന്നു. ചില രാജാക്കന്മാരെ ഇതി

ന്നുള്ളിൽ തടവുകാരാക്കി പാൎപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു. രണ്ടു രാജകുമാരന്മാരെ ഇതിനുള്ളിൽ വെച്ചു കൊലചെയ്തിട്ടും ഉണ്ടു. എലിസബെത്ത് രാജ്ഞി (Queen Elizabeth) ഇതിനുള്ളിൽ കുറെ കാലം തടവുകാരി ആയിരുന്നു എന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു. പക്ഷേ ഇപ്പോൾ ഇതിനെ ഒരു കാഴ്ചസ്ഥലമായിട്ടാണ കരുതി വരുന്നതു. അവിടെ ചെന്നാൽ സ്ഥലങ്ങളെ കാണിച്ചുതരുവാനും, വിവരങ്ങൾ പറഞ്ഞുതരുവാനും ആളുകൾ ഉണ്ടു. അതിനുള്ളിൽ പാൎത്തിരുന്ന തടവുകാരുടെ പേരും, അവർ അനുഭവിച്ചിരുന്ന സങ്കടങ്ങളും, അവരുടെ ധീരതയും മറ്റും കേൾക്കുമ്പോൾ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നും, അഭിവൃദ്ധിക്കും കാരണഭൂതന്മാർ ഈ മാതിരി മഹാത്മാക്കളാണെന്ന ബോദ്ധ്യം വരും. തങ്ങളുടെ അധികാരത്തിന്നും, അഭിമാനത്തിന്നും, ആശ്രയത്തിന്നും വേണ്ടി പൊരുതുവാനും, പ്രാണനെ ത്യജിക്കുവാനും ഏതൊരു രാജ്യത്തിലെ ജനങ്ങൾ ഒരുങ്ങുമോ അവർ തന്നെയാണ അഭിവൃദ്ധിയും, ശ്രേയസ്സും. അന്നു ഭ്രാന്തന്മാരാണെന്നോ, ദുഷ്ടന്മാരാണെന്നോ വിചാരിച്ചിരുന്ന ആളുകളെ ഇപ്പോൾ ഇംഗ്ലീഷുകാർ എത്ര പൂജിച്ചുവരുന്നു. വാൾട്ടർ റാലി (Sir Walter Raleigh), തോമസ് മൂർ (Sir Thomas Moore) എന്നീ പ്രസിദ്ധ പുരുഷന്മാർ ഒരു കാലം ഇതിനുള്ളിൽ തടവുകാരായിരുന്നു. ഗോപുരവാതിൽക്കുള്ളിൽ മിറ്റത്തു ഒരു സ്ഥലം കല്ലുകൊണ്ടു പടുത്തു, ഇരുമ്പുചങ്ങലകൊണ്ടു വളച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടു. ഇത്ര വ്യസനത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായ ഇങ്ങിനെ ഒരു സ്ഥലം ലോകത്തിൽ വേറെ ഉണ്ടോ എന്ന സംശയമാണ എന്നു ശ്രുതിപ്പെട്ട മെക്കാളെ (Macaulay) ഒരിക്കൽ പറകയുണ്ടായി. ചില രാജ്ഞിമാരെയും, ചില പ്രഭുക്കന്മാരെയും, ചില മഹാന്മാരെയും ഇവിടെ വെച്ചാണ വധിച്ചിരിക്കുന്നതു. പണ്ടേത്തെ കാലത്തെ ഇങ്ങിനെയുള്ള ക്രിയകൾ ചെയ്തിരുന്നതു ഖഡ്ഗംകൊണ്ടോ, മഴുകൊണ്ടോ ആയിരുന്നുവത്രെ. എന്തെല്ലാം കഠിന കൎമ്മങ്ങൾ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നടന്നിരിക്കുന്നു.

ഗോപുരത്തിനുള്ളിൽകൂടി അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും ഗതാഗതം ചെയ്യുവാനുള്ള ഓരോ വഴികൾക്കും വെവ്വേറെ പേരുകളും ഉണ്ടു. ഒന്നിനു "സിംഹവാതിൽ" (Lion gate) രാജധാനി ആയിരുന്ന കാലത്തു ഇതിന്നടുത്തായിരുന്നുവത്രെ മൃഗങ്ങളെ വളർത്തിയിരുന്നതു. മറെറാന്നിനു "രാജദ്രോഹിഗേറ്റു" (Traitor's gate) എന്നാണു പേരു. ഇതിന്നുള്ള കാരണം മുമ്പു അവിടെ തടവുകാരാക്കി പാർപ്പിച്ചിരുന്ന രാജദ്രോഹികളെ ഈ വഴിക്കാണത്രെ കൊണ്ടുപോയതു. ഈ വഴിയിൽകൂടി പോയാൽ ഒരു സ്ഥലത്തു രാജാവിന്റെ തിരുവാഭരണങ്ങളും സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതു കാണാം. രാജാവിന്റെ കിരീടം, ചെങ്കോൽ, വാൾ ഇതുകളെല്ലാം അവിടെ വെച്ചിട്ടുണ്ടു. വിക്ടോറിയാ രാജ്ഞിക്കായി ഉണ്ടാക്കിയതും, അതിന്നുശേഷം എഡ്വേർഡ് ചക്രവർത്തിക്കു ആവശ്യമായി വന്നപ്പോൾ അല്പം വലുതാക്കിയതും ആയ കിരീടം ഇവിടെ ഉണ്ടു. ഈ കിരീടത്തിൽ കല്ലും, മുത്തും ആയി 3,200 എണ്ണം ഉണ്ടെന്നു അറിയുന്നു. ഇതിന്നു ഒന്നര റാത്തൽ ഘനവും ഉണ്ടു. ഇതിൽ ഉള്ള ഒരു കല്ലു ലോകത്തിൽ ഇപ്പോൾ ഉള്ളവയിൽ വെച്ച് വലിപ്പമുള്ളതാണത്രെ. ഇതിന്നു പുറമെ കിരീടധാരണ സമയത്തു ഉപയോഗിക്കുന്ന പല ആഭരണങ്ങളും ഇവിടെ കാണാം.

ലണ്ടൻ ഗോപുരത്തിന്റെ അടുത്താണു "തേംസ്" നദിയിൽകൂടി കെട്ടിയിരിക്കുന്ന ഗോപുരപ്പാലം (Tower Bridge). ഈ പാലത്തിന്നു പല വിശേഷങ്ങളും ഉണ്ടു. വലിയ കപ്പലുകൾക്കു കടന്നു പോകേണ്ടതുണ്ടെങ്കിൽ ഈ പാലം രണ്ടു പിളർത്തി രണ്ടു ഭാഗത്തേക്കും പൊന്തിക്കാം. ആവശ്യം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെയും താഴ്ത്തി ജനങ്ങൾക്കും, വാഹനങ്ങൾക്കും സഞ്ചാരത്തിന്നു ഉപയോഗപ്പെടുത്താം. ഒരു ദിവസം 12,000 വാഹനങ്ങളും ഇതിന്മേൽകൂടി പോകുമെന്നു കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നു.

iv. തങ്കശാല.

തൻ വരിക്കവാൻ തീൎച്ചയാക്കിയ ഒരു സ്ത്രീയോടു ഒരാൾ ആ വധുവിന്റെ എത്രയും വലിയ ആഗ്രഹം എന്തെന്നു ചോദിക്കയുണ്ടായി. ഇതിന്നു പറഞ്ഞ മറുവടി, സ്വൎണ്ണനാണ്യങ്ങൾ വിതറിയ ഒരു മുറിയിൽ ആ നാണ്യങ്ങളുടെ മീതെ കിടന്നു തന്റെയും മീതെ, തന്നെ മറക്കത്തക്കവണ്ണം നാണ്യങ്ങൾ ഇട്ടു, അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും ചരിയുമ്പോൾ നിലത്തു വീഴുന്ന നാണ്യങ്ങളുടെ ചില ചില ശബ്ദം കേട്ടു സന്തോഷിക്കുന്നതിന്നാണു തനിക്കു അതിയായ മോഹം എന്നായിരുന്നു. പണത്തിന്നു അതിരററ കൊതിയുള്ള ഈ സ്ത്രീയുടെ മോഹം കോടീശ്വരനായ തന്റെ വരൻ പിന്നെ സാധിപ്പിച്ചു കൊടുത്തു എന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു. ഇത്രയും സാധിക്കുവാൻ സാധാരണ ആളുകൾക്കു കഴിയുന്നതല്ലെങ്കിലും, പണം വെറുതെ കണ്ടുകൊണ്ടു മാത്രം വലിയതായ ഒരു മോഹം സാധിക്കുന്നതാണെങ്കിൽ അതിന്നു ഇവിടത്തെ തങ്കശാലയിൽ ചെന്നാൽ നിവൃത്തി കിട്ടുമെന്നു പറയാം.

തങ്കശാലാ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥനു മുൻകൂട്ടി എഴുതി വരുത്തിയ അനുവാദപത്രത്തോടുകൂടി അവിടെ ചെന്നാൽ, എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി കാണിച്ചുതന്നു അതാതിന്റെ പററിയുള്ള സകല വിവരങ്ങളും പറഞ്ഞുതരേണ്ടതിന്നു ഒരുമിച്ച് ഒരാളെ തരികയും. ഇതെല്ലാം കാണുവാൻ വന്നവരെ ഒന്നാമതായി കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുക ചെമ്പ് ഉരുക്കുന്ന സ്ഥലത്തേക്കാണു.

വലിയ പാത്രങ്ങളിലാക്കി അഗ്നികുണ്ഡങ്ങളിൽ ഇട്ട് ഉരുക്കിയ ചെമ്പിനെ ചെറു തൊട്ടികളിലേക്കു ഒഴിച്ചു തണുപ്പിക്കുന്നു. തണുത്ത് ഉറച്ചാൽ ഇവയെ എടുത്തു അടിച്ചു തകിടാക്കുവാനായി വേറെ ഒരു മുറിയിലേക്കു കൊണ്ടുപോകും. ചെമ്പും, വെള്ളിയും, സ്വൎണ്ണവും ഉരുക്കുവാൻ വെവ്വേറെ സ്ഥലങ്ങളും ഉണ്ടു. പക്ഷെ എല്ലാററിനെയും ഉരുക്കി നാണ്യം ആക്കുന്നത ഏകദേശം ഒരു

പോലെ തന്നെയാകകൊണ്ടു അവയെ ഓരോന്നിനേയും ഇവിടെ വെവ്വേറെ വിവരിക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യമില്ല.

ഉരുക്കി തണുപ്പിച്ചു ഈ ലോഹക്കട്ടികളെ എല്ലാം തകിടാക്കുന്നതു് യന്ത്രങ്ങളാണു. വളരെ ഘനമുള്ള രണ്ടു ചക്രങ്ങൾ ഏകദേശം തമ്മിൽ മുട്ടത്തക്കവണ്ണം അതിവേഗത്തിൽ തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കും. ഈ ചക്രങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കട്ടിയെ ഒരു ഭാഗത്തുകൂടി ഇട്ടു് മറുഭാഗത്തുകൂടി എടുക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഒരു യന്ത്രത്തിൽ നിന്നു മറെറാരു യന്ത്രത്തിലേക്കു അയച്ചു് അവസാനം തകിടിന്നു ആവശ്യമുള്ള ഘനം വന്നാൽ അതിനെ നാണ്യം അടിക്കുവാനുള്ള വട്ടത്തിൽ മുറിച്ചെടുക്കുവാനുള്ള മറെറാരു സ്ഥലത്തേക്കു കൊണ്ടുപോകും. ഓരോ നാണ്യങ്ങൾക്കും ഉള്ള ഘനം വെവ്വേറെ ആകകൊണ്ടു ഇവകളുടെ തകിടെല്ലാം അതാതിന്നു പററിയ തടിയുള്ളവയായിരിക്കണം. ഇതു പരിശോധിച്ചുനോക്കുവാനായി പ്രത്യേകം ഒരു സ്ഥലം ഉണ്ടു. എല്ലാ തകിടുകളും അവിടെ കൊണ്ടുവന്നതിന്നുശേഷം അതിൽ ഓരോന്നും എടുത്തു അതു ഏതു നാണ്യത്തിന്റെ ആവശ്യത്തിന്നു ഉപയോഗിക്കുന്നുവോ ആ നാണ്യത്തിന്റെ വിസ്താരത്തിൽ ഒരു കഷണം അതിൽ നിന്നു മുറിച്ചെടുത്തു തൂക്കുവാനുള്ള യന്ത്രത്തിലിട്ടു തൂക്കിനോക്കും. തൂക്കത്തിൽ ഏറക്കുറവു കണ്ടാൽ ആ തകിടിനെ രണ്ടാമതും അടിച്ചു ശരിയാക്കുവാനായി അതിന്നുള്ള സ്ഥലത്തേക്കു അയക്കും. ഇങ്ങിനെ എല്ലാ തകിടിനേയും വെവ്വേറെ തൂക്കിനോക്കി ശരിയെന്നു കണ്ടവയെ മുറിച്ചു നാണ്യത്തിന്നു എടുക്കുവാനായി മറെറാരു മുറിയിലേക്കു കൊണ്ടുപോകും.

ഇവിടെ അതാതു നാണ്യങ്ങൾക്കുള്ള തകിടുകളെ മുറിച്ചെടുക്കേണ്ടതിന്നു പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം യന്ത്രങ്ങളുണ്ടു. യന്ത്രത്തിന്റെ തെററത്തു തകിടു വെച്ചാൽ അതു സാവധാനത്തിൽ വലിഞ്ഞുപോകും. അതു വലിയുന്നതിന്നനുസരിച്ചു് മേല്പോട്ടും കീഴ്പ്പോ

ട്ടും പൊരുളുന്നതിരിക്കുന്ന മൂർച്ചയുള്ള ഒരു ആയുധം ഇതിൽനിന്ന ഓരോ കഷണങ്ങളും മുറിച്ചു തള്ളുന്നു. ഈ കഷണങ്ങളെല്ലാം ഒരു കുഴൽമാർഗ്ഗമായി മറെറാരു ഭാഗത്ത ചെന്നു ചാടും.

പിന്നത്തെ പ്രവൃത്തി ഈ തകിടിൻ കഷണങ്ങളെയെല്ലാം കാത്തു വെള്ളത്തിലിട്ടു മയം വരുത്തുകയാണ്. ഇതിന്നായി ഇവയെ ചെറിയ പെട്ടികളിൽ ആക്കുന്നു. അമ്പതും അറുപതും പെട്ടികൾ ഒരേ സമയത്തു തന്നെ ഇടത്തക്ക വലിപ്പത്തിലുള്ള ഒരു ഇരിമ്പുപാത്രത്തിലാണ ഇവയെ ഇട്ടു മയം വരുത്തുന്നത്. ഏകദേശം 12 മണിക്കൂർ നേരം ഈ തകിടിൻ കഷണങ്ങളെ വെള്ളത്തിൽ ഇട്ടു വെക്കണമത്രെ.

പിന്നെ വെള്ളത്തിൽനിന്നു എടുത്താൽ ഇവയെ ഒരുവക പൊടിയിൽ ഇട്ടു നിറം വരുത്തും. ഇതു കഴിഞ്ഞാൽ അവ അച്ചിലേക്ക അയക്കുവാനുള്ള സ്ഥിതിയിൽ ആയിത്തീരും.

നാണ്യങ്ങൾ അച്ചടിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു ഏകദേശം 20 യന്ത്രങ്ങൾ ഉണ്ട. ഓരോ യന്ത്രങ്ങളുടെയും അരികിൽ ഓരോ പണിക്കാർ ഉണ്ടാകും. അച്ചടിക്കുവാനുള്ള തകിടിൻ കഷണങ്ങളെ ഇവരുടെ അരികിൽ ചാക്കിലാക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ടാകും. അതിൽനിന്ന 30, 40 കഷണങ്ങൾ ഒരേ സമയത്ത എടുത്ത ഒരു കുഴലിന്റെ ഉള്ളിൽ ഇട്ടാൽ അവ ഓരോന്നായി അതാതു സമയം അച്ചിന്നടിക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ അതിന്റെ താഴെ വരും. അച്ചു പതിഞ്ഞാൽ ഉടനെ ഒരു മാർഗ്ഗത്തൂടെ അതു താഴത്തെ ഒരു പാത്രത്തിൽ വന്നു വീഴുന്നു. അതു എടുത്തു നോക്കിയാൽ ശരിയായ നാണ്യമായിരിക്കും. പവൻ, ഷില്ലിംഗ്, പെനി, ഫാർതിംഗ് ഇതിന്നെല്ലാം വെവ്വേറെ യന്ത്രങ്ങൾ ഉണ്ട. ഒരു മിനുട്ടിൽ ഒരു യന്ത്രത്തിൽ 125 നാണ്യങ്ങൾ അടിക്കുമെന്നാണ പറയുന്നത. സ്വർണ്ണം, വെള്ളി, ചെമ്പു ഈ നാണ്യങ്ങൾ ഇടവിടാതെ വീണുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കാണുവാൻ നല്ല കൌതുകമുണ്ട. ഈ നാ

ണ്യങ്ങളെയെല്ലാം രണ്ടാമതും ഓരോന്നായി തൂക്കിനോക്കും. അതും യന്ത്രമാണ ചെയ്യുന്നത്. ആ യന്ത്രത്തിൽ ഓരോ നാണ്യങ്ങളായി വീഴും. എന്നാൽ ശരിയായ നാണ്യം ഒരു സ്ഥലത്തെക്കും, തൂക്കം കുറഞ്ഞത മറെറാരു സ്ഥലത്തേക്കും പോകും. തൂക്കം ഏറിയതു മൂന്നാമത ഒരു സ്ഥലത്തും ചെന്നുവീഴും. ഈ വക എല്ലാ പരിശോധനകളും കഴിഞ്ഞിട്ടാണ നാണ്യങ്ങൾ പുറത്തേക്ക വരുന്നതു.

ഒരാഴ്ചയിൽ ഇവിടെ ഏകദേശം 10 ലക്ഷം പവൻ വിലക്കുള്ള 25 ലക്ഷം നാണ്യങ്ങൾ അടിക്കുമത്രെ.

൧൨-ം അദ്ധ്യായം.

ഭവനങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായം.

ഒരു രാജ്യത്തു നിവസിക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ അവസ്ഥകളും, രുചിക്കും അനുസരിച്ച് അവർ താമസിക്കുന്ന ഭവനങ്ങൾക്കും, കഴിക്കുന്ന ഭക്ഷണത്തിന്നും വളരെ വകഭേദവും, തരഭേദവും വരുവാൻ ഇടയുള്ളതുകൊണ്ട ഈ ദിക്കിലുള്ള ജനങ്ങളുടെ ഭവനങ്ങളും, ഭക്ഷണവും ഇന്ന തരത്തിലാണെന്ന ഒന്നായി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതിന്ന വളരെ സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പക്ഷെ ഈ വക കാൎയ്യങ്ങളിൽ അതിരു കവിഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന രണ്ട അറ്റത്തെയും സ്വീകരിക്കാതെ നടുത്തരത്തിൽ പെട്ടിട്ടുള്ള ജനങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയെ പററി വിവരിക്കുന്നതായിരിക്കും അത്യുത്തമം. ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ സുഖസ്ഥിതി അറിയേണ്ടതിന്ന അതിലെ ദരിദ്രന്മാരുടെയും, ധനവാന്മാരുടെയും അവസ്ഥയെ അടിസ്ഥാനമാക്കാതെ ഈ രണ്ടു കൂട്ടരുടെയും മദ്ധ്യേ കിടക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതായാൽ അ

ഉ അധികം തെററിന്ന ഇട വരുവാൻ സംഗതിയില്ല. ഈ വിശ്വാസത്തോടുകൂടിയാണ ഞാൻ ഈ അദ്ധ്യായത്തെ എഴുതുവാൻ പുറപ്പെടുന്നത.

ഒന്നാമതായി വീടുകളുടെ സമ്പ്രദായത്തെ പററി പറയാം. രണ്ടു മുതൽ ഏഴും, എട്ടും നിലയിലുള്ള എടുപ്പുകളാണ ഇവിടെ കാണുന്നത. പാൎക്ക സാധാരണയായി അധികം ഭവനങ്ങൾക്കും മൂന്നൊ, നാലൊ നിലയെ ഉണ്ടാകയുള്ളു. ഇതിൽ ആദ്യത്തെ നില ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിലായിരിക്കും. പുറമെയുള്ള ഭൂമിയുടെ ബാഹ്യഭാഗത്തുനിന്ന പത്തു പന്ത്രണ്ടടി താഴെയാണ ആദ്യത്തെ നില. ഇതു ചിലർ മററുള്ള സ്ഥലങ്ങളെ പോലെ അലങ്കരിച്ച് സാധാരണ ഉപയോഗിക്കുകയും, മററു ചിലർ സാമാനങ്ങളെ സൂക്ഷിക്കുന്നതിന്ന ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. മിക്ക ഭവനങ്ങളും മേൽപുര ഇല്ലാത്ത വെണ്മാടങ്ങളായിരിക്കും. വീട്ടിൻെറ വലിപ്പത്തിന്ന അനുസരിച്ച് അഞ്ചൊ, ആറൊ, പത്തൊ, പന്ത്രണ്ടൊ അതിൽ അധികമൊ മുറികൾ ഒരു വീട്ടിന്ന ഉണ്ടാവാം. എല്ലാ മുറിയിലും തീയിടുവാനായി ചുമരിൽ ഒരു സ്ഥലത്തു അഗ്നികുണ്ഡവും, പുക, മുറിയിലേക്ക ബാധിക്കാതെ പുറത്തേക്ക പോകേണ്ടതിന്ന ചുമരിൽകൂടി തന്നെ മേല്പോട്ടേക്ക ഒരു ഉയൎന്ന ചിമ്മിനിയും പണിചെയ്തിട്ടുണ്ടാകും. തണുപ്പുകാലങ്ങളിൽ ഈ അഗ്നികുണ്ഡത്തിൽ എപ്പോഴും കൽക്കരിയിട്ടു തീ കത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഒരു പാത്രത്തിൽ കൽക്കരിയും, അതു കോരി ഇടേണ്ടതിന്നും, ഇളക്കേണ്ടതിന്നും, ഉള്ള ഉപകരണങ്ങളും എല്ലാ മുറിയിലും വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. വീടുകളുടെ ചുമരിൽ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ കാണുംപോലെ ഇവിടെ കുമ്മായം തേക്കുക പതിവില്ല. ഇതിന്നു പകരം ഒരുവിധം കടലാസ ചുമരിൽ പതിക്കുകയാണ പതിവ. ഈ കടലാസുകൾ ഈ ആവശ്യത്തിന്നു വേണ്ടി പ്രത്യേകം ഉണ്ടാക്കുന്നവയാണ. വെറും നിലം ഒരു സ്ഥലത്തും കാ

ണ്ടാകയില്ല. വീട്ടിന്റെ എല്ലാ ഭാഗത്തും, നിലത്തും പരവധാനി വിരിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. കോണിപ്പടിയിലും, കുളിപ്പുരയിലും, എന്നല്ല മറപ്പുരയിലുംകൂടി നല്ല പരവധാനികൾ വിരിച്ചു വൃത്തിയാക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ടാകും. ജനാലകൾ വളരെ വലിപ്പമുള്ളവയായിരിക്കും. ഇവക്കു അഴികൾ സാധാരണ കാണുകയില്ല. വലിയ ഗ്ലാസ്സ്‌വാതിലുകളും അവക്കു പിന്നിൽ തൂക്കിയ ഭംഗിയുള്ള തിരശ്ശീലകളും കൊണ്ടു ജനാലകൾ അലങ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. മറപ്പുരയും, കുളിപ്പുരയും രണ്ടാമത്തേതോ, മൂന്നാമത്തേതോ നിലയിൽ ആയിരിക്കും. മറപ്പുരയിലുള്ള മലിനതകളെല്ലാം അതാതു സമയങ്ങളിൽ കുഴൽവഴിയായി താഴത്തു പോയി ഭൂമിയുടെ പതിനഞ്ചു, പതിനാറ അടി താഴെയുള്ള വലിയ ചാലുകളിൽകൂടി ഒഴുകിപ്പോകുന്നു. പട്ടണം പുറമെ കാണുന്നതുവരെ, ഇത്ര അധികം ജനങ്ങൾ നിവസിക്കുന്ന ഈ വലിയ പട്ടണം ഇത്ര വൃത്തിയിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നതു എങ്ങിനെ എന്നു ആശ്ചര്യം തോന്നാതിരിക്കയില്ല.

കുളിപ്പുരയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന രണ്ടു കുഴലുകളിൽ ഒന്നിൽകൂടി ചൂടുവെള്ളവും, മറ്റേതിൽകൂടി തണുത്ത വെള്ളവും ഇഷ്ടംപോലെ ഒരു വലിയ തൊട്ടിയിൽ വന്നു ചാടുന്നു. അടുക്കളയിൽ അടുപ്പിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തുകൂടിയാണ ഒരു കുഴൽ മേല്പോട്ടേക്കു വരുന്നതു. അതുകൊണ്ടു അവിടെ തീ കത്തിച്ചാൽ വെള്ളം ചൂടുപിടിച്ച് മേല്പോട്ടു വരുന്നു. ഈ ഉപായംകൊണ്ടു ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ പാകംചെയ്യുന്ന സമയത്തു തന്നെ കുളിക്കുവാനുള്ള വെള്ളവും തെയ്യാറാകും. അതിന്നായി വേറെ അടുപ്പും മറ്റും ആവശ്യമില്ല.

വല്ല ആവശ്യങ്ങൾക്കും ഒരാൾ ഇരിക്കുന്ന മുറിയിൽനിന്നു വീട്ടിലുള്ള മറ്റൊരാളെ വിളിക്കേണമെങ്കിൽ അതിന്നും ഒരു വിദ്യയുണ്ടു. എല്ലാ മുറിയിലും ചുമരിന്റെ അരുകിൽ ഒരു ബട്ടൺ

ഉണ്ടാകും. ആ ബട്ടൻ അമൎത്തിയാൽ അതു അടുക്കളയിൽ മണിശബ്ദം പുറപ്പെടുവിക്കുകയും, ഇന്ന മുറിയിൽനിന്നാണ വിളിച്ചത എന്ന അറിയിക്കുവാനായി അവിടെ എഴുതീട്ടുള്ള മുറിയുടെ പേരിന്റ നേരെ ഒരു സൂചി വന്ന നില്ക്കുകയും ചെയ്യും. മണിശബ്ദം കേട്ടാൽ ആരൊ വിളിക്കുന്നുണ്ടെന്നും, സൂചി നോക്കിയാൽ ഇന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നാണ വിളിക്കുന്നത എന്നും ഈ വിധം ക്ഷണനേരത്തിൽ അറിയുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ.

ഇംഗ്ലണ്ടിലെ എല്ലാ മുറികളിലും അതാതിന്റെ ആവശ്യാനുസരിച്ച വേണ്ടുന്ന സാമാനങ്ങളും ഒരുക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ടാകും. വിരുന്നുകാരെ സൽക്കരിക്കുവാനുള്ള മുറിയിലൊ, ഇരുന്ന പ്രവൃത്തി ചെയ്യുവാനുള്ള മുറിയിലൊ, കിടന്ന ഉറങ്ങുവാനുള്ള മുറിയിലൊ എല്ലാം അതാതു സ്ഥലത്തേക്ക ആവശ്യമായ സാധനങ്ങളും വേണ്ടുംപ്രകാരം ഒരുക്കി ഒതുക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ടാകും. ചുരുങ്ങിയ സാമാനങ്ങളെക്കൊണ്ട അധികം ഭംഗിയും, പകിട്ടും തോന്നിപ്പിക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ അവയെ ഒതുക്കി വെക്കുവാനുള്ള സാമൎത്ഥ്യം ഈ ദിക്കുകാൎക്കു വളരെ അധികം തന്നെയാണ. എല്ലാ സാമാനങ്ങൾക്കും ഓരോ സ്ഥാനം ഉണ്ടാകും. ആ സ്ഥാനത്തുനിന്ന അവയെ ഇളക്കി കാണുകയില്ല. ഏതു ഭാഗത്തു നോക്കിയാലും വീട വളരെ വൃത്തിയാക്കി വെച്ചിരിക്കും.

കിടക്കുവാനുള്ള ഏൎപ്പാട നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഉള്ളതിൽനിന്ന വളരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ട മാതിരിയിലാണ. കിടക്കുന്നത ഒരു ഉറയുടെ ഉള്ളിൽ ആയിട്ടാണ. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള ഒരുക്കങ്ങളും ഇല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇവിടുത്തെ തണുപ്പിന്റെ സ്ഥിതിക്ക കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നത വളരെ പ്രയാസമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ട തണുപ്പിന്റെ ബാധ കഴിയുന്നതും കുറക്കുവാനായിട്ടാണ ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നത. കിടക്കയിൽ പഞ്ഞിയല്ല നിറക്കുന്നത. ആട്ടിന്റെയൊ മറ്റൊ രോമമായിരിക്കും. ഇങ്ങിനെയുള്ള കിടക്കകളും രണ്ടെണ്ണം

കട്ടിലിന്മേൽ ഇട്ട അതിൽ വിരിച്ചു വെടിപ്പാക്കുന്നു. അതിന്റെ മീതെ രണ്ടൊ, മൂന്നൊ കമ്പിളികളും, റഗ്ഗും മറ്റും ഇട്ട തല വെക്കുന്ന സ്ഥലം ഉയൎന്നു വെക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഒരു ഉറയുടെ മാതിരിയിലാണ കിടക്കുവാനുള്ള ഏൎപ്പാട.

വീട്ടിൽ വിളക്ക കത്തിക്കുന്നത പല മാതിരിയിലാണ. എങ്കിലും സാധാരണയായി വിദ്യുച്ഛക്തി ദീപമൊ, ഒരു വിധം വായു കത്തിച്ച് ഉപയോഗിക്കുന്ന വിളക്കൊ ആയിരിക്കും. ഇതിന്നുള്ള ഒരുക്കം ഓരോ വീട്ടുകാർ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല. കത്തിക്കുവാൻ ആവശ്യമായ വായു പട്ടണത്തിൽ ഒരു സ്ഥലത്ത ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഇതു കുഴൽമാൎഗ്ഗമായി ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി കൊണ്ടുവന്നു ഓരോരൊ വീട്ടിലേക്കും തിരിക്കുന്നു. ഓരോരൊ വീട്ടിലും പിന്നെ പല മുറികളിലേക്കും മറ്റും കുഴൽമാൎഗ്ഗമായി തന്നെ തിരിച്ച് ആവശ്യമുള്ളപ്പോൾ ഇറന്നു തീ കൊളുത്തിയാൽ അപ്പോൾ കത്തുകയും ചെയ്യും. ഒരു വീട്ടിലെ ആവശ്യത്തിന്ന ഇതു വായു അല്ലെങ്കിൽ വിദ്യുച്ഛക്തി ചിലവായിട്ടുണ്ടെന്ന കണക്കാക്കുവാൻ ഓരോ വീട്ടിലും ഓരോ യന്ത്രം ഉണ്ട. അതുകൊണ്ട ഈ വായു ഉണ്ടാക്കുന്ന കമ്പനിക്കാരെ തോല്പിക്കുവാൻ വീട്ടുകാൎക്ക സാധിക്കുന്നതല്ല.

ഇംഗ്ലീഷകാരെപ്പോലെ നമുക്ക പാൎക്കുവാനുള്ള പല കാൎയ്യങ്ങളിൽ ഒന്ന വീട വൃത്തിയാക്കി വെക്കുവാനും, മറെറാന്ന കണ്ണിന്ന കൌതുകം ജനിക്കത്തക്കവിധം വീട്ടുസാമാനങ്ങളെല്ലാം അതാതിന്റെ സ്ഥാനത്തു ശരിയായി വെക്കുവാനും ആകുന്നു. വളരെ കാലപ്പഴക്കം ചെന്നിട്ടുള്ള ജപ്പാനന്മാൎക്കു, കാഴ്ചക്കു ഒരുവിധം പുതുക്കം ഉണൎത്തിപ്പിക്കുന്നു. ശുചിയും, വൃത്തിയും വരുത്തുന്നത ദേഹത്തിന്ന ബലവും, ആയുസ്സിന്ന വൎദ്ധനവും ഒരു മനുഷ്യന്ന ഉണ്ടാക്കുന്ന മാതിരി തന്നെ ഭവനത്തെ വേണ്ട വിധത്തിൽ സൂക്ഷിച്ചു വൃത്തിയാക്കി വെക്കുന്ന ഒരു ഭവനം നിവസിക്കുന്നതിന്ന സുഖ

വും, സൌകൎയ്യവും ഉണ്ടാക്കി തരുന്നതിന്നു പുറമെ വളരെ കാലം കേടുകൂടാതെ നിലനിന്നു വരുന്നതിന്നുകൂടി കാരണമായി തീരുന്നു.

ഭവനങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായത്തെ പററി ഇത്ര മാത്രം പറഞ്ഞ് ഇനി ഭക്ഷണത്തിന്റെ രീതിയെ പററി വിവരിക്കാം.

7-ാം അദ്ധ്യായം.

ഭക്ഷണത്തിന്റെ രീതി.

ഇന്ത്യക്കാരനായ ഒരാൾ ഈ ദിക്കിൽ വരുമ്പോൾ, താൻ മുമ്പു പരിചയിച്ചിരുന്നതിൽനിന്നു തീരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ട്, നിവൃത്തി ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടു മാത്രം അനുഭവിപ്പാൻ ഇടവരുന്ന പല കാൎയ്യങ്ങളിൽ പ്രധാനമായത ഭക്ഷണസാധനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ബുദ്ധിമുട്ടുകളാണെന്നു അതു അനുഭവിച്ചവൎക്കു മാത്രമെ അറിഞ്ഞുകൂടു. കുറെ കാലം ഇവിടെ താമസിച്ചു പരിചയിച്ചാൽ ഈ ബുദ്ധിമുട്ടിന്നു അല്പം ശമനത ഉണ്ടാകുമെങ്കിലും ആദ്യത്തിൽ ഇതു നമ്മുടെ സുഖത്തിന്നും രുചിക്കും വളരെ ഭംഗം വരുത്തുന്നതാണെന്നുള്ളതിന്നു വാദമില്ല. ഓരോ സ്ഥലത്തുള്ള ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും, ഉടുപ്പും അവിടത്തെ ശീതോഷ്ണത്തിന്നും, പരിഷ്കാരത്തിന്നും അനുസരിച്ചിരിക്കും. ഉടുപ്പിനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഈ വാസ്തവം ഇവിടെ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ഭക്ഷണസാധനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ഇതു എത്രമാത്രം ശരിയാണെന്നു ഭിന്നാഭിപ്രായത്തിന്നു തീൎച്ചയായും വഴിയുണ്ടു. തൎക്കത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന ഈ സ്ഥിതിയെ പററി ഒന്നും അഭിപ്രായപ്പെടാതെ തൎക്കത്തിന്നു കാരണമായ വസ്തുവിന്റെ വാസ്തവത്തെ പററി മാത്രം ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം.

ഈ ദിക്കുകാർ ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതു നിലത്തിരുന്നിട്ടല്ല മേശമേൽ വെച്ചാണെന്നും, കൈകൊണ്ടല്ല കത്തിയും, മുള്ളും ഉപയോഗിച്ചിട്ടാണെന്നും വായനക്കാർ പലരും കേട്ടറിയുവാൻ സംഗതിയുള്ളതുകൊണ്ടു ഞാൻ അതിനെ പററി അധികമൊന്നും പറയുന്നില്ല.

സാധാരണ ഒരു ദിവസം നാലു പ്രാവശ്യമാണ ഭക്ഷണം കഴിക്കുക. ഇതിൽ രാവിലത്തെ പ്രാതൽ 8 മണിക്കും, 10 മണിക്കും മദ്ധ്യെ ആയിരിക്കും. ഇതു വലിയ ഘനമായ ഭക്ഷണമല്ല. കോഴിമുട്ട, ഗോതമ്പപ്പം, മത്സ്യം, പന്നിമാംസം ഉണക്കി വറുത്തതു, കാപ്പി അല്ലെങ്കിൽ ചായ, എന്നി സാധനങ്ങളാണ സാധാരണ ഈ സമയത്തെ ഭക്ഷണത്തിന്ന ഉണ്ടായിരിക്കുക. ഉച്ചക്ക ഒരു മണിക്കും, മൂന്നു മണിക്കും ഇടയിലുള്ള ഭക്ഷണം ഇതിലും ഒന്ന വിശേഷമായിരിക്കും. സൂപ്പ്, മീറിയുടെയൊ അല്ലെങ്കിൽ ആട്ടിന്റെയൊ മാംസം, മുട്ടക്കൂസ്, ഉരുളക്കിഴങ്ങ എന്നിത്തിനെയുള്ള പച്ചക്കറി സാധനങ്ങളും, ചില മധുരദ്രവ്യങ്ങളും ആയിരിക്കും ഒന്നാമത്തെ നേരത്തുണ്ടാകുന്ന വിഭവങ്ങൾ. ഓരോരുത്തരുടെ പണത്തിന്നും പദവിക്കും അനുസരിച്ചു വളരെ സാധനങ്ങളും ഉണ്ടായി എന്നും വരാം. പക്ഷെ സാധാരണയായി കാണുക മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമാണ. നാലു മണിക്കും, ആറു മണിക്കും മദ്ധ്യെയുള്ള ചായക്ക ഇവിടെ ഉണ്ടാക്കുന്ന പലവിധ പലഹാരങ്ങളിൽ വല്ലതും, ഗോതമ്പപ്പവും ഉണ്ടാകും. അവസാനത്തെ ഭക്ഷണം 6 മണി മുതൽ 9 മണി വരെ എപ്പോഴെങ്കിലും ഓരോ വീട്ടിലെ അവസ്ഥക്കും, സൌകൎയ്യത്തിന്നും അനുസരിച്ചിരിക്കും. ഇതിന്നുള്ള സാധനങ്ങളും മിക്കതും ഉച്ചക്കലത്തെ ഭക്ഷണത്തിന്നുള്ളതുപോലെ ആയിരിക്കും. പക്ഷെ ചില വീടുകളിൽ ഉച്ചക്കലത്തെ ഭക്ഷണം പ്രധാനമായും, ചില വീടുകളിൽ രാത്രിയിലത്തെ ഭക്ഷണത്തിന്ന പ്രാധാന്യം

കൊട്ടത്തും ഇങ്ങിനെ ഏതെങ്കിലും ഒരു നേരത്തെ ഭക്ഷണം മറ്റെ നേരത്തെക്കാൾ വിശേഷമായിരിക്കും.

നാലു നേരത്തും ഉള്ള ഭക്ഷണസാധനങ്ങളെ പറ്റി ശ്രദ്ധയോടെ വായിച്ചുവന്ന വായനക്കാർ, ചോറിനെ പറ്റി ഒന്നും തന്നെ പറഞ്ഞു കാണാത്തതുകൊണ്ടു ചോറ ഭക്ഷണത്തിന്ന സമ്പ്രദായം ഉണ്ടോ എന്ന ശങ്കിച്ചുപോകയത്രെ. നേരെ മറിച്ചു് നെല്ലരിച്ചോറ ഇവിടെ തീരെ നടപ്പില്ല. അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു വല്ലതും ഇവിടെ ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു ഉരുളക്കിഴങ്ങാണെന്ന അല്പം സംശയത്തോടെ പറയാം. പ്രധാനമായ രണ്ടു നേരത്തെ ഭക്ഷണത്തിന്നും ഉരുളക്കിഴങ്ങ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത സാധാരണയാണ. നെല്ലരിച്ചോറ ഒരു നേരവും ഉണ്ടാകയില്ല. ഇതിന്ന പുറമെ മത്സ്യമാംസങ്ങളെയും, പച്ചക്കറിസാധനങ്ങളെയും പാകംചെയ്തു തിന്നുന്ന മാതിരി കണ്ടാൽ ഇവിടെ പുതുതായി വരുന്ന നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ എത്രകണ്ടു ബുദ്ധിമുട്ടു അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്നുണ്ടെന്ന വായനക്കാർക്കു തന്നെ ഊഹിക്കാം. [illegible] ചെറിയ കഷണങ്ങളായി മുറിക്ക [illegible] കഷണങ്ങളായും പകുതി വേവാതെയുമാണ ഭക്ഷിക്കുന്നതിനു. പാകംചെയ്ത ചില മാംസകഷണങ്ങൾ മുറിക്കുമ്പോൾ ചോര കാണാമെന്ന പറയുന്നതിൽ അതിശയോക്തി ഒട്ടും തന്നെ ഇല്ല. കുപ്പൽമുളക ഉപയോഗിക്കുന്ന പതിവേ ഇല്ല. കുരുമുളക പൊടിച്ചതാണ സാധാരണ പതിവ. ഉപ്പു, മുളക ഇതെല്ലാം പാകം പോലെ ചേർക്കുന്നത നാം തന്നെ വേണം. അത ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ മേശപ്പുറത്തു കൊണ്ടുവന്ന വെച്ചാൽ നാം ഇഷ്ടം പോലെ ചേർത്തു തിന്നുകയാണ.

സാധനങ്ങൾക്കെല്ലാം വില ധാരാളം ഉണ്ടെങ്കിലും അവ ഇഷ്ടംപോലെ കിട്ടും. പച്ചക്കറിസാധനങ്ങൾ, പാൽ, അപ്പം, മുതലായ സാധനങ്ങൾ ഒക്കെയും വീട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്ന തരും. പ

ട്ടണത്തിലേക്ക ആവശ്യമായ പാൽ നാട്ടുപുറത്തുനിന്ന തീവണ്ടി വഴിയായി വലിയ പാത്രങ്ങളിലാക്കി പല പ്രാവശ്യമായി ലണ്ട നിലേക്ക കൊണ്ടുവരികയാണ. ആവശ്യമുള്ള പാൽ കൊണ്ടു വരേണ്ടതിന്ന പ്രത്യേകമായി തീവണ്ടിയുണ്ട. അധികം പാലും 400 നാഴിക ദൂരത്തുനിന്നാണ ലണ്ടനിലേക്ക എത്തിക്കുന്നത. ഈ ആവശ്യത്തിന്ന മാത്രമായി 1,63,000 പശുക്കളെ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലായി പോററിവരുന്നുണ്ട. പാലിൽ വെള്ളം കൂട്ടി കളവു ചെയ്യുന്നുണ്ടൊ എന്നും മററും പരിശോധിക്കുവാൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ഉള്ളതുകൊണ്ട ഭക്ഷണസാധനങ്ങളെല്ലാം നിൎമ്മലമായും ഇരിക്കും. സാധനങ്ങളെല്ലാം ഇഷ്ടം പോലെ കിട്ടുന്നുണ്ടെങ്കിലും പാകം ചെയ്യുന്നത വളരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടാകകൊണ്ട നമുക്ക ബുദ്ധിമുട്ടിന്ന ഒട്ടും കുറവില്ല. വിലാത്തിക്ക വരുന്ന ഇന്ത്യക്കാരുടെ എണ്ണം ക്രമേണ വൎദ്ധിച്ചുവരുന്ന ഈ കാലത്ത, അവർ ഭക്ഷിക്കുന്ന പദാൎത്ഥങ്ങളെ പാകംചെയ്യുന്ന സ്ഥലങ്ങളും ക്രമേണ വൎദ്ധിച്ചുവരുന്നില്ലെന്നില്ല.

9-ാം അദ്ധ്യായം.

ലണ്ടനിൽ താമസിക്കുവാനുള്ള ചിലവും സൌകൎയ്യവും.

യോഗ്യനായ ഒരാൾ ലണ്ടന്റെ വിശേഷങ്ങളെ പററി പറഞ്ഞ കൂട്ടത്തിൽ "ലണ്ടൻ ദരിദ്രന്റെ നരകവും, ധനവാന്റെ സ്വൎഗ്ഗവും ആണ്" എന്ന അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ലണ്ടനിൽ നിവസിച്ചുപോരുന്ന ദരിദ്രന്മാരുടെ ദുഃഖസ്ഥിതി അറിയുന്നവർ മേൽപറഞ്ഞത അതിശയോക്തിയാണെന്ന വിചാരിക്കുവാൻ ഒട്ടും സംഗതിയില്ല. നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള സാധുക്കൾ പട്ടിണി കിടന്നിട്ടാണ കഴയുന്നത് ഇവിടെയുള്ള സാധുക്കൾക്ക ഇതിന്ന പുറമെ ഈ ശീതത്തിലെ തണുപ്പിനെ തടുക്ക

വാൻ തരത്തിലുള്ള ഉടുപ്പിന്ന നിവൃത്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണ അധികം ബുദ്ധിമുട്ടുന്നത്. ലണ്ടനിൽ പാൎത്തുവരുന്ന വലിയ പ്രഭുക്കന്മാരും, ഇവിടുത്തെ സാധുക്കളും തമ്മിൽ ഉള്ള വ്യത്യാസം ഇന്ത്യയിലെ പ്രഭുക്കന്മാരും, അവിടുത്തെ സാധുക്കളും തമ്മിൽ ഉള്ളതിനേക്കാൾ എത്രയോ അധികമാണെന്ന പറയണം. ഈ അവസ്ഥ സകലത്തിന്നും പണം കൊടുക്കേണ്ടുന്ന ഈ വലിയ പട്ടണത്തിൽ, പാൎക്കുന്നതിന്ന സൌകൎയ്യത്തിലുള്ള ഭവനവും, ഭക്ഷിക്കുന്നതിന്ന വേണ്ടുന്നതായ പദാൎത്ഥങ്ങളും, ധരിക്കുന്നതിന്ന മതിയായ ഉടുപ്പുകളും ഇല്ലാതെ കഷ്ടപ്പെട്ടു വലയുന്ന സാധുക്കൾ നരകത്തിൽ പാൎക്കുന്നവരെ പോലെയാണെന്ന പറഞ്ഞത വാസ്തവം തന്നെ. പണം ഉള്ളവന്ന എവിടെ ഇരുന്നാൽ എന്താണ്? അയാൾക്ക ആവശ്യമായ സാധനങ്ങളെല്ലാം തീക്കപ്പലും, തീവണ്ടിയും ലോകമെങ്ങും സഞ്ചരിക്കുന്ന ഈ കാലത്ത ഇരിക്കുന്ന ദിക്കിൽ വരുത്തുവാൻ സാധിക്കയില്ലെ? ലണ്ടനിൽ എന്താണ അതിൽ അധികം സൌകൎയ്യമുള്ളത? എന്തുകൊണ്ടാണ ലണ്ടനെ ധനവാന്റെ സ്വൎഗ്ഗമെന്ന പറയുന്നത? എന്ന ചോദിക്കുന്നതായാൽ മനുഷ്യന്ന സുഖം ലഭിക്കുവാൻ പണം ഉണ്ടായിരുന്നതിനെക്കൊണ്ടു മാത്രം സാധിക്കുന്നതല്ല എന്ന മറുപടി പറയുവാൻ സാധിക്കയുള്ളു. മനുഷ്യർ ഓരോരുത്തരുടെയും സൌഖ്യം ഓരോ വിധത്തിൽ ആയിരിക്കും. ഇങ്ങിനെ പലവിധ വാസനക്കാരുടെയും രുചിക്കനുസരിച്ച് പലവിധ ഏൎപ്പാടുകൾ ഉള്ള ഈ പട്ടണത്തിൽ ഇതിനെ എല്ലാം ഇഷ്ടംപോലെ അനുഭവിപ്പാൻ സാധിക്കുന്ന ഒരുത്തൻ സ്വൎഗ്ഗത്തിൽ താമസിക്കുക തന്നെ എന്നു പറയാം. പക്ഷെ വലിയ പ്രഭുക്കന്മാരുടെ കഥയെ പററി നമുക്ക ഇവിടെ ആലോചിക്കേണ്ടതില്ല. ഏതു നിലയിൽ ഉള്ളവനായിരുന്നാലും അവനവന്റെ പ്രാപ്തിക്കും, അദ്ധ്വാനത്തിന്നും അനുസരിച്ചു ലഭിക്കുന്നതായ ദ്രവ്യത്തെ തന്റെയും, തന്റെ കുടുംബത്തിന്റെയും ആവശ്യങ്ങൾ

ക്കും, സുഖങ്ങളും വേണ്ടപ്രകാരം വ്യയം ചെയ്യുവാൻ തരവും, സൌകൎയ്യവും ഉള്ള ഒരു നാട്ടിൽ താമസിക്കുന്നതിനു ഏവനും ആഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുന്നതല്ല. ഇങ്ങിനെയുള്ള എല്ലാവകക്കും ലണ്ടൻ വളരെ പററുമെന്നുള്ളതിനും വാദമില്ല.

സാമാന്യം പഠിപ്പും, പരിഷ്കാരവും സിദ്ധിച്ച ഒരാളുടെ ആവശ്യങ്ങളെ പററി ചിന്തിച്ചു നോക്കിയാൽ ഈ ആവശ്യങ്ങളെ എല്ലാം തൃപ്തികരമാകുംവണ്ണം നിറവേററുന്നതിനു ലണ്ടനിൽ സാധിക്കുന്നതാണെന്നറിയാം. ഒന്നാമതായി രാജ്യത്തിന്റെ ശീതോഷ്ണസ്ഥിതിയെ പററി ആലോചിച്ചുനോക്കിയാൽ, അത്യന്തം തണുപ്പുള്ള രാജ്യമാണെങ്കിലും, ദേഹസൌഖ്യത്തെ വളരെ കൊടുക്കുന്നതായ ഒരു രാജ്യമാണെന്നുള്ളത ഇവിടെ കുറെ കാലം താമസിക്കുന്നവൎക്ക അനുഭവിച്ചറിയാം. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ജനങ്ങൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ അധികകാലം ഈ രാജ്യത്തു മനുഷ്യർ ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ. 80-ം, 90-ം വയസ്സുവരെ അധികം ബലക്ഷയം കൂടാതെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നത ഈ ദിക്കിൽ ഒട്ടും അസാധാരണമല്ല. രാജ്യത്തിനു ഇങ്ങിനെയുള്ള ഗുണങ്ങളും ഉണ്ടെങ്കിലും അവിടെ പാൎക്കുന്നതിനു തക്ക സൌകൎയ്യമില്ലെങ്കിൽ ആ ഗുണത്തെ അനുഭവിക്കുവാൻ പ്രയാസമായിരിക്കും. ഇങ്ങിനെയുള്ള അസൌകൎയ്യവും ലണ്ടനിൽ ഇല്ലെന്നുള്ളത താഴെ വിവരിക്കുന്ന സംഗതികളെക്കൊണ്ട വെളിവാകും.

ലണ്ടനിൽ വരുന്ന ഒരു അന്യദേശക്കാരനു ഇവിടെ പല വിധത്തിൽ താമസിക്കാം. അസംഖ്യം വലിയ ഹോട്ടലുകളും ഉള്ള ഈ പട്ടണത്തിൽ പണം ചിലവു ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കുന്നതിന്നനുസരിച്ച് ഏതു നിലക്ക വേണമെങ്കിൽ ആ നിലക്ക പാൎക്കുവാൻ സാധിക്കും. പക്ഷെ ഹോട്ടലിൽ താമസിക്കുന്നത മററു പ്രകാരത്തിൽ താമസിക്കുന്നതിനേക്കാൾ കുറെ അധികം ചില

വരണം. അതുകൊണ്ടു ഇവിടെ കുറെ അധികകാലം താമസിക്കേണ്ടതിന്നായി വരുന്നവരിൽ ചുരുക്കം ആളുകൾ മാത്രമെ ഹോട്ടലിൽ സ്ഥിരമായി പാൎക്കയുള്ളു.

വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നും, കച്ചവടാവശ്യത്തിന്നും അന്യരാജ്യത്തുനിന്നു വരുന്ന അധികം ആളുകളും ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ വീട്ടിൽ അവരുടെ ഒന്നിച്ചാണ പാൎക്കു. ഇതു ചിലവിന്നു കുറെ ആദായം ഉണ്ടാകുന്നതിന്നു പുറമെ ഇംഗ്ലീഷ സമ്പ്രദായവും മററും നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാകുന്നതിന്നും സൌകൎയ്യമുള്ള ഏൎപ്പാടാണ. ഇങ്ങിനെയുള്ള വീടുകൾ ഇവിടെ അനേകായിരം ഉണ്ടു. താമസിക്കുന്നതിന്നു സ്ഥലം കിട്ടാതെ ഇവിടെ ഒരിക്കലും ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടി വരികയില്ല. താമസിക്കുവാൻ ആളുകളെ എടുക്കുന്ന വീടുകൾ ഇവിടെ പല തരത്തിൽ ഉണ്ടു. ചിലർ നമ്മുടെ ആവശ്യം പോലെ ഒന്നൊ രണ്ടൊ മുറിയും, ഭക്ഷണവും തരും. ചില ഭവനങ്ങളിൽ ഭക്ഷണമെല്ലാം ഇരിക്കുന്ന മുറിയിൽ കൊണ്ടുവന്നു തരും. മററു ചില ഭവനങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്നവർ എല്ലാവരും കൂടി ഒന്നിച്ചിരുന്നിട്ടായിരിക്കും ഭക്ഷിക്കുന്നത്. വേറെ ചിലേടങ്ങളിൽ നമ്മെ, വീട്ടിൻ ഒരാളെ പോലെ തന്നെ കരുതി യാതൊരു ബുദ്ധിമുട്ടിന്നും ഇട വരുത്താതെ പാൎപ്പിക്കും. ഇങ്ങിനെ പല തരത്തിലായിട്ടാണ ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ വീട്ടിൽ പാൎക്കു. ഈ ഓരോ തരത്തിലുള്ള സ്ഥലങ്ങൾക്കു വെവ്വേറെ പേരുകളുണ്ടു. പക്ഷെ അതൊന്നും എഴുതി ഞാൻ വായനക്കാരെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നില്ല. വീടുകളുടെ സമ്പ്രദായത്തെയും, ഭക്ഷണത്തിന്റെ രീതിയെയും പററി ഇതിന്നു മുമ്പു എഴുതിയിരിക്കകൊണ്ടാണ അവയെക്കുറിച്ചു ഇവിടെ വിശേഷിച്ചൊന്നും പ്രസ്താവിക്കാത്തത്. വീട്ടുസാമാനം യാതൊന്നും നാം കൊണ്ടുപോകേണ്ടതില്ല. എല്ലാം വീടുകളിൽ തെയ്യാറുണ്ടാകും. മുറികളുടെ വലിപ്പത്തിന്നും, സൌകൎയ്യത്തിന്നും അനുസരിച്ചു വാടക മാത്രം കൊടുത്താൽ മതി. മാസത്തിൽ 2½ പവൻ മുതൽ 3 പവൻ വരെയുള്ള സം

ച്ചുകൾ ഒരുവിധം സുഖമായി ഉപയോഗിക്കുവാനുള്ള മേശ, കസേല മുതലായ സാമാനങ്ങളോടുകൂടിയുള്ള മുറി കിട്ടും. കിടക്കുവാനുള്ള കട്ടിലും, കിടക്കയും, വിരിക്കുവാനുള്ള സാധനങ്ങളും ഇതെല്ലാം സാധാരണയായി വീട്ടുസാമാനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അടങ്ങും. പക്ഷെ തണുപ്പുകാലത്ത തീ വേണ്ടിവരുമ്പോൾ അതിന്നു പണം വേറെ കൊടുക്കേണ്ടിവരും. മാസത്തിൽ 6 ഷില്ലിംഗ് (3 ക. 12 ണ) കൊടുത്താൽ തിയ്യിന്റെ ആവശ്യവും കഴിഞ്ഞുകൂടും.

ഭക്ഷണത്തിന്നുള്ള ഏൎപ്പാട ഓരോരുത്തരുടെയും സൌകൎയ്യംപോലെയാണ. പകൽ മുഴുവൻ പ്രവൃത്തിക്ക പോകുന്നവരാണെങ്കിൽ, രാവിലത്തെ പ്രാതൽ മാത്രം വീട്ടിൽ കഴിച്ച ബാക്കി രണ്ടു നേരത്തെ സാപ്പാടും, ചായയും വെളിയിൽ കഴിച്ച കിടക്കുവാൻ മാത്രം വീട്ടിലേക്ക വരുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഉച്ചക്കലത്തെ ഭക്ഷണവും, വൈകുന്നേരത്തെ ചായയും പുറത്തുനിന്ന കഴിഞ്ഞ രാത്രിയിലത്തെ ഭക്ഷണത്തിന്നും, കിടപ്പിന്നും വീട്ടിലേക്ക മടങ്ങുന്നു. ഇങ്ങിനെ പലരും പല വിധത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടും. ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ തന്നെ സ്ഥലവിശേഷത്തെ അനുസരിച്ച വാടകക്കും മറ്റും വളരെ ഏറക്കുറച്ചൽ ഉള്ളതുകൊണ്ട എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളിലും താമസിക്കുന്നതിന്നുള്ള ചിലവ ഒരുപോലെയാണെന്ന പറഞ്ഞുകൂടാ. എങ്കിലും മേൽ വിവരിച്ച സംഖ്യ കുറെ ജാസ്തിയാണെന്ന വരുവാൻ പാടില്ല.

താമസത്തിന്റെയും, ഭക്ഷണത്തിന്റെയും സ്ഥിതി അറിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ആലോചിക്കേണ്ടത ഉടുപ്പ, ക്ഷൌരം എന്നിവയെ പറ്റിയാണ. അലക്കുവാനുള്ള കമ്പനികൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലും കൂടി ചിലേടങ്ങളിൽ ഏൎപ്പെടുത്തിയിരിക്കെ ഇവിടെ അതുള്ളത അത്ഭുതമല്ലല്ലൊ. സകല പ്രവൃത്തികളും ശരിയായും, വൃത്തിയായും വേഗത്തിൽ ചെയ്യാൻ പ്രാപ്തന്മാരായ ഈ അലക്കകാർ തങ്ങൾക്ക സൌകൎയ്യമായ ദിനം ഇവർ ചെയ്യുന്ന ഏതു പ്രവൃ

ത്തിയിലും കാണാതിരിക്കയില്ല. ആഴ്ചയിൽ ഒരു ദിവസം വന്നു അലക്കുവാനുള്ള വിഴുപ്പു കൊണ്ടുപോകുന്നു. കൊണ്ടുപോയ ആഴ്ചയിലകം അലക്കി വെടിപ്പാക്കി കൊണ്ടുവരുന്നതും. ആഴ്ചയിൽ ഇന്ന ദിവസം വിഴുപ്പു കൊണ്ടുപോകും, ഇന്ന ദിവസം അലക്കിയതു കൊണ്ടുവരും എന്നു നിശ്ചയമുണ്ട്. ആ നിശ്ചയത്തിന്നനുസരിച്ച് ശരിയായി കൊണ്ടുപോകുകയും, മടക്കി കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്യും. അലക്കുവാനുള്ള കൂലി നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഉള്ളതിന്റെ ഏകദേശം നാലിരട്ടി ഉണ്ടെന്നു പറയണം. മേൽപ്രകാരം ലക്ഷണത്തിന്റെയും, താമസത്തിന്റെയും തോതിന്നനുസരിച്ച് താമസിക്കുന്ന ഒരാൾക്കു മാസത്തിൽ അലക്കിന്നു അഞ്ചും, ആറും ഷിലിംഗിന്നു മദ്ധ്യേ ചിലവു വേണ്ടിവരും.

ക്ഷൌരത്തിന്നുള്ള ഷാപ്പുകൾ പ്രധാന തെരുവുകളിൽ അവിടവിടെ കാണാം. ഇവകളും സാധാരണ കമ്പനിയായി നടത്തുന്നതാണ്. ക്ഷൌരക്കാരന്റെ മുറിയെ പറ്റി ഞാൻ കപ്പലിനെ വിവരിച്ചിരുന്ന കൂട്ടത്തിൽ എഴുതീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇവിടെയുള്ള ക്ഷൌരസ്ഥലങ്ങളും ഏകദേശം ആ മാതിരി തന്നെയാണ്. പക്ഷെ കുറെ അധികം വലിപ്പവും, മൂന്നോ, നാലോ ആളുകൾക്കു ഒരേ സമയത്തു തന്നെ ക്ഷൌരം ചെയ്യുന്നതിന്നു ആൾക്കാരും, ഇരിപ്പിടങ്ങളും ഉണ്ടായിരിക്കും. ക്ഷൌരക്കാർ സാധാരണ പ്രവൃത്തി എടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ വല്ല വർത്തമാനവും പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കും. അവരുടെ മുറിയിൽ വർത്തമാനക്കടലാസ്സുകളും മറ്റും ഉണ്ടാകും. കുറെ താമസിക്കേണ്ടിവന്നാൽ വർത്തമാനക്കടലാസ്സു വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാം. രാജ്യത്തെ കാര്യങ്ങളെ പറ്റിയും, നാട്ടുവർത്തമാനങ്ങളെ പറ്റിയും ഇവർക്കു നല്ല വിവരമുണ്ടാകും. ക്ഷൌരത്തിന്നു സാധാരണ 4 പെനിയാണ്. (4 അണ) പക്ഷെ ഈ സംഖ്യ ഷാപ്പിന്റെ ഉടമസ്ഥന്നു പോകുന്നതാകകൊണ്ടു ക്ഷൌരക്കാരന്നു വേറെ ഒരു രണ്ടു പെനി (രണ്ടണ)

കൂടി കൊടുക്കുക പതിവുണ്ടു. ഇതു ഇവിടുത്തെ അവസ്ഥക്കു അധികമെന്നു പറയുവാൻ പാടില്ല.

വളരെ തണുപ്പുള്ള രാജ്യമാകകൊണ്ടു ഉടുപ്പിന്നുള്ള ചിലവ ഇവിടെ കുറെ അധികമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലൊ. സൂക്ഷിച്ചു ക്ലുപ്തിച്ചു കഴിച്ചാൽ തന്നെ കൊല്ലത്തിൽ ചുരുങ്ങിയതു പതിനഞ്ചു പവൻ ഇല്ലാതെ ഇവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ പ്രയാസം. ഉടുപ്പിന്നായി ഇവിടുത്തെ, ആളുകൾ, പ്രത്യേകിച്ചു സ്ത്രീകൾ, ചിലവു ചെയ്യുന്ന സംഖ്യ കേട്ടാൽ നമ്മുടെ ആളുകൾ ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടുപോകും. പക്ഷെ ഇവിടുത്തെ ജനങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയെ പറ്റിയല്ല ഇവിടെ പറയുന്നതു്. അതു കുറെക്കൂടി വിസ്തരിക്കേണ്ടതുള്ളതുകൊണ്ടു ഇംഗ്ലീഷ ജനങ്ങളെ പറ്റി പറയുന്ന കൂട്ടത്തിൽ വിവരിക്കാമെന്നു വെച്ചിരിക്കയാണ്. ഇന്ത്യയിൽനിന്നു വരുന്ന ഒരാളുടെ ആവശ്യത്തെ പറ്റി മാത്രമാണ് ഈ പറഞ്ഞതെല്ലാം.

ഇവിടെ താമസിക്കുവാനുള്ള ചിലവ് ഏകദേശം ഇന്നതെ വേണ്ടിവരികയുള്ളൂ എന്നു ഇപ്പോൾ വായനക്കാർ ഊഹിച്ചിരിക്കുമല്ലൊ. മേൽപറഞ്ഞ സംഖ്യകൊണ്ടു നിവൃത്തിക്കുന്ന ആവശ്യവും, ലഭിക്കുന്ന സുഖവും ഇനിയും വെളിവാക്കേണമെങ്കിൽ, കോഴിക്കോട്ടു മാസത്തിൽ 15 ക. കൊണ്ടും, മദിരാശിയിൽ മാസത്തിൽ 30 ക. കൊണ്ടും കിട്ടുന്നതുപോലെയുള്ള സൌകൎയ്യം ഇവിടെ കിട്ടുവാൻ മാസത്തിൽ 10 പവൻ കൊടുക്കേണ്ടിവരും എന്നു പറഞ്ഞാൽ ലണ്ടനിൽ താമസിക്കുവാനുള്ള ചിലവിനെ പറ്റി സാമാന്യമായ ഒരു അറിവുണ്ടാകും. താമസത്തിന്നും, ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചു വേറെ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വേണ്ടുന്ന സൌകൎയ്യം കിട്ടിയാൽ പിന്നെ മനുഷ്യന്നു വേണ്ടുന്നതു സഹവസിക്കുവാൻ പറ്റിയ ആളുകളും, വിനോദത്തിന്നും, വിശ്രമത്തിന്നും വേണ്ടുന്ന സ്ഥലങ്ങളും ആണ്. ഇംഗ്ലീഷുകാരോടു കുറെ കാലം

സഹവസിച്ചിട്ടുള്ള ആളുകൾക്ക അവരുടെ മൎയ്യാദയെ പററിയും, സ്നേഹവിചാരത്തെ പററിയും എത്ര തന്നെ സ്തുതിച്ചാലും തൃപ്തി വരുവാൻ ഇടയില്ല. സജ്ജനങ്ങളും, ദുൎജ്ജനങ്ങളും ഏതു രാജ്യത്തും ഉണ്ടല്ലൊ. ഇടക്കിടെ കാണുന്ന ഓരോ തരക്കാരായ ആളുകളെ മാത്രം കണ്ടതുകൊണ്ട ആ രാജ്യത്തിലെ സകല ജനങ്ങളുടേയും സ്വഭാവത്തെ പററി എന്തെങ്കിലും ഒരു അഭിപ്രായം പറയുന്നത അബദ്ധമാവാനെ തരമുള്ളു. ഒരു രാജ്യക്കാരുടെ പരിഷ്കാരത്തെ ചിന്തിക്കുന്നതിൽ അവരുടെ മൎയ്യാദയേയും കൂടി ഗണ്യമാക്കുന്നതായാൽ ഇംഗ്ലീഷുകാർ പരിഷ്കാരത്തിന്റെ അററം എത്തിയിരിക്കുന്നു എന്ന തന്നെ പറയണം. ഇങ്ങിനെയുള്ള ജനങ്ങളോടു സഹവസിക്കുവാൻ ഇട വരുന്നതിൽ സന്തോഷത്തിന്നല്ലാതെ അവകാശമുണ്ടൊ?

വിനോദത്തിന്നുള്ള ചില സ്ഥലങ്ങളെ പററി മുമ്പൊരിക്കൽ പ്രസ്താവിക്ക ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട. സവിസ്തരമായി ഇനിയൊരദ്ധ്യായത്തിൽ ഇവയെ പററി പ്രത്യേകം ഒരു ലേഖനം എഴുതുവാൻ വിചാരിക്കുന്നതുകൊണ്ട ഏതു തരക്കാർ വന്നാലും സമയം കളയുവാൻ മാൎഗ്ഗമില്ലാതെ ഇവിടെ ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടി വരികയില്ല എന്ന മാത്രമെ ഇപ്പോൾ പറയുന്നുള്ളു.

ഈ വക നേരംപോക്കുകളും ഉള്ള ഈ പട്ടണത്തിൽ ഇവയെ എല്ലാം കവിഞ്ഞു നില്ക്കുന്നത നാം സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ഇരിപ്പിടമായ രാജ്യത്താണ താമസിക്കുന്നത എന്നുള്ള ഒരു തോന്നലാണ. ഈ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ലക്ഷണം ഇവിടെ, എവിടെ നോക്കിയാലും കാണാതിരിക്കുന്നതല്ല. വലിയവനും, ചെറിയവനും ഒരുപോലെ പൊതുജനങ്ങൾക്ക ആവശ്യമായി ഏൎപ്പെടുത്തിയ സ്ഥലങ്ങളെ ഉപയോഗിക്കാം. രാജ്യഭരണത്തിലുള്ള ന്യൂനതകളെ പററി വൎത്തമാനകടലാസ്സുകളിലും മററും നിൎഭയം അധിക്ഷേപിക്കാം. പല സ്ഥലങ്ങളിലും കൂട്ടുന്നതായ പൊതുജനസംഘങ്ങളിൽ ഏതു വിഷയത്തെ പററിയും അവനവന്റെ തോ

ന്നതായ അഭിപ്രായത്തെ നിശ്ശങ്കം ഊന്നു പറയാം. താമസിക്കുന്ന രാജ്യത്തെ ഈ വക ഗുണങ്ങൾ അല്ലാതെ മററെന്തൊന്നാണു ഉണ്ടാകേണ്ടതു? ഇങ്ങിനെയുള്ള ഗുണങ്ങൾ ഉള്ള ലണ്ടനെ പററി "ഭൂലോകസ്വൎഗ്ഗ"മെന്നു പറയുന്നതിൽ അതിശയോക്തിയുണ്ടൊ?

൧൨-ാം അദ്ധ്യായം.

ലണ്ടനിലെ വൎത്തമാനപത്രങ്ങൾ.

ലണ്ടനിലെ പ്രധാന തെരുവുകളിലുള്ള തിരക്കും, ശബ്ദവും ഇന്നതാണെന്നു കണ്ടറിയാത്തവൎക്കു ഊഹിക്കുവാൻ പ്രയാസമാണു. വാഹനങ്ങളുടെ സഞ്ചാരത്തിൽനിന്നും, ജനങ്ങളുടെ സംസാരത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ശബ്ദത്തെ കവിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതു വൎത്തമാനകടലാസ്സുകൾ വില്ക്കുവാൻ നില്ക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ നിലവിളിയാണു. തെരുവുകളിൽ അവിടവിടെയും, തീവണ്ടിആപ്പീസുകളിലും, തിരിയുന്ന മുക്കുകളിലും, എന്നുവേണ്ട ജനങ്ങൾ കടന്നു പോകുവാൻ ഇടയുള്ള ഏതു സ്ഥലങ്ങളിലും വൎത്തമാനകടലാസിന്റെ പേരും, അതിൽ അടങ്ങിയ സംഗതികളും ഉറക്കെ പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു കടലാസ്സുകൾ വില്ക്കുവാനായി ചെറിയ കുട്ടികൾ നില്ക്കുന്നുണ്ടാകും. ഇതിന്നു പുറമെ വൎത്തമാനകടലാസ്സുകളും, മാസികകളും വില്ക്കുവാനുള്ള ഷാപ്പുകളും ഇടക്കിടെ കാണാം. വൎത്തമാനകടലാസ്സുകൾ വില്ക്കുവാൻ ഇത്ര വലുതായ ഏൎപ്പാടുകൾ ഉള്ളതിനെ പററി ഒട്ടും തന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. രാവിലെ ഓരോ ജോലിക്കായി പോകുന്ന ആളുകളെ നോക്കുക. എല്ലാവരുടെ കയ്യിലും വൎത്തമാനകടലാസ്സുകൾ കാണാം. വണ്ടിയിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ അധികം ആളുകളും കടലാസ്സു വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. കൂലിക്കാരൻ ഉച്ചക്കലത്തെ

പ്രവൃത്തി കഴിഞ്ഞു വിശ്രമിക്കുന്ന സമയത്ത വായിൽ പുകയില കുഴലും, കയ്യിൽ വൎത്തമാനകടലാസ്സും അവന്ന ഉണ്ടായിരിക്കും. എന്തിന വളരെ പറയുന്നു, സ്ത്രീയും പുരുഷനും, പണക്കാരനും പണിക്കാരനും, എന്നുവേണ്ട എല്ലാവൎക്കും ഒരുപോലെ വൎത്തമാനകടലാസ്സ കൂടാതെ നിവൃത്തിയില്ല. എന്നാൽ ഇതെല്ലാം ഇത്ര ക്ഷണത്തിൽ അച്ചടിച്ചു പുറത്താക്കുന്നത എങ്ങിനെ? വൎത്തമാനങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നത എങ്ങിനെ? കടലാസ്സുകളെ ഇത്ര വേഗത്തിൽ എല്ലാവൎക്കും കിട്ടത്തക്കവണ്ണം നാനാ ദിക്കുകളിലേക്കും അയക്കുന്നത എങ്ങിനെ? എന്നും മറ്റും ഉള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക ഉത്തരം പറയുകയാണ ഈ അദ്ധ്യായത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം.

പാശ്ചാത്യ രാജ്യങ്ങളിലുള്ള വൎത്തമാനപത്രങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയെ പറ്റി ആലോചിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ നാം വിസ്മയിച്ചുപോകും. കടലാസ്സ നടത്തുവാനായി പണം എത്രയാണ ചിലവു ചെയ്യുന്നത! ഈ പണിയിൽ എത്ര വളരെ ആളുകളാണ ഏൎപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത! എന്തെല്ലാം യന്ത്രങ്ങളെയാണ ഓരോ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഇതിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി വരുന്നത! ഇതെല്ലാം അറിയുമ്പോൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള വൎത്തമാനകടലാസ്സുകളുടെ സ്ഥിതി നമുക്ക ലജ്ജയും, വ്യസനവും ഉണ്ടാക്കും.

വളരെ ദ്രവ്യം ചിലവു ചെയ്യുവാൻ ഒരുക്കമുള്ളവൎക്കല്ലാതെ ലണ്ടനിൽവെച്ച് ഒരു വൎത്തമാനപത്രം നടത്തിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ ബഹു പ്രയാസമാണ. ഈ ആവശ്യത്തിലേക്കായി ആദ്യം തന്നെ ചെയ്യുക നോർവെ (Norway) എന്ന രാജ്യത്തെ ഒരു കാട്ട വിലക്ക വാങ്ങുകയാണ. മിക്ക കടലാസ്സുകാരും അവരവൎക്കാവശ്യമുള്ള കടലാസ്സുകൾ അവരവർ തന്നെയാണ ഉണ്ടാക്കുക. ഈ കാട്ടിലുള്ള ഒരു വക മരത്തിൽനിന്നാണ കടലാസ്സ ഉണ്ടാക്കുന്നത. ലണ്ടനിലെ ഒരു ദിനപത്രത്തിന്ന ഒരു ദിവസത്തേക്ക ആവശ്യമുള്ള കടലാസ്സുകൾ വഴിക്ക വഴിയായി വെച്ചുനോക്കി

യാൽ ഒരു വാര വീതിയും, ഏകദേശം 60 നാഴിക നീളവും ഉണ്ടാകും. ചില കടലാസുകൾ ഒരു ദിവസം പത്തോ, പതിനൊന്നോ ലക്ഷം പ്രതികൾ അച്ചടിച്ചു പുറത്താക്കി വില്ക്കും. കടലാസ ഇത്ര വളരെ ആവശ്യമായി വരുന്നതുകൊണ്ടു അതു ഉണ്ടാക്കേണ്ടതിന്നു തങ്ങളുടെ സ്വന്തം ഏർപ്പാടായിരുന്നാൽ സൌകൎയ്യവും, ചിലവു ചുരുക്കവും അധികം ഉണ്ടാകും.

കടലാസ ഉണ്ടാക്കുന്നതു ഇങ്ങിനെ ആകുന്നെങ്കിൽ അച്ചടിക്കുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ ഇതിലും അതിശയജനകമാണു. രാത്രി ഒരു മണി സമയം ലണ്ടനിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട വർത്തമാനകടലാസുകൾ അച്ചടിക്കുന്ന ഫ്ളീററ് സ്ട്രീററിൽ (Fleet Street) ചെന്നു നോക്കുക. എന്തൊരു ശബ്ദമാണു! എത്ര വണ്ടികളും, മോട്ടോർകാറും മററുമാണു വന്നു നില്ക്കുന്നതു! എത്ര ജനങ്ങളാണു പണിയെടുക്കുന്നതു! എത്ര ലക്ഷം കടലാസുകളാണു അച്ചടിച്ചു വെളിയിലേക്കു വരുന്നതു! ലണ്ടനിലെ പല കാഴ്ചകളിൽ ഒരു വിശേഷ കാഴ്ച ഇതു തന്നെ, സംശയമില്ല.

ഇതാ ഒരു സ്ഥലത്തു കമ്പി വഴിയായി അപ്പപ്പോൾ പുതിയ വർത്തമാനങ്ങൾ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു, മറെറാരു സ്ഥലത്തു പത്രാധിപരും, എഴുത്തുകാരും യോഗം കൂടി, കടലാസിൽ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടുന്ന ഗൌരവമായ ഒരു ഉപന്യാസ വിഷയത്തെ പററി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു, അച്ചടിക്കുവാനുള്ള ഉപകരണങ്ങളെല്ലാം തെയ്യാറാക്കി, അച്ചടിക്കുവാനുള്ള കല്പന കൊടുക്കുന്ന സമയവും കാത്ത് അച്ചാപ്പീസുകാർ അതി ജാഗ്രതയോടെ നില്ക്കുന്നു, കിട്ടുന്ന കിട്ടുന്ന വർത്തമാനങ്ങളെ അതാത സ്ഥലത്തേക്കു അപ്പപ്പോൾ ചെറിയ കുട്ടികൾ ഓടി ഓടി കൊണ്ടുപോയി കൊടുക്കുന്നു, പുറത്തു ചവിട്ടുവണ്ടിയും, മോട്ടോർകാറും, കുതിരവണ്ടിയും കടലാസുകളെ പല സ്ഥലങ്ങളിലേക്കും കൊണ്ടുപോകേണ്ടതിന്നായി കാത്തുനില്ക്കുന്നു. നേരം രണ്ടു മണിയടിച്ചു. ഉടനെ മറെറാരു മണിശബ്ദവും കേട്ടു. തൽക്ഷണം അച്ചടിക്കുവാനുള്ള മഹാ

യന്ത്രം ഇളകുവാനും തുടങ്ങി. ഓരോ ദിവസത്തെ കടലാസിന്നും ആവശ്യമായ അച്ചടികളെല്ലാം അപ്പപ്പോൾ വാൎക്കുയാണ്. ഈ മഹാ യന്ത്രത്തിന്റെ ഇരുവശത്തും വലിയ കടലാസ്സ് ചുരുളുകൾ വെച്ചിരിക്കുന്നു. യന്ത്രത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്ത് അച്ചടിക്കുന്നു, മറെറാരു ഭാഗത്ത് കടലാസ മുറിക്കുന്നു, വേറൊരു ഭാഗത്ത് മടക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം കഴിച്ച് ഒരു മണിക്കൂറിൽ 1,32,000 പ്രതികളെയാണ് ഈ യന്ത്രം പുറത്തേക്ക തള്ളുന്നത്! ഒരു കടലാസിന്റെ ചിലവിലേക്ക ദിനംപ്രതി 1,000 പവൻ വേണമെന്നും കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നു. വളരെ പ്രാവശ്യം ചൊല്ലിയാട്ടം കഴിച്ചിട്ടാണ ഈ നിലയിൽ തരക്കേട കൂടാതെ ആയിതീരുന്നത്. ഒരു കടലാസ ആദ്യം തുടങ്ങുമ്പോൾ അതിന്റെ ആദ്യത്തെ പ്രതി പുറത്തേക്ക വിടുന്നതിന്ന മുമ്പ് വളരെ ദിവസം വൎത്തമാനം ശേഖരിച്ചും, അച്ചടിച്ച് ഓരോ പിഴകൾ കണ്ടുപിടിച്ച് അതിനെ ശരിപ്പെടുത്തിയും, നേരിടുവാനിടയുള്ള സകല കോട്ടങ്ങളെയും തീൎത്തുവെക്കും. ഈ അവസരങ്ങളിൽ പരീക്ഷാൎത്ഥം അടിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന കടലാസുകൾ ഒന്നുപോലും വെളിയിൽ വിടുകയില്ല. എന്നാൽ ഈ ചൊല്ലിയാട്ട കാലത്തെക്ക തന്നെ എത്ര പണം ചിലവു ചെയ്യണം എന്ന ആലോചിച്ചു നോക്കുക!

ചില പത്രങ്ങൾക്ക വൎത്തമാനങ്ങൾ ശേഖരിക്കുവാൻ തങ്ങളുടെ സ്വന്തം ടെലിഫോൺ തന്നെ ഉണ്ട്. ഡെയിലി മെയിൽ (Daily Mail) എന്ന പത്രം ലണ്ടനിലും, പാരീസിലും അച്ചടിക്കുന്നത ഒരേ സമയത്താണ്. ഇതിന്നായി ലണ്ടനിലും, പാരിസിലും ഉള്ള അവരുടെ ആപ്പീസുകളെ ടെലിഫോൺകൊണ്ട യോജിപ്പിച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം തന്നെ ഡെയിലി ന്യൂസ് (Daily News) എന്ന കടലാസിന്ന ലണ്ടനും, മാൻചസ്റ്ററിന്നും മദ്ധ്യേ അവരുടെ സ്വന്തം ടെലിഫോൺ ഉണ്ട്. ചില വൎത്തമാനപത്രങ്ങളെ ഓരോ ദിക്കിൽ ക്ഷണത്തിൽ എത്തിച്ചു കൊടുക്കുവാൻ വേണ്ടി ഉടമസ്ഥന്മാർ തീവണ്ടി കമ്പനിക്കാരുമായി ക

ന്നേ പ്രകാരം പ്രത്യേകവണ്ടിയും വെച്ചിട്ടുണ്ടു. ഇതെല്ലാം കേൾക്കുമ്പോൾ നമ്മുടെ പത്രങ്ങളുടെ അവസ്ഥ എന്താണെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു.

കടലാസ്സുണ്ടാക്കുവാനും, അച്ചടിക്കുവാനും മാത്രമല്ല വലിയ പണച്ചിലവുള്ളതു. വർത്തമാനങ്ങൾ ശേഖരിക്കുവാനും ധാരാളം പണം ആവശ്യമാണു. ഇതുസാധാരണയായി റയിട്ടർ (Reuter) കമ്പനിക്കാർ പണം കൊടുത്തു ചില കടലാസ്സുകൾ ഏർപ്പാടു ചെയ്യും. ഇതിന്നു പുറമെ ആറൊ, ഏഴൊ കടലാസ്സുകൾ ഒന്നിച്ചു ചേർന്നു അവരുടെ ലേഖകന്മാരെ ലോകത്തിലെ എല്ലാ പ്രധാനസ്ഥലങ്ങളിലും വെക്കും. ഒന്നിച്ചാകുമ്പോൾ ചിലവിന്നു ആദായം ഉണ്ടാകുമെല്ലൊ. യുദ്ധകാലത്തും മറ്റും ഇങ്ങിനെയാണു മിക്ക കടലാസ്സുകളും ചെയ്യാറുള്ളതു. ലണ്ടൻ ടൈംസി (London Times) നെ പോലെ വളരെ പണമുള്ള പത്രം ചില കടലാസ്സുകൾ, ലേഖകന്മാരെ തങ്ങളുടെ സ്വന്തം വകയായും നിശ്ചയിക്കും. ടൈംസിന്റെ സ്വന്തം ലേഖകന്മാർ ലോകത്തിലെ എല്ലാ മുഖ്യസ്ഥലങ്ങളിലും ഉണ്ടു. സമാധാന കാലത്തു എല്ലാ സ്ഥലത്തും സാധാരണയായും, യുദ്ധകാലത്തു ആ വക സ്ഥലങ്ങളിൽ പ്രത്യേകമായും യോഗ്യന്മാരായ ലേഖകന്മാരെ നിർത്തി വർത്തമാനങ്ങളെ വരുത്തേണ്ടതിന്നു വേണ്ടിവരുന്ന ചിലവ ആലോചിക്കുമ്പോൾ എത്ര പണം ഉണ്ടായാലും അതു ഒരു വർത്തമാനകടലാസ്സിനെ നിലനിർത്തി, പുഷ്ടി വരുത്തേണ്ടതിന്നു മതിയാകയില്ലെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. അമേരിക്കയിലെ ഒരു വർത്തമാനകടലാസ്സ, ക്യൂബൻ യുദ്ധ (Cuban war) കാലത്തു യുദ്ധവർത്തമാനങ്ങളെ ശേഖരിക്കേണ്ടതിന്നു മാസത്തിൽ 7,20,000 പവൻ വീതം ചിലവാക്കിയിരുന്നുവത്രെ. ഇതെല്ലാം വിശ്വസിക്കുവാൻ കൂടി നമുക്കു പ്രയാസം.

വർത്തമാനകടലാസ്സുകൾ വിറ്റുണ്ടാകുന്ന പണംകൊണ്ടു മാത്രം കടലാസ്സ നടത്തിപ്പോരുവാനുള്ള ചിലവു കഴിഞ്ഞുകൂട്ടുകയി

ല്ലും. ഇതിന്റെ പരസ്യത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. കൊല്ലത്തിൽ അഞ്ചുകോടി പവൻ പരസ്യങ്ങൾക്കായി ഇംഗ്ലണ്ടിലും, സ്കോട്ട്ലണ്ടിലും, ഐർലണ്ടിലും കൂടി ചിലവു ചെയ്യുന്നു.

വൎത്തമാനകടലാസുകളുടെ അവസ്ഥ അമേരിക്കയിൽ ഇതിലും കവിഞ്ഞിട്ടാണു. പത്രങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച കാൎയ്യങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുവാനായി അവിടെ പ്രത്യേക സ്ഥലങ്ങൾ ഉണ്ടത്രെ. മറെറല്ലാ തൊഴിലുകൾക്കും ശീലിക്കുന്ന മാതിരി ഇതിന്നും കുറെ കാലം പരിചയിച്ച പിന്നെ ഉദ്യോഗത്തിൽ ചേരുന്നു. ഇങ്ങിനെ അതിന്നായി പഠിച്ചു പരിചയിച്ചവരാൽ നടത്തപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടാണ ആ കടലാസുകൾക്ക അധികം ഗുണം ഉണ്ടാകുന്നത.

ലണ്ടനിലുള്ള എല്ലാ വൎത്തമാനപത്രങ്ങളും ലേഖനങ്ങളുടെ യോഗ്യതക്കനുസരിച്ച് ലേഖകന്മാൎക്ക പ്രതിഫലം കൊടുക്കും. അതുകൊണ്ട എപ്പോഴും സാരഗൎഭമായ ലേഖനങ്ങളെ വായിക്കുന്നതിന്ന പത്രവരിക്കാൎക്ക സാധിക്കുന്നു.

നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പത്രങ്ങളുടെ എണ്ണം വൎദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്നും, ഇപ്പോൾ ഉള്ളവയുടെ ഗുണത്തെയും, ഉപയോഗത്തെയും അധികരിപ്പിക്കുന്നതിന്നും വളരെ തടസ്ഥങ്ങൾ നേരിട്ടിരിക്കുന്നുവെന്ന വ്യസനപൂൎവ്വം സമ്മതിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈ തടസ്ഥങ്ങളിൽ പ്രധാനമായി നില്ക്കുന്നത മൂലധനത്തിന്റെ ക്ഷാമമാണു. പ്രത്യേകിച്ച്, ഒരു കടലാസിനെ കൊണ്ടുനടത്തുവാൻ ആവശ്യമായ ദ്രവ്യത്തെ അതിലേക്ക ഇറക്കുവാൻ തക്ക ത്രാണിയും, ഉത്സാഹവും ഉള്ളവർ ഈ ദിക്കിൽ ചുരുങ്ങും. പത്തോ, ഇരിപതോ ആളുകൾ ഒന്നിച്ച് ഒരു യോഗമായി ചേൎന്ന ഒരു വൎത്തമാനകടലാസു നടത്തുവാനായി തുടങ്ങിയാൽ ആയതു ആ പത്രത്തിന്റെ സ്ഥിരതക്കും, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നും ഉപയോഗത്തിന്നും അധികം ഉതകുന്നതാണു. ഇതിന്നും പുറമെ, നാട്ടുഭാഷകളിലുള്ള വൎത്തമാനകടലാസ്സുകളിൽ പ്രവൃത്തി എടുക്കുന്നത ഉയൎന്നതരം പരീക്ഷകൾ ജയിച്ചവൎക്ക കുറെ ലഘുത്വമാണെന്നുള്ള ഒരു

മൂഢവിശ്വാസം നമ്മുടെ ഇടയിൽ കടന്നു കൂടിയിരിക്കുന്നു. നവീനവിദ്യാഭ്യാസം ലഭിച്ചവർ മാതൃഭാഷാഭിവൃദ്ധിയിൽ വളരെ വിമുഖത കാണിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സ്വഭാഷയിലുള്ള വർത്തമാനപത്രങ്ങളുടെ പത്രാധിപത്യവും മറ്റും വഹിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങുന്നവരുടെ എണ്ണവും ചുരുക്കം. ഭേദപ്പെട്ട ശമ്പളം കിട്ടുന്ന പക്ഷം ഈ കുറവു തീരുമായിരിക്കാം.

ലേഖനങ്ങളും, ഉപന്യാസങ്ങളും അയക്കുന്നവർക്കു പ്രതിഫലം കൊടുക്കുന്നപക്ഷം അതും പത്രത്തിന്റെ സ്ഥിതി ഭേദപ്പെടുത്തുമെന്നുള്ളതിന്നു വാദമില്ല. കേരളത്തിലെ അവസ്ഥക്കു മലയാളഭാഷയിൽ, വളരെ മൂലധനത്തോടു കൂടിയ ഒരു ദിനപത്രത്തെ തന്നെ നടത്തുന്നതിന്നു സാധിക്കേണ്ടതാണ്. പക്ഷെ അതിന്നാവശ്യമായ ഉത്സാഹവും, ധൈര്യവും, ഐകമത്യവും നമുക്കുണ്ടാകുമൊ?

10-ാം അദ്ധ്യായം.

ലണ്ടനിലെ വിനോദസ്ഥലങ്ങൾ.

രാത്രിയിൽ 11 മണിയായി. ലണ്ടനിൽ കുറെ പ്രമാണപ്പെട്ട പ്രദേശമായ വെസ്റ്റ എൻറ (West End) തെരുവിൽ കൂടി നാം പോകയാണെന്നു വിചാരിക്കുക. വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം കുറേശ കുറഞ്ഞുവരുന്നു. ജനങ്ങളുടെ തിരക്കു അല്പം ശമിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയം. 11 മണിയടിച്ചു 5 മിനുട്ടു കഴിഞ്ഞു. ഉടനെ തെരുവുകളിൽ തിരക്കു വർദ്ധിച്ചുതുടങ്ങി. അവിടവിടെ കാണുന്ന വാതിലുകളിൽകൂടി അസംഖ്യം ജനങ്ങൾ പുറത്തേക്കു വരുന്നു. വണ്ടികളിൽ കയറി ചിലർ പോകുന്നു. ചിലർ ആ വഴിക്കു തന്നെ അടുത്തുള്ള ഹോട്ടലുകളിൽ ഭക്ഷണത്തിന്നു കയറുന്നു. എന്തു തിരക്ക്! എന്തു വണ്ടി! ഏതെല്ലാം തര

ക്കാരായ ജനങ്ങൾ! ഇവരെല്ലാം എവിടെനിന്നാണ വരുന്നത? നാടകം കാണ്മാനായി പോയിരുന്നവരാണ ഇവർ. നാടകം കഴിഞ്ഞു പുറത്തേക്ക വരുമ്പോഴ ഉണ്ടായ തിരക്കാണ നാം കണ്ടത. ലണ്ടനിലെ നാടകസ്ഥലങ്ങളിൽ സാധാരണ നാടകം തുടങ്ങുന്നത 8 മണിക്കായിരിക്കും. ശരിയായി 11 മണിക്ക അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യും. ഈ തിരക്ക കണ്ടു അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. ഇതു മാതിരി ലണ്ടനിൽ എതെല്ലാം സ്ഥലങ്ങളിൽ ഈ സമയത്തു നാടകം കണ്ടു മടങ്ങുന്നവരുടെ തിരക്ക കാണാം. ന്യൂ[illegible]ത്തിന്ന സമർത്ഥന്മാർ ഇംഗ്ലീഷുകാർ തന്നെ. സംശയമില്ല. ഞായറാഴ്ചയൊഴിച്ചു മറ്റെല്ലാ ദിവസങ്ങളിലും രാത്രിയിൽ ഇമ്മാതിരി തിരക്ക കാണാം. ശനിയാഴ്ച രാത്രിയിൽ തിരക്ക മറ്റെല്ലാ ദിവസങ്ങളിൽ ഉള്ളതിനേക്കാളും കുറെ ജാസ്തിയായിരിക്കും. പിറ്റെ ദിവസം ഞായറാഴ്ചയാകകൊണ്ടു ആൎക്കും പ്രവൃത്തിയില്ലല്ലോ. അതിന്നും പുറമെ ആഴ്ചയിലെ ശമ്പളം കിട്ടുന്നത എല്ലാ ശനിയാഴ്ചതോറും ആണ. പണവും, സമയസൌകൎയ്യവും രണ്ടും ഉണ്ടാകകൊണ്ടാണ ശനിയാഴ്ച ദിവസങ്ങളിൽ ഇത്ര അധികം തിരക്ക കാണുന്നത.

ഒരു ദിവസം നാടകം കാണ്മാനും മറ്റു വിനോദങ്ങൾക്കും ആയി ലണ്ടനിലെ നിവാസികൾ 30,000 പവൻ ചിലവു ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇത്ര അധികം പണം വിനോദങ്ങൾക്കായി ചിലവു ചെയ്യുവാൻ മാത്രം എന്തു വിശേഷകാഴ്ചയാണ ഇവിടെ ഉള്ളത? നാടകസ്ഥലങ്ങളിൽ എന്നും വിടാതെ തിരക്കുണ്ടാകുവാൻ മാത്രം, ലണ്ടൻ നിവാസികളെ ആകർഷിക്കുന്നതായ ഈ സ്ഥലങ്ങളുടെ സ്ഥിതി എന്താണു? നമുക്ക ഒരു നാടകാലയത്തിന്റെ അകത്തു കടന്നു നോക്കുക. ലണ്ടനിലെ പ്രധാന നാടകാലയങ്ങളിൽ അന്നന്നു നടക്കുന്ന നാടകങ്ങളുടെ പേരുകൾ വർത്തമാനകടലാസുകളിൽ എല്ലാം കാ

ണാം. ഇതിന്റെ പുറമെ സ്ഥലങ്ങളുടെ മുൻഭാഗത്തും വലിയ അക്ഷരങ്ങളിൽ എഴുതി വെച്ചിട്ടുണ്ടാകും. ശീട്ട കൊടുക്കുവാനുള്ള ആപ്പീസ് ഉമ്മരത്തു കാണാം. ആവശ്യമുള്ളപക്ഷം നാലൊ അഞ്ചൊ ദിവസം മുമ്പു ശീട്ട വാങ്ങി ഇരിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലം ഉറപ്പിക്കാം. ശീട്ട കിട്ടിയാൽ ഇരിക്കുവാൻ സ്ഥലം കിട്ടുമെന്നും തീർച്ചയാണ. ശനിയാഴ്ച രാത്രിയിൽ നാടകം കാണുവാൻ പോകെണമെങ്കിൽ അന്നേക്കുള്ള ശീട്ട രണ്ടു ദിവസം മുമ്പു വാങ്ങി വെക്കുകയാണ നല്ലത. ശീട്ടിൽ ഇന്ന നിലയിൽ, ഇത്രാമത്തെ വരിയിൽ, ഇത്രാം നമ്പ്ര കസേല എന്നു എഴുതീട്ടുണ്ടാകും. ശീട്ട വാങ്ങിയാൽ ഉള്ളിലേക്കു വഴി കാണിച്ചു തരുവാനായി ആളുകൾ ഉണ്ടു. അവർ പറഞ്ഞ വഴിക്കു മുകളിലേക്കു കയറി പോയാൽ അവിടെയും ഓരോരുത്തരെ അവനവന്റെ സ്ഥലത്തു കൊണ്ടുപോയി ഇരുത്തുവാൻ പരിചാരകന്മാർ ഉണ്ടു. കാഴ്ചക്കാർക്ക ഇരിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങളും ഏകദേശം അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയിൽ ഒന്നൊന്നിന്ന മീതെ അഞ്ചൊ ആറൊ പ്രാന്തയായി പണി ചെയ്തിരിക്കയാണ. ഈ ഓരൊ പ്രാന്തയിലും മേത്തകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഗാലറികളും ഉണ്ടു. ഈ ഗാലറിയിലെ വരികളിലും, ഓരൊ വരികളിൽ അടങ്ങിയ കസേലകളിലും നമ്പ്ര ഉണ്ടു. അതുകൊണ്ടു ഇരിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ യാതൊരു പ്രയാസവും ഇല്ല. ഓരോരുത്തരുടെ കസേലയുടെ നേരെ ഒരു ചെറിയ പെട്ടി കാണാം. അതു ദൂരദർശി കണ്ണാടി വെച്ചിരിക്കുന്ന പെട്ടിയാണ. വേഷക്കാരുടെ നാട്യങ്ങളും മറ്റും സൂക്ഷ്മമായി തെളിഞ്ഞു കാണുവാൻ ഇതിന്റെ സഹായം കൂടാതെ ചിലർക്ക സാധിച്ചില്ലെന്നു വരാം. അവരുടെ ഉപയോഗത്തിന്നായിട്ടാണ ഇതു വെച്ചിരിക്കുന്നത. അതു എടുത്തു ഉപയോഗിക്കുവാനായി ഒരു ചുരുങ്ങിയ വാടക, 6 പെനി, (6 ണ) കൊടുക്കണം. പെട്ടിയിൽ ഒരു ദ്വാരമുണ്ടു. ആ ദ്വാരത്തിൽ കൂടി ആ

റു പെനിയുടെ വെള്ളിനാണ്യം ഇട്ടാൽ അപ്പോൾ പെട്ടി തുറക്കും. അതിലുള്ള ദൂരദർശി കണ്ണാടിയെടുത്തു നാടകം കഴിയുന്നതുവരെ നമുക്കു ഉപയോഗിക്കാം. പിന്നെ അതിനെ അവിടെ തന്നെ വെക്കണം. ഇങ്ങിനെയെല്ലാമാണ കാഴ്ചക്കാൎക്കു ഇരിക്കുവാനും, കാണുവാനും ഉള്ള സൌകൎയ്യം. കാഴ്ചക്കാർ ഇരിക്കുന്നതിന്റെ നേരെയാണ അരങ്ങ്. അരങ്ങിന്റെ അല്പം താഴെ സംഗീതക്കാരും ഇരിക്കുന്നു. ശരിയായി 8 മണിക്കു നാടകം തുടങ്ങും. ഒരു മിനുട്ടു തെറ്റുകയില്ല. നാടകത്തിന്റെ യോഗ്യതയും, അതിൽ അടങ്ങിയ പല കാഴ്ചകളും ഇവിടെ എത്രതന്നെ വിവരിച്ചാലും വായനക്കാൎക്കു ഊഹിക്കുവാൻ വളരെ പ്രയാസമായിരിക്കും. വളരെ പഠിച്ചു, ശീലിച്ചു, നടന്മാരെയാണ കാണുക. ഇവരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിലും പരിചയിപ്പിക്കുന്നതിലും, ഉടമസ്ഥന്മാർ വളരെ സൂക്ഷിക്കും. ഏതു വിദ്യക്കും, വിദ്വാന്മാരുടെ യോഗ്യതക്കനുസരിച്ചു പ്രതിഫലം കിട്ടുന്ന ഈ മഹാപട്ടണത്തിൽ ജനങ്ങളുടെ പ്രീതി സമ്പാദിക്കുവാൻ യോഗ്യരുള്ള നടന്മാൎക്കു വളരെ ശമ്പളം കിട്ടുന്നതിൽ അത്ഭുതമില്ലല്ലൊ. ആഴ്ചയിൽ അഞ്ഞൂറും, അറുനൂറും ചിലപ്പോൾ അതിൽ അധികവും ശമ്പളം വാങ്ങുന്ന ശ്രുതിപ്പെട്ട സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ ലണ്ടനിൽ ഉണ്ട. ഇവൎക്കു ഈ വലിയ ശമ്പളം കൊടുക്കേണമെങ്കിൽ ഉടമസ്ഥന്മാൎക്കു എത്ര വരവു വേണമെന്നു വായനക്കാർ തന്നെ ആലോചിക്കാമല്ലൊ. ഒരേ കഥ തന്നെ ഒരു നാടകാലയത്തിൽ വളരെ കാലം കളിച്ചുവെന്നു വരാം. ചിലപ്പോൾ ഒന്നും രണ്ടും കൊല്ലം വിടാതെ കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും.

നാടകാലയങ്ങൾ ചിലതു പ്രത്യേക ഉടമസ്ഥന്മാരുടേതും, ചിലതു കമ്പനിയായി നടത്തുന്നതും ആണ. അതാതു നാടകാലയത്തിലേക്കു ചേൎന്ന സ്ഥിരമാസപ്പടിക്കാരായ വേഷക്കാർ ഉണ്ടാകും. ഒരു കഥ അഭ്യസിച്ചു അതു കുറെ കാലം കളിക്കും, അതു

കളിക്കുന്ന ഇടയിൽ വേറെ ഒരു കഥ അഭ്യസിക്കുന്നുണ്ടാകും. ഒന്നു കളിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ മറെറാന്നു കളിക്കുവാൻ തുടങ്ങും. എല്ലാ നാടകസ്ഥലങ്ങളിലെ ഉടമസ്ഥന്മാരെയും കൂടി ഒരു യോഗമുണ്ടു. ആ യോഗക്കാരാണ ലണ്ടനിലെ നാടകങ്ങളെ പററി തീൎച്ചചെയ്യേണ്ടുന്ന പരസ്യങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതു.

നാടകത്തെ പററി പറയുന്ന കൂട്ടത്തിൽ നാടകമെഴുത്തുകാരെ പററി അല്പമെങ്കിലും പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ല. നാടകങ്ങൾ എഴുതി അസംഖ്യം പണം സമ്പാദിക്കുന്ന കവികൾ ഇവിടെ ധാരാളം ഉണ്ടു. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ നാടകങ്ങൾക്കു വിഷയീകരിക്കുന്നതു മിക്കതും പുരാണസംബന്ധമായ സംഗതികളായിരിക്കും. മതനിഷ്ഠയും, ഈശ്വരവിശ്വാസവും പാശ്ചാത്യരാജ്യത്തേക്കാൾ എത്രയോ അധികമുള്ള ഈ നാട്ടിൽ ഇമ്മാതിരി കഥകൾ ജനങ്ങൾക്കു രുചിക്കുന്നതിലും അത്ഭുതമില്ല. എന്നാൽ ഇമ്മാതിരി നാടക കഥകൾ ലണ്ടനിൽ കാണുന്നതു വളരെ ചുരുക്കമായിരിക്കും. സമുദായ നടപടിയേയും, അതിലെ ഗുണദോഷങ്ങളേയും, വെളിവാക്കുന്ന കഥകളാണ ജനങ്ങൾക്കു വളരെ ഇഷ്ടം കാണുന്നതു. ഈ ആവശ്യനിവൃത്തിക്കായി എഴുതിയിരിക്കുന്ന എത്രയോ നാടകങ്ങൾ ഉണ്ടു. അവകൾ ദിവസേന വൎദ്ധിച്ചു വരികയും ചെയ്യുന്നു. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഈ തരത്തിലുള്ള നാടകങ്ങളുടെ ദൌൎല്ലഭ്യം തീൎക്കേണ്ടുന്നതു എത്രയും ആവശ്യമായിരിക്കുന്നു. കേരളത്തിലെ ചില നടപടികൾകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ദൂഷ്യങ്ങൾ നാടകരൂപേണ കേരളീയരെ ധരിപ്പിക്കുന്നതായാൽ അതു സമുദായപരിഷ്കാരത്തിനുള്ള പ്രയാസത്തെ എത്രയോ ലഘൂകരിക്കുന്നതാണ.

നാടകാലയങ്ങൾക്കു പുറമെ വേറെയും ലണ്ടനിൽ പല തരത്തിലുള്ള വിനോദസ്ഥലങ്ങൾ ഉണ്ടു. മ്യൂസിക ഹാൾ (Music hall) എന്നു പറയുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലാണ ജനങ്ങൾക്കു പിന്നെ

പ്രതിപത്തി കാണുന്നതു. ഇവിടെ പല തരത്തിലുള്ള നേരംപോക്കുകൾ ഉണ്ടാകും. ചെറിയ കഥകൾ, ചെപ്പടി വിദ്യകൾ, അഭ്യാസങ്ങൾ, സംഗീതം എന്നിങ്ങിനെയുള്ള വിനോദങ്ങളാണു ഇവിടെ കാണുക. നാടകാലയങ്ങളിൽ ഉള്ളതിനേക്കാൾ കൂലി അല്പം കുറഞ്ഞിരിക്കും ഈ വക സ്ഥലങ്ങളിൽ. നാടകത്തിന്നു സാധാരണയായി ഒരു ഷില്ലിങ്ങ മുതൽ ഒരു പവൻ വരെ കൂലിയുണ്ടാകും. രണ്ടും, നാലും ആളുകൾക്കു പ്രത്യേകം ഒന്നിച്ചിരിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലത്തിന്നു ചില ആലയങ്ങളിൽ അഞ്ചും, പത്തും പവൻ കൊടുക്കേണ്ടിവരും. മ്യൂസിക്കഹാളിൽ കൂലി ഇത്ര ജാസ്തിയില്ല. ഇതു രണ്ടും കൂടാതെ ചിത്രമന്ദിരങ്ങൾ (Picture Palace) വേറെയുണ്ടു. ഈ വക സ്ഥലങ്ങൾ ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലും നടപ്പായി വരുന്നുണ്ടു. പല കഥകളും, ലോകത്തിൽ നടക്കുന്ന ഓരോ സംഭവങ്ങളും ഇളകുന്ന ചിത്രമായി കാണാം ഇവിടെ. ഇവയാണു ലണ്ടനിലെ പല തരത്തിലുള്ള വിനോദസ്ഥലങ്ങളിൽ ചിലതു. എവിടെ ചെന്നാലും, ആമോദവിനോദം, ആവശ്യങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചറിയുന്നതിന്നു യാതൊരു കുറവും ഇല്ല. തങ്ങൾക്കു ലാഭം ഉണ്ടാക്കി തരുന്നവരെ ഒരു വിധത്തിലും മുഷിപ്പിക്കാതിരിക്കുവാനുള്ള മുൻകരുതൽ ചെയ്യുവാൻ സാമർത്ഥ്യവും, വകതിരിവും ഇംഗ്ലീഷുകാരെ പോലെ അന്യ രാജ്യക്കാർക്കു ഉണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു.

11-ാം അദ്ധ്യായം.

രാത്രി സമയം ലണ്ടനിലെ സ്ഥിതി.

ലണ്ടൻ പട്ടണത്തെ വിവരിക്കുമ്പോൾ രാത്രിസമയം ഈ മഹാപട്ടണത്തിൽ കാണുന്ന കാഴ്ചകളെ പറ്റി ഒന്നും പറയാതിരുന്നാൽ പട്ടണവിവരണം തീരെ പൂർത്തിയായി വരുവാനി

ടയില്ല. പട്ടണത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗവും, പട്ടണത്തെ ഒരു സമയത്തിലും, കണ്ണുകൊണ്ടുമാത്രം അതിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി അറിയുവാൻ പ്രയാസമാണു. പകൽ കാണുന്ന കാഴ്ചകളൊന്നുമല്ല രാത്രിയിൽ കാണുന്നതു. പകലായാലും രാത്രിയായാലും ലണ്ടനിൽ കാണുന്ന കാഴ്ച ഒരുപോലെ അത്ഭുതജനകം തന്നെ. പകൽസമയം ലണ്ടനിൽ കാണുന്ന കാഴ്ചയെ പററി ഈ ഭാഗത്തിന്റെ ആദ്യം പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നുവല്ലോ. രാത്രിസമയം ലണ്ടനിൽ കാണുന്ന സംഗതികളെ പററിയാണു ഇവിടെ ഇപ്പോൾ വിവരിക്കുവാൻ പോകുന്നതു.

രാത്രിയിൽ ഏഴു മണി കഴിയുമ്പോഴേക്കു തീവണ്ടി ആപ്പീസുകളിലും, വഴികളിലും, വണ്ടികളിലും ഉള്ള തിരക്കു ഇന്ന വിധമെന്നു കണ്ടറിയാത്തവൎക്കു വിചാരിക്കുവാൻ പ്രയാസമായിരിക്കും. ഏതു ഭാഗത്തേക്കു പോകുന്ന വണ്ടി ആയാലും വേണ്ടില്ല. എല്ലാം ഒരുപോലെ തിരക്കിയിരിക്കും. വണ്ടിയിൽ കയറി പോകുന്നതായാൽ നമുക്കു മുഴുവനും കാണുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. സൂക്ഷിച്ചു, സാവധാനത്തിൽ നടന്നു ലണ്ടന്റെ പല ഭാഗങ്ങളിലായി ചെന്നു നോക്കുക.

ഒരു വീട്ടിൽ അത്താഴഭക്ഷണത്തിന്നിരിക്കുന്നു. വേറൊരു വീട്ടിൽ ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു, കൂട്ടർ സംഗീതത്തിൽ ലയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അടുത്ത മറെറാരു വീട്ടിലെ വാതിൽ തുറന്നു ഉടനെ ഒരു യുവാവും യുവതിയും കൂടി കൈ കോൎത്തുപിടിച്ചു പുറപ്പെട്ടു നടക്കുന്നു. നാടകത്തിന്നു പോകുകയാണു. നാടകാലയത്തെ നോക്കുക! എത്ര ജനങ്ങളാം ഈരണ്ടായി വഴിക്കുവഴിയെ നിന്നു ടിട്ടു വാങ്ങുവാൻ അവസരത്തെ കാത്തു നിൽക്കുന്നു. തിരക്കും, തള്ളും യാതൊന്നും ഇല്ല. വന്നവർ വന്നവർ വഴിയാലെ നിൽക്കും. അവർ നിൽക്കുന്നതു കണ്ടാൽ വല്ലവരും നിൎബ്ബന്ധിച്ചു നിൎത്തിയിരിക്കുകയാണെന്നു തോന്നും. ഇമ്മാതിരി, ജ

നങ്ങൾ വരിയായി നില്ക്കുന്നത മിക്ക നാടകാലയങ്ങളുടെ മുമ്പിലും കാണാം.

നേരം എട്ടു മണി കഴിഞ്ഞു. ഇതാ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു തെരുവിൽനിന്നു ചെറിയതായ ഒരു തിരുവു കാണുന്നു. ആളുകൾ അങ്ങോട്ടു പോകുന്നുണ്ടു. തിരക്കും സാമാന്യം കാണുന്നുണ്ടു. നമുക്ക അവിടെ പോയി നോക്കുക. അവിടെ കൂടിയിരിക്കുന്ന ആളുകളുടെ ഉടുപ്പും, സംസാരവും, സമ്പ്രദായവും കാണുമ്പോൾ വളരെ താണ തരക്കാരാണെന്നു തോന്നുന്നു. വാസ്തവവും അങ്ങിനെ തന്നെ, സാധുക്കൾക്കാവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ വില്ക്കുന്ന സ്ഥലമാണ ഇതു. പ്രത്യേകിച്ച് ഒരു ശനിയാഴ്ച രാത്രിയിലാണ ഇവിടുത്തെ തിരക്ക കാണേണ്ടതു. ഇവിടെ കിട്ടാത്ത സാമാനം ഇല്ല. എന്തിന്നു എല്ലാം ഉണ്ടു. വീട്ടുസാമാനമൊ, ഉടുപ്പുസാമാനമൊ, വെപ്പുസാമാനമൊ എന്തായാലും വേണ്ടില്ല ഇവിടെ കിട്ടാതെ വരില്ല. തനിക്ക കൂലിച്ചെയ്തു കിട്ടിയ പണവും കയ്യിൽ എടുത്തു ഭാൎയ്യയേയും, മക്കളേയും കൂട്ടി അതാ ഒരു മനുഷ്യൻ തിരക്കിൽകൂടി നടക്കുന്നു. ഒരു പീടികയിൽ കയറി മക്കൾക്ക കളിക്കുവാൻ ഒരു പാവയെ വാങ്ങി. അടുത്ത മറെറാന്നിൽ കയറി മകന്നു ചില കളിസാമാനങ്ങളും വാങ്ങി. ഉടുപ്പു വില്ക്കുന്ന സ്ഥലത്തെ ചൂണ്ടികാണിക്കുന്നു ഭാൎയ്യ. ഒന്നിന്നും തടസ്ഥം പറയാത്ത ഭർത്താവു അവിടെനിന്നു അവൾക്ക ഒരു തൊപ്പിയും വാങ്ങി. ഇതുകൊണ്ടായില്ല. നാളെ ഞായറാഴ്ചയല്ലെ. ഭക്ഷണം ഭേദമായിട്ടു വേണ്ടെ. അതിന്നാവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുക എന്നു നിശ്ചയിച്ചു കസാപ്പുഷാപ്പിൽ ചെന്നു അവിടെയും കുറെ പണം ചിലവാക്കി. മടിശ്ശീല നോക്കി ഒന്നു ഞെട്ടി. അടുത്തുള്ള വേറൊരു സ്ഥലത്തെ ചൂണ്ടികാണിച്ചു ഭാൎയ്യയോട എന്തൊ പറയുന്നു. കാൎയ്യം മറെറാന്നുമല്ല. കഴിഞ്ഞ ആഴ്ചയിൽ വീട്ടിൽ ചിലവിന്നു പോരാതെ

ാൎയ്യയുടെ ചില ഉടുപ്പും, വീട്ടിലെ ചില പാത്രങ്ങളും പണയത്തിൽ വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങിനെ വെച്ച സ്ഥലമാണ അടുത്തു കാണുന്നത്. ഇന്നു പണം മടക്കി കൊടുത്തു സാമാനങ്ങൾ മടക്കി വാങ്ങുവാൻ തരമാകുമൊ എന്നു സംശയിക്കയാണു. ആഴ്ചയിൽ പതിനാലൊ പതിനഞ്ചൊ ഷില്ലിങ്ങ സമ്പാദ്യം ഉണ്ടാകും. ഇതുകൊണ്ടു എന്തെല്ലാം കഴിക്കണം. പണയം വാങ്ങി പണം കൊടുക്കുന്നവരുടെ ഷാപ്പിൽ കാണുന്ന തിരക്ക കണ്ടാൽ ഒട്ടും അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. സാധനങ്ങൾ പണയത്തിൽനിന്നു എടുത്തിട്ടില്ലെങ്കിലും വിരോധമില്ല. അടുത്തുള്ള മദ്യഷാപ്പിൽ കയറാതെ നിവൃത്തിയില്ല. എട്ടും പത്തും മിനുട്ട നടക്കുമ്പോഴേക്കു അവിടെ ഒരു മദ്യഷാപ്പു കാണാം. എല്ലാററിലും ഒരുപോലെ തിരക്കുണ്ടു. സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും ഒരുപോലെ കുടിച്ചു, മദിച്ചു, കളിച്ചു് ലഹളയായിരിക്കുന്നതു കാണാം. എത്ര കുടുംബങ്ങളെ ദാരിദ്ര്യത്തിലും അപമാനത്തിലും അകപ്പെടുത്തി മദ്യഷാപ്പുകാർ ധനവാന്മാരായി തീരുന്നു! സ്ത്രീകൾ കുടിച്ചു സ്വബുദ്ധി വിട്ടു അലയുന്നതു കാണുമ്പോഴാണ അധികം സങ്കടം തോന്നുന്നത!

ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നെല്ലാം വിട്ടു കുറെ ഭേദമായ സ്ഥലത്തേക്കു നമുക്കു പോകുക. വഴിക്കൽ അതാ ഒരു പോലീസുകാരൻ കയ്യിൽ ഒരു റാന്തലും പിടിച്ചു് ഓരോ വീട്ടിന്റെയും ഉമ്മറത്തു ചെന്നു അല്പം താമസിച്ചു പിന്നെയും നടക്കുന്നു. ഇതിന്റെ ആവശ്യം എന്താണ? ഷാപ്പുകൾ നല്ലവണ്ണം പൂട്ടിയിട്ടുണ്ടൊ, വീടുകളുടെ വാതിലുകൾ ശരിയായി അടച്ചിട്ടുണ്ടൊ എന്നു നോക്കുകയാണ. മഞ്ഞായാലും, മഴയായാലും, പകലായാലും, രാത്രിയായാലും പോലീസുകാരൻ തന്റെ മുറയെ ചെയ്യാതിരിക്കയില്ല. ലണ്ടൻ പോലീസിനെ പററി ആക്ഷേപം കേൾക്കുന്നത എത്രയൊ ചുരുക്കം.

പത്തു മണി കഴിഞ്ഞു. തിരക്കിന്നു യാതൊരു കുറവും ഇല്ല. കച്ചവട സ്ഥലങ്ങളും മററും അടച്ചിരിക്കുന്നു. ആ മാററത്താലല്ല തിരക്കു. പ്രവൃത്തിയെല്ലാം കഴിഞ്ഞു സുഖാനുഭവത്തെ തിരഞ്ഞു നടക്കുന്ന സമയമല്ലെ ഇപ്പോൾ. ഭക്ഷണത്തിന്നുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ തിരക്ക ധാരാളം കാണുന്നുണ്ടു. പുറത്തു പ്രധാനപ്പെട്ട ചില സ്ഥലങ്ങളിലും വല്യ ഉത്സവങ്ങൾക്കെന്ന പോലെ ജനങ്ങൾ തിക്കി പോകുന്നു. എന്തു വെളിച്ചം! എന്തു ജനങ്ങൾ! പിക്കഡലി, (Piccadily) ചാറിങ്ങ് ക്രോസ്സ്, (Charing Cross) ലെസ്റ്റർ സ്ക്വായർ (Leicester Square) എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽകൂടി നടന്നാൽ രാത്രിസമയം കാണുന്ന കാഴ്ച നമ്മിൽ ലജ്ജയും, വ്യസനവും, അതിശയവും തോന്നിപ്പിക്കും. എത്ര പുളികൾ മോഹനവേഷം ധരിച്ചു മനോശക്തി ഇല്ലാത്ത പുരുഷന്മാരെ വശീകരിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അവരുടെ വേഷവും, നാട്യവും, നോട്ടവും, നടത്തവും ഒരുപോലെ നമ്മിൽ പുച്ഛവും ചിലപ്പോൾ വെറുപ്പും തോന്നിപ്പിക്കുന്നു. പല പ്രായത്തിലും, പല തരത്തിലും, പല അവസ്ഥയിലും കാണുന്ന ഈ നിർഭാഗ്യവതികളുടെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി അറിയുമ്പോൾ അവരോടു വെറുപ്പു തോന്നുന്നതിന്നു പകരം അവരുടെ അവസ്ഥയോർത്ത് നമുക്ക വ്യസനമാണ തോന്നുക. ഒരാളുടെ പ്രവൃത്തിയെ പററി നാം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതിന്നു മുമ്പായി എന്തു നിലയിൽ ഇരുന്നാണ ആ പ്രവൃത്തി ചെയ്തതു എന്നുകൂടി നാം ആലോചിക്കണം. ഈ തരത്തിൽ നടക്കുന്ന യുവതികളിൽ നൂററിന്നു എൺപതും ഉപജീവൃത്തിക്ക വേണ്ടിയാണ ഈ തൊഴിൽ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു. ബാക്കിയുള്ളവർ ചിലർ ദുർനടപ്പിന്നായുള്ള അടക്കവയ്യാത്ത വാസനകൊണ്ടും, ചിലർ ദേഹാദ്ധ്വാനം ചെയ്തു സമ്പാദിക്കുവാനുള്ള മടികൊണ്ടും ഇങ്ങിനെ പല കാരണങ്ങളാലുമാണ മാന്യതയെ ത്യജിച്ച് തെരുവുകളിൽകൂടി ഉലാത്തികൊണ്ടിരിക്കുന്നതു. പ്ര

സ്ഥാവരയോഗ്യമല്ലാത്ത ഇവരുടെ സ്ഥിതിയെ പററി അറിയുന്തോറും പാശ്ചാത്യ പരിഷ്കാരത്തിന്റെ ചില ന്യൂനതകൾ മനസ്സിന്നു മുമ്പിൽ തെളിഞ്ഞു കാണുന്നു. ഇതെല്ലാം കണ്ടും, കണ്ട കാഴ്ചകളെ പററി ആലോചിച്ചും സമയം പോകുന്നത അറിയുന്നില്ല. ഇനി നമുക്ക പട്ടണത്തിലെ മറെറാരു ഭാഗത്തേക്ക തിരിക്കുക.

അതാ വലിയ ഒരു എളുപ്പു കാണുന്നു. ഒരു മോട്ടർകാർ അതിന്റെ മുമ്പാകെ വന്നു അതിൽ ഉണ്ടായിരുന്നവർ ഇറങ്ങുന്നതിന്റെ മുമ്പായി പിന്നെയും ഒരു വണ്ടി അവിടെ എത്തി. ഇങ്ങിനെ വിടാതെ വണ്ടികൾ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആളുകൾ ഇറങ്ങുന്നു. എന്താണു ഈ സ്ഥലം. രാത്രി ഒരു മണി ആകാറായി. ഈ സമയത്ത എന്തിന്നാണ ഇത്ര ആളുകൾ ഇവിടെ വരുന്നത. ഇതാണ ലണ്ടനിൽ രാത്രിയിൽ മാത്രം തുറക്കുന്ന ക്ലബ്ബുകളിൽ (Night Clubs) ഒന്നു. ഇമ്മാതിരി സ്ഥലങ്ങൾ ലണ്ടനിൽ കുറെയുണ്ട. പാട്ടും, കളിയും, കുടിയും ആയി രാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടുവാനായി വരുന്നവരാണ ഇവിടെ. സാധാരണ വളരെ പണം ഉള്ളവർ മാത്രമെ ഇമ്മാതിരി ക്ലബ്ബുകളിൽ മെമ്പ്രന്മാരായി ചേരുകയുള്ളൂ. ഒരാൾക്ക പത്തും പതിനഞ്ചും പവൻ ഒരു രാത്രിയിൽ ഇവിടെ ചിലവാകുന്നതു അസാധാരണമല്ലെന്നാണ കേൾക്കുന്നത.

ധനവാന്മാരുടെ ഈ ബഹളങ്ങളെല്ലാം കണ്ടു ഇനി നമുക്ക ഇതിന്നുനേരെ വിപരീതമായ ഒരു കാഴ്ച കാണുവാനായി പോകുക. തേംസ് നദിയുടെ വക്കത്തുകൂടി നടന്നാൽ മനസ്സലിയുന്നതായ ചില കാഴ്ചകൾ കാണാം. കീറി പൊളിഞ്ഞ കുപ്പായവും ഇട്ട്, വെറും നിലത്തു തണുത്തു വിറച്ചു കിടക്കുന്ന പുരുഷന്മാരും, സ്ത്രീകളും, കുട്ടികളും മറ്റും ചുരുക്കമല്ല. എത്ര ധനമുള്ള രാജ്യം! ഈ സാധുക്കൾക്ക കിടക്കുവാൻ വേറെ സ്ഥലം ഇല്ലെന്നു വരു

പോഴും ലണ്ടന്റെ അവസ്ഥയെ പററി ഞാൻ എന്തു പറയട്ടെ! ഒരു കൂട്ടർ അനുഭവിക്കുന്ന സുഖവും മറെറവർ അനുഭവിക്കുന്ന സങ്കടവും തമ്മിൽ എന്തു വ്യത്യാസം! തേംസ് നദിയിലേക്കു നോക്കുക. പോലീസുകാർ തോണിയിൽ പുഴയുടെ പല ഭാഗങ്ങളിലായി സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. തേംസിലേക്കുള്ള പോലീസു വേറെയാണു. സാമാനങ്ങളും വള്ളവും കളവു ചെയ്യുന്നുണ്ടോ, ആത്മഹത്യ ചെയ്യാനായോ, അബദ്ധത്തിൽ അറിയാതെയോ, വള്ളവും പുഴയിൽ വീഴുന്നുണ്ടോ എന്നും മററും നോക്കി ജാഗ്രതയായി അവരുടെ പ്രവൃത്തി നടത്തുന്നു.

പുഴവക്കു വിട്ടു പിന്നെയും തെരുവിലേക്കു വന്നാൽ നിരത്തിൽ വെള്ളം വിട്ടു കഴുകുന്നതു കാണാം. പട്ടണത്തിലെ പ്രധാന നിരത്തുകളിലെല്ലാം മര ഇഷ്ടികകൾ പാകിയിരിക്കയാണെന്നു മുമ്പൊരിക്കൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇതെല്ലാം ദിവസേന രാത്രി തിരക്കെല്ലാം അവസാനിച്ചാൽ കഴുകി വെടിപ്പാക്കും.

ലണ്ടനിലെ ഈ പ്രദേശമെല്ലാം നടന്നു നോക്കുമ്പോഴേക്കു നേരം നാലു മണി ആവാതിരിക്കയില്ല. വർത്തമാനകടലാസുകളെ കൊണ്ടുപോകുന്ന തിരക്കു കണ്ടു നാം അങ്ങിനെ തന്നെ കവൻറ് ഗാർഡൻ ചന്ത (Covent Garden Market) യിൽ ചെന്നു നോക്കുക. പ്രഭാതസമയത്താണു ഇവിടുത്തെ തിരക്കു കാണുവാൻ കൌതുകം. പച്ചക്കറി സാമാനങ്ങളും, പുഷ്പങ്ങളും മററും ചെറിയ കച്ചവടക്കാർ ഒന്നായി വാങ്ങി കൊണ്ടുപോകുന്ന സ്ഥലമാണു ഇതു. ഇവിടുത്തെ തിരക്കും; ബാഹുല്യം കാണേണ്ടതു തന്നെ. രാത്രിസമയം ലണ്ടനിൽ കാണുന്ന പല വിശേഷകാഴ്ചകളിൽ ചിലതു ഇവയാണു.

12-ാം അദ്ധ്യായം.

ലണ്ടനിലെ ദരിദ്രന്മാർ.

ഇതിന്നു മുമ്പ വായിച്ച അദ്ധ്യായങ്ങളിൽനിന്ന വായനക്കാരുടെ മനസ്സിൽ ഉദിച്ച ചിത്രത്തിന്നു നേരെ വിപരീതമായ ഒന്നാണ ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുവാൻ പോകുന്ന സംഗതികളിൽനിന്ന ജനിക്കുക. ധനത്തിന്റെ സമൃദ്ധിയും, ദരിദ്രതയുടെ മൂൎച്ഛതയും രണ്ടും ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിന്റെ രണ്ടററത്തായി കാണാം. ലണ്ടനിൽ വെസ്റ്റ് എൻറ് (West End) എന്ന ഭാഗത്തിലെ യോഗ്യതയും, മഹിമയും, കണ്ട ഈസ്റ്റ് എൻറ് (East End) എന്ന സ്ഥലത്തുള്ള മ്ലേച്ഛതയും, ദരിദ്രതയും കണ്ടാൽ ഈ രണ്ടു സ്ഥലവും ഒരേ പട്ടണത്തിലാണെന്ന വിശ്വസിക്കുവാൻ പ്രയാസമായിരിക്കും. ഒരു സ്ഥലത്തുള്ള വലിയ എടുപ്പുകളും, വാഹനങ്ങളുടെ പോക്കും, ജനങ്ങളുടെ തിരക്കും, മററ സ്ഥലത്തുള്ള വൃത്തികെട്ട വീടുകളും, പഠിപ്പില്ലാത്ത ജനങ്ങളും, അവരുടെ നടവടിയും, തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം അവാച്യമായ ആശ്ചൎയ്യത്തെ ജനിപ്പിക്കുമെന്നുള്ളതിന്നു വാദമില്ല. ലോകത്തിൽ സകല രാജ്യങ്ങളിലും നിവസിക്കുന്ന ധനവാന്മാരും ദരിദ്രന്മാരും തമ്മിലുള്ള അവസ്ഥാവ്യത്യാസം വളരെ ഉണ്ടല്ലൊ. എന്നാൽ ലണ്ടനെ പോലെ ഈ വ്യത്യാസത്തെ അധികരിച്ചു തെളിയിപ്പിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ വേറെ ഉണ്ടൊ എന്ന സംശയമാണ.

ഉപജീവനമാൎഗ്ഗത്തിന്ന പണമില്ലാതെ പട്ടിണി കിടന്ന വലയുന്ന സാധുക്കളുടെ സ്ഥിതിയെ പററി അല്പ നമുക്ക അധികം പരിതാപം തോന്നുക. മാനവും, മൎയ്യാദയും, മനുഷ്യന്ന ആവശ്യമായ മററനേക ഗുണങ്ങളും, ദൂരെ എറിഞ്ഞു, ഭാൎയ്യയേയും കുട്ടികളേയും ഉപേക്ഷിച്ചു, ദുൎഗ്ഗുണങ്ങൾക്കും കഷ്ടസ്ഥിതിയിൽ

ജീവിച്ചുവരുന്ന അനേകായിരം മനുഷ്യരുടെ സ്ഥിതി കാണുമ്പോഴാണ മനസ്സിൽ വ്യസനവും, ആശ്ചൎയ്യവും ഉണ്ടാകുന്നതു. ലണ്ടനിലെ ഈ പ്രദേശത്തെ കാണുവാൻ സംഗതി വന്ന ഒരാൾ തന്റെ ജീവകാലം മുഴുവനും, ആ കാഴ്ച മറക്കുന്നതല്ല.

കൂലിപ്പണി എടുത്തു സ്വല്പം വല്ലതും കിട്ടിയതിനെ മദ്യപാനം മുതലായ ദുർവ്യയങ്ങൾ ചെയ്തു, പണിയും പോയി, പണവും കഴിഞ്ഞു, പലരോടും ഇരന്നും, പണം കിട്ടാഞ്ഞാൽ കവൎന്നും, ജീവകാലം കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന കൂട്ടരെയാണ മിക്കതും ലണ്ടനിലെ സ്ലംസ് (Slums) എന്നു പറയുന്ന ദരിദ്രകുടിലുകളിൽ താമസിച്ചുവരുന്നതു.

ഭേദപ്പെട്ട ആളുകൾ ഈ ദിക്കിൽ പോകുന്നതു വളരെ ചുരുക്കമായിരിക്കും. അങ്ങിനെ വല്ലവരെയും കാണുമ്പോൾ, ഈ ദിക്കിലെ ജനങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന ആശ്ചൎയ്യത്തിന്നും, ആഹ്ലാദത്തിന്നും കണക്കില്ല. കറുത്ത മനുഷ്യരെ ഇവിടെ എങ്ങാനും കണ്ടാൽ പിന്നത്തെ കഥ പറയേണ്ട. എന്തു നിലവിളിയാണ്! എന്തു ഓട്ടമാണ്! എന്തു ഉത്സാഹമാണ്! നമ്മുടെ നാട്ടിലെ ചെറുമക്കളും മററും പാൎക്കുന്ന മാതിരിയിലുള്ള ഒരു കുടിലിൽ ലണ്ടനിലെ മേൽപറഞ്ഞ തരത്തിലുള്ള കൂട്ടർ മൂന്നും നാലും കുടുംബങ്ങൾ തിങ്ങി പാൎക്കും. ജീവകാലം മുഴുവനും ഒരു കുളികൂടി കഴിക്കാതെ, അഴുക്ക പററി, രോഗവും പിടിച്ചു, അങ്ങിനെ കഴിയും ഈ നിൎഭാഗ്യവാന്മാരുടെ കാലം. അവർ സംസാരിക്കുന്ന ഭാഷ ഇംഗ്ലീഷാണെങ്കിലും നമുക്ക തിരിയുകയില്ല. പഠിപ്പും ഇല്ല. ഭേദപ്പെട്ടവരുമായി സഹവാസത്തിന്നും ഇടയില്ല. ഉച്ചാരണങ്ങൾക്കെല്ലാം വളരെ വ്യത്യാസം ഉണ്ടു. അവരുടെ അടുക്കൽ ഇടക്കിടെ പോയി പരിചയമുള്ളവൎക്കല്ലാതെ അവരുടെ സംസാരം മനസ്സിലാക്കുവാൻ മററുള്ളവൎക്ക സാധിക്കയില്ല. രാത്രിസമയമെന്നു വേണ്ട പകൽസമയത്തുകൂടി ഈ സ്ഥലങ്ങ

ളിൽകൂടി തനിയെ നടക്കുവാൻ വളരെ സൂക്ഷിക്കണം. വഴി നിശ്ചയമില്ലാത്തവരാണെന്നൊ, സ്ഥലപരിചയം കുറഞ്ഞവരാണെന്നൊ മനസ്സിലായാൽ, വഴി തെററിച്ചു വല്ല വഴിക്കും കൊണ്ടുപോയി കുലചെയ്യുന്നതിന്നുകൂടി ഇവർ മടിക്കയില്ല. ദരിദ്രവും, അവിദ്യയും അകത്തു കടന്നാൽ ദയയും, മര്യാദയും പുറത്തക്ക വരും. ഒരുകാലത്തു ഈ സ്ഥലം, ദുഷ്ടജനങ്ങളാൽ നിറഞ്ഞ കൊട്ടകാരംപോലെ, ജനങ്ങൾക്ക ആ വഴിക്ക കടന്നുപോകുമ്പോൾ വളരെ ഭയത്തെ ജനിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അത്ര തന്നെ ഉണ്ടെന്നു പറയുവാൻ സാധിക്കയില്ല.

ക്രിസ്തീയസംഘങ്ങളും, ധർമ്മബുദ്ധികളായ ജനങ്ങളും ലണ്ടനിലെ ഈ സാധുക്കളുടെ നിലയെ ഭേദപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു വളരെ യത്നിച്ചുവരുന്നു. ഇവിടെ ചെറുതെരുക്കളെയും, താണ ജാതിക്കാരെന്നു വിചാരിച്ചുവരുന്ന മനുഷ്യരെയും, സ്ഥിതിയെ പററി വളരെ ആക്ഷേപമായി പറയുന്ന വെള്ളക്കാർ ലണ്ടനിലെ ഈ സ്ഥലം ചെന്നു കണ്ടാൽ, നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള സാധുക്കളുടെ സ്ഥിതി പല പ്രകാരത്തിലും ഭേദമാണെന്നു സമ്മതിക്കാതിരിക്കുന്നതല്ല. ദൈവബുദ്ധിയും, ഈശ്വരവിശ്വാസവും നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ളവർക്ക് എത്രയോ കൂടും. ഇതു രണ്ടും വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും, ഇവരുടെ ഇടയിൽ പഠിപ്പു വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും ആണ ഇപ്പോൾ ചില മഹാന്മാർ ശ്രമിക്കുന്നതു. ഈ ദരിദ്രന്മാരുടെ കഷ്ടസ്ഥിതി കണ്ടു മനസ്സലിഞ്ഞു, അവരുടെ ഉദ്ധാരണത്തിന്നു വേണ്ടി തന്റെ ജീവകാലത്തെ സമർപ്പിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു, ഉത്സാഹത്തോടും, ധൈര്യത്തോടും, അനുകമ്പയോടും വളരെ കാലം ഇവരുടെ ഇടയിൽ പ്രവൃത്തിയെടുത്ത സർ ജോൺ കെർക് (Sir John Kirk) ന്റെ ഒന്നിച്ചു പോയി ഇവർക്കായി ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന ചില പാഠശാലകളും, പ്രാർത്ഥനസ്ഥലങ്ങളും, വിനോദസ്ഥലങ്ങളും കാണുവാനുള്ള അവസരം എനിക്കു ലഭിച്ചിരുന്നു. ആദ്യകാ

ഷം സർ ജോൺ ഇവിടെ വരുവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ചിലർ കല്ലുകൊണ്ടു എറിയുകയും, ചിലർ അടിക്കുവാൻ വരികയും ചെയ്യുകയുണ്ടായെന്നു ഇദ്ദേഹം പറകയുണ്ടായി. വളരെ കാലം ഇദ്ദേഹം ചിലരുടെ സഹായത്തോടു കൂടി അവിടെ ചില വിദ്യാലയങ്ങൾ എല്ലാം കെട്ടി, പിന്നെ ഭരണാധികാരികളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഈ കാൎയ്യത്തെ കൊണ്ടുവന്നു ഇപ്പോൾ അഞ്ചിലേറെയാണ വിദ്യാലയങ്ങൾ നടന്നുവരുന്നതു. പണത്തിന്നും, പദവിക്കും ഇടകിട്ടാതെ മറ്റുള്ളവരുടെ സ്ഥിതി നന്നാക്കുന്നതു തന്നെ തങ്ങൾക്കു സന്തോഷം എന്നു കരുതി നിരന്തരം ആ വിഷയത്തിൽ യത്നിച്ചുവരുന്ന എത്ര പുരുഷരത്നങ്ങൾ ലോകത്തിൽ കീൎത്തി കേൾക്കാതെ കാലം കഴിക്കേണ്ടിവരുന്നു!

13-ാം അദ്ധ്യായം.

ബ്രൈട്ടൻ.

ബ്രൈട്ടനെ സാധാരണയായി "കടൽകരക്കുള്ള ലണ്ടൻ" എന്നു പറയുന്നതുകൊണ്ടു ലണ്ടനെ പറ്റിയുള്ള വിവരണത്തിന്റെ കൂട്ടത്തിൽ ബ്രൈട്ടനെ പറ്റി കുറെ പറയുന്നതു ഈ വിവരണത്തെ പൂൎത്തിയാക്കുവാനെ ഇടയുള്ളൂ.

ബ്രൈട്ടൻ എന്ന പട്ടണം ലണ്ടനിൽനിന്നു 51 നാഴിക തെക്കു കടൽകരയിലുള്ള ഒരു ചെറിയ പട്ടണമാണ്. രണ്ടു ലക്ഷം ജനങ്ങൾ നിവസിച്ചുവരുന്നതും 45 ചതുരശ്ര നാഴിക വിസ്തീൎണ്ണമുള്ളതും ആയ ഈ പട്ടണം ദേഹസൌഖ്യത്തിന്നു വളരെ പറ്റിയതാകകൊണ്ടു ലണ്ടൻനിവാസികൾ തിരക്കുള്ള ലണ്ടൻപട്ടണത്തിൽനിന്നു സുഖം എടുക്കുവാനായി ഇവിടെ ഇടക്കിടെ പോകുന്നതു അസാധാരണയല്ല. ലണ്ടനിൽനിന്നു ബ്രൈട്ടനിലേക്കും അവിടെനിന്നു തിരിച്ചു ഇങ്ങോട്ടും ദിവസം ആറും എ

ഴും പ്രാവശ്യം വണ്ടി ഉണ്ടാകകൊണ്ടും, യാത്ര ഒരു മണിക്കൂറോളം മാത്രം ഉള്ളതുകൊണ്ടും, ഇവിടെനിന്ന ബ്രൈട്ടണിലേക്ക പോകുന്നതിന്ന നല്ല സൌകൎയ്യമുണ്ടു. രോഗത്തിൽനിന്ന സുഖപ്പെട്ടുവരുന്ന സമയം കുറെ കാലം ബ്രൈട്ടനിൽ ചെന്നു താമസിക്കുവാനായി ഡോക്ടൎമാർ സാധാരണ ഉപദേശിക്കും. തീപ്പെട്ടുപോയ എഡ്വെൎഡ് ചക്രവൎത്തി ദേഹസുഖത്തിന്നായി പലപ്പോഴും ഇവിടെ വന്നു താമസിച്ചിട്ടുണ്ടു. ബ്രൈട്ടന്റെ ഈ യോഗ്യത കണ്ടറിഞ്ഞിട്ട അധികം കാലമായിട്ടില്ലെങ്കിലും പട്ടണത്തിലെ എടുപ്പുകളും, ജനങ്ങളുടെ തിരക്കും ഏകദേശം ലണ്ടൻ പോലെ തന്നെയിരിക്കും.

സമുദ്രത്തിന്റെ കരയിൽ നാലഞ്ചു നാഴിക നീളത്തിൽ വൃത്തിയായി കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന നടവഴി ബ്രൈട്ടനിലെ ഒരു പ്രധാന കാൎയ്യമാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇതു മൂന്നു പതനമായി കെട്ടി പൊന്തിച്ചിരിക്കുയാണ്. താഴത്തെ പതനത്തിൽ മുക്കുവന്മാരുടെ വീട്ടുകളും, ഷാപ്പുകളും മറ്റും ഉണ്ടു. സുഖാനുഭവത്തിന്നായി പട്ടണത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്ന അനേകായിരം ആളുകൾ അങ്ങും ഇങ്ങും ഉലാത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, രോഗികളെയും വൃദ്ധന്മാരെയും വാഹനങ്ങളിൽ കയറി കൊണ്ടുപോകുന്നതും, ചെറുകുട്ടികൾ കോവർകഴുതയുടെ പുറത്തു കയറി സവാരി ചെയ്യുന്നതും, സമുദ്രവെള്ളത്തു കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, ഇങ്ങിനെ പല കാൎയ്യങ്ങളും ബ്രൈട്ടനിലെ കടൽവക്കത്തുകൂടി നടന്നു നോക്കിയാൽ കാണാം.

വേനൽകാലത്തു സമുദ്രസ്നാനത്തിന്നായി അനേകം ജനങ്ങൾ ഇവിടെ വരും. ഇവരുടെ ആവശ്യത്തിന്നായുള്ള വളരെ വണ്ടികൾ സമുദ്രക്കരയിൽ നിൎത്തിയിട്ടുണ്ടു. ഈ വക വണ്ടികൾ നാലു ഭാഗവും മറച്ചിരിക്കും. വണ്ടിയുടെ ഉള്ളിൽ പോയി അതുവരെ ധരിച്ചിരുന്ന വസ്ത്രം മാറ്റി കുളിക്കുമ്പോൾ ധരിക്കുവാ

നുള്ള ചെറിയ കുപ്പായം ഇട്ടു തെയ്യാറായാൽ ഈ വണ്ടി വലിച്ചു വെള്ളത്തിൻ്റെ അടുക്കൽ കൊണ്ടുപോകുന്നു. എന്നാൽ വണ്ടിയിൽനിന്നു നേരെ വെള്ളത്തിൽ ഇറങ്ങി കുളിച്ചു, കളിയും കഴിച്ചു രണ്ടാമതും വണ്ടിയിൽ വന്നു ഉടുപ്പു ധരിക്കും. വണ്ടികൊണ്ടുള്ള ഉപയോഗം ഉടുപ്പു മാററേണ്ടുന്ന ആവശ്യത്തിനു മാത്രമാണു. സമുദ്രസ്നാനത്തിൻ്റെ ആവശ്യവും സുഖവും പാശ്ചാത്യന്മാരെ പോലെ തന്നെ നാമും ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. പക്ഷെ ഇവർ സ്നാനംചെയ്യുന്നതു ദേഹസുഖത്തിനും വിനോദത്തിനും വേണ്ടിയാണു. ദേഹശുചിക്കു ആവശ്യമായ കൎമ്മങ്ങളെ കൂടി മതാചാരത്തിൽ ഏൎപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന ഹിന്തുക്കളായ നാം സമുദ്രസ്നാനത്തെയും മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു ഉതകുന്ന ഒരു ക്രിയയായി വിചാരിക്കുന്നതിൽ അത്ഭുതമില്ലല്ലൊ.

അറുനൂറടി നീളത്തിൽ സമുദ്രത്തിലേക്കു കെട്ടിയിറക്കിയിരിക്കുന്ന ഒരു വലിയ പാലം ഇവിടുത്തെ മനോഹരമായ വലിയ കാഴ്ചയായി വിചാരിക്കുന്നു. ഇതിന്നു രണ്ടു പാലം ഇവിടെ ഉണ്ടെങ്കിലും ഇതിൽ "പാലസ് പീയർ" എന്നു ഈയിടെ പണിചെയ്തിരിക്കുന്ന ഒരു പാലത്തെ പററി മാത്രമാണു ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നതു. രാത്രിസമയത്തു ഈ പാലത്തിൻ്റെ ചുററും അതിന്മേൽ പണിചെയ്തിരിക്കുന്ന എടുപ്പുകളിന്മേലും ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അനേകായിരം വിദ്യുച്ഛക്തി ദീപങ്ങളെകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ആ മനോഹര കാഴ്ചക്കു തുല്യമായി ഞാൻ ലണ്ടനിൽ കൂടി യാതൊന്നും കണ്ടിട്ടില്ലെന്നു പറയാം. ഈ പാലത്തിൻ്റെ മേൽ ഒരു പൂന്തോട്ടം, ഒരു നാടകശാല, ചില വില്പനസ്ഥലങ്ങൾ, ഇതെല്ലാം ഉണ്ടു. നാടകസ്ഥലത്തിൻ്റെ ഉള്ളിൽ ചെന്നാൽ ഇതു സമുദ്രത്തിലേക്കു കെട്ടിയിറക്കിയിരിക്കുന്ന ഒരു പാലത്തിൻ്റെ അററത്താണു പണിചെയ്തിരിക്കുന്നതെന്നു നാം വിചാരിക്കയില്ല. അതി ഗംഭീരമായ തിരകൾ വിടാതെ അടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന

ണെങ്കിലും പാലത്തിന്നു യാതൊരു ഇളക്കവും ഇല്ല. മനുഷ്യന്റെ കടന്ന ബുദ്ധിയുടെയും അതിരററ ഉത്സാഹത്തിന്റെയും ഫലമായി ഇട്ടിക്കിൽ കാണുന്ന അനേകം കാഴ്ചകൾ ഇന്ത്യയിൽ നിന്നു വരുന്ന ഒരു യാത്രക്കാരന്നു കൌതുകത്തെക്കാൾ അധികമുണ്ടാക്കുന്നതു വ്യസനത്തെയാണു. വെളിയിൽ ചെന്നു ഓരോ രാജ്യങ്ങളുടെ പരിഷ്കാരവും അഭിവൃദ്ധിയും കാണുമ്പോൾ മാത്രമാണു നമ്മുടെ ന്യൂനസ്ഥിതി നാം അറിയുന്നതു. സ്വാർത്ഥത്തെ വെടിഞ്ഞു സ്വരാജ്യാഭിവൃദ്ധിയിൽ നിരന്തരം യത്നിക്കുവാനുള്ള ക്ഷമയും ഉത്സാഹവും പാശ്ചാത്യന്മാരെക്കാൾ നമുക്കു കുറയും എന്നുള്ളതു വ്യസനപൂർവ്വം സമ്മതിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈ സ്വഭാവം ഇന്ത്യക്കാരിൽ നിലനില്ക്കുന്നതുവരെ ഇന്ത്യയിലെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നും വ്യവസായത്തിന്നും മററു രാജ്യങ്ങളെ പോലെ അഭിവൃദ്ധി ഉണ്ടാകുവാനും അസാദ്ധ്യമാണു.

ഈ പാലത്തിന്റെ സമീപത്തായി കടൽജന്തുക്കളെ ജീവനോടുകൂടി പിടിച്ചു പോററിവരുന്ന ഒരു സ്ഥലമുണ്ടു. മദിരാശിയിൽ ഇതുമാതിരി ഒരു സ്ഥലം ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടു. പക്ഷെ ബ്രിട്ടണിൽ ഉള്ളതു അതിനെക്കാൾ വലിപ്പംകൊണ്ടും, ജന്തുക്കളുടെ തരവും എണ്ണവും കൊണ്ടും, വളരെ വിശേഷപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണു. ഭൂലോകത്തിൽ വേറെ എങ്ങും കടൽജന്തുക്കളെ പോററിവരുന്ന ഇത്ര വിശേഷമായ സ്ഥലം ഇല്ലെന്നാണു അറിയുന്നതു.

കടൽകാററു കൊള്ളുവാനായി വന്നിരിക്കുന്നവർ വക്കത്തുകൂടി സഞ്ചരിക്കേണ്ടതിന്നു ഠാം വണ്ടികൾ ഉണ്ടു. ഈ വണ്ടികളുടെ ചക്രം വളരെ ചെറിയതായിരിക്കും. വെറും വിനോദത്തിന്നായിട്ടല്ലാതെ യാത്രക്കായി ഈ വണ്ടികൾ സാധാരണ ഉപയോഗിക്കുക പതിവില്ല. സമുദ്രക്കരയിലുള്ള കാഴ്ചകളെ കണ്ടാൽ പിന്നെ ഇവിടെ വരുന്ന ഒരു യാത്രക്കാരന്നു കാണേണ്ടതായ ഒരു കാഴ്ചസ്ഥലം വിക്ടോറിയാ മഹാരാജ്ഞിക്കു മുമ്പു രാജ്യം

ഭരിച്ചിരുന്ന നാലാം ജോർജ്ജ പണിചെയ്യിച്ചതായ "റോയൽ പവിലയൻ" എന്ന രാജധാനിയാണു. ഈ രാജാവും, പിന്നീടു വിക്ടോറിയാ മഹാരാജ്ഞിയും, എഡ്വേർഡ് ചക്രവർത്തിയും ഇവിടെ ഇടക്കിടെ വന്നു താമസിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും ഇപ്പോൾ അതു ഒരു വാസസ്ഥലമായി ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നില്ല. ഈ രാജധാനിയിലെ ചില മുറികളിൽ തൂക്കിയിരിക്കുന്ന കടലാസ്സുകൾ ചീനരാജ്യത്തുനിന്നു പണിചെയ്യിച്ചു കൊണ്ടുവന്നതാണത്രെ. അവകളുടെ വലിപ്പവും ഭംഗിയും ഈ രാജധാനിയുടെ യോഗ്യതകൾ ഏറ്റവും പറ്റിയതു തന്നെ. രാജാവിന്റെ പള്ളിയറയിൽനിന്നു കുതിരപ്പന്തി, കളിപ്പുര, മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി പോകുവാനായി എഴു വഴികളുണ്ടു. ഇപ്പോൾ ഇവിടെ ചില കാഴ്ചസാധനങ്ങൾ വെച്ചു പൊതുജനങ്ങൾക്കു വന്നു നോക്കുവാനുള്ള ഒരു കാഴ്ചബംഗ്ലാവാക്കിയിരിക്കുന്നു. 53,000 പവനു ഇവിടുത്തെ മുൻസിപ്പാലിട്ടിക്കാർ ഈ രാജധാനിയെ വിലക്കു വാങ്ങി. ഇപ്പോൾ അതു അവരുടെ അധീനത്തിലാണു.

ബ്രൈട്ടണിലുള്ള വേറെ ചില കാഴ്ചകളെ കണ്ടു കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം ബ്രൈട്ടനു അടുത്തുള്ള ഷോറാം, ലാൻസിങ്ങ്, വേർത്തിങ്ങ്, റോട്ടിങ്ങ്ഡീൻ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു ഒരാഴ്ച കഴിഞ്ഞു ലണ്ടനിലേക്കു മടങ്ങി. ഇന്ത്യക്കാരായ വളരെ ആളുകൾ ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലായി പാർത്തുവരുന്നതുകൊണ്ടു ഈ പട്ടണത്തിലുള്ളവർക്കു കുറെ കാലം മുമ്പ ഉണ്ടായിരുന്നപോലെ, കറുത്ത മനുഷ്യരെ കാണുമ്പോൾ അത്ര ആശ്ചര്യം ജനിക്കാറില്ല. മറ്റു ചെറിയ പട്ടണങ്ങളിലും ഉൾനാട്ടുകളിലും കറുത്ത മനുഷ്യനെ കാണുന്നതു വളരെ ചുരുക്കമാണു. ബ്രൈട്ടണിൽ താമസിച്ചിരുന്ന സമയം ഒരു ദിവസം വൈകുന്നേരം നടക്കുവാൻ പോയപ്പോൾ സ്കൂൾ വിട്ടുവരുന്ന ചില കുട്ടികൾ എന്നേയും എന്റെ ഒന്നിച്ചുണ്ടായിരുന്ന വേറെ ഒരു

സ്നേഹിതനേയും കണ്ടു ഭയപ്പെട്ടു അതിൽ ഒരു കുട്ടി കുതിച്ചു പായുന്നതു കണ്ടു ഞങ്ങൾക്കു വളരെ അതിശയം തോന്നി. കുറെ ദൂരം പോയി പിന്നെയും തിരിഞ്ഞുനോക്കി പിന്നെയും പായും. മുമ്പു കാണാത്തതായ സ്വരൂപങ്ങളെ കാണുമ്പോൾ ഭയപ്പെടുകയും ആശ്ചര്യപ്പെടുകയും എല്ലാ കുട്ടികൾക്കും ഉള്ള സ്വഭാവമാണല്ലൊ. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഒരു വെള്ളക്കാരനെ കാണുമ്പോഴെക്കു കുട്ടികൾ എന്നു മാത്രമല്ല വലിയ ആളുകൾ കൂടി ഭയപ്പെട്ടുപോകുന്നു. മനുഷ്യസ്വഭാവം എല്ലാ ദിക്കിലും ഒരുപോലെ തന്നെ.

മൂന്നാം ഭാഗം.

രാജ്യവും, കാലവും, ജനങ്ങളും.

1-ാം അദ്ധ്യായം.

ഇംഗ്ലീഷ നാട്ടുപുറം.

പട്ടണത്തിൽ പാൎക്കുന്നതിന്ന എത്ര തന്നെ സുഖവും, സൌകൎയ്യവും ഉണ്ടായിരുന്നാലും കുറെ അവിടെ താമസിക്കുമ്പോഴേക്ക അവിടെയുണ്ടാകുന്ന തിരക്കിൽനിന്നും ബഹളത്തിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞു അല്പകാലം പിന്നെ നാട്ടുപ്രദേശത്തു ചെന്ന സ്വൈരമായിരിക്കുവാനുള്ള ആഗ്രഹം ആൎക്കും ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതല്ല. ജനങ്ങളുടെ തിരക്കും വാഹനങ്ങളുടെ ഓട്ടവും കണ്ടുംകൊണ്ടിരുന്ന ശേഷം നിൎജ്ജനമായ ഒരു സ്ഥലത്തു ചെന്ന താമസിക്കുന്നത എത്ര ആശ്വാസമായി തോന്നുന്നു! വസ്ത്രം ധരിക്കുന്നതും, ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതും, എന്നുവേണ്ട മറ്റുള്ളവരോട ആചരിക്കുന്നതും സംസാരിക്കുന്നതും, എല്ലാം പരിഷ്കൃതരീതിക്കനുസരിച്ചു പാട്ടുള്ള എന്ന നിൎബ്ബന്ധനയുള്ള ബന്ധനത്തിൽനിന്ന ഇതൊന്നും ഇല്ലാത്ത അവനവന്റെ സൌകൎയ്യത്തിന്നനുസരിച്ച് സ്വേഛപ്രകാരം പ്രവൃത്തിക്കുവാൻ തരം വരുന്ന നാട്ടുപുറത്തു ചെന്ന അവിടെ കുറെ കാലം താമസിക്കുവാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതിൽ അതിശയമില്ല. വെറും മനംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന മനഃസൌഖ്യത്തിന്നു പുറമെ നാട്ടുപുറത്തു അല്പകാലം താമസിച്ച് അവിടത്തെ വയലുകളും കാടുകളും അറ്റ വേനലിലും വറ്റാത്ത പുഴകളും, പരിഷ്കാരികളല്ലാത്ത ജനങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായവും കണ്ടുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നത മനസ്സിന്ന ആശ്വാസത്തെ എന്ന മാത്രമല്ല ആരോഗ്യത്തെ കൂടി ഉണ്ടാക്കിത്തീൎക്കുന്നു.

ലണ്ടനിൽനിന്നു 220 നാഴിക തെക്കുപടിഞ്ഞാറു, ഡിവൻഷയർ (Devonshire) എന്ന പ്രദേശത്തു കുറെ ദിവസം ചെന്നു താമസിക്കുവാൻ തരമായതുകൊണ്ടു ഇംഗ്ലീഷ നാട്ടുപുറത്തെ സ്ഥിതി അറിയുവാൻ സംഗതിയായി. ഡിവൻഷയർ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ഫലപുഷ്ടിയുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രധാനമായ ഒന്നായിട്ടാണു വിചാരിച്ചുവരുന്നതു. വനങ്ങളും വയലുകളും നദികളും ഇടകലൎന്നു കാണുന്നതല്ലാതെ വരണ്ടു കിടക്കുന്ന സ്ഥലം കാണുവാൻ പ്രയാസം. ഈ പ്രദേശത്തുള്ള ഒരു ചെറിയ ഗ്രാമത്തിലായിരുന്നു ഞാൻ താമസിച്ചിരുന്നതു. ഇതു നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള അംശങ്ങളുടെ മാതിരിയായി വിചാരിക്കാം. അവിടവിടെ വീടുകളും കുട്ടികൾക്കു പഠിക്കുവാനുള്ള സ്കൂളും, പ്രാൎത്ഥനക്കുള്ള പള്ളിയും തപാൽ കമ്പി ആപ്പീസ്സും, ഗ്രാമത്തിലെ മേലധികാരിയായ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ പാൎക്കുന്ന സ്ഥലവും, കൃഷിസ്ഥലങ്ങളും ഇങ്ങിനെ ഒരു ചെറിയ ഗ്രാമത്തിൽ കാണാവുന്ന എന്നങ്ങളെല്ലാം ഇവിടെ ഉണ്ടു.

വീടുകൾ ഒന്നൊന്നിനു വിട്ടു അവിടവിടെയാണു പണിചെയ്തിരിക്കുന്നതു. വീട്ടുപണിയിൽ നവീനപരിഷ്കാരത്തിന്റെ ചിഹ്നങ്ങൾ ഒന്നും കാണുന്നില്ല. ഒരുവക പുല്ലുകൊണ്ടാണു അവ മേഞ്ഞിരിക്കുന്നതു. ഈ പുല്ല് പതിനഞ്ചും ഇരിപതും കൊല്ലം കൂടുമ്പോൾ മാത്രമെ മാററുകയുള്ളുവത്രെ. വീട്ടുപണിയിൽ വിശേഷമില്ലെങ്കിലും എത്ര സാധുവിന്റെ വീടായിരുന്നാലും അതെല്ലാം വൃത്തിയായി വെച്ചിരിക്കും. ചുററും പൂന്തോട്ടവും വീട്ടിന്നകത്തും മാളികയിലേക്കു കയറി പോകുന്ന കോണിയിലും പരവധാനി വിരിച്ചിരിക്കുന്നതും, മേശ കസാല ഇതെല്ലാം വൃത്തിയായി വെച്ചിരിക്കുന്നതും എല്ലാ വീട്ടിലും കാണാം.

കുടിക്കുന്നതിന്നുള്ള വെള്ളം എടുക്കുന്നതു ചെറിയ കിണറുകളിൽനിന്നാണു. കപ്പികൊണ്ടു എടുക്കത്തക്കവണ്ണം അത്ര ആ

ശം മാത്രമെ ഈ കിണറുകൾക്കുള്ളൂ. ആവശ്യമുള്ള സമയത്തല്ലാതെ മറെറല്ലായ്പോഴും മരംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ വാതിൽകൊണ്ട കിണറുകൾ അടച്ചിരിക്കും.

ഞാൻ പാൎത്തിരുന്ന ഗ്രാമത്തിൽ 150 നിവാസികളെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളുവെങ്കിലും അതിലും കമ്പി ആപ്പീസ്സും തപാലാപ്പീസ്സും ഉണ്ടു. ഇതു എത്ര ചെറിയ ഗ്രാമമായിരുന്നാലും അതിൽ ഉണ്ടായിരിക്കും. സ്ത്രീകളാണു ഇതിലെ പ്രവൃത്തി നോക്കുവാനായി അധികം കാണുന്നതു.

ഗ്രാമത്തിലെ സ്കൂൾ പഠിപ്പിക്കുന്നതും സ്ത്രീകളാണു. അഞ്ചു വയസ്സു മുതൽ പതിനാലു വയസ്സു വരെ എല്ലാ കുട്ടികളും സ്കൂളിൽ ചേൎന്നു പഠിക്കണം എന്നു നിൎബ്ബന്ധമുണ്ടു. എന്നിട്ടും എഴുത്തറിയാത്ത ആളുകൾ അവിടവിടെ ചിലരുണ്ടെന്നു അറിയുന്നതു അതിശയമായി തോന്നുന്നു.

നമ്മുടെ അധികാരിയുടെ സ്ഥാനത്തു ഇവിടെയുള്ളതു ഒരു പോലീസുകാരനാണു. ഇയ്യാൾക്കു നികുതി പിരിക്കുവാനും മററും അധികാരമില്ല. അതിനെല്ലാം ആളുകൾ വേറെയാണു. വല്ല ലഹളയോ കളവോ ഉണ്ടായാൽ അതു അന്വേഷിച്ചു മേലധികാരികളെ അറിയിക്കുക, സമാധാനരക്ഷ ചെയ്യുക എന്നിങ്ങനെയുള്ള പ്രവൃത്തിയാണു ഇയാൾക്കുള്ളതു.

നാട്ടുപുറത്തു അധികവും കൃഷിക്കാരെയാണല്ലോ കാണുക. 'കൃഷിക്കാരൻ' എന്ന വാക്കു ഒരു പ്രത്യേക അൎത്ഥത്തോടു കൂടിയാണു ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതു. ഇംഗ്ലീഷ നാട്ടുപുറത്തിലുള്ള കൃഷിക്കാരെ പല തരത്തിലുള്ളവരായി കാണാം. ചിലർ അവൎക്കുള്ള ഭൂമി കൃഷിചെയ്യാതെ പുല്ലു വളൎത്തി തങ്ങൾ പോററുന്ന കന്നുകാലികളെ ഭക്ഷിക്കുവാനായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. ചിലർ ശരിയായി ധാന്യങ്ങൾ കൃഷിചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. ഞാൻ ഒരുമിച്ചു പാൎത്തിരുന്ന കൃഷിക്കാരൻ മൂൻ

പാറത്ത കൂട്ടത്തിലുള്ളവരിൽ പെട്ട ആളാണ. മൂരി, ആട്ടു, പന്നി, വാത്ത എന്നിങ്ങിനെ ഭക്ഷണത്തിന്നുപയോഗിക്കുന്ന ജന്തുക്കളെ ഇയ്യാൾ പോററിവരുന്നു. അവരെ നല്ലവണ്ണം തടിപ്പിച്ച നല്ല വില കിട്ടുന്ന സമയമായാൽ കശാപ്പുകാൎക്ക വില്ക്കുന്നു. ഇയ്യാളെയും കൃഷിക്കാരനെന്ന പറയും.

മററു ചിലർ പാൽ കറക്കുന്ന പശുക്കളെ പോററി പാൽ, മോര, നെയ്യ, ഇതുകൾ വിററു തങ്ങളുടെ ഉപജീവനം കഴിക്കുന്നു. പശുക്കൾക്ക 20-ഉം, 25-ം പവൻ വിലയുണ്ടാകും. കറന്നെടുത്ത പാൽ വലിയ പാത്രങ്ങളിലാക്കി കാച്ചിവെക്കുന്നു. പിറെറ ദിവസം ആ നേരത്ത മീതെ കെട്ടുന്ന പാട എടുത്തു വേറെ ഒരു പാത്രത്തിൽ വെക്കും. ഇതിന്നാണ മോര എന്നു പറയുന്നത. മോര എന്ന വാക്ക ഈ സാധനത്തിന്ന പറയുന്നത മുഴുവൻ ശരിയായി ഇരിക്കയില്ല. മലയാളത്തിൽ ഇതിന്ന വേറെ വാക്ക കാണാത്തതുകൊണ്ടാണ മോര, എന്ന ഇതിന്ന പറയേണ്ടിവന്നത. അവിടുത്തെ മാതിരിയിലുള്ള മോരും, തൈരും, വെണ്ണനെയ്യും ഇവിടെ ഉപയോഗിക്കാറില്ല.

ഉരുളക്കിഴങ്ങ, ഗോതമ്പം മുതലായ കൃഷികളാണ സാധാരണ കൃഷിചെയ്തു കാണുന്നത. കൃഷിക്ക ഉപയോഗിക്കുന്ന സാമാനങ്ങൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ളവയെക്കാൾ എത്രയോ പരിഷ്കരിച്ചവയാണ. നിലം ഉഴുവാനും വിത്തു വിതക്കുവാനും, കൊയ്യുവാനും കെട്ടുവാനും എല്ലാററിന്നും പററിയ യന്ത്രങ്ങൾ ഇവിടെ ഉണ്ട. ഈ യന്ത്രങ്ങളെ കുതിരകളെ കെട്ടി വലിപ്പിക്കുന്നു. കൊയ്യുന്ന യന്ത്രത്തെ കണ്ടു വളരെ അതിശയം തോന്നി. യന്ത്രത്തെ പൂട്ടി രണ്ടും കുതിരയെ തെളിച്ച വയലിൽകൂടി നടത്തുന്നു. തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചക്രത്തോടു ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന മൂൎച്ചയുള്ള അരുവം കൊയിത്തുപണി കഴിക്കുന്നു. കൊയ്തു ആ യന്ത്രത്തിന്റെ വേറെ ഒരു ഭാഗത്തുകൂടി വരുമ്പോൾ ചെറുകെട്ടുക

ളായി കെട്ടി അവിടവിടെ ഇടുന്നു. ഇങ്ങിനെ കൊയ്യുന്നതും കെട്ടുന്നതും ഒരു യന്ത്രം തന്നെ ചെയ്യും. പതിനഞ്ചു ആളുകൾ ഒരു ദിവസം ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തി ഈ ഒരു യന്ത്രം ചെയ്തു തീൎക്കും. ഇങ്ങിനെ പ്രവൃത്തിയെ ലഘുകരിക്കുന്നതും അതിവേഗത്തിൽ ചെയ്തുതീൎക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നവയും ആയ പല യന്ത്രങ്ങളും കൃഷിയുടെ ആവശ്യത്തിന്നു ഇവിടെ ഉപയോഗിക്കുന്നുണ്ടു. നൂററിന്നു മൂന്നോ നാലോ ആളുകൾ മാത്രം കൃഷിയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു രാജ്യത്ത ഇങ്ങിനെയുള്ള യന്ത്രങ്ങളുടെ സഹായം ആവശ്യമായിരിക്കെ നൂററിന്നു ഏകദേശം എണ്പതാളുകൾ കൃഷിയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ നാട്ടിലെ കഥ പറയേണ്ടതില്ലല്ലൊ. പഴയ നടവടികൾ നല്ലതായാലും ചീത്തയായാലും അവയെ മൎക്കടമുഷ്ടിയോടെ കൈവിടാത്ത നമ്മൾ പലപ്പോഴും ഈ പൂൎവ്വാചാരങ്ങളിലുള്ള അതിരുകടന്ന താല്പൎയ്യം കാലോചിതമായ പരിഷ്കാരങ്ങളെ ചെയ്യേണ്ടതിന്നു സംഗതി വരുത്തുന്നില്ല. കൂലിക്കാർ ആദായമുള്ളതായ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഇവിട്ടത്തെ മാതിരി തന്നെ യന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു അത്ര ആവശ്യം ഉണ്ടായി എന്നു വരില്ല. എങ്കിലും അവിട്ടത്തെ അവസ്ഥക്കു സൌകൎയ്യമായി ഉപയോഗിക്കത്തക്കതായ പല യന്ത്രങ്ങളും കൃഷിയുടെ ആവശ്യത്തിന്നുണ്ടു. സാധിക്കുന്നവർ ഈ യന്ത്രങ്ങളെ വരുത്തി ഉപയോഗിച്ച് അവകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഗുണത്തെ നാട്ടുകാൎക്കു കാണിച്ചുകൊടുത്താൽ ആദ്യത്തിൽ അതിന്നു വേണ്ടിവരുന്ന ചിലവു, അവസാനം അതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ലാഭം തീൎക്കുമെന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെടും. ഇവിടെ വയലിൽ പണിചെയ്യുന്ന ഒരു കൂലിക്കാരന്നു ആഴ്ചയിൽ 15 മുതൽ 18 വരെ ഷില്ലിങ്ങ (10 ക. 4 ണ മുതൽ 13 ക 8 ണ വരെ) കൊടുക്കുന്നുണ്ടു. ഞായറാഴ്ച ഇവർ പണി എടുക്കുകയില്ല. ഈ വലിയ സംഖ്യ കണ്ടു അതിശയിക്കുവാനില്ല. ദിവസം 2 ക 4 ണവീതം കിട്ടുന്ന അവിട്ടത്തെ കൂലിക്കാരെക്കാൾ സുഖമായിട്ടു ഇവിടെ മൂന്നണയോ നാലണയോ കിട്ടുന്ന കൂലിക്കാർ കഴിയാം.

സ്ഥലത്തിന്നുള്ള വാടകയും, സാധനങ്ങൾക്കുള്ള വിലയും അവിട്ടത്തെക്കാൾ എത്രയോ അധികമാണ ഇവിടെ. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരായും അധികാരസ്ഥന്മാരായും മാത്രം വെള്ളക്കാരെ ഇന്ത്യയിൽ കാണുന്ന നമുക്ക ഇവിടെ വന്ന അവർ കന്നുപൂട്ടുന്നതും കന്നുമെയ്ക്കുന്നതും കാണുന്നത ഒരു പുതുമ തന്നെയാണ. കന്നു മെയ്ക്കുന്നവന്ന യാതൊരു ബുദ്ധിമുട്ടും ഇല്ല. അയാളുടെ പ്രവൃത്തിയെല്ലാം ശീലിച്ചിട്ടുള്ള നായയാണ ചെയ്യുന്നത. കന്നുമെയ്ക്കുന്നവൻ ഒരു കുതിരപ്പുറത്തു കയറി നായിന്ന കല്പന കൊടുത്താൽ അവിടവിടെ ചിതറിപ്പോയിട്ടുള്ള ആടുകളെയും മാടുകളെയും നായ ആട്ടിക്കൊണ്ടുവന്ന കൂട്ടത്തിൽ ചേൎക്കും. പിന്നെ വിട്ട എത്തുന്നതുവരെ സംഘം വിട്ട ചിതറുവാൻ സമ്മതിക്കയില്ല. വളരെ പശുക്കളും ആടുകളും ഉണ്ടെങ്കിൽ രണ്ടോ മൂന്നോ നായ്ക്കൾ അവയെ തെളിക്കുവാനായി ഉണ്ടാകും. നായില്ലാതെ കന്നുമെയ്ക്കുന്നത കണ്ടിട്ടെ ഇല്ല.

നാട്ടുപുറത്തുള്ള ചന്തയെ പറ്റിയാണ ഇനി പറവാനുള്ളത. പത്തും പതിനഞ്ചും ഗ്രാമക്കാർ അധികം ദൂരം സഞ്ചരിക്കാതെ തങ്ങൾക്ക ആവശ്യമായ സാധനങ്ങളെ വാങ്ങുകയും, തരമുള്ള സാധനങ്ങളെ വിൽക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതിന്ന ആഴ്ചയിൽ ഒരിക്കൽ ഒരു സ്ഥലത്ത ചന്തയുണ്ടാകും. ഇതിൽ സാമാനങ്ങൾ വിൽക്കുവാനായി ഇരിക്കുന്നവർ മിക്കതും സ്ത്രീകളാണ. അവരിൽ, അധികവും അടുത്തുള്ള കൃഷിക്കാരുടെ ഭാൎയ്യമാരായിരിക്കും. പച്ചക്കറി, പാൽ, തൈർ, മുതലായി ഭക്ഷണത്തിന്ന വേണ്ടുന്ന സാധനങ്ങളും, വേറെ സാധാരണ ആവശ്യങ്ങൾക്ക വേണ്ടതായ സാമാനങ്ങളും, ഇവിടെ വാങ്ങുവാൻ കിട്ടും.

ഒരു അന്യദേശക്കാരനോട ഇംഗ്ലീഷ നാട്ടുപുറത്തുള്ള ജനങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന മൎയ്യാദയും വണക്കവും പ്രസ്താവയോഗ്യം തന്നെ. നാട്ടുപുറത്തു, സാധാരണ, കറുത്ത മനുഷ്യനെ കാണു

വാൻ പട്ടണത്തിലെ പോലെ തരം വരികയില്ലല്ലൊ. അതുകൊണ്ടു ഒരു കറുത്ത മനുഷ്യനെ കാണുന്നത കുട്ടികൾക്കുമാത്രമല്ല വലിയ ആളുകൾക്കു കൂടി അടക്കുവാൻ വയ്യാത്ത അതിശയത്തെ പ്രദൎശിപ്പിക്കുന്നതിന്നു കാരണമായി തീരുന്നു. അധികം പഠിപ്പില്ലാത്തവരാകകൊണ്ടും, മറുദേശങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കാത്തതുകൊണ്ടും ഇവർ സംസാരിക്കുന്ന ഇംഗ്ലീഷ, വേറെ സ്ഥലത്തുനിന്നു വരുന്നവൎക്കു മനസ്സിലാകുവാൻ കുറെ പ്രയാസമാണു. ദേശഭേദത്തിന്നനുസരിച്ച വാക്കുകൾ ഉച്ചരിക്കുന്നതിന്നും ഭേദങ്ങളുകുണ്ടെന്ന മലയാളത്തിലെ നടപടികൊണ്ടു തന്നെ നമുക്കു അറിയാമല്ലൊ. കുറെ ദിവസം അവർ ശീലിച്ച പാൎത്താൽ മാത്രമെ അധികം പ്രയാസം കൂടാതെ അവർ പറയുന്നതിനെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കു. വീട്ടുകൾ വളരെ വൃത്തിയാക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ജനങ്ങൾക്കു ദേഹശുദ്ധി വളരെയുണ്ടെന്നു പറയുവാൻ കുറെ സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കുളിക്കുവാനുള്ള ഏൎപ്പാടു മിക്ക വീട്ടുകളിലും ഇല്ല. ഒരു വിധം ഭേദക്കാരായവർ മാസത്തിൽ ഒരിക്കൽ കുളിച്ചു എന്നു വരാം. അതിലും താണതരത്തിലുള്ള ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കുളി തന്നെയില്ല എന്നു കേട്ട എനിക്കു വളരെ അത്ഭുതം തോന്നി. തണുപ്പുള്ള രാജ്യമാകകൊണ്ടു അവിട്ടത്തെ പോലെ ഇടക്കിടെ കുളി ഇവിടെ ആവശ്യമില്ലെങ്കിലും ജീവകാലം മുഴുവനും ചിലർ കുളിക്കാതെ കഴിക്കുന്നുണ്ടെന്നു കേൾക്കുന്നത ഇവരുടെ ദേഹശുദ്ധിയെ പറ്റി നല്ല അഭിപ്രായത്തെ ജനിപ്പിക്കുവാൻ പ്രയാസമാണു. ഞായറാഴ്ച ആരും പ്രവൃത്തിക്കു പോകുകയില്ല. അന്നു നല്ല ഉടുപ്പും മററും ധരിച്ചു പള്ളിയിൽ പ്രാൎത്ഥനക്കു പോകും. നഗരത്തിലുള്ളവരെക്കാൾ അധികം ഈശ്വരവിചാരമുള്ളവരായിട്ടാണു നാട്ടുപുറത്തുകാരെ കാണുന്നതു. മൂഢവിശ്വാസവും ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ധാരാളം കാണുന്നുണ്ടു. പതിമൂന്നു ആളുകൾ ഒന്നായി ഭക്ഷണത്തിന്നു ഇരുന്നാൽ അതിൽ ഒരാൾ ഒരു കൊല്ലത്തിനിടക്കു മരി

ക്കുമത്രെ. ബൂട്ട്സ മേശപ്പുറത്തു വെച്ചാൽ വീട്ടിൽ ശണ്ഠയുണ്ടാകും. പക്ഷികൾ വീട്ടിനുള്ളിൽ പറന്നു വരുന്നതു ആപൽസൂചകമാണു. എന്നിങ്ങിനെ പല അടിസ്ഥാനമില്ലാത്ത വിശ്വാസങ്ങളും ഇവരുടെ ഇടയിൽ കാണുന്നുണ്ടു.

നാട്ടുപുറത്തു താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്തു അടുത്തുള്ള ചില പ്രധാന സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു നാട്ടുവണ്ടിയിൽ കയറി ഇടക്കിടെ പോയിരുന്നു. ഈനാട്ടുകളിൽ വണ്ടിക്കുള്ള കൂലി ഒരു നാഴികക്കു ഒരു ഷില്ലിങ്ങ (12 ണ)യാണു. നിരത്തുകൾ എല്ലാം വളരെ വിശേഷമായി ഇരിക്കുന്നുണ്ടു. ഓരോ സ്ഥലത്തും മുമ്പു കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത ഓരോ വിശേഷങ്ങൾ കാണാം. വഴിക്കൽ അവിടവിടെ മദ്യഷാപ്പുകളും കുതിരയെ മാറുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങളും വിശ്രമസ്ഥലങ്ങളും ഉണ്ടാകും. ചെറുവൃക്ഷങ്ങളാൽ നിറയപ്പെട്ട ഇടക്കിടെ കാണുന്ന കാടുകളും വിസ്തീർണ്ണമായി കിടക്കുന്ന വയലുകളും സഞ്ചരിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലെല്ലാം കാണാം. ഞാൻ പാർത്തിരുന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നു 14 നാഴിക ദൂരെ സമുദ്രവക്കത്തു ക്ലോവലെ എന്ന ഒരു ചെറിയ മുക്കുവഗ്രാമമുണ്ടു. കാഴ്ചക്കു വളരെ ശ്രുതിപ്പെട്ട സ്ഥലമാകകൊണ്ടു ഈ സ്ഥലം പല കവികളുടെയും ചിത്രമെഴുത്തുകാരുടെയും സാമർത്ഥ്യത്തെ പ്രകടിക്കുന്നതിന്നു വിഷയമായി തീർന്നിട്ടുണ്ടു. ഒരു മലയുടെ ചരിവിലാണു മുക്കുവന്മാരുടെ വീട്ടുകളെല്ലാം പണിചെയ്തിരിക്കുന്നതു. താഴത്തുനിന്നു മുകളിലേക്കു കയറി പോകുവാനായി കഴുതയെ ഉപയോഗിക്കുന്നതു ഇവിടുത്തെ ഒരു വിശേഷമാണു. പല തരത്തിലുള്ള വൃക്ഷങ്ങളാൽ നിറയപ്പെട്ട ആ മലയും, അതിന്നരികെ തടാകത്തിൽ ഹംസങ്ങൾ എന്നപോലെ, ശാന്തമായി കിടക്കുന്ന സമുദ്രത്തിൽ കാണുന്ന മുക്കുവന്മാരുടെ അനേകം ചെറുതോണികളും, സമുദ്രത്തിന്നു മീതെ പറന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കടൽപക്ഷികളും, മലയുടെ [illegible]ിൽ കാണുന്ന ചെറുവീടുകളും, എന്നും നിസ്തുല്യമായ സ്ഥിതിയും കണ്ട ആ സ്ഥലത്തെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കുറെ

ദൂരത്തുള്ള ഒരു വീട്ടിൽനിന്നു കേട്ടതായ ഗാനം മററു വിധത്തിൽ തന്നെ ആനന്ദകരമായ ആ സ്ഥിതിയെ ഒന്നുകൂടി അധികരിപ്പിച്ചു. ലണ്ടൻപോലെയുള്ള പട്ടണവും മനുഷ്യൻെറ പ്രയത്നം വേണ്ടിവരാത്ത ഈ വക സ്ഥലങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം അപ്പോൾ എൻെറ മനസ്സിൽ ഉദിക്കാതിരുന്നില്ല. ലണ്ടൻ മനുഷ്യൻെറ അദ്ധ്വാനശീലത്തെയും ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യത്തെയും പ്രദൎശിപ്പിക്കുന്നു. ഈ സ്ഥലം പ്രകൃതിയുടെ അതിരററ മാഹാത്മ്യത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. ലണ്ടൻ മനസ്സിനു അത്ഭുതത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. ക്ലോവല്ലയെ കാണുമ്പോൾ മനസ്സു ആനന്ദത്തിൽ ലയിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ മനുഷ്യൻെറ കൈ തൊടാതെ തന്നെ മനസ്സിനെ ഹരിക്കത്തക്ക കൌതുകത്തോടെ ഈശ്വരൻെറ സൃഷ്ടിവൈഭവത്തെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ ലോകത്തിൽ എത്രയുണ്ട്! ലോകത്തിലെ സ്ഥിതി കണ്ടറിയുന്തോറും മനുഷ്യൻെറ ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യത്തെ പററിയോ, ഈശ്വരൻെറ സൃഷ്ടിവിശേഷത്തെ പററിയോ അധികം അതിശയിക്കേണ്ടതു എന്നു സംശയമായിത്തീരും. ബുദ്ധിയുള്ള മനുഷ്യനും ആ സൃഷ്ടിയുടെ ഫലമല്ലൊ എന്നാലോചിക്കുമ്പോൾ അതിശയം വൎദ്ധിക്കുന്നതേയുള്ളൂ.

2-ാം അദ്ധ്യായം.

കാലമാററങ്ങൾ.

ഏപ്രീൽ മാസത്തിൽ ഒരു ദിവസം രാവിലെ ലണ്ടനിലെ ഒരു ഉദ്യാനത്തിൽ ഇരുന്നു വായിക്കയായിരുന്നു. മഞ്ഞും, തണുപ്പും, മങ്ങിയ സൂൎയ്യനും ആയി വളരെ കാലം കഴിഞ്ഞു സൂൎയ്യപ്രകാശമുള്ള ഒരു ദിവസം കാണുമ്പോൾ പുറത്തേക്കു ഇറങ്ങുവാൻ ഉത്സാഹം തോന്നുന്നതു സാധാരണയാണല്ലൊ. വൃക്ഷങ്ങളിൽ തളിരുകൾ വരുന്നതും, പുഷ്പച്ചെടികളിൽ മൊട്ടുകൾ വികസിക്കു

ന്നതും, അവകളിടയിൽ വണ്ടുകൾ പറന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, അവയിന്മേൽ ബാലാൎക്കൻെറ തങ്കരശ്മികൾ വീഴുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന ആനന്ദ കാഴ്ചയേയും കണ്ട ശ്രദ്ധ പുസ്തകത്തിൽ പതിക്കുവാൻ പ്രയാസമായി തോന്നുകയാൽ പുസ്തകത്തെ അടച്ചു ഉദ്യാനത്തിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

എത്ര നേരം തിരിഞ്ഞാലും മനസ്സിന്നു കുളൎമ്മയെ തരുന്ന കാഴ്ചയല്ലാതെ മനസ്സിന്നു കുണ്ഠിതത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായി യാതൊന്നും കാണുന്നില്ല. വസന്തത്തിൻെറ ലക്ഷണം എങ്ങും കാണുന്നു. കാലത്തിൻെറ ബാല്യദശയെ മനുഷ്യരും, പക്ഷികളും ഒരുപോലെ കൊണ്ടാടുന്നു. വസന്തത്തെ എത്ര കവികൾ വൎണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു! പ്രകൃതിയുടെ മാഹാത്മ്യം വസന്തത്തിൽ എത്ര കൌതുകമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു! ഋതുക്കളുടെ മാററം ഇവിടെ കണ്ടറിയുന്നതുപോലെ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ കാണുന്നില്ല. വടക്കെ ഇന്ത്യയിൽ തെക്കെ ഇന്ത്യയെക്കാൾ കാലമാററങ്ങൾ വേർതിരിച്ചറിയാമെന്നു പറയുന്നു. അവിടെയും ബിലാത്തിയിൽ കാണുന്നതുപോലെ ഓരോ ഋതുക്കൾ വരുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന മാററങ്ങൾ അത്ര തെളിവായു അറിയുമൊ എന്നു സംശയമാണു.

ഉദ്യാനത്തിൽനിന്നു തിരിച്ച് പട്ടണത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ വസന്തത്തിൻെറ ലക്ഷണം അവിടെയും കാണാം. മുറികളിലെല്ലാം ചൂടിനായി തീയിടുന്നതു നിൎത്തി കഴിഞ്ഞു. ആളുകളുടെ ഉടുപ്പിലും കാലസ്ഥിതിക്കു പററിയ മാററങ്ങൾ കാണാം. ഭവനങ്ങളിലെല്ലാം ശുചീകരണം തുടങ്ങി. വീട്ടിന്നു ചായമിടുന്നതും, ചുമരുകളിൽ കടലാസു മാററുന്നതും എല്ലാം സാധാരണ ഈ കാലത്താണു പതിവ്. മനുഷ്യൻെറ ബാല്യദശയെ പോലെ തന്നെ കാലത്തിൻെറ ബാല്യവും അധികം നിലനിൽക്കുന്നതല്ലല്ലോ.

മെയി മാസം ആകുമ്പോഴെക്ക ഗ്രീഷ്മം ആയി കഴിഞ്ഞു. ഈ കാലത്തെ പ്രകൃതിയുടെ യൌവന്യ കാലമെന്ന പറയാം. മെയി മാസം 1-ാംനു ഇവിടെയുള്ളവർ ഗ്രീഷ്മത്തിന്റെ വരവിനെ കൊണ്ടാടുന്നു. ബിലാത്തി കാണ്മാൻ അന്യ ദിക്കുകളിൽനിന്ന വരുന്നവൎക്ക നല്ല സമയം ഇതാണ. പകൽ ക്രമേണ ഏറിയും രാത്രി കുറഞ്ഞും വരും. സൂൎയ്യൻ 5 മണിക്കു ഉദിക്കുന്നു. ഏഴര മണിക്കെ അസ്തമിക്കയുള്ളു. പകൽ ദീൎഘിച്ചുവരുന്ന ജൂൻ അവസാനം ആകുമ്പോഴെക്ക ഉദയം മൂന്നര മണിക്കും അസ്തമനം എട്ടര മണിക്കും ആകും. വിടാതെ സൂൎയ്യപ്രകാശം ഉണ്ടായിരിക്കകൊണ്ട ഉദ്യാനങ്ങളും, പൂങ്കാവുകളും ജനങ്ങളാൽ നിറയപ്പെട്ടിരിക്കും. സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ പന്ത കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, വെറും പുല്ലിന്മേൽ അവിടവിടെയുള്ള വൃക്ഷത്തണലുകളിൽ കിടന്ന വിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, അസംഖ്യം കുട്ടികൾ ആടി കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, ഉദ്യാനങ്ങളിലുള്ള ജലാശയങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾ തോണി കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, അരയന്നങ്ങൾ നീന്തികൊണ്ടിരിക്കുന്നതും, കൌതുകത്തിന്നായി പോററിവരുന്ന മയിൽ മുതലായ പക്ഷികൾ ചില സ്ഥലങ്ങളിന്ന നിത്തും കേഴുന്നതും, കുക്കു, നൈററിങ്ങെയിൽ എന്നിങ്ങിനെയുള്ള ഇംഗ്ലീഷ പക്ഷികൾ ഉരത്തിന്ന പുറപ്പെടിക്കുന്ന ശബ്ദങ്ങളും ഈ കാലത്ത ഉണ്ടാകുന്ന പല അനുഭവങ്ങളിൽ ചിലതാണ. ഈ കാലം പ്രവൃത്തിയെടുക്കുവാനുള്ളതായിട്ടല്ല സാധാരണ വിചാരിച്ചുവരുന്നത. സുഖിക്കുവാനുള്ളതായിട്ടാണ. ഒരു വിധം നിവൃത്തിയുള്ളവർ വീട്ടിൽ ഇരിക്കയില്ല. പണവും സമയവും കയ്യിൽ ഉള്ളതിന്നനുസരിച്ച് പല സ്ഥലങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. കാഴ്ചക്കൊ, സുഖത്തിന്നൊ ആയിട്ടുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ ഇവിടെ എത്രയൊ ഉണ്ടു. സഞ്ചരിക്കേണ്ടതിന്നുള്ള സൌകൎയ്യത്തിന്നായി ഈ കാലത്തു തീവണ്ടിക്കൂലിയെല്ലാം കുറെശ കുറച്ചിരിക്കും. സുഖം എടുക്കേണ്ടതിന്ന അ

ന്തി മോഹക്കാരായ ഇംഗ്ലീഷുകാർ ഈ കാലത്തെ വിട്ടൊഴിക്കുകയും ഇല്ല.

ആഗസ്റ്റു മാസം കഴിയുമ്പോഴേക്കു പ്രകൃതി യൌവനം കഴിഞ്ഞു വാൎദ്ധക്യദശയിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ തുടങ്ങും. ബാല്യം കഴിഞ്ഞാൽ അധികം താമസിക്കാതെ വാൎദ്ധക്യത്തിന്നു വരാതെ നിവൃത്തിയില്ലല്ലോ. ശരൽക്കാലം മനസ്സിന്റെ ഉല്ലാസത്തെ വല്ലാതെ കുറക്കുന്നു. വൃക്ഷങ്ങളും വാടുന്നു. ഇലകളും കൊഴിയുന്നു. സൂൎയ്യനും കുറേശ്ശ മങ്ങിവരുന്നു. ജനസാമാന്യംകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞുപോയ ഗ്രീഷ്മത്തെ പററി ഓൎത്തും, വരുവാൻ പോകുന്ന ഹേമന്തത്തിലെ അസൌകൎയ്യങ്ങളെ പററി ഭയപ്പെട്ടും, സപ്തെമ്പ്ര മാസത്തോടുകൂടി ശരൽക്കാലം കഴിയും. ഒക്ടോബർ മാസത്തിൽ ഹേമന്തം തുടങ്ങുകയായി.

ഗ്രീഷ്മവും ഹേമന്തവും തമ്മിൽ എന്തു വ്യത്യാസം! ഗ്രീഷ്മത്തിൽ എല്ലാം പൂൎണ്ണ വളൎച്ചയായി തോന്നുന്നു. ഹേമന്തത്തിൽ എല്ലാം ക്ഷയമേ കാണുന്നുള്ളൂ. ഗ്രീഷ്മത്തിൽ സൂൎയ്യൻ വിടാതെ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഹേമന്തത്തിൽ സൂൎയ്യനെ കാണുന്ന ദിവസം വളരെ ചുരുക്കമായിരിക്കും.

നവെമ്പ്ര മാസം ആകുമ്പോഴേക്കു കറുപ്പും മഞ്ഞയും കലൎന്നതായി ഫോഗ് (fog) എന്നു പറയുന്ന ഒരുവക മഞ്ഞു ഇടക്കിടെ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ചില സമയം നടക്കുന്നതിന്നു തൊട്ടു മുമ്പിൽ കാണുവാൻ പ്രയാസമായിരിക്കും. മഞ്ഞലും, മഴയും, മഞ്ഞും ഒന്നല്ലെങ്കിൽ മററൊന്നു വിടാതെ ഉണ്ടാകും. പകൽ കുറഞ്ഞും, രാത്രി ഏറിയും വരും. ഡിസെമ്പ്ര അവസാനിച്ചു ജനുവരി തുടങ്ങുമ്പോഴേക്കു തണുപ്പിന്റെ ആധിക്യം വന്നുകഴിയും. വീടുകളിൽ വിടാതെ തീ കത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഈ കാലത്തു സുഖം തീയിന്റെ അരികിൽ തന്നെയാണ്. സ്നേഹിതന്മാരോടു വൎത്തമാനം പറഞ്ഞിരിക്കുവാനും, വിരുന്നുകാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി

ഉരുത്തുവാനും, തനിക്കു ഇരുന്നു ഓരോന്നു ആലോചിക്കുവാനും, സ്വൈരമായി ഇരുന്നു വല്ലതും വായിക്കുവാനും, എല്ലാററിന്നും പററിയത, ഈ കാലത്തു, തീയിന്റെ സമീപത്താണ.

പ്ലാനൽകൊണ്ടുള്ള നാലോ അഞ്ചോ കുപ്പായം ഇട്ടാൽ കൂടി തണുപ്പു സഹിക്കയില്ല. കയ്യിന്റെ വിരലുകളിൽ തണുപ്പു തട്ടാതിരിക്കുവാനായി രോമംകൊണ്ടുള്ള ഉറകൾ ഇടുന്നു.

വൃക്ഷങ്ങളിൽ ഒരു ഇലപോലും കാണുകയില്ല. ഈ കാലത്തു വൃക്ഷങ്ങൾക്കു യാതൊരു ശക്തിയും ഉണ്ടാകയില്ലെന്നു സസ്യശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. വളൎച്ചക്കു ആവശ്യമായ പദാൎത്ഥങ്ങളെ വലിച്ചെടുക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടു വൃക്ഷങ്ങൾ ഈ കാലത്തു വളരുകയും ഇല്ല.

മഞ്ഞും മഴയും ഈ കാലത്തു സാധാരണയാണ. മഴ മലയാളത്തിൽ പെയ്യുന്നതുപോലെ അത്ര ശക്തിയോടെ പെയ്യുകയില്ല. അവിടെ തിരുവാതിര ഞാററുവേലയിൽ ഉണ്ടാകുന്നപോലെയുള്ള മഴ ഇവിടെ ഒരിക്കലും പെയ്യുകയില്ല. പക്ഷെ ഇവിടെ ഇന്ന കാലത്താണ മഴ എന്നില്ല. ഹേമന്തത്തിൽ വിടാതെ ഉണ്ടാകും. മറെറല്ലാ കാലങ്ങളിലും ഇടക്കിടെ പാറുകയും ചെയ്യും.

മഞ്ഞു വീഴുന്നതു കാണുവാൻ നല്ല കൌതുകമുണ്ടു. പക്ഷികളുടെ ചെറുതൂവലുകൾ വീഴുന്നതുപോലെ, ആകാശത്തിൽ നിന്നു വെളുത്ത ഘനം കുറഞ്ഞ മഞ്ഞു വീണു ചിലപ്പോൾ രണ്ടും മൂന്നും അടി ഉയരത്തിൽ കിടക്കും. അതു വാരി അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും എറിഞ്ഞു കളിക്കുന്നതു കുട്ടികൾക്കു മാത്രമല്ല വലിയ ആളുകൾക്കുംകൂടി ഉള്ള ഒരു കളിയാണ.

സൂൎയ്യൻ എട്ടര മണിക്കെ ഉദിക്കയുള്ളു. മൂന്നര മണിക്കു അസ്തമിക്കയും ചെയ്യും. തണുപ്പു സഹിക്ക വയ്യാതെ ചിലപ്പോൾ കിടക്കയുടെ താഴെ ചൂടുവെള്ളം നിറച്ചു കുപ്പികൾ വെ

ക്കേണ്ടിവരും. തണുപ്പിന്റെ ആധിക്യംകൊണ്ടു വൃക്ഷങ്ങൾക്കു വളരുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വരുന്നു. ബുദ്ധിയുള്ള മനുഷ്യൻ തണുപ്പിൽനിന്നു രക്ഷപ്രാപിക്കുവാനായി വസ്ത്രത്തെയും തീയിനെയും ആശ്രയിക്കുന്നു. വിശേഷബുദ്ധിയില്ലാത്ത മൃഗങ്ങൾ എന്തു ചെയ്യും. അവരുടെ രക്ഷക്കായി പ്രകൃതി ഈ സമയം തടിച്ച രോമംകൊണ്ടു അവരെ മൂടുന്നു. നായ, ചെമ്മരിയാട ഇവക്കു അരയും ആറും അംഗുലം നീളമുള്ള രോമം ഉണ്ടാകും. ഗ്രീഷ്മത്തിൽ ആട്ടിന്റെ രോമം വെട്ടി എടുത്തു വസ്ത്രങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്നായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു. ഹേമന്തം ആകുമ്പോഴേക്കു രോമം രണ്ടാമതും വളർന്നു ഈ ജന്തുക്കളെ തണുപ്പിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടുത്തുന്നു.

മാർച്ച് മാസംവരെ ഈ തണുപ്പ് ഏറക്കുറെ വ്യത്യാസത്തോടെ നിലനിൽക്കും. പിന്നെ ക്രമേണ കുറഞ്ഞുവരും. ഏപ്രിൽ ആകുമ്പോഴേക്ക പിന്നെയും വസന്തം ആയി.

ഇങ്ങിനെ കാലചക്രം തിരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിന്നനുസരിച്ച് വസന്തവും, ഗ്രീഷ്മവും, ശരത്തും, ഹേമന്തവും വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കൊല്ലം ഒന്നു കഴിഞ്ഞു. കാലം എത്ര ക്ഷണത്തിൽ പോകുന്നു എന്നു മനുഷ്യൻ അതിശയിക്കുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ അതിരറ്റ മഹിമയെയും, അറിയുവാൻ പ്രയാസമായ രഹസ്യത്തെയും, തന്റെ ചുരുങ്ങിയ ബുദ്ധികൊണ്ടു മനുഷ്യൻ മനസ്സിലാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതുപോലെ തന്നെ വിഷമത്ത അളവുകോലാക്കി മനുഷ്യൻ കാലത്തെയും അളക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അതല്ലാതെ കാലത്തിന്നു ആദിയുണ്ടോ, അന്തമുണ്ടോ, വരവുണ്ടോ, പോക്കുണ്ടോ, വളർച്ചയുണ്ടോ, ക്ഷയമുണ്ടോ?

൭-ാം അദ്ധ്യായം.

ജനോപകാരത്തിനുള്ള ചില സംഘങ്ങൾ.

1. ഡൊക്ടർ ബർന്നാഡൊ സ്ഥാപിച്ച ധർമ്മസ്ഥലം.

മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിക്കായുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളെ ആരാഞ്ഞറിഞ്ഞു, അതിശയിക്കത്തക്ക സ്ഥിരോത്സാഹത്തോടും, മനോധൈര്യത്തോടും അവയെ പിന്തുടൎന്നു തങ്ങളുടെ ഉദ്ദിഷ്ടകാൎയ്യം സാഫല്യമാക്കി തീൎത്ത മഹാന്മാരെ ലോകത്തിൽ പല രാജ്യങ്ങളിലും കാണാം. ദേശത്തിന്നും, കാലത്തിന്നും അനുസരിച്ച് ഇവർ ഓരോരുത്തരുടെയും പ്രവൃത്തി മാൎഗ്ഗമായി തിരിഞ്ഞിരിക്കാമെങ്കിലും സൂക്ഷ്മത്തിൽ ഈ പ്രവൃത്തികളുടെയെല്ലാം ഉദ്ദേശം ഒന്നു തന്നെ. സ്വാൎത്ഥം അശേഷം ഇല്ലാതെ മറ്റുള്ളവരുടെ നന്മക്കുവേണ്ടി തങ്ങളുടെ ജീവദശയെ വ്യയം ചെയ്യുന്നവർ ലോകരുടെ നിഷ്കളങ്കമായ ബഹുമാനത്തിന്നു പാത്രമായി വരുന്നത് അസാധാരണമല്ലല്ലൊ. മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തോടുള്ള അനുകമ്പയും, സൽകൎമ്മങ്ങൾ സൽഫലങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കാതിരിക്കയില്ലെന്നുള്ള വിശ്വാസവും, അത്യുത്സാഹത്തോടു കൂടിയ പരിശ്രമവുമാണ് സാധാരണ മനുഷ്യർ അസാദ്ധ്യമെന്നു തോന്നുന്ന കാൎയ്യങ്ങളെ നിവൃത്തിക്കുവാൻ ഇവൎക്കു ശക്തി വരുത്തുന്നത്. ഈവക ആലോചനകളായിരുന്നു, ഡൊക്ടർ ബർന്നാഡൊ എന്ന മഹാനാൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട ഒരു ധർമ്മസ്ഥലത്തെ സന്ദർശിക്കുവാൻ ഇടവന്നപ്പോൾ, എന്റെ മനസ്സിൽ ഉദിച്ചത്.

അനാഥന്മാരായൊ, വേറെ ബന്ധുക്കളൊ, ഇല്ലാതെ കഷ്ടതയിൽ പെട്ടു കാലം കഴിക്കുന്ന അനേകം ചെറുകുട്ടികളുടെ പരിതാപകരമായ സ്ഥിതി ഓൎത്തു ഡൊക്ടർ ബർന്നാഡൊവിന്നു ഇവരുടെ പേരിൽ അനുകമ്പ തോന്നി. ധനസൌഖ്യവും, മാതൃവാ

സാദൃശ്യവും എന്തെന്നറിയാത്ത ഈ അനാഥന്മാരെ വല്ല വിധത്തിലും നോക്കി രക്ഷിച്ചു അന്യാശ്രയം കൂടാതെ തങ്ങളുടെ ചിലവു കഴിക്കുവാൻ പ്രാപ്തിയുള്ളവരാക്കി തീൎക്കണം എന്ന വിചാരം ഈ മഹാനിൽ കടന്നുകൂടി. ഈ തരത്തിലുള്ള കുട്ടികൾ ഈ നാട്ടിൽ എത്രയോ അസംഖ്യം! ഇവരുടെ ആവശ്യത്തിന്നു വേണ്ടുന്ന ധനവും ഒട്ടും ചുരുക്കമല്ല. എന്തായാലും ഡൊാക്ടർ തന്റെ വിചാരത്തിന്നനുസരിച്ചു പ്രവൃത്തിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു ചെറിയതായ ഒരു വീട്ടിൽ മേൽ പ്രസ്താവിച്ച വിധത്തിലുള്ള ചില കുട്ടികളെ പാൎപ്പിച്ചു രക്ഷിച്ചുവരുവാൻ തുടങ്ങി. ക്രമേണ കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും, അവർ സൌകൎയ്യത്തിന്നും, വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നും ആവശ്യമായ ഏൎപ്പാടുകളും വൎദ്ധിച്ചുവന്നു. ഇപ്പോൾ ഇങ്ങിനെ ഏകദേശം 10,000 കുട്ടികളെ പല ദേശങ്ങളിലായി 25 സ്ഥലങ്ങളിൽ രക്ഷിച്ചുവരുന്നു. പതിനാറു വയസ്സുവരെ ഏതു പ്രായത്തിലുള്ള കുട്ടികളെയും ഈ വീട്ടിൽ താമസിപ്പിക്കും. അനാഥന്മാരായി കാണുന്ന കുട്ടികളെ ഒരിക്കലും തിരസ്കരിക്കില്ലെന്നാണ ഈ സ്ഥലങ്ങളുടെ വ്രതം. ദിവസം ഒന്നുക്ക് ഇങ്ങിനെ ഏകദേശം 9 കുട്ടികൾ എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും കൂടി വന്നു ചേരുമത്രെ. ഇതിൽ 1,000 കുട്ടികളോളം അഞ്ചു വയസ്സിന്നു താഴെയാണെന്ന അറിയുന്നു. ഇവരുടെ ചിലവിലേക്ക കൊല്ലത്തിൽ രണ്ടു ലക്ഷം പവൻ വേണം. ഈ സംഖ്യ അത്രയും പൊതുജനങ്ങളുടെ കയ്യിൽനിന്ന പിരിയുന്നതാണ. നാലൊ അഞ്ചൊ കുട്ടികളുള്ള ഒരു വീട്ടിൽ അവരുടെ സൌകൎയ്യങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞു, ഭക്ഷണത്തിന്നും, വസ്ത്രങ്ങൾക്കും, വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നും വേണ്ട പണത്തിന്ന ബുദ്ധിമുട്ടുന്ന ഓൎക്കുക ഇത്ര വളരെ കുട്ടികളെ ഇങ്ങിനെ പാൎപ്പിച്ചുവരുന്നതിൽ അത്ഭുതം തോന്നാതിരിക്കയില്ല. ആൺകുട്ടികൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കും വെവ്വേറെ സ്ഥലങ്ങൾ ഉണ്ട. സ്വന്തം വീടിന്റെ മാതിരി തോന്നിപ്പിക്കുവാനായി പത്തും ഇരുപതും കുട്ടികളെ ഓരോ വീട്ടിൽ ഒന്നായി താമസിപ്പി

കുന്നു. ഇവരെ നോക്കുവാനായി ഒരു സ്ത്രീയെ ആ വീട്ടിൽ പ്രത്യേകമായി നിശ്ചയിക്കും. ഇങ്ങിനെ ഒരു സ്ഥലത്തു അനേകം ചെറുവീടുകളും ഉണ്ടായിരിക്കും. അതിലെല്ലാം ഇപ്രകാരത്തിലുള്ള ഓരോ കുടുംബങ്ങൾ താമസിക്കുകയാണ്. ഇതിനു പുറമെ ഇവൎക്ക പഠിക്കുവാനുള്ള സ്കൂളും, ദീനം പിടിച്ചാൽ ചികിത്സിക്കുവാനുള്ള ആസ്പത്രിയും, പ്രാൎത്ഥനക്കുള്ള പള്ളിയും, കളിക്കുവാനുള്ള വിശാലസ്ഥലങ്ങളും എല്ലാം ആ വലിയ വളപ്പിന്നുള്ളിൽ ഉണ്ടാക്കിട്ടുണ്ടാകും. ഇതിൽ താമസിപ്പിക്കുന്ന കുട്ടികളെ എല്ലാം വല്ല തൊഴിലിന്നും ശീലിപ്പിക്കുന്നു. തുന്നപ്പണി, അലക്കു, ദാസിവൃത്തി എന്നിങ്ങിനെ പല തരത്തിൽ പതിന്നാലു തൊഴിലുകളും ക പെൺകുട്ടികളെ ശീലിപ്പിക്കും. പതിനാറു വയസ്സുവരെ അവിടെ താമസിപ്പിച്ചു പിന്നെ ഇവൎക്ക എവിടെയെങ്കിലും ഉദ്യോഗം ഉണ്ടാക്കി കൊടുക്കും. ഇങ്ങിനെ കൊല്ലത്തിൽ ഏകദേശം ആയിരത്തിലധികം കുട്ടികളെ പല രാജ്യങ്ങളിലേക്കായി വിദ്യാഭ്യാസം കഴിച്ചു അയക്കുന്നു. കനഡാ മുതലായ രാജ്യങ്ങളിൽ ഇങ്ങിനെ പോയിട്ടുള്ള കുട്ടികളിൽ പലരും വലിയ അവസ്ഥയിൽ ആയി തീൎന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ പ്രവൃത്തി അത്രയും ഒരു മനുഷ്യന്റെ ഉത്സാഹത്താൽ സാധിച്ചിട്ടുള്ളതാണെ. ഡൊക്ടർ ബർന്നാഡോ മരിച്ചിട്ട് ഇപ്പോൾ പത്തു കൊല്ലത്തോളം ആയെങ്കിലും ആ മഹാൻ സ്ഥാപിച്ച ഈ സ്ഥലങ്ങൾ ഇപ്പോഴും പുഷ്ടിയോടെ നിലനിന്നു വരുന്നു.

ഇങ്ങിനെയുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തെയാണ് ഞാൻ സന്ദൎശിച്ചത്. അതിന്റെ വളപ്പിന്നുള്ളിൽ 67 ചെറിയ വീടുകളും ഉണ്ട്. ഓരോ വീട്ടിലും മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരത്തിലുള്ള ഓരോ കുടുംബങ്ങൾ താമസിക്കുകയാണ്. പല പ്രായത്തിലും തരത്തിലും ഉള്ള പെൺകുട്ടികൾ അവിടവിടെ കളിച്ചു രസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കാണുമ്പോൾ ഇവൎക്ക ഈ സൌഭാഗ്യത്തെ അനുഭവിപ്പാൻ ഇടയാക്കിത്തീൎത്ത ആ മഹാപുരുഷന്റെ ശ്രേഷ്ഠമായ പ്രവൃത്തിയെ

ത്തു അതിശയം തോന്നിപ്പോകാതിരിക്കയില്ല. അവിടെയുള്ള പല കെട്ടിടങ്ങളും കണ്ടതിന്നുശേഷം അതിൽ ഒരു വീട്ടിൽ ഞങ്ങൾക്കു ചായക്കു തയ്യാറാക്കിയിരുന്ന സ്ഥലത്തു ചെന്നു. അവിടെ ഇരുന്നു ചായ കഴിക്കുമ്പോൾ ആ സ്ഥലത്തുള്ള ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ വന്നു അവരുടെ ഏർപ്പാടുകളെ പററിയും ചിലവിനെ പററിയും മററും ഞങ്ങളോടു സവിസ്താരം പറഞ്ഞു. അതിന്റെ ഒരു ചുരുക്കം വിവരമാണു് ഞാൻ മേൽപറഞ്ഞതെല്ലാം.

ധർമ്മവിഷയമായും, വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയമായും ഈ ദിക്കിൽ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഓരോ ഏർപ്പാടുകളും, അതിനെ നിലനിർത്തുവാനും, പുഷ്ടിപ്പെടുത്തുവാനും ഈ ദിക്കിലുള്ളവർ ചെയ്യുന്ന സഹായവും കാണുമ്പോൾ തന്റെ നാട്ടിലെ കഥയോർത്തു ഒരു ഇന്ത്യക്കാരന്നു ലജ്ജയോ വ്യസനമോ തോന്നും. ഇത്ര ധനപുഷ്ടിയുള്ളതും പരിഷ്കാരമേറിയതും ആയ ഈ രാജ്യത്തു ഇതിനെയുള്ള ഓരോ ഏർപ്പാടുകൾ ആവശ്യമായി തോന്നിയിരിക്കെ ഇതൊന്നും ഇല്ലാത്ത നമ്മുടെ നാട്ടിലെ സ്ഥിതി എന്തായിരിക്കണം! 'ഇംഗ്ലണ്ടിലെ മാതിരി പണം ഇല്ല. അതുകൊണ്ടു നമുക്കു അതുപോലെ ഒന്നും സാധിക്കയില്ല' എന്നാണു സാധാരണ അവിടെയുള്ളവർ ഉത്തരം പറയുക. വാസ്തവത്തിൽ പണം ഇല്ലായ്മയല്ല നമ്മുടെ പരിഷ്കാര ഇച്ഛകളെ നിറവേററുന്നതിൽ തടസ്ഥമായി നിൽക്കുന്നതു്. ഇവിടെ പത്തു പവൻകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നതു അവിടെ പത്തുറുപ്പികകൊണ്ടു സാധിച്ചു എന്നു വരുത്താം. ഇവിടുത്തെ മാതിരി തന്നെ എല്ലാം നമുക്കു അവിടെയും വേണമെന്നില്ല. ഈ രാജ്യത്തിന്റെ സ്ഥിതിക്കു, ഇവിടുത്തെ സമുദായത്തിന്റെ അവസ്ഥക്കു, ആവശ്യമായ കാര്യങ്ങൾ കാലോചിതമായി ചെയ്യുന്നതുപോലെ അവിടുത്തെ സ്ഥിതിക്കനുസരിച്ചു് ചെയ്യുവാനുള്ള ത്രാണി ധാരാളം അവിടെയും ഉണ്ടു. പൂർവ്വന്മാരാൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണെന്നു വെച്ചു് മാത്രം നാം ഒന്നും സ്വീകരിക്കേണ്ടതില്ല. മററുള്ള രാജ്യക്കാർ ആചരിക്കുന്ന

സമ്പ്രദായങ്ങളും ഗുണദോഷ ചിന്ത കൂടാതെ നാം എടുക്കേണ്ട ഇല്ല. ഏതൊന്നു സമുദായത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിക്കു തടസ്ഥമായി നില്ക്കുന്നുവോ അതു ആരാൽ ഏർപ്പെടുത്തപ്പെട്ടതായാലും ത്യാജ്യയോഗ്യവും, യാതൊന്നു സമുദായത്തിന്റെ നന്മയെ അധികരിക്കുന്നുവോ അതു സ്വീകാരയോഗ്യവുമാണ്. ധർമ്മത്തിനായി പല ഏർപ്പാടുകളും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഉണ്ടു. പക്ഷെ അവകളിൽ മിക്കതും അംഗഹീനതകൊണ്ടൊ ബാല്യംകൊണ്ടൊ ദീനംകൊണ്ടൊ നിസ്സഹായന്മാരായവരെ സഹായിക്കുന്നതിന്നു പകരം ജാതിമാഹാത്മ്യത്തെ നോക്കി മാത്രം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു അതു നാട്ടിലേക്കു ഗുണത്തെ ചെയ്യുന്നതിന്നു പകരം വിപരീതഫലത്തെയാണു ഉണ്ടാക്കി തീർക്കുന്നതു.

II. ബാലസംഘം.

ഞായറാഴ്ച ദിവസം ലണ്ടനിൽ മററു ദിവസങ്ങളിൽ കാണാത്ത പല കാഴ്ചകളും കാണാം. പ്രാർത്ഥനാസ്ഥലങ്ങളിലേക്കു പോകുന്നവരുടെ തിരക്കു അങ്ങിനെ. ഉദ്യാനങ്ങളിൽ ഉല്ലസിക്കുവാനായുള്ള കൂട്ടർ അവിടേക്കു പോകുന്നു. അതാ അല്പം ദൂരത്തുനിന്നു ഭേരിയടിച്ചും, കാഹളത്തെ ശബ്ദിച്ചുംകൊണ്ടു ചിലർ വരുന്നു. അടുത്തു വരുന്തോറും അതു യോഗത്തിലുള്ളവരെ തിരിച്ചറിയാം. 12, 16, 18 ഈ പ്രായത്തിലുള്ള കുട്ടികളാണു. ഒരേ തരത്തിലുള്ള ഉടുപ്പു ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. കയ്യിൽ ഓരോ വലിയ വടിയുണ്ടു. നടത്തവും മററും കാണുമ്പോൾ പട്ടാളക്കാരാ എന്നു തോന്നും. ഇവരാരാണു? എങ്ങോട്ടാണു പോകുന്നതു? ഇവരെ എന്തു പ്രവൃത്തിക്കാണു ശീലിപ്പിക്കുന്നതു? ഈ കൂട്ടരെ ഇംഗ്ലീഷിൽ ബോയ്സ്കൗട്ട്സ് (Boy scouts) എന്നു പറയുന്നു. ഈ സൈന്യത്തിൽ 11–ം, 18–ം വയസ്സിന്നു മദ്ധ്യേയുള്ള കുട്ടികളായിരിക്കും. പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞു ഉയൎന്ന പരീക്ഷക്കു പഠിക്കാത്തവരും, വേറെ ജോലി വിശേഷിച്ചു് ഒന്നും ഇല്ലാ

...ം, അതും ഈ പ്രായത്തിലുള്ള കുട്ടികളെ ഒന്നിച്ചുചേൎത്ത് പൊതുജനങ്ങൾക്ക വളരെ ഉപകാരത്തെ ചെയ്യാൻ ത്രാണിയും, ഉത്സാഹവും, ഉള്ള സംഘമാക്കിയിരിക്കുന്നു. മററുള്ളവൎക്ക തങ്ങളാൽ കഴിയുംവണ്ണം എപ്പോഴും സഹായം ചെയ്യുമെന്നും, ഈശ്വരനും രാജ്യത്തിന്നും തങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടുന്നതായ മുറ എപ്പോഴും മറക്കയില്ലെന്നും ആണ ഇവരുടെ വ്രതം. ഈ കൂട്ടത്തിലുള്ള എല്ലാവരും ഒരു ദിവസം ഒരിക്കലെങ്കിലും തങ്ങളുടെ സഹജീവികൾക്ക എന്തെങ്കിലും ഒരു സഹായം ചെയ്യാതെ ഇരിക്കയില്ലന്നാണ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത. പട്ടണത്തിൽ വല്ല തിരക്കും ഉണ്ടാകുമ്പോൾ ജനങ്ങൾക്ക വേണ്ടുന്നസഹായത്തെ ചെയ്യും, അപകടത്തിൽ പെട്ട ബുദ്ധിമുട്ടുന്നവരെ എടുത്ത വണ്ടിയിൽ കയററി കൊണ്ടുപോകയും, ഇങ്ങിനെ എന്തെല്ലാം തരത്തിൽ തങ്ങളാൽ മററുള്ളവരുടെ സങ്കടനിവൃത്തി വരുത്തുവാൻ കഴിയുമൊ അതിന്നെല്ലാം അവർ സന്തോഷത്തോടുകൂടി സദാ സന്നദ്ധന്മാരായിരിക്കും. ഇതിന്ന ഇവൎക്ക യാതൊരു മാസപ്പടിയും ഇല്ല. അവർ ആരോടും പണം ചോദിക്കയുമില്ല. ഇതിൽ ഓരോരുത്തരും വല്ല പ്രവൃത്തിയും ശീലിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. അതുകൊണ്ട വല്ലതും സമ്പാദിച്ച് തങ്ങളുടെ ആവശ്യത്തിന്ന ഉപയോഗിക്കുന്നതല്ലാതെ അന്യന്മാരോട പണത്തിന്ന ആവശ്യപ്പെടുകയില്ല എന്നാണ നിശ്ചയം. ഇങ്ങിനെ ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ സ്വാശ്രിതന്മാരും, സ്വരാജ്യസ്നേഹവും, ദൈവവിശ്വാസവും, പൊതുജനങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിൽ തല്പരതയും ശീലിപ്പിച്ചുവരുന്നതുകൊണ്ട പ്രായം ചെല്ലുമ്പോൾ ഇവർ മാതൃകരാജപ്രജകളായി തീരുന്നു. ഈ യോഗം ആരംഭിച്ചിട്ട വളരെ കാലമായിട്ടില്ലെങ്കിലും ഇതു ഇപ്പോൾ വളരെ വൎദ്ധിച്ചുവരികയും ഇതിന്റെ ഉപയോഗം ജനങ്ങൾ അറിഞ്ഞ, കുട്ടികളെ കഴിയുന്നതും ഇതിൽ ചേൎക്കുവാൻ ഉത്സാഹിച്ചു വരികയും ചെയ്യുന്നു.

ഇതു ലണ്ടനിലും, ഇംഗ്ലണ്ടിലും മാത്രമല്ല ഇപ്പോൾ യൂറോപ്പിൽ മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും ബ്രിട്ടിഷ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ചില ഭാഗങ്ങളിലും ഏൎപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു. ഞായറാഴ്ച ദിവസങ്ങളിൽ ഇവർ സംഘം സംഘമായി കവാത്തിന്നു പോകുന്നതും, ഇവരുടെ പല തരത്തിലുള്ള കളികളും, ദേഹാഭ്യാസത്തിന്നും, ബലത്തിന്നും, ഉപകരിക്കുന്ന തൊഴിലുകളും മറ്റും കാണ്മാൻ നല്ല രസമുണ്ടു. ഒരു രാജ്യത്തിലെ യുവാക്കളെ ഇങ്ങിനെ യോഗം ചേൎത്തി അഭ്യസിപ്പിച്ചുവരുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഗുണം ഇത്രയെന്നു പറവാൻ പ്രയാസം. സ്വശക്തിയിൽ വിശ്വാസം, അനുസരണശീലം, ചങ്ങാതിത്വം, അന്തസ്സാരണം ഈ ഗുണങ്ങളെല്ലാം വൎദ്ധിപ്പിക്കുവാനുള്ള അവസരം ഇവൎക്കു കിട്ടുന്നുണ്ടു. യുദ്ധം തുടങ്ങിയതിന്നുശേഷം ജൎമ്മനിയിൽനിന്നു മടങ്ങി ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു വരുന്ന അവസരത്തിൽ ചില തീവണ്ടി ആപ്പീസുകളിൽ യാത്രക്കാൎക്കു ശീട്ടു വാങ്ങി കൊടുക്കുവാനും, ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും വാങ്ങി കൊടുക്കുവാനും സന്നദ്ധരായി നിന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ഈ യോഗക്കാരെ എത്രയോ കണ്ടിരിക്കുന്നു.

iii. മുക്തിയോഗം. (Salvation Army.)

മൂന്നു കൊല്ലം മുമ്പു ലണ്ടനിൽവെച്ചു ഒരു മഹാപുരുഷൻ അന്തരിച്ചുപോകുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശവസംസ്കാരദിവസം, ആ മൃതശരീരത്തെ കൊണ്ടുപോയിരുന്ന തെരുവുകളിൽ, അതിനെ ഒന്നു കണ്ടു വന്ദിക്കുവാനായി കൂടിയിരുന്ന ജനത്തിരക്കുപോലെ ലണ്ടനിൽ ഒരു തിരക്കു കണ്ടിട്ടും, ഉണ്ടായതായി കേട്ടിട്ടും, ഇല്ലെന്നു പലരും പറയുകയുണ്ടായി. ജനനംകൊണ്ടോ, പണംകൊണ്ടോ യാതൊരു അവസ്ഥയും ഇല്ലാതിരുന്ന ഈ മഹാനാണ ഇപ്പോൾ ലോകമെങ്ങും പരന്നിരിക്കുന്ന മുക്തിയോഗത്തെ സ്ഥാപിച്ചതു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവൃത്തിയുടെ മാഹാത്മ്യതകൊണ്ടു ഇദ്ദേഹം ലോകമെങ്ങും കീൎത്തി കേൾക്കുവാ

നും, പലരുടെ പുച്ഛം പാത്രീഭവിച്ചും. രക്ഷാസൈന്യത്തെ സ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള കാരണവും, ഏകനായി താൻ പ്രവൃത്തി തുടങ്ങിയതും, നേരിട്ട തടസ്ഥങ്ങളും, ആരംഭിച്ച പ്രവൃത്തിയുടെ അസാദ്ധ്യതയും, പിന്നീട്ട അതെല്ലാം നിവൃത്തിച്ചതും എല്ലാം കൂടി ആലോചിച്ചു നോക്കിയാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവൃത്തിയെ ലോകത്തിലെ മഹാത്ഭുതങ്ങളിൽ ഒന്നായി കരുതണം. വലിയ ചില കാൎയ്യങ്ങളം നിറവേററുന്നതിന്നായി ലോകത്തിൽ ചില കാലങ്ങളിൽ മഹാപുരുഷന്മാരുടെ അവതാരം ഉണ്ടാകുന്നു. ജനറൽ ബൂത്തിനെ പോലെയുള്ള പുരുഷന്മാർ ഒരു നൂററാണ്ടിൽ രണ്ടൊ മൂന്നൊ ഉണ്ടായി എന്നു വരാം. മററുള്ളവർ പ്രയാസമായും, അസാദ്ധ്യമായും തോന്നുന്ന കാൎയ്യങ്ങളം ഇവർ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി നേടി ലോകസൌഖ്യത്തെ അധികരിപ്പിച്ചു കീൎത്തിയോടുകൂടി പിൻമാറുന്നു. കാൎയ്യനിഷ്ഠയെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന നാസികയും, ആലോചനാശക്തി വെളിപ്പെടുത്തുന്ന നെററിത്തടവും, സ്ഥിരോത്സാഹം സ്ഫുരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങളും, ഭക്തി ജനിപ്പിക്കുന്ന നരച്ചു ദീൎഘിച്ച താടിയും, ഗൌരവം നിത്യം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മുഖവും കണ്ടാൽ ജനറൽ ബൂത്ത ഒരു മഹത്തായ കാൎയ്യത്തെ നേടുന്നതിന്നു ജനിച്ച ഒരു മഹാപുരുഷനാണെന്നു സമ്മതിക്കാതിരിക്കുവാൻ തരമില്ല. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രസംക്ഷേപമല്ല ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കുവാൻ പോകുന്നതു. ഇദ്ദേഹം ചെയ്ത പ്രവൃത്തിയെ പററിയാണു.

ജനറൽ ബൂത്തിന്റെ യൌവനകാലത്ത ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന പല ശോചനീയമായ അവസ്ഥകളും ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ദീൎഘാലോചനക്കു വിഷയങ്ങളായി ഭവിച്ചു. ദാരിദ്ര്യം വല്ലാതെ വൎദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. അന്ധകാരത്തിൽ പെട്ടു വലയുന്ന ജനങ്ങളുടെ സംഖ്യ എത്രയൊ അധികരിച്ചിരിക്കുന്നു. മദ്യപാനവും, മററുള്ള ദുൎന്നടപ്പുകളും ഭയങ്കര വേഗത്തോടു കൂടി നാ

മിക്കതും പറയുന്നു. രാജ്യത്തിൽ വളരെ ആളുകൾ ഈ നിലയിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ പരിഷ്കാരം എവിടെ? അഭിവൃദ്ധി എവിടെ? സൌഖ്യം എവിടെ? ഈ സ്ഥിതിക്കുള്ള കാരണം എന്തു? ഈ സ്ഥിതിയെ മാറുന്നതു എങ്ങിനെ? രാവും, പകലും ഒരുപോലെ ജനറൽ ബൂത്തിന്റെ ഇതായിരുന്നു ആലോചന. ഏതൊരു പുരുഷൻ ലോകത്തിൽ തനിക്കു സാധിക്കേണ്ടുന്നതായ കാൎയ്യത്തെ സ്ഥിരോത്സാഹത്തോടും, ധൈൎയ്യത്തോടും പിന്തുടൎന്നു, പ്രതിബന്ധങ്ങളെ കൂട്ടാക്കാതെ, ദോഷവാക്യത്തെ ഗണ്യമാക്കാതെ, മുന്നോട്ടു വെച്ചു സൈന്യത്തെ പോലെ ഇച്ഛിതകാൎയ്യസാദ്ധ്യത്തിന്നായി യത്നിക്കുന്നുവോ, അവൻ തന്നെ ഭാഗ്യവാൻ, അവൻ തന്നെ ധന്യൻ, അവൻ തന്നെ പുരുഷൻ. മനുഷ്യനെ നന്നാക്കണമെങ്കിൽ ആ മനുഷ്യന്റെ ചുറ്റുമുള്ള സ്ഥിതി നന്നാക്കേണമെന്നുള്ള പരമാൎത്ഥം ഒന്നാമതായി ഇദ്ദേഹം ധരിച്ചിരുന്നു. വയറു വിശക്കുന്ന സമയത്തു വായനക്കു ശ്രദ്ധയെവിടെ? വളരെ കാലം മദ്യപാനത്തിൽ ലയിച്ചു, ഇപ്രകാരം ആ പുറവും ഈ പുറവും മദ്യഷാപ്പുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തു പാൎക്കുന്ന മനുഷ്യനോടു മദ്യപാനദൂഷ്യത്തെ പറ്റി ഉപദേശം ചെയ്താൽ എന്തു തന്നെ ഫലിക്കും. അതുകൊണ്ടു ആദ്യമായി വേണ്ടതു സന്മാൎഗ്ഗത്തിൽ പോകുവാനുള്ള സ്ഥിതിയിൽ ആക്കിവെക്കുക. അതിനെ ആക്കിയതിന്നുശേഷം മേലിൽ സ്വന്ത പ്രയത്നംകൊണ്ടു മൎയ്യാദയായി ഉപജീവനം കഴിച്ചുകൂടത്തക്കവണ്ണമുള്ള വല്ല പ്രവൃത്തിയും ഇവരെ ശീലിപ്പിക്കുക. ഇതുകൊണ്ടും ആയില്ല. സന്മാൎഗ്ഗത്തിൽ ശരിയായ നിഷ്ഠ ഉണ്ടാകേണമെങ്കിൽ ഈശ്വരങ്കൽ നിൎവ്യാജമായ വിശ്വാസം ജനിപ്പിക്കണം. അതിനാൽ ഇതിനും ഒരു മാൎഗ്ഗം ഉണ്ടാക്കണം. ഇങ്ങിനെ മൂന്നു വിധത്തിലാണു ജനറൽ ബൂത്തു ഇംഗ്ലണ്ടിലെ അനാചാരത്തെ നീക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതു. പ്രസംഗിച്ചും, പുസ്തകം എഴുതിയും തന്റെ ഈ അഭിപ്രായത്തെ ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ പരത്തുവാൻ ആരംഭിച്ചു. തന്റെ യത്ന

ത്തിന്ന ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ജയം കിട്ടുവാൻ തുടങ്ങിയതോടുകൂടി ഈ മ
ഹാൻ ലോകമെങ്ങും ഈ മുക്തിയോഗത്തെ സ്ഥാപിക്കുവാൻ ശ്ര
മിച്ചു. ഇപ്പോൾ റഷ്യയൊഴിച്ചു മറെറല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും ഈ
യോഗക്കാർ മഹത്തായ ഗുണം ചെയ്തുവരുന്നു. കഷ്ടസ്ഥിതി
യിൽനിന്നു മോചനം ചെയ്തു സന്മാർഗ്ഗത്തിലേക്കു തിരിച്ച് മുക്തി
ക്കുള്ള ഗതി വരുത്തി കൊടുക്കുവാനായുള്ള യോഗക്കാരാകകൊണ്ടാ
ണ ഇവരെ മുക്തിയോഗത്തിലുള്ളവർ എന്നു പറയുന്നതു. ഇ
വരുടെ പ്രവൃത്തിയെ മൂന്നു ഭാഗമായി വിചാരിക്കാമെന്നു മുമ്പു
പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഇനി അവ ഒരോന്നിനെ പററിയും അല്പാ
ല്പം ഇവിടെ വിവരിക്കാം.

1. പല വിധത്തിൽ കഷ്ടതയിൽ പെട്ടിട്ടുള്ളവരെ രക്ഷി
ക്കേണ്ടതിന്നായി പല വിധത്തിലുള്ള ഏർപ്പാടുകൾ ഈ യോഗ
ക്കാർ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു. ദീനം പിടിച്ചു വലയുന്ന സാധുക്കളെ കൊ
ണ്ടുപോയി ചികിത്സിക്കുവാനുള്ള ആസ്പത്രികൾ ഇവരുടെ വക
എത്രയോ ഉണ്ടു. അവരുടെ ഡാക്ടർമാർ യാതൊരു പ്രതിഫ
ലവും കൂടാതെ സാധുക്കളുടെ വീട്ടിൽ ചെന്നു ചികിത്സിക്കും.
സ്ത്രീകൾക്കു പ്രസവത്തിന്നുള്ള സ്ഥലങ്ങളും, കുട്ടികളെ വളർത്തുവാ
നുള്ള സ്ഥലങ്ങളും, ജെയിലിൽനിന്നു വിട്ടവരെ പാർപ്പിക്കുവാനു
ള്ള ഏർപ്പാടുകളും ഇങ്ങിനെ പല ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഇവരുടെ
സ്ഥലങ്ങൾ ഉണ്ടു. വീടും കുടിയും ഇല്ലാത്തവർക്കു ഒരു ദിവസം
രാത്രിയിൽ താമസിക്കേണ്ടതിന്നായി ലണ്ടനിൽ ഉണ്ടാക്കിട്ടുള്ള
സ്ഥലങ്ങളിൽ ഒന്നു ഞാൻ ചെന്നു കാണുകയുണ്ടായി. വൈകു
ന്നേരം ആകുമ്പോഴേക്കു എത്രയോ സാധുക്കൾ ഇതിന്റെ മുമ്പാ
കെ വന്നുകൂടും. അവർക്കു 3 പെനി (3 അണ) കൊടുത്താൽ ഉ
ള്ളിൽ പോയി കുളിയും, ഭക്ഷണവും, കിടപ്പും കഴിച്ചു പിറേറ ദി
വസം വരെ അവിടെ താമസിക്കാം. ഈ സ്വല്പസംഖ്യക്കു ഇ
ങ്ങിനെയുള്ള സൌകര്യം ആ സാധുക്കൾക്കു സ്വർഗ്ഗമാണ. ചി

ല സമയത്തു വെറുതെയും ഭക്ഷണം കൊടുക്കും. ഇതിന്നും പുറമെ വേറെ പല കാൎയ്യങ്ങളും ഇവർ ചെയ്യും. കുട്ടികളെയൊ മറ്റൊ കാണാതായാൽ വിവരം അവരെ അറിയിച്ചാൽ അവരുടെ ആൾക്കാരെ അയച്ചു തിരഞ്ഞു കൂട്ടികൊണ്ടുവന്നു തരും. പണി കിട്ടാതെ അലഞ്ഞു നടക്കുന്ന കൂലിക്കാൎക്കു പണി അന്വേഷിച്ച് ഉണ്ടാക്കികൊടുക്കും. ഇങ്ങിനെ കഷ്ടതയിൽ പെട്ടവൎക്കു നിവൃത്തിമാൎഗ്ഗം ഉണ്ടാക്കേണ്ടതിന്നു പല ഏൎപ്പാടുകളും മുക്തിയോഗക്കാർ ചെയ്തുവരുന്നുണ്ടു. തൽക്കാലം സുഖം കൊടുത്തതുകൊണ്ടു മാത്രം ആയില്ല. അവരവരുടെ ഉപജീവനത്തിന്നുള്ള മാൎഗ്ഗങ്ങളും കൂടി ഇവരെ പഠിപ്പിക്കണം എന്നു കരുതി അതിന്നും സ്ഥലങ്ങളും ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടു.

2. നെയിത്തു, അലക്ക മുതലായ കയ്യുവേലകൾ ശീലിപ്പിക്കുവാനായി ഇവരുടെ വക പല ശാലകളും ലോകത്തിലെങ്ങും ഉണ്ടു. ലണ്ടന്റെ അടുത്തു ഇവരുടെ വക ഇങ്ങിനെ ഒരു സ്ഥലം ഉണ്ടു. അവിടെ പണി കീറക്കടലാസുകളെ വേർതിരിക്കുകയാണു. കള്ളു കുടിച്ചും, കഴിഞ്ഞുകൂടുവാൻ മാൎഗ്ഗമില്ലാതെ കഷ്ടകാലംകഴിച്ചും വന്നിരുന്ന ചിലരെ ഇവർ കൂട്ടികൊണ്ടുപോയി ഒരു എടുപ്പിൽ പാൎപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവരുടെ സ്വഭാവത്തിന്നനുസരിച്ചു ഇവരെ മൂന്നു തരക്കാരായി തിരിച്ചിട്ടുണ്ടു. ഒന്നാം തരത്തിലുള്ളവൎക്കു താമസത്തിന്നു കുറെ അധികം സൌകൎയ്യങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു. അതിൽ താഴെയാണു രണ്ടാം തരത്തിലുള്ളവർ. അതിലും ചുരുങ്ങിയാണു മൂന്നാംതരത്തിലുള്ളവൎക്കുള്ള സൌകൎയ്യം. ഇവർ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പ്രവൃത്തിയും അങ്ങിനെ തന്നെ. പട്ടണത്തിൽ ആളുകൾ ആവശ്യമില്ലാതെ കളയുന്ന കടലാസുകൾ ഇവരുടെ വക വണ്ടിയിൽ ശേഖരിച്ചു ഇവിടെ കൊണ്ടുവരുന്നു. ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നാൽ കടലാസിനെ പല തരമായി വേർതിരിച്ചു അതിനെ കച്ചവടക്കാൎക്കു അയച്ചുകൊ

ടുക്കുന്നു. അതിൽനിന്നു തരമൊത്തും നല്ല കടലാസു ഉണ്ടാക്കും. ഇങ്ങിനെ ആൎക്കും ആവശ്യമില്ലാത്ത ഏറിയ കടലാസിനെ തരമൊത്തും ജനങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമുള്ളതായി ആക്കിത്തീൎക്കുന്നതുപോലെ തന്നെ സമുദായം ചീത്തയെന്നു പറഞ്ഞു തള്ളിയ മനുഷ്യരെ തരമൊത്തും ഇവിടെ പഠിപ്പിച്ചു സന്മാൎഗ്ഗികളാക്കി തീൎക്കുന്നു. ലോകത്തിലെ ഓരോ സ്ഥലങ്ങളിലെയും സ്ഥിതിക്കനുസരിച്ചുള്ള കൈവേലകളും അതാതു സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇവർ പഠിപ്പിച്ചു വരുന്നുണ്ട.

3. ഈശ്വരവിശ്വാസം ജനങ്ങളിൽ വൎദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതിന്നു ഇവർ ചെയ്യുന്ന ശ്രമവും പ്രസ്താവയോഗ്യം തന്നെ. പ്രത്യേകിച്ച് ഈ വിഷയത്തിൽ പാശ്ചാത്യ രാജ്യങ്ങളിൽ ഇവരുടെ ശ്രമം വളരെ ആവശ്യമാണ്. മുക്തിസേനക്കാരുടെ വാദ്യവും പാട്ടും കേട്ടാൽ വേഗം അറിയാം. ഞായറാഴ്ച ദിവസം ലണ്ടനിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിൽ വെച്ചും ഇവർ പ്രാൎത്ഥന നടത്തും. സംഗീതം കേട്ടു വരുന്ന ജനങ്ങളെ ഈശ്വരവിശ്വാസത്തോടുകൂടി നടക്കുവാൻ ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ട് പ്രസംഗങ്ങളും ഉണ്ടാകും. ക്രിസ്തീയ മതത്തെ ആസ്പദിച്ചാണ് ഇവരുടെ പ്രവൃത്തി. അതുകൊണ്ടു അവരുടെ പ്രാൎത്ഥനയുടെ രീതിയെല്ലാം അതുപ്രകാരമാണ്.

അന്യമതക്കാൎക്കും ഇവർ സാധുജനങ്ങളുടെ ഉദ്ധാരണത്തിന്നു ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തിയെ ശ്ലാഘിക്കാതിരിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ലോകമെങ്ങും പരന്നിരിക്കുന്ന ഈ മഹാ യോഗത്തിന്റെ പ്രധാന ആപ്പീസ് ലണ്ടനിൽ ആണ്. അവിടെ ചെന്നു നോക്കിയാൽ അറിയാം എത്ര വിശേഷമായനിലയിലാണ് ഇതെല്ലാം നടത്തിച്ചുവരുന്നത് എന്നു. ഇതെല്ലാം ഒരു പുരുഷന്റെ യത്നത്തിന്റെ ഫലമാണെന്നറിയുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ ജനങ്ങൾ പൂജിക്കുന്നതിൽ എന്താണ് അതിശയിക്കുവാനുള്ളത്?

൪-ാം അദ്ധ്യായം.

ഇംഗ്ലണ്ടിലെ വിദ്യാഭ്യാസരീതി.

ഒരു രാജ്യത്തിൻെറ പരിഷ്കാരസ്ഥിതിയെ നിജപ്പെടുത്തുന്നതിന്ന ആവശ്യമായ പല സംഗതികളിൽ പ്രധാനമായ ഒന്ന അവിടത്തെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിൻെറ സ്ഥിതിയെ സൂക്ഷ്മമായി അറിഞ്ഞിരിക്കുകയാണ. ഏതൊരു രാജ്യത്തു വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്ന പരിപൂർണ്ണത സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നുവോ ആ രാജ്യത്തു അഭിവൃദ്ധിയും കളിയാടിനിൽക്കാതിരിക്കയില്ല. വിദ്യ അഭ്യസിക്കുന്നവരുടെ എണ്ണം വർദ്ധിച്ചതുകൊണ്ടു മാത്രം പോരാ. ഇതിലും പ്രധാനമായി നിൽക്കുന്നത അഭ്യസിക്കുന്ന വിദ്യയുടെ ഗുണമാണ. എഴുതുവാനും വായിക്കുവാനും ശീലിക്കുന്നത വിദ്യാഭ്യാസത്തിൻെറ അവസാനമല്ല. അതു വിദ്യാഭ്യാസത്തിൻെറ ആരംഭമാണ. ശരിയായ വിദ്യാഭ്യാസത്തെ സമ്പാദിക്കേണ്ടതിന്ന അവശ്യം ആവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങളാണ എഴുതുവാനും വായിക്കുവാനും ഉള്ള അറിവ. ബുദ്ധിക്കു അഗാധതയും, മനസ്സിന്ന വികാസതയും, സ്വഭാവത്തിന്ന പാകതയും ഏതൊന്ന വരുത്തുന്നുവോ അതു തന്നെയാണ ശരിയായ വിദ്യ. എന്നാൽ ഈ ഗുണങ്ങളെല്ലാം പുറമെ പ്രകാശിക്കേണ്ടതിന്നും, അവയെ എളുപ്പത്തിൽ സമ്പാദിക്കേണ്ടതിന്നും ബലമായ ശരീരവും ആവശ്യമായിരിക്കകൊണ്ടു പൂർണ്ണവിദ്യാഭ്യാസത്തിൻെറ ലക്ഷണങ്ങളിൽ കായബലവും ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ. ചുരുക്കി പറയുന്നതായാൽ ഈശ്വരനാൽ മനുഷ്യന്ന ദത്തമായിരിക്കുന്ന ശരീരത്തെയും സൽഗുണങ്ങളെയും ബലപ്പെടുത്തുകയാണ വിദ്യാഭ്യാസത്തിൻെറ ഉദ്ദേശം. ഈ ഉദ്ദേശങ്ങളെല്ലാം പാശ്ചാത്യ രാജ്യങ്ങളിലെ വിദ്യാഭ്യാസരീതി വരുത്തുന്നുണ്ടോ എന്ന നിരൂപണം

ചെയ്യുവാനുള്ള ആവശ്യം ഇവിടെ ഇല്ല. അവിടെ ഏൎപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ സമ്പ്രദായത്തെ പററി മാത്രമെ വിവരിക്കുവാൻ വിചാരിക്കുന്നുള്ളു.

യൂറോപ്പിലെ മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം വെറുതെയും, നിൎബ്ബന്ധമായും ആക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ ജൎമ്മനി, സ്വിസർലാണ്ട് എന്ന രാജ്യങ്ങളിലെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയെ പററി വേറെ ഒരദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നതുകൊണ്ട ഇവിടെ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സമ്പ്രദായത്തെ പററി മാത്രമെ പറയുന്നുള്ളു.

ആറു വയസ്സിന്നും പതിന്നാലു വയസ്സിന്നും മദ്ധ്യേയുള്ള സകല കുട്ടികളും സ്കൂളിൽ ചേൎന്നു പഠിക്കണം എന്നു നിൎബ്ബന്ധമുണ്ടു. ഈ കാലത്തു ഇവരെ എഴുതുവാനും വായിക്കുവാനും ശീലിപ്പിക്കുന്നതിന്നു പുറമെ കണക്കു, ഭൂമിശാസ്ത്രം, സ്വദേശചരിത്രം ഇവയെല്ലാം പഠിപ്പിക്കുന്നു. പെൺകുട്ടികൾക്ക സംഗീതം, ചിത്രമെഴുത്തു, തുന്നൽ, പാചകം ഇങ്ങിനെ മേലിൽ അവൎക്കു ആവശ്യമായി വരുന്ന വിഷയങ്ങളെയും പരിചയിപ്പിക്കും. ഈ ആവശ്യത്തിലേക്കുള്ള സ്കൂളുകൾ പല വിധത്തിൽ ഉണ്ടു. ക്രിസ്ത്യൻ പള്ളികളുടെ വകയായി വളരെ സ്കൂളുകൾ ഏൎപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു. സ്വകാൎയ്യമായി ഓരോരുത്തർ തുടങ്ങിയ സ്കൂളുകളും വളരെയുണ്ടു. ഇതു രണ്ടും കൂടാതെ ഗവൎമ്മെണ്ടും ഈ കാൎയ്യത്തിൽ ഏൎപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു. ഒരു സ്കൂളിൽ ചെന്നു നോക്കിയാൽ ഇതു കളിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലമൊ പഠിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലമൊ എന്നു സംശയിച്ചുപോകും. കുട്ടികളുടെ കളിയും, ഓട്ടവും, ചാട്ടവും അത്ര ബഹളിയായിരിക്കും. ഇവിടെ കുട്ടികളെ ശീലിപ്പിക്കുന്നതിന്നു നേരെ വിപരീതമായിട്ടാണ അവിടെ ശീലിപ്പിക്കുക. ചെറിയ കുട്ടികൾ സ്കൂളിലേക്ക പോകുവാനായി മടി കാണിക്കുന്നതു നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഒട്ടും അസാധാരണമല്ല. ഇതിന്നുള്ള കാരണം മിക്കതും നമ്മു

ടെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയും, ഗുരുശിഷ്യന്മാർ തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെ പററി അബദ്ധമായ ഒരു വിശ്വാസവുമാണു. കുട്ടികളെ വളരെത്തന്നെ ഭയപ്പെടുത്തീട്ടില്ല. അവരുടെ സംശയങ്ങളെ ചോദിച്ചറിയുവാനായി അവരെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചും, അവരുടെ സങ്കടങ്ങളിലും, വേദനകളിലും, സന്തോഷങ്ങളിലും പങ്കുകൊള്ളുന്നവരെന്ന ഗുരുനാഥന്മാർ നടിച്ചും, അവൎക്കു തോന്നിയ അഭിപ്രായത്തെ നിൎഭയമായി പറയുവാൻ അവരെ ശീലിപ്പിച്ചും, തങ്ങൾ അവരെ ശിക്ഷിക്കുവാനുള്ള ആളുകളല്ല, അവരുടെ സങ്കടങ്ങളെ തീൎക്കുവാനും, സംശയങ്ങളെ നീക്കുവാനും ഉള്ള ആളുകളാണ് എന്നു അവരെ ധരിപ്പിച്ചും വരികയാണ ഗുരുനാഥന്മാർ ചെയ്യുന്നതു. നമ്മുടെ കുട്ടികളെ നോക്കുക. ഒരാളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ എന്തു ഭയമാണ്, ഒന്നു ചോദിക്കുവാൻ അവൎക്കു ധൈര്യം വരുന്നുണ്ടോ, തോന്നിയതു നിൎഭയമായി അവർ പുറത്തു പറയുമോ. പഠിക്കുമ്പോൾ ഉത്ഭവിപ്പിച്ചതായ ഈ ദുസ്സ്വഭാവത്തെ പഠിപ്പു കഴിഞ്ഞു ഉദ്യോഗത്തിൽ ചേർന്നാൽ ഒന്നുകൂടി ബലപ്പെടുത്തുന്നു. മുമ്പു മാസ്റ്ററെ ഉണ്ടായിരുന്ന ഭയം ഇപ്പോൾ മേലുദ്യോഗസ്ഥനെയായി. ഗുരുനാഥനിൽ ഭക്തി ജനിക്കേണ്ടതു ആവശ്യം. ഭയം ഒരിക്കലും കുട്ടികളിൽ ജനിപ്പിക്കുവാൻ പാടില്ല. ഭയവും, ഭീരുത്വവും നമ്മുടെ ഇടയിൽ വൎദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിന്നു വാദമില്ല. ഇതിനുള്ള ഒന്നാമത്തെ കാരണം ഇവിടത്തെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയും, രണ്ടാമത്തെ ഉദ്യോഗവലിപ്പത്തെ പററി തെററായ ധാരണയും ആണ്. സ്വാഭിമാനം ക്ഷയിപ്പിക്കുവാനും നശിപ്പിക്കുവാനും സംഗതി വരുത്തിയാൽ പിന്നെ ആ വിദ്യാഭ്യാസരീതിക്കു എത്ര തന്നെ യോഗ്യതയുണ്ടായാലും അതു സ്വീകരിക്കത്തക്കതല്ല. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിക്കു എന്തു ദോഷമുണ്ടായിരുന്നാലും ഈ കുററം ആരും അതിന്നു ആരോപണം ചെയ്യുന്നതല്ല.

കുട്ടികളുടെ ദേഹായാസത്തിന്നു വേണ്ടി സ്കൂളുകളിൽ തന്നെ പല ഏൎപ്പാടുകളും ചെയ്തിരിക്കുന്നതിന്നു പുറമെ ലണ്ടനിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും അവൎക്കു കളിക്കുവാനുള്ള സൌകൎയ്യങ്ങളും ഉണ്ടാക്കി കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു. ഇവിടങ്ങളിൽ ഇവർ ആൎപ്പും, നിലവിളിയും ആയി എപ്പോഴും കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കാണുന്നതു ഒരു ആനന്ദകാഴ്ച തന്നെയാണു.

പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ചിലർ ഉയൎന്നതരം വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നും, ചിലർ ഓരോ തൊഴിലുകൾ ശീലിക്കേണ്ടതിന്നുള്ള പഠിപ്പിന്നും പോകുന്നു. സ്ത്രീകൾ ചിത്രമെഴുത്തു, സംഗീതം ഇതുകൾ പ്രത്യേകം പഠിപ്പിക്കുന്ന വിദ്യാലയങ്ങളിലേക്കും പോകും. കൈത്തൊഴിലുകൾക്കു പഠിപ്പിക്കുവാനുള്ള ഏൎപ്പാടുകളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഇംഗ്ലണ്ടു യൂറോപ്പിലെ മറ്റു ചില രാജ്യങ്ങളേക്കാൾ താണ നിലയിലാണ നില്ക്കുന്നതെന്നു സമ്മതിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ഇതിനെ മെച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്നു ഇപ്പോൾ വിചാരിച്ചുവരുന്നുണ്ടു.

പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞു, പബ്ലിക സ്കൂളുകളിലും ശീലിച്ചാൽ പിന്നെ സൎവ്വകലാശാലകളിലേക്കും പോകാം. ഇവിടത്തെ സൎവ്വകലാശാലകളിൽ ശ്രുതിപ്പെട്ടതു ഓക്സ്ഫോർഡ്, (Oxford) കേംബ്രിഡ്ജ് (Cambridge) എന്നിവയാണു. ഇവിടത്തെ സമ്പ്രദായങ്ങളെ പറ്റി വിവരിക്കുവാൻ ഗ്രന്ഥവിസ്താരത്തെ ഭയപ്പെട്ടു ഇവിടെ തരമില്ലാതെ വന്നിരിക്കുന്നു.

ഇങ്ങിനെ സാധാരണ ആളുകൾക്ക വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നായി ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള ഏൎപ്പാടുകൾക്കു പുറമെ, അംഗഹീനന്മാൎക്കും, ബുദ്ധിഭ്രാന്തന്മാൎക്കും ഉള്ള സ്ഥലങ്ങളും വേറെയുണ്ടു.

കുരുടന്മാൎക്കുള്ള സ്കൂളുകളിൽ ഇവരെ ഇന്നൽ, സംഗീതം, അച്ചടിവിദ്യ ഇതുകൾ ശീലിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു. അതുമാതിരി തന്നെ

ചെറുപ്പത്തിൽ ബുദ്ധി ദുർവ്വിഷയങ്ങളിൽ തിരിയാതെ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിച്ചു അവരുടെ സ്ഥിതിക്കനുസരിച്ച വിദ്യാഭ്യാസത്തെ അവൎക്കു കൊടുക്കേണ്ടതിന്നുള്ള വിദ്യാലയങ്ങളും ഉണ്ടു. ഇവിടെ ഇവരെ നല്ലവണ്ണം പ്രവൃത്തിയെടുപ്പിച്ചും, നല്ല പുസ്തകങ്ങളെ വായിപ്പിച്ചും, നല്ല ഉപദേശങ്ങളെ കൊടുത്തും, ക്രമേണ നല്ല നടപ്പുകാരാക്കി തീൎക്കുന്നു.

ഇനി പൊതുജനങ്ങളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നായുള്ള ഏൎപ്പാടിനെ പറ്റി പറയാം. വായനശാലകളും, ഗ്രന്ഥമന്ദിരങ്ങളും എത്രയോ ഉണ്ടു. ഇവിടെ യാതൊന്നും കൊടുക്കാതെ ഇഷ്ടമുള്ളപ്പോൾ ചെന്നു വായിക്കാം. ഈ സ്ഥലങ്ങളിൽ തന്നെ ഓരോ വിഷയത്തെ പറ്റി ഇടക്കിടെ പ്രസംഗങ്ങളും ഉണ്ടാകും. അതിന്നും വെറുതെ ചെല്ലാം. പട്ടണത്തിൽ പല ഭാഗങ്ങളിലും നിരത്തിന്റെ മുക്കിലും, ഉദ്യാനങ്ങളിലും പ്രസംഗക്കാർ നിന്നു ജനങ്ങൾക്കു ഉപദേശിക്കുന്നതും സാധാരണയാണ്. ഇങ്ങിനെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്ന പല അവസരങ്ങളും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കാണാം.

൨൦-ാം അദ്ധ്യായം.

ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ചില ആചാരങ്ങളും, സമ്പ്രദായങ്ങളും.

ഈ അദ്ധ്യായത്തിലെ വിഷയത്തെ തൃപ്തികരമാകുംവണ്ണം വിവരിക്കുവാൻ കുറെ പ്രയാസമാകുന്നു എന്നു ആരംഭത്തിൽ തന്നെ വായനക്കാരെ അറിയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ നാട്ടിൽനിന്ന പോകുന്ന ഒരാൾക്കു അവിടെ ചെന്നു കണ്ടാൽ ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ മിക്ക ആചാരങ്ങളും സമ്പ്രദായങ്ങളും അത്ഭുതമായി തോന്നുവാനേ ഇടയുള്ളു. ഇതു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ മാത്രമല്ല ഏതു രാജ്യത്തു ചെന്നു നോക്കിയാലും ഒരു അന്യദേശക്കാരന്നു തോ

ന്നതാണു. ഇങ്ങിനെ അതിശയത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്ന സമ്പ്രദായങ്ങൾ പലതും ഉണ്ടാകകൊണ്ടു അവയിൽ ചിലതിനെ എടുത്തു പറയുവാൻ മാത്രമെ ഇവിടെ സാധിക്കയുള്ളൂ. ഇംഗ്ലീഷുകാരോടുള്ള സഹവാസം വൎദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ നാട്ടിൽ അവരുടെ പല സമ്പ്രദായങ്ങളും അനുഭവിച്ചറിയുവാൻ ബിലാത്തിക്കു പോകാതെ തന്നെ ചിലൎക്കു സംഗതി വന്നിരിക്കാം. എങ്കിലും, മൂന്നു കൊല്ലം അവരുടെ രാജ്യത്തു പാൎത്ത്, അവരുടെ സമ്പ്രദായങ്ങളെല്ലാം നല്ലവണ്ണം അറിയുവാൻ ഇടവന്ന ഒരാൾ ഇതിനെ പററി പറയുന്നതു വായനക്കാരിൽ പലൎക്കും രസജനകമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

നമ്മുടെ നാട്ടിൽ തമ്മിൽ പരിചയമില്ലാത്ത രണ്ടുമൂന്നാളുകൾ വഴിക്കൽ കണ്ടുകൂട്ടി ഒന്നിച്ചു യാത്ര തുടങ്ങി എന്നു വിചാരിക്കുക. അവർ അധികനേരം തമ്മിൽ സംസാരിക്കാതെയിരിക്കയോ? ഒരിക്കലും ഇല്ല. എന്താണു? എവിടെ നിന്നാണു? എങ്ങോട്ടാണു പോകുന്നതു? എന്നിങ്ങിനെ ഓരോ ചോദ്യങ്ങൾ അങ്ങുമിങ്ങും തുടങ്ങുകയായി. ഇങ്ങിനെ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ വല്ലതും ചെയ്തുപോയാൽ അതു മൎയ്യാദലംഘനമായി വിചാരിക്കും. മുമ്പു പരിചയമില്ലാത്ത രണ്ടു കൂട്ടർ തമ്മിൽ സംസാരിക്കേണമെങ്കിൽ അവരെ മൂന്നാമതൊരാൾ തമ്മിൽ പരിചയമാക്കി കൊടുക്കണം. ഇതു ചിലപ്പോൾ വളരെ അസംബന്ധമായി തോന്നും. ഒരേ മേശയിൽ രണ്ടാൾ ഇരുന്നു തിന്നുന്നുണ്ടാകും. ഒന്നാകിൽ വൎത്തമാനകടലാസ വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും അല്ലെങ്കിൽ മിണ്ടാതിരിക്കും എന്നല്ലാതെ തമ്മിൽ സംസാരിച്ചു കാണുവാൻ പ്രയാസം. ഈ കവിഞ്ഞ നില ഇംഗ്ലണ്ടിൽ മാത്രമെ കാണുകയുള്ളൂ. രണ്ടു കൂട്ടരെ തമ്മിൽ പരിചയമാക്കുവാൻ മൂന്നാമതൊരാൾ തുടങ്ങുകയാണെങ്കിൽ അവർ രണ്ടാളോടും മുമ്പിൽ സമ്മതം ചോദിക്കും. ഇങ്ങിനെ പരിചയപ്പെടുത്തിയാൽ മാത്രമെ അവർ സംസാരി

ക്കുവാൻ തുടങ്ങുകയുള്ളു. ഈ വക കാൎയ്യങ്ങളം ഇംഗ്ലീഷുകാർ വളരെ നിഷ്ഠയോടുകൂടി ആചരിക്കും.

തിന്നിരിക്കുന്ന സമയത്തുള്ള മൎയ്യാദാചാരങ്ങളും വളരെ കേമമാണ. കുരക്കുക, ഉറക്കെ സംസാരിക്കുക, മേശപ്പുറത്തുനിന്ന സാധനങ്ങളം അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും ധൃതിയോടുകൂടി നീക്കുക, ചമാച്ചിട്ട് തിന്നുക ഇതെല്ലാം അവൎക്ക വലിയ വിരോധമാണ. ഇന്നിന്ന പദാൎത്ഥങ്ങൾക്ക ഇന്നിന്ന തരത്തിലുള്ള കത്തിയും, മുള്ളും ഉപയോഗിക്കുക പതിവാണ. അതെല്ലാം നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഇവരുടെ ഇടയിൽ ഇരുന്നുണ്ണുവാൻ സൂക്ഷിക്കണം. അടുത്ത സ്ത്രീകൾ ഇരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ പുരുഷന്മാർ അവൎക്ക വേണ്ടുന്നത നീക്കിവെച്ചു കൊടുക്കണം. ചുരുട്ട വലിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതു തിന്നിരിക്കുന്ന മുറിയിൽനിന്ന പാടില്ല. സ്ത്രീകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവരുടെ സമ്മതം ചോദിച്ചേ ചെയ്യുവാൻ പാടുള്ളു. തീൻ കഴിഞ്ഞാൽ ഉറക്കെ ഏമ്പക്കം വിടരുത. അതു അവൎക്ക വലിയ വിരോധമാണ. മേശപ്പുറത്തു കൈ വെച്ചു സംസാരിക്കരുത. സംസാരിക്കുമ്പോൾ കയ്യിൽ കത്തിയും മുള്ളും പിടിച്ചു ആംഗ്യങ്ങൾ കാണിക്കരുത. ഇതെല്ലാമാണ് മേശപ്പുറത്തു തിന്നിരിക്കുമ്പോൾ ഓൎക്കേണ്ടത.

ഒരാളുടെ വീട്ടിലെ കാൎയ്യമെല്ലാം അയാളുടെ ഭാൎയ്യയാണ നോക്കുക. വീട്ടിൽ ഒരുസമയം സഹോദരിയോ, അമ്മയോ ഉണ്ടായാൽകൂടി അവൎക്ക യാതൊരധികാരവും ഇല്ല. തിന്നിരിക്കുമ്പോൾ പ്രധാന സ്ഥാനത്തിരുന്ന മറ്റുള്ളവൎക്ക വിളമ്പി കൊടുക്കുവാനും, വേണ്ടത്തു അന്വേഷിക്കുവാനും വീട്ടിലെ നാഥന്റെ ഭാൎയ്യയായിരിക്കും. വിവാഹം കഴിഞ്ഞു ഭൎത്താവിന്റെ വീട്ടിലേക്ക വന്നാൽ പിന്നത്തെ അധികാരമെല്ലാം ഭാൎയ്യക്ക തന്നെ.

നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഉള്ളപോലെ തന്നെ അവരുടെ നാട്ടിലും ഓരോ വിശേഷ ദിവസങ്ങളം ഉണ്ട. ഇതിൽ പ്രധാനമായതു

ക്രിസ്ത്മസ് ആണു. അന്നു വിശേഷമായ ഭക്ഷണവും ബന്ധുക്കാൎക്കും, അടുത്ത സ്നേഹിതന്മാൎക്കും സമ്മാനങ്ങളും കൊടുക്കലും പതിവാണു. ഭക്ഷണത്തിന്നു ഇൻഡിക്കോഴിയും, ക്രിസ്ത്മസ് പുഡ്ഡിങ്ങും ആണു പ്രധാനം. ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ സാധനം വളരെ ഫലങ്ങളും ചേൎത്തു വേവിച്ചുണ്ടാക്കിയ ഒരു മധുര പദാൎത്ഥമാണു.

ഇനി ഇവരുടെ ദേഹശുചിയെ പറ്റിയും, ദേഹാചാരങ്ങളെ പറ്റിയും അല്പം പറയാം. ദേഹശുചി ഇംഗ്ലീഷുകാൎക്കു നന്നേക്കുറവു ആണെന്നു ഒരിക്കലും പറഞ്ഞുകൂടാ. ആഴ്ചയിൽ ഒന്നു മാത്രമല്ല മാസത്തിൽ കൂടി ഒരിക്കൽ കുളിക്കാത്ത ആളുകളും എത്രയോ ഉണ്ടു. ജീവകാലം മുഴുവനും ചിലർ കുളിക്കാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നു. എണ്ണ തേച്ചു കുളി ഇവിടെ ആവശ്യമില്ല. പക്ഷെ കുളി ഇടക്കിടെയെങ്കിലും ആവശ്യമാണു. തലയിൽ ജനിച്ചതിന്നുശേഷം വെള്ളം നനക്കാത്ത ചിലരെ ഞാൻ അറിയും. ഇതു നമുക്ക വിചാരിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ? കുളിയുടെ കഥ ഇരിക്കട്ടെ. പല്ലുതേപ്പിന്റെ സ്ഥിതി ഇതിലും കഷ്ടമാണു. ശരിയായി ദിവസം പല്ലു തേക്കുന്നവരുടെ കണക്കു എടുത്തു നോക്കിയാൽ നൂറ്റിന്നു ഇരുപതിൽ അധികം ഉണ്ടാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതുപോലെ തന്നെ നല്ല പല്ലുള്ളവരെ കാണുന്നതും അപൂൎവ്വമാണു. ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ പല്ലു മിക്കതും പോയിരിക്കും. ശുദ്ധി ചെയ്യാതിരുന്നാൽ പിന്നെ എങ്ങിനെയാണു നല്ല പല്ലുണ്ടാകുന്നതു. നമ്മുടെ വെളുത്തു കേടില്ലാത്ത പല്ലു കാണുന്നതു ആളുകൾക്കു വലിയ അത്ഭുതമാണു. എങ്ങിനെയാണു നിങ്ങൾക്കു ഇങ്ങിനെ പല്ലുണ്ടാകുന്നതു എന്നു പലരും എന്നോടു ചോദിക്കയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു. അതിന്റെ രഹസ്യം മറ്റൊന്നുമല്ല ഞങ്ങൾ ദിവസേന ദന്തശുദ്ധി ചെയ്യും അതു കഴിഞ്ഞല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കഴിക്കയില്ല. അതു തന്നെയാണു

പല്ലു ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നത എന്നും മറുപടി പറഞ്ഞു. വെളുക്കാൾ കാണുന്ന ദോഷവും കൂടി പരിഷ്കാരചിഹ്നമായി ഗണിച്ചുവരുന്ന ഈ കാലത്തു നല്ല പല്ലുണ്ടാകുന്നത അപരിഷ്കൃതസ്ഥിതിയുടെ ഒരു ലക്ഷണമാണെന്നു ഒരു ഡൊക്ടർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതിൽ അതിശയിക്കുവാനില്ലല്ലൊ. കുരങ്ങിന്റെ പല്ലു നന്നു. ആഫ്രിക്കയിലെ നിഗ്രൊ ജാതികൾക്കും നല്ല പല്ലുണ്ടു. അതുകൊണ്ടു പരിഷ്കാരത്തിൽ താഴുന്തോറും പല്ലിന്റെ ഗുണം വർദ്ധിക്കും എന്നാണ ഈ മഹാ പണ്ഡിതന്റെ അഭിപ്രായം.

പല്ലിന്റെ സ്ഥിതി ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ തലമുടിയുടെ സ്ഥിതി ഇതിലും കഷ്ടമാണ. മുടി വെച്ചുകെട്ടുന്നതും, വയസ്സായി തല കൊഴിഞ്ഞുപോയാൽ മുടിയുള്ള ഒരു തൊപ്പി വാങ്ങി ശരിയായി തലയിന്മേൽ കെട്ടി മോടിയോടുകൂടി നടക്കുന്നതും സാധാരണയാണ. സ്ത്രീകളുടെ തലമുടി, കഴുകി വെടിപ്പാക്കി കെട്ടി നേരെയാക്കി കൊടുക്കുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങളും ഉണ്ടു. അവിടെ മാസത്തിൽ ഒരിക്കലൊ മറ്റൊ ചെന്നു തല നേരെയാക്കിക്കും. മുഖത്തു പൊടിയിട്ടു സ്ത്രീകൾ നടക്കുന്നതും ഒട്ടും അസാധാരണമല്ല. പരിഷ്കാരം വർദ്ധിക്കുന്തോറും പകിട്ടു കൂട്ടുവാൻ മനുഷ്യരുടെ ഇടയിൽ വാസന അധികമായി വരുന്നു. ഇതു പ്രകൃതിസിദ്ധമായ രൂപലാവണ്യത്തെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്നതിൽ അതിശയിക്കുവാനില്ലല്ലൊ. ഇങ്ങിനെ സാധനങ്ങളുടെ സഹായത്താൽ സൌന്ദൎയ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനെ പറ്റി ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഒരു കഥ പറയാറുണ്ടു. അതും ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം.

ഒരാൾ ഒരു യുവതിയുടെ രൂപലാവണ്യം കണ്ടു കലശലായി ഭ്രമിച്ചു. വളരെ കാലം ആ സ്ത്രീയോടു ആവശ്യപ്പെട്ടതിനു ശേഷം അപ്രകാരം വിവാഹം കഴിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. വിവാഹം കഴിഞ്ഞ ദിവസം രാത്രിയിൽ രണ്ടാളും ശയനഗൃഹത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. സ്ത്രീ തന്റെ വസ്ത്രങ്ങളും, ആഭരണങ്ങളും

അഴിച്ചുവെക്കുവാൻ തുടങ്ങി. തലയിൽ വെച്ച മുടിതൊപ്പി എടുത്തു മേശപ്പുറത്തു വെച്ചു. ഭർത്താവു വിചാരിച്ചു തലമുടിയെന്നും മാറ്റുകയില്ല. ഭയത്തോടും അത്ഭുതത്തോടുകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നു. ഭാൎയ്യ പിന്നെയും ഓരോന്നായി ഊരി വെക്കുവാൻ തുടങ്ങി. വായിൽനിന്നു പല്ലു എടുത്തു അതും മേശപ്പുറത്തു വെച്ചു. കണ്ണു പകുതി പോയിരിക്കുന്നു. ആ സ്ഥാനത്തു മെഴുകുകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കി വെച്ചിരിക്കയാണ്. അതും ഊരി മേശമേൽ വെച്ചു ഇങ്ങിനെ ഓരോന്നായി ദേഹത്തിൽനിന്നു ഊരി വെക്കുന്നതു കണ്ടു ഭർത്താവു ചോദിച്ചു. എന്റെ പ്രിയതമേ! ഞാൻ എവിടെയാണു കിടക്കേണ്ടതു. കട്ടിലിന്മേലൊ, മേശമേലൊ. നിന്റെ പകുതി ദേഹം മേശപ്പുറത്താണ്.

ഈ കഥ വാസ്തവത്തെ കുറെ അതിശയോക്തിയോടുകൂടി പറഞ്ഞു എന്നേ ഉള്ളു. കാൎയ്യത്തിന്റെ വാസ്തവം ഈ കഥയിൽ പറഞ്ഞ സംഗതിയിൽനിന്നു വളരെ ദൂരമല്ല. പുറത്തു എങ്ങാനും പോകുമ്പോൾ സ്ത്രീകൾ കയ്യിൽ ഒരു ചെറിയ തുകൽപ്പെട്ടി എടുക്കും. ഇതിൽ പണവും കയ്യുറുമാലും, സൂക്ഷിക്കുന്നതിനു പുറമെ ഒരു ചെറിയ കണ്ണാടി, വെള്ള പൊടി, അതു തേക്കുവാനുള്ള ഒരു ചായ ബ്രഷ് ഇതെല്ലാം ഉണ്ടാകും. ആപ്പീസിലും മററും ചെന്നു വരുന്നതു കാത്തു നിൽക്കേണ്ടതാണെങ്കിൽ കണ്ണാടി എടുത്തു പൊടി മാഞ്ഞു പോയിട്ടുണ്ടോ എന്നു നോക്കി [illegible] തേക്കും. എല്ലാ സ്ത്രീകളും ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുക പതിവാണെന്നു പറയുവാൻ ഞാൻ ഒരുങ്ങുന്നില്ല. ഈ വക കാണുന്നതു ഒട്ടും അസാധാരണമല്ലെന്നു സംശയം കൂടാതെ പറയാം.

സ്ത്രീകൾ വളരെ ആഭരണങ്ങൾ ഇട്ടു നടക്കുക പതിവില്ല. പക്ഷെ ഇവർ വസ്ത്രങ്ങൾക്കുള്ള ചിലവു നമ്മുടെ സ്ത്രീകൾക്കുള്ളതിനെക്കാൾ എത്രയോ കൂടും. തണുപ്പുരാജ്യമാകകൊണ്ടു കട്ടിയുള്ള വസ്ത്രം ആവശ്യമാണെന്നല്ലാ ഇതിനെല്ലാം വലിയ വിലയും

ളുണ്ടു. ഇവിടെ കേരളത്തിൽ ഒരുവിധം മാന്യനിലയിൽ ഇരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീക്കു ദിവസേന ആവശ്യത്തിന്നും, വിശേഷദിവസങ്ങളിൽ ഉടുക്കുവാനും ആയി കൊല്ലത്തിൽ 50 ഉറുപ്പിക ഉണ്ടെങ്കിൽ അരിഷ്ടു കൂടാതെ കഴിക്കാം. അതേ നിലയിലുള്ള ഒരു സ്ത്രീക്കു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ 200 പവനോളം വസ്ത്രവകകൾക്കായി വേണ്ടിവരും. അഞ്ഞൂറും, ആയിരവും, രണ്ടായിരവും, അധികാധികവും ഈ ആവശ്യത്തിന്നായി ചിലവു ചെയ്യുന്ന ധനികന്മാർ ഉണ്ടു. ഞാൻ പറഞ്ഞ സംഖ്യ ഒരു വിധം ശരിയായ കൂട്ടക്കാണ്. രണ്ടു കൊല്ലം മുമ്പു വെയിൽസുകുമാരിയുടെ മേൽക്കോട്ടു വിശേഷമായി ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു ഉടുപ്പിന്നു 2,000 പവൻ വില കിട്ടി എന്നു ഒരു വർത്തമാനക്കടലാസിൽ വായിക്കയുണ്ടായി. ഇതെല്ലാം മോഹവിലയാണു. പണം കളിക്കുന്ന രാജ്യമാണു അതു്. പിന്നെ അവിടെയുള്ളവർ ഉടുപ്പിന്നു ഇത്ര വളരെ പണം ചിലവു ചെയ്യുന്നതിൽ എന്താണു ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനുള്ളതു.

ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ഇടയിൽ പല വിനോദങ്ങളും നേരമ്പോക്കും. സുഖിക്കുവാനുള്ള ഉത്സാഹവും, ത്രാണിയും ഉള്ളവർ ധാരാളം ഉണ്ടെന്നു ഞാൻ മുമ്പൊരിക്കൽ പറകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു. ഈ നാട്ടിൽ തീരെ നടപ്പില്ലാത്തതായ ഒന്നിനെ പറ്റി മാത്രം ഇവിടെ പറയാം. ഡാൻസ് (Dance) എന്ന ഒരുവിധം കളിയുണ്ടു. ഇതു സാധാരണ രാത്രിയിലാണു പതിവു. ഇതിന്നു സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും ഉണ്ടാകും. ഇതിന്റെ സമ്പ്രദായം ഇങ്ങിനെയാണു. ഒരു സ്ത്രീയും ഒരു പുരുഷനും കൂടി മുഖത്തോടു മുഖം നോക്കി കൈ തമ്മിൽ കോർത്തും, അരക്കെട്ടിൽ പിടിച്ചും ഇങ്ങിനെ കളിക്കുവാനുള്ളവർ ജോടിയായി നിൽക്കും. സംഗീതവും ഉണ്ടാകും. അതിന്റെ താളത്തിൽ വട്ടത്തിൽ കാൽവെച്ചു കളിക്കും. ഇതിന്നു മുൻകൂട്ടി പരിചയിക്കണം. ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ഇടയിൽ എന്നു മാത്രമല്ല യൂറോപ്പിലെ മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും ഈ കളി വളരെ നട

പ്പാണ. ഒരു നാട്ടിലെ നടപ്പിനെ പററി മററുള്ള നാട്ടുകാൎക്ക അതിശയിക്കുവാനല്ലാതെ കുററം പറയുവാൻ തരമില്ല. ഇങ്ങിനെ നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള എന്തെല്ലാം നടപ്പുകൾ ഇംഗ്ലീഷുകാൎക്കും അതിശയമെത്ര ജനിപ്പിക്കുന്നവയായിരിക്കാം.

ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ആചാരങ്ങളും, സമ്പ്രദായങ്ങളും വിവരിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിൽ അവരുടെ ഇടയിലുള്ള വിവാഹ സമ്പ്രദായത്തെ പററി അല്പം അറിയേണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം തീൎച്ചയായും വായനക്കാൎക്ക ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതല്ല. നമ്മുടെ ഇടയിൽ നടപ്പുള്ളപോലെ വിവാഹം കഴിച്ചേ തീരണം എന്നൊ, അതു ഇന്ന വയസ്സിന്ന മുമ്പായി വേണമെന്നൊ അവരുടെ ഇടയിൽ നിൎബ്ബന്ധമില്ല. വിവാഹം കഴിക്കാത്ത സ്ത്രീകൾ എത്രയോ ഉണ്ട. അതുകൊണ്ട സമുദായം അതിനെ നിന്ദ്യമായി വിചാരിക്കയില്ല. വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽ വിവാഹം കഴിക്കുന്നതു ചുരുക്കമാണ. പതിനാറൊ, പതിനെട്ടൊ വയസ്സു മുതൽ മരിക്കുന്നതുവരെ എപ്പോഴെങ്കിലും ആവാം. പുരുഷനെക്കാൾ വയസ്സു താണിരിക്കേണം സ്ത്രീ എന്നും നിൎബ്ബന്ധമില്ല. ചിലപ്പോൾ പുരുഷനെക്കാൾ വളരെ വയസ്സായിരിക്കാം സ്ത്രീക്ക. അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട നാട്ടുനടപ്പിന്ന വിരോധമായി എന്നു വരില്ല. എങ്കിലും സാധാരണ സമ്പ്രദായം ആലോചിച്ചു നോക്കിയാൽ സ്ത്രീക്ക ഇരിപത്തഞ്ചിന്നും മുപ്പതിന്നും മദ്ധ്യേയും, പുരുഷന്ന ഇരിപത്തെട്ടിന്നും മുപ്പത്തഞ്ചിന്നും മദ്ധ്യേയും ആണ വിവാഹകാലം. സ്ത്രീക്ക ഭൎത്താവിനെ അന്വേഷിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാനുള്ള ഭാരം മാതാപിതാക്കന്മാൎക്കില്ല. അതെല്ലാം അവർ തന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളും. ഒരു പുരുഷനും സ്ത്രീയും തമ്മിൽ പരിചയമായി, സ്നേഹമായി അനുരാഗത്തിലേക്ക പ്രവേശിച്ചു എന്നു വിചാരിക്കുക. കുറെ കാലം ഇങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞാൽ പുരുഷൻ സ്ത്രീയോടു തന്നെ വിവാഹം കഴിക്കുമൊ എന്നു ചോദിക്കും. അതിന്ന

സമ്മതിച്ചാൽ പിന്നെ ഈ വിവരം ബന്ധുക്കളേയും മററും അറിയിക്കയായി. ചിലപ്പോൾ വിവാഹത്തിന്ന മുമ്പുള്ള ഈ അനുരാഗസമ്മേളനകാലം വളരെ ദീൎഘിച്ചുവെന്ന വരാം. ഏതായാലും വിവാഹം കഴിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചാൽ വരൻ വധുവിന്ന തന്റെ നിശ്ചയത്തിന്റെ അടയാളമായി ഒരു മോതിരം സമ്മാനിക്കും. ഈ മോതിരം സ്ത്രീയുടെ അവസ്ഥക്കനുസരിച്ച് പത്തോ, നാല്പതോ, നൂറോ പവൻ വിലപിടിച്ചിരിക്കും. പിന്നെ വിവാഹം വരെ വധുവിന്ന പല സമ്മാനങ്ങളും വരൻ കൊടുക്കുക പതിവാണ. വല്ല കാരണത്താലും ഇവർ തമ്മിൽ തെററി വിവാഹത്തിന്ന ഇടവരാതിരുന്നാൽ ഈ മോതിരം മടക്കി അയക്കും. ഈ നിൎഭാഗ്യം നേരിടുന്നതും അസാധാരണമല്ല. അങ്ങിനെയുള്ള നിൎഭാഗ്യമൊന്നും നേരിടാതെ വിവാഹ ദിവസം ഉറച്ചാൽ പിന്നെ അതിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളായി. വിവാഹം കഴിഞ്ഞതിനാശേഷം രണ്ടാളും കൂടി താമസിക്കുവാനുള്ള വീട്ട വാങ്ങി അതിൽ സാമാനങ്ങളെല്ലാം കടത്തി ശരിയാക്കും. ഇതെല്ലാം സ്ത്രീയുടെ ഇഷ്ടത്തിന്നനുസരിച്ചാണ ചെയ്യുക. വിവാഹദിവസം ഉച്ചതിരിഞ്ഞു ഏകദേശം ൨ മണി സമയം വധൂവരന്മാർ വിശേഷമായ ഉടുപ്പും ധരിച്ചു പള്ളിയിലേക്ക വരുന്നു. ഇവിടെവെച്ചു പാതിരി ഇവരെ വിവാഹം കഴിപ്പിക്കും. വധുവിനെ കൊടുക്കുന്നതു അച്ഛനൊ, സഹോദരനൊ, അടുത്തുള്ള മററു വല്ലവരൊ ആയിരിക്കും. 'ഞാൻ എന്റെ ഭൎത്താവിനെ സ്നേഹിച്ചും, വിശ്വസിച്ചും, അനുസരിച്ചും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഖദുഃഖങ്ങളിൽ പങ്കുകൊണ്ടും ഇരിക്കും' എന്നുള്ള സത്യവും വധു അവിടെവെച്ചു ചെയ്യും. ഇതാണ പള്ളിയിൽ ഉള്ള ക്രിയ. വരൻ തന്റെ ആളുകളോടുകൂടി മുൻകൂട്ടി പള്ളിയിൽ എത്തണം. വധു തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരോടുകൂടി പിന്നെയാണ വരിക. ഈ സത്യം ചെയ്യലും മററും കഴിഞ്ഞാൽ ഉടനെ പള്ളിയിലെ റ

ജിസ്റ്റിൽ രണ്ടാളും ഒപ്പിടണം. ഉച്ച തിരിഞ്ഞതിനുശേഷം വധുവിന്റെ പിതാവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽവെച്ച് കേമമായ ഒരു വിരുന്ന ഉണ്ടാകും. അതു കഴിഞ്ഞാൽ വധുവും, വരനും വിവാഹാനന്തരകാലം കഴിക്കേണ്ടതിന്നു മുൻകൂട്ടി നിശ്ചയിച്ച ഒരു സ്ഥലത്തേക്ക പോകുകയായി. ഈ കാലത്തിന്നാണ ഇംഗ്ലീഷിൽ ഹണി മൂൺ (honey moon) എന്ന പറയുന്നത. ഇതു ഏകദേശം ഒന്നൊ രണ്ടൊ ആഴ്ച ഉണ്ടാകും. അതിന്നു പുറപ്പെട്ടു പോകുമ്പോഴും ഈ പരു ബന്ധുക്കളിൽ ചിലർ അരി വാരി എറിയും. മകളെ ഇനി വേറെ ഒരു കുടുംബത്തിലേക്ക പോകയല്ലെ എന്ന വിചാരിച്ച് മാതാപിതാക്കന്മാർ കരയുവാനും തുടങ്ങും. വിവാഹം കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ സ്ത്രീ ഭർത്താവിന്റെ പേരിനെ സ്വീകരിക്കുന്നു. അതുവരെ ഇന്നാളുടെ മകൾ എന്നർത്ഥമാണ പേരിന്നുള്ളത. അതു കഴിഞ്ഞാൽ ഇന്നാളുടെ ഭാര്യ എന്നർത്ഥം ജനിപ്പിക്കുന്ന പേരിനെയാണ സ്വീകരിക്കുക. അച്ഛന്റെ പേർ സ്മിത്ത് എന്നായിരുന്നാൽ മിസ്സ് സ്മിത്ത് (Miss Smith) എന്നു വിവാഹം കഴിയുന്നതുവരെ പറയും. ആ സ്ത്രീയെ ജോൺസൻ എന്ന ഒരാൾ വിവാഹം കഴിച്ചു എന്ന വിചാരിക്കുക. പിന്നെ മിസ്സസ്സ് ജോൺസൻ (Mrs. Johnson) എന്നാണ വിളിക്കുക. വളരെ അടുത്ത ബന്ധുക്കളും, സ്നേഹിതന്മാരും മാത്രമെ സ്ത്രീയുടെ സ്വന്തം പേർ വിളിക്കയുള്ളൂ. ഹണി മൂൺ കഴിഞ്ഞു മടങ്ങി വന്നാൽ പിന്നെ ഇവർ അവരുടെ പുതിയ വീട്ടിൽ പോയി താമസം തുടങ്ങും.

മരിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന ക്രിയകൾക്കും മററും അല്പം വിശേഷമുണ്ട. ഒരു വീട്ടിൽ വല്ലവരും മരിച്ചാൽ ഉടനെ ആ വീട്ടിലെ ജനാലകളിലുള്ള മറശീലകൾ താഴ്ത്തുന്നു. മൃതശരീരത്തെ കുളിപ്പിച്ചു വസ്ത്രം മാററി കിടത്തും, മറ ചെയ്യുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്യുവാനായി അതിന്നുള്ള കമ്പനിക്കാരെ ഏല്പിക്കുന്നു. അ

വർ ആളെ അയച്ചു മൃതശരീരത്തെ അളന്നു അതിന്നു പററിയ പെട്ടി പണിയും. രണ്ടു മൂന്നു ദിവസത്തിലകത്തു പെട്ടി തെയ്യാറാക്കി കൊണ്ടുവരും. പെട്ടി കൊണ്ടുവന്നാൽ ശവത്തെ പെട്ടിയിൽ ഇട്ടു ആണി അടെച്ചു മൂടും. മരിച്ചാൽ ചുരുങ്ങിയതു നാലഞ്ചു ദിവസം കഴിയുന്നതിന്നു മുമ്പു മറ ചെയ്യുവാൻ തെയ്യാറാകില്ല. ബന്ധുക്കൾക്കു വ്യസനസൂചകമായ ഉടുപ്പു ഉണ്ടാക്കണം. ശവപ്പെട്ടി തെയ്യാറാക്കണം. ഇതിന്നെല്ലാം സമയം വേണം. മറ ചെയ്യുവാൻ നിശ്ചയിച്ച ദിവസം ഈ കമ്പനിക്കാർ തന്നെ ബന്ധുക്കൾക്കും, സ്നേഹിതന്മാൎക്കും ശ്മശാനത്തിലേക്കു പോകുവാനുള്ള വണ്ടികളും, ശവത്തെ കൊണ്ടുപോകുവാനുള്ള വണ്ടിയും കൊണ്ടുവരും. ഈ വണ്ടികളുടെ കുതിരകളെല്ലാം കറുത്തിരിക്കണം എന്നാണ നിശ്ചയം. ബന്ധുക്കളും മററും പുഷ്പമാലകളും മൃതശരീരത്തിന്റെ മീതെ ഇടുവാനായി അയക്കുക പതിവാണ. എല്ലാവരും കൂടി പുറപ്പെട്ടു ശ്മശാനത്തിൽ വന്നു ശവത്തെ മറചെയ്തു പിന്നെ മടങ്ങുന്നു. മറചെയ്യുകയാണ സാധാരണ പതിവ എങ്കിലും ദഹിപ്പിക്കുവാനും ഇയ്യിടെ കുറെശ്ശ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇതു വിറകു കൂട്ടി ദഹിപ്പിക്കുകയല്ല. അതിന്നും പരിഷ്കാരവഴി കണ്ടിട്ടുണ്ടു. ഒരു മുറിയിൽ ഉഷ്ണവായു നിറച്ചു അതിൽ മൃതശരീരത്തെ വെച്ചു പത്തു നിമിഷംകൊണ്ടു ഭസ്മമാക്കുന്നു. ഇതിന്നെ ഒരു പെട്ടിയിലാക്കി പിന്നെ ഒരു സ്ഥലത്തു മറചെയ്യുകയും ചെയ്യും. അടുത്തുള്ളവർ മരിച്ചാൽ വ്യസനസൂചകമായ വേഷത്തിൽ ആചരിക്കുക ഈ ദിക്കിലും ഉണ്ടു. ബന്ധുത്വത്തിന്റെ അവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു കാലം നിശ്ചയിക്കുകയും, ചുരുക്കുകയും ചെയ്യും. അച്ഛൻ മരിച്ചാൽ സാധാരണ ഒരു കൊല്ലമാണ. സഹോദരനായാൽ ആറു മാസം. ഇങ്ങിനെ ബന്ധുത്വത്തിന്നനുസരിച്ചു ഭേദം വരും. ഈ കാലത്തു പുറത്തു അധികം പോകുകയും മററുള്ളവരുടെ കൂ

ന്നും സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യില്ല. ഇവയെല്ലാമാണു ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ചില ആചാരങ്ങളും സമ്പ്രദായങ്ങളും. ഈ ഭാഗം അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ സ്വഭാവത്തെ പററി കൂടി അല്പം പറവാനുള്ളതു ഇനിയത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ ആവാം.

൨൦ം അദ്ധ്യായം.

ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ സ്വഭാവം.

ഞാൻ ലണ്ടനിൽ എത്തി അധികം ദിവസം കഴിയുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഒരിക്കൽ ഒരു വിനോദം കണ്ടു നില്ക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ എന്റെ അടുത്തു നിന്നിരുന്ന ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ എന്നോടു ഓരോ വർത്തമാനങ്ങൾ ചോദിപ്പാൻ തുടങ്ങി. അയാൾ നമ്മുടെ രാജ്യത്തു വളരെ കാലം ഒരു വലിയ ഉദ്യോഗത്തിൽ ഇരുന്ന ആളായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു. നിങ്ങൾ ഇവിടെ വന്നു ഇപ്പോൾ ഇംഗ്ലീഷുകാരെ നല്ലവണ്ണം അറിയുവാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കും. നിങ്ങൾ അവരെ പററി എന്താണു വിചാരിക്കുന്നതു? എന്നു എന്നോടു ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. ഞാൻ ഇവിടെ എത്തിയിട്ടു അധികദിവസം ആയിട്ടില്ല. ഇന്ത്യയിൽ നിന്നു ഞാൻ വളരെ ഇംഗ്ലീഷുകാരെ കണ്ടിട്ടുണ്ടു. അതു മാതിരിയല്ല ഇവിടെയുള്ളവരെ എനിക്കു തോന്നുന്നതു. ഇതു മാത്രമെ എനിക്കു ഇപ്പോൾ പറയുവാൻ കഴിയു. മൂന്നു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞു ഞാൻ സ്വരാജ്യത്തേക്കു മടങ്ങി പോകുമ്പോൾ ഈ ചോദ്യം നിങ്ങൾ എന്നോടു ചോദിക്കുന്നതായാൽ ശരിയായ മറുവടി അപ്പോൾ പറയാം' എന്നു പറഞ്ഞു ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ പിരിഞ്ഞു.

അതിന്നുശേഷം ഞാൻ അയാളെ കണ്ടിട്ടും ഇല്ല. അയാൾ അന്ന എന്നോടു ചോദിച്ച ചോദ്യത്തിന്റെ ഉത്തരമാണ ഇപ്പോൾ വായനക്കാൎക്കറിവാനായി സവിസ്തരം ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നത്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പല അനുഭവങ്ങളും കഴിഞ്ഞ്, പല തരക്കാരോടും സഹവസിച്ച്, പല ആളുകളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും കേട്ട്, ഇപ്പോൾ ആ രാജ്യത്തിൽനിന്ന വളരെ അകലെയുള്ള എന്റെ നാട്ടിൽ ഇരുന്ന ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ സ്വഭാവത്തെ പററി നിഷ്പക്ഷമായ അഭിപ്രായത്തെ എഴുതുവാൻ തുടങ്ങിയാൽ അതു വാസ്തവത്തിൽനിന്ന അധികദൂരം തെററുവാൻ ഇടയില്ല.

മററുള്ളവൎക്ക ക്ഷണേന മനസ്സിലാക്കത്തക്ക സ്വഭാവമല്ല ഇംഗ്ലീഷുകാരുടേതു. ആദ്യത്തിൽ തോന്നുന്ന അഭിപ്രായം ചിലതെല്ലാം നമുക്ക അവരായി കുറെ കാലം സഹവസിച്ചാൽ ഭേദപ്പെടുത്തേണ്ടിവരും. പക്ഷെ ഇംഗ്ലീഷുകാരനുള്ള ഒരു ഗുണം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ എത്തിയ ഉടനെ നമുക്ക പ്രത്യക്ഷപ്പെടും. ഇതു അവരുടെ മൎയ്യാദയാണ. ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ മൎയ്യാദയെ പററി പ്രഥമദൃഷ്ടത്തിൽ നമുക്ക തോന്നുന്നതായ അഭിപ്രായം കുറെ കാലം കഴിഞ്ഞാലും മാറേണ്ടിവരുമെന്ന തോന്നുന്നില്ല. വഴി നിശ്ചയമില്ലാത്ത വല്ലവരോടും ചോദിച്ചാൽ അതു പറഞ്ഞുതരുവാനുള്ള ഒരുക്കവും, വല്ല കാൎയ്യങ്ങൾക്കായി പരിചയമില്ലാത്തവരുടെ അടുക്കൽ ചെന്നാൽ അവരുടെ ആദരവും, റെയിൽവെ മുതലായി പൊതുജനങ്ങൾക്ക സാധാരണ ആവശ്യമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഉപകാരം ചെയ്യുവാനുള്ള ഒരുക്കവും, എന്തുതന്നെ ആയാലും ഒട്ടും ദേഷ്യം ഭാവിക്കാതെ ക്ഷമയോടുകൂടി തന്റെ മുറ ചെയ്യുന്ന ലണ്ടൻ പോലീസുകാരന്റെ ഷണ്ണമായ നടവടിയും, ലണ്ടനിൽ എത്തി അധികം താമസിക്കുന്നതിന്ന മുമ്പായി നമുക്ക വെളിവാകും. സാധാരണ സംസാരിക്കുവാൻ ഇഷ്ടമില്ലാത്ത ആളല്ല ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ. പരിചയം ഉണ്ടാകുന്ന

ഇവരെ മാത്രമെ മൌനത്തെ ശീലിച്ചിരിക്കു. പിന്നെ സംസാരത്തിന്നു അന്തമില്ല. തന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ വളരെ വിശ്വാസമുള്ള കൂട്ടത്തിലാണു. അബദ്ധമായാലും, സുബോധമായാലും തന്റെ സ്വന്തം അഭിപ്രായം ഒരു കാര്യത്തെ പറ്റി ഇല്ലാത്തവർ ചുരുക്കമാണു. അതു ശരിയാണെന്നു ശഠിക്കുവാനും ഒരുക്കമായിരിക്കും. മറ്റുള്ളവർ എന്തു വിചാരിച്ചാലും വേണ്ടില്ല. അവനവന്റെ അഭിപ്രായം ഇന്നതാണെന്നു പറയും. മതവിഷയത്തിലും, വേദാന്തത്തിലും അല്ല ഇംഗ്ലീഷുകാരന്നു അധികം രസം. രാജ്യഭരണത്തെ പറ്റി സംസാരിക്കുവാൻ തുടങ്ങുക, എന്നാൽ കാണാം ഇംഗ്ലീഷുകാരന്റെ ഉത്സാഹം. രാജ്യത്തു നടക്കുന്ന വലിയ കാര്യങ്ങളെ പറ്റി മിക്കപേരും അഭിജ്ഞരാകും. അവയെ പറ്റിയെല്ലാം അവർക്കു സ്വന്തം അഭിപ്രായങ്ങളും ഉണ്ടു. കൃഷിക്കാരന്മാർകൂടി ദിവസേന വർത്തമാനകടലാസു വായിക്കുന്ന രാജ്യത്തു രാജ്യകാര്യങ്ങളും വരുമ്പോൾ അവനും നിശ്ചയമായി തന്റെ അഭിപ്രായം പറയുന്നതിൽ എന്താണു അതിശയിക്കുവാനുള്ളതു? തന്റെ അഭിപ്രായത്തെ താൻ വെച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം തൃപ്തിപ്പെടുകയില്ല ഇംഗ്ലീഷുകാരന്നു. മറ്റുള്ളവരെ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിക്കുവാൻ എവിടെ അവസരം കിട്ടുമൊ ആ അവസരത്തെ ഒട്ടും കളയുകയില്ല. ഉദ്യാനങ്ങളിലും മറ്റും ചെന്നു നോക്കിയാൽ കാണാം ഓരോ സംഘങ്ങളും അവിടവിടെ കൂടിയിരിക്കുന്നതു. ഇവരെല്ലാം ഓരോ കാര്യങ്ങളെ പറ്റി തങ്ങളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ അന്യോന്യം പറയുകയായിരിക്കും. രാജ്യകാര്യങ്ങളെ പറ്റി യാതൊന്നും അറിയാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പ്രയാസമായിരിക്കും. പൊതുകാര്യങ്ങളിൽ അത്ര ഉത്സാഹികളാണു ജനങ്ങൾ.

ഈ വെറും ഉത്സാഹം മാത്രമല്ല ഇംഗ്ലീഷുകാരന്നുള്ളതു. ആ ഉത്സാഹത്തെ നിലനിർത്തുവാനുള്ള സ്ഥിരതയും, ധൈര്യവും കൂടി

ഉണ്ടു. കാൎയ്യത്തിൽ ഏൎപ്പെട്ടാൽ ബലംകൊണ്ടു സാധിക്കാത്തപക്ഷം ഉപായംകൊണ്ടെങ്കിലും അതിനെ നിറവേറ്റാതിരിക്കയില്ല. ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ഈ ഗുണം ചരിത്രങ്ങളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നുണ്ടു. അവരോടൊന്നിച്ചു സഹവസിച്ചാൽ ഇതു അനുഭവത്തിലും അറിയാം. ഭൂമിയുടെ വടക്കെ അറ്റത്തെ കണ്ടുപിടിക്കുവാനായി പോയ സ്കോട്ടിന്റെയും അയാളുടെ ഒന്നിച്ചുണ്ടായിരുന്ന കൂട്ടരുടെയും കഥ വായനക്കാരിൽ പലരും ഇപ്പോഴും ഓൎമ്മയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കാം. എന്തെല്ലാം കഷ്ടതകൾ അവർ അനുഭവിച്ചു! അവസാനം അവൎക്കു മരണം നേരിട്ടതു എങ്ങിനെ! ഇതെല്ലാം ഇവർ എന്തിനുവേണ്ടി അനുഭവിച്ചു? തങ്ങടെ ഒരു കാൎയ്യസാദ്ധ്യത്തിനായി പുറപ്പെട്ടു. എന്തു വിഘ്നം നേരിട്ടാലും വേണ്ടില്ല, എന്തു ദണ്ഡം അനുഭവിച്ചാലും വേണ്ടില്ല. ആരംഭിച്ച കാൎയ്യം നേടിയിട്ടേ പിന്മാറൂ എന്നു ഉറച്ചുകൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടു, അതിന്നായി യത്നിക്കുമ്പോഴും ധീരതയോടുകൂടി മരണത്തെ അനുഭവിച്ച പുരുഷന്മാരെ നമുക്ക് ബഹുമാനിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ഈ സ്ഥിരോത്സാഹവും, ധീരതയും വലിയവരിൽ മാത്രമല്ല ചിലപ്പോൾ ചെറിയ കുട്ടികളിൽകൂടി കാണുന്നുണ്ടു. ഞാൻ ലണ്ടനിൽ ഉണ്ടായിരുന്നപ്പോൾ ഒരു ദിവസം പതിനാലു വയസ്സു പ്രായമായ ഒരു ആൺകുട്ടി ഒരു ധീരപ്രവൃത്തി ചെയ്യുകയുണ്ടായി. തെരുവിൽ നിൎത്തിയിട്ടുണ്ടായിരുന്ന ഒരു കുതിര പെട്ടെന്നു ഓടുവാൻ തുടങ്ങി. തിരക്കിൽകൂടി ഓടിയാൽ വളരെ ആളുകൾക്കു അപായം നേരിടുമായിരുന്നു. ഈ ആപത്തു കണ്ടു അവിടെ നിന്നിരുന്ന ബാലൻ പെട്ടെന്നു ഓടിച്ചെന്നു ആ കുതിരയെ പിടിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു. തന്റെ ശ്രമത്തിൽ കുതിരയുടെ ചവിട്ടുകൊണ്ടു അകാലമരണത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു. ആ ധീരബാലന്റെ ശവശരീരത്തെ മറചെയ്യുവാനായി കൊണ്ടുപോകുമ്പോഴും എത്ര ജനങ്ങളായിരുന്നു വഴിക്കൽ കൂടിയിരുന്നതു! ഇ

ത്തിന്നു നമ്മുടെ അനുഭവത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഓരോ സംഗതികളിൽനിന്നാണ ഒരു രാജ്യക്കാരുടെ ഗുണദോഷങ്ങളെ പററി നാം അഭിപ്രായപ്പെടേണ്ടത.

തങ്ങളുടെ ജാതിക്ക അഭിമാനത്തെ സമ്പാദിച്ചവരായൊ രാജ്യത്തിന്ന ശ്രേയസ്സ ഉണ്ടാക്കിയവരായൊ, ഉള്ള ആളുകളെ ഇംഗ്ലീഷുകാർ ഒരിക്കലും മറക്കുകയില്ല. അവരുടെ ഓൎമ്മയെ നിലനിൎത്തുവാനായി വേണ്ടുന്നതെല്ലാം ചെയ്യും. ബെൎക്ക് (Burke), പിററ് (Pitt), സാലിസ്ബെറി (Salisbury), ഗ്ലാഡ്സ്റ്റൻ (Gladstone) മുതലായ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ ഓൎമ്മയെ നിലനിൎത്തുവാനായി എത്ര പ്രതിമകൾ ഉണ്ടാക്കി വെച്ചിരിക്കുന്നു! ഷേക്സ്പിയർ [Shakespeare), മിൽട്ടൻ, ബൈറൺ, ടെനിസൻ എന്നീ മഹാകവികൾ പാൎത്തിരുന്ന ഭവനങ്ങൾ എത്ര ഭക്തിയോടും, ബഹുമാനത്തോടും ഇപ്പോഴും സൂക്ഷിച്ചുവരുന്നു! ഏതെല്ലാം തരത്തിൽ രാജ്യത്തിന്റെ കീൎത്തി വൎദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നുവൊ, അതിന്ന ഹേതുഭൂതന്മാരായ മഹാന്മാരെയെല്ലാം ഇംഗ്ലീഷുകാർ പൂജിച്ചുവരുന്നു. സ്വരാജ്യസ്നേഹം ജനങ്ങളിൽ വൎദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതിന്നുള്ള മാൎഗ്ഗം ഇതു തന്നെ. തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തു ജനിച്ച ധീരപുരുഷന്മാരെ പററി അഭിമാനം തോന്നാത്തവർ ആർ? ഒരു രാജ്യക്കാരൻ തന്നെയാണ താനും എന്നു വിചാരിക്കുമ്പോൾ അറിയാതെ അഭിമാനം മനസ്സിൽ ഉദിക്കുന്നു. ഈ അഭിമാനം വളരെ ആവശ്യം തന്നെ. പക്ഷെ ചിലരുടെ ഇടയിൽ ഇതു തന്നെ വിപരീതഫലത്തെയും ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ട. സ്വരാജ്യത്തെ പററി ന്യായമായ അഭിമാനം പ്രശംസിക്കത്തക്കതു തന്നെ. പക്ഷെ തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തിന്റെ മഹിമയെ പററി അതിരുകടന്ന ഘോഷിക്കുകയും, ലോകത്തിലെ നേതാക്കന്മാരാണ തങ്ങൾ എന്ന പറയുകയും ചെയ്യുന്നത അഭിമാനത്തിന്റെ ലക്ഷണമല്ല. അതു അഹങ്കാരത്തെ സൂചിപ്പിക്കുകയാണ ചെയ്യുന്ന

തം. ഈ തരക്കാരും, മററു രാജ്യങ്ങളിൽ ഉള്ളപോലെ തന്നെ, ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഇല്ലെന്നില്ല. ശുക്രദശയും, ശനിദശയും ആളുകൾക്കുള്ളതുപോലെ രാജ്യങ്ങൾക്കും ഉണ്ടു. അഭിവൃദ്ധിയിൽ മുങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ആത്മപരിശോധന മനുഷ്യനു തീരെ അസാദ്ധ്യമാണല്ലോ. എന്നാൽ ഈ കാലത്താണ വാസ്തവത്തിൽ പരിശോധന ആവശ്യമായിട്ടുള്ളതും. ഇതിനെ പററി, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ആയിരുന്നപ്പോൾ പലപ്പോഴും ഞാൻ ചില ഇംഗ്ലീഷുകാരുമായി വാദിക്കയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു. കാൎയ്യം തീരെ ഇല്ലാത്തതാണെന്നു പറവാൻ അവരും ഒരുങ്ങുന്നില്ല. പക്ഷേ അതു ഉണ്ടാകുവാനുള്ള കാരണത്തെ പററി മാത്രമെ ഭിന്നാഭിപ്രായമുള്ളു. ഒരു രാജ്യക്കാരുടെ സ്വഭാവത്തെ പററി നിരൂപണം ചെയ്യുമ്പോൾ അവരുടെ ഗുണവും ദോഷവും കുറവുകൂടാതെ വിവരിക്കേണ്ടതു ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്റെ ധൎമ്മമാണു. ഈ അദ്ധ്യായത്തിന്റെ തലവാചകം 'ഇംഗ്ലീഷ്സ്തുതി' എന്നല്ല 'ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ സ്വഭാവം' എന്നാണു. സ്വഭാവത്തിൽ ഗുണവും ദോഷവും പെടും. ഈ വക ചില ദൂഷ്യങ്ങൾ എനിക്കു ബലമായി തോന്നിയതിനെ ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ തന്നെ ഇനിയും വേറെ ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിവരും.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ചെന്നു അധികകാലം കഴിയുന്നതിന്നു മുമ്പായി നമുക്കു ബോധം വരുന്ന ഇംഗ്ലീഷുകാരന്റെ ഒരു ഗുണത്തെ പററി ഈ അദ്ധ്യായത്തിന്റെ ആദ്യത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കയുണ്ടായല്ലോ. ഈ മാതിരി നമുക്കു ക്ഷണത്തിൽ കണ്ടറിയുവാൻ സാധിക്കുന്ന മറെറാരു ഗുണം ഇംഗ്ലീഷുകാരന്റെ കച്ചവടസാമൎത്ഥ്യമാണു. യൂറോപ്പിൽ ഞാൻ സഞ്ചരിച്ച ഒരു രാജ്യത്തിലും കച്ചവടത്തിന്നു ഇത്ര സാമൎത്ഥ്യമുള്ള ആളുകളെ കണ്ടിട്ടില്ല. ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ സകല അഭിവൃദ്ധിയും ഈ ഒരു ഗുണത്തെയാണു ആസ്പദിച്ചിരിക്കുന്നതു. ലണ്ടനിൽ ഒരു ഷാപ്പിൽ കയറി നോ

ക്കും. എത്ര ആദരവോടുകൂടി നമ്മെ സ്വീകരിക്കുന്നു! എത്ര ക്ഷമയോടുകൂടി നമ്മുടെ ആവശ്യങ്ങളെ ചോദിച്ചറിഞ്ഞു പ്രവൃത്തിക്കുന്നു! എത്ര ഭംഗിയായി നമ്മോടു സംസാരിക്കുന്നു! എന്തായാലും വേണ്ടില്ല വല്ല സാമാനവും ഇവിടെനിന്നു വാങ്ങാതെ പോകരുത എന്നു തോന്നൽ അവിടെ ചെന്നു അധികം കഴിയുന്നതിന്നു മുമ്പായി നമ്മുടെ മനസ്സിൽ ഉദിക്കും. കച്ചവടസത്യവും അങ്ങിനെ തന്നെ. നാം വല്ല സാമാനവും വാങ്ങി വീട്ടിലേക്ക കൊണ്ടുവന്നതിന്നുശേഷം കേടു കണ്ടു മടക്കി അയച്ചാൽ അതു തിരികെ എടുത്തു നല്ല സാമാനത്തെ തരും. കച്ചവടത്തിൽ വഞ്ചന ചെയ്യുന്നതു ചുരുക്കമാണു. സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ ഇടയിലും അങ്ങിനെ തന്നെ. ഈ ഗുണം ആലോചിക്കുമ്പോൾ ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള സ്ഥിതിയേക്കാൾ കുറെ ഭേദമല്ലേ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സ്ഥിതി എന്നു സംശയിച്ചുപോകുന്നു.

നമ്മുടെ നാട്ടിലും, ഇംഗ്ലണ്ടിലും ആയാൽ സാധാരണജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ സത്യം എവിടെയാണു അധികം എന്നു ചിലർ ചോദിക്കുമായിട്ടുണ്ടു. ഇതിന്നു എന്റെ മറുപടി താഴെ പറയുന്നതാണു. ഹരിശ്ചന്ദ്രനും, ശ്രീരാമനും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ തന്നെയാണു ജനിച്ചിരിക്കുന്നതു. സത്യത്തെ വലിയ ധർമ്മമായി വിചാരിക്കണം എന്നാണു നമ്മുടെ പുരാണങ്ങളും നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നതു. സത്യത്തിന്നുവേണ്ടി സകലവും ത്യജിച്ച മഹാപുരുഷന്മാരും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ എത്രയോ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയെല്ലാമാണു ഇവിടത്തെ സ്ഥിതിയെങ്കിലും, ഇപ്പോൾ ഈ ഗുണം ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കുറെ ക്ഷയിച്ചു കാണുന്നതാണെന്നു ഉള്ളതു വ്യസനപൂർവ്വം സമ്മതിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ ഇതു ക്ഷയിക്കുവാനും, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിലനിൽക്കുവാനും കാരണമെന്തു? ഇംഗ്ലണ്ട് കച്ചവടരാജ്യമല്ലേ. അവർ വിചാരിക്കും കച്ചവടത്തിൽ നാം വഞ്ചന ചെയ്യരുത, എന്നാൽ നമ്മെ മററുള്ളവർ വിശ്വ

സിക്കയില്ല. വിശ്വസിക്കാതിരുന്നാൽ നമ്മുടെ കച്ചവടം അഭിവൃദ്ധിയിൽ വരികയില്ല, അതുകൊണ്ടു സത്യം വിടരുതു. ഇതാണ അവരുടെ നില. നമുക്കു സത്യത്തിലുള്ള നിഷ്ഠക്കു കാരണം മതസംബന്ധമാണു. നുണ പറയുന്നതു പാപമാണു. നുണ പറഞ്ഞാൽ നരകത്തിൽ പോകും. അതുകൊണ്ടു എപ്പോഴും സത്യത്തെ ആചരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ ഈശ്വരകോപമുണ്ടാകും. ഈ വിധത്തിലാണ നമ്മുടെ ആലോചന. മതസംബന്ധമായ വിശ്വാസം ജനങ്ങളിൽ കുറഞ്ഞുവരുന്നതോടുകൂടി സത്യവും ക്ഷയിച്ചുവരുന്നു. ഇതിലും വലുതായ വേറെ പല കാരണങ്ങളും ഈ നിർഭാഗ്യാവസ്ഥയിൽ നമ്മെ ആക്കിയിരിക്കുന്നു. അതിൽ ഒന്നു നാം കുട്ടികളെ വളർത്തുന്ന സമ്പ്രദായമാണു. നിസ്സാരമായ സംഗതികൾക്കു കുട്ടികളെ ശിക്ഷിക്കുന്നതു ഇവിടെ സാധാരണ നടപ്പാണ. ഒരു കുട്ടിയുടെ കയ്യിൽനിന്നു അറിയാതെ ഒരു കോപ്പ വീണു ഉടഞ്ഞു എന്നു വിചാരിക്കുക. ഉടനെ ആ കുട്ടിയെ അടിയായി. മറ്റൊരു സമയത്തു ഈ ശിക്ഷയെ ഭയപ്പെട്ടു ഉടച്ചതു താനല്ലെന്നു കുട്ടി പറയുന്നതിൽ എന്താണ അത്ഭുതപ്പെടുവാനുള്ളത്! എന്തായാലും വേണ്ടില്ല ഉള്ളതു പറയും. അവശ്യം വരുക സാധാരണയല്ല. അതുകൊണ്ടു വിരോധമില്ല. നുണ പറയുന്നതിലാണു ശിക്ഷിക്കുവാനുള്ളതു എന്നു ആ കുട്ടിയെ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചാൽ മേലിൽ അതിന്റെ ഗുണം കാണാം. യജമാനന്മാർ വേലക്കാരോടും, മേലുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കീഴുദ്യോഗസ്ഥന്മാരോടും ആചരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായവും ഈ ദോഷത്തെ ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ സഹായിക്കുന്നുണ്ടു. കഴിഞ്ഞുപോകലും, ദാസ്യപ്പെടലും, താണുതാഴ്കയും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കാണുകയേ ഇല്ല. ഇവിടെ അങ്ങനെ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ വലിയ ആളുകൾ തങ്ങളെ അപമാനിച്ചുവെന്നുകൂടി വിചാരിക്കും. മനുഷ്യൻ എത്ര നിലക്കാരനായിരുന്നാലും മനുഷ്യന്റെ നിലയിൽ ബഹുമാനത്തിനു അർഹിക്ക

ന്നുണ്ടു. തങ്ങൾക്കു വല്ല കാൎയ്യവും സാധിക്കുവാൻ വേണ്ടി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു കമ്പിട്ടുകയും, അവിടെനിന്നു മടങ്ങിയാൽ മററുള്ളവരോടു ഗൎവ്വ് നടിച്ചു ഭീതിവാക്കുകൾ പറയുന്നതും ഇവിടെ സാധാരണയല്ലെന്നു പറയുവാൻ വായനക്കാരിൽ അധികം ആളുകൾ ഒരുങ്ങുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അവിടെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരൊന്നും ഇല്ലയോ എന്നു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ചെന്നാൽ സംശയിച്ചുപോകും. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ അവിടെയും ഉണ്ടു. അവരുടെ പണി അവർ നോക്കും. നിയമങ്ങളും, കല്പനകളും ജനങ്ങൾ അനുസരിക്കയും ചെയ്യും. പക്ഷെ കമ്പിടലും, തൊഴുകലും, വെച്ചുപൂജയും കാണുവാൻ പ്രയാസപ്പെട്ടും. ഇതു നാട്ടിലെ സ്വാഭിമാനത്തെ വല്ലാതെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ ഇത്രയും പറയേണ്ടിവന്നതു. നിങ്ങൾ ഏതു നിലയിൽ ഇരിക്കുന്നവരായാലും നിങ്ങളുടെ ശരിയായ ധൎമ്മത്തെ ചെയ്യുവിൻ. നിങ്ങളുടെ ദാസന്മാരും, നിങ്ങൾ താണ ജാതിക്കാരെന്നു വിചാരിക്കുന്നവരും, നിങ്ങളെപ്പോലെ മനുഷ്യന്മാരാണെന്നു വിചാരിക്കുവിൻ. പണമുള്ളവരും, ഉദ്യോഗം ഭരിക്കുന്നവരും ഈശ്വരന്മാരല്ലെന്നു ഓൎക്കുവിൻ. സ്വാഭിമാനം രക്ഷിക്കുവിൻ. സത്യത്തിൽ വിശ്വസിക്കുവിൻ. കൃത്യത്തെ നിഷ്ഠയോടുകൂടി നിറവേററുവിൻ. ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ ശ്രേയസ്സ് അതിലെ ധനപുഷ്ടിയിലും, കച്ചവടത്തിന്റെ യോഗ്യതയിലും, പട്ടാളത്തിന്റെ പെരുപ്പത്തിലും അല്ല. അതിലെ ജനങ്ങളുടെ മനഃശ്ശുദ്ധിയിലും, ധൎമ്മനിഷ്ഠയിലും, ശാന്തസ്വഭാവത്തിലും ആകുന്നെന്നു അറിഞ്ഞിരിക്കുവിൻ. രാജ്യത്തിന്റെ സകല അഭിവൃദ്ധിയും ആ വിശേഷത്തിൽനിന്നാണ ഉണ്ടാകുന്നതു.

ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ സുഖാനുഭവത്തിനുള്ള ഭാഗങ്ങളെ പററിയാണ ഇനി പറയുവാനുള്ളതു. ഹോട്ടലുകളിലും, നാടകസ്ഥലങ്ങളിലും, ഉദ്യാനങ്ങളിലും ചെന്നു നോക്കുക. എവിടെല്ലാം ത

രത്തിൽ അവർ സുഖത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു. കൊല്ലത്തിൽ രണ്ടാഴ്ചയെങ്കിലും യാതൊരു സൌഖ്യവും കൂടാതെ എവിടെയെങ്കിലും, ചെന്നു സുഖമായി താമസിക്കാതിരുന്നാൽ ഇംഗ്ലീഷുകാരനു സുഖമില്ല. ലോകത്തിൽ ഏതു മൂലക്കു കൊണ്ടുപോയി ആക്കിയാലും തരക്കേടില്ല. അവിടെ തനിക്കു സുഖത്തിന്നാവശ്യമായ സൌകര്യങ്ങളെല്ലാം ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ ഉണ്ടാക്കും. അതു നമുക്ക ഇവിടെ തന്നെ കണ്ടറിയാമല്ലോ. പാതിവ്രത്യഭംഗം ഇംഗ്ലീഷ് സ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ ചുരുക്കം. പിതാവിനോ ഇല്ലാത്ത പുത്രരും. താനും, ഭാര്യയും, മക്കളും ആയി ഒരുമിച്ചു ഏതു കാലം വേണമെങ്കിലും ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ പാർക്കും. കുടുംബങ്ങളിലുള്ളവർ തമ്മിലുള്ള വാത്സല്യവും, ബന്ധവും ഇവിടെയുള്ളതുപോലെ അവിടെയുമുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. അച്ഛനമ്മമാരെ കാണാതെ എന്നു മാത്രമല്ല അവരുടെ യാതൊരു വിവരവും അറിയാതെ പതിനഞ്ചും, ഇരുപതും, ഇരുപത്തഞ്ചും കൊല്ലം ഓരോ ദിക്കിൽ ചെന്നു പാർത്തവരെ കാണുന്നതും ചുരുക്കമല്ല. സഹോദരന്മാരും, സഹോദരിമാരും പിരിഞ്ഞു തമ്മിൽ കാണാതെയും, എവിടെയെന്നറിയാതെയും കാലം കഴിക്കുന്നതും അതിശയമല്ല. ചെറിയ സംഖ്യക്കുടി അമ്മയോടു മക്കൾ കണക്കു പറഞ്ഞു വാങ്ങുന്നതും എന്റെ അനുഭവത്തിൽ തന്നെ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ഈ സ്വഭാവത്തെ പറ്റി ഞാൻ ചിലരോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ എനിക്കുണ്ടായ മറുപടി അതിലേറെ കുടുംബസ്നേഹം നമ്മെ കുടുംബത്തിൽ തന്നെ പാർപ്പിക്കും. എന്നാൽ ഇത്ര വലിയ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ നായകന്മാരാകുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു സാധിക്കയോ എന്നായിരുന്നു. ജന്തുക്കളോടുള്ള ദയയും ഏകദേശം ഇതുപോലെ തന്നെ. നായ, പൂച്ച മുതലായ ജന്തുക്കളെ വീട്ടിൽ പോറ്റിവരുന്നതു സാധാരണയാണ്. അവക്കു വേണ്ടുന്ന വിഭവങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ടാക്കി രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യും. ആവശ്യമില്ലാതെ

ഒരു ജന്തുവിനെ വെറുതെ ഉപദ്രവിക്കയില്ല. വേണമെങ്കിൽ കൊല്ലുവാനും മടിയില്ല. എന്റെ അനുഭവത്തിൽ പെട്ട ഒരു ദൃഷ്ടാന്തം പറയാം. ഞാൻ ലണ്ടനിൽ പാൎത്തിരുന്ന ഒരു വീട്ടിന്റെ അടുത്തുണ്ടായിരുന്ന മറെറാരു വീട്ടിൽ ഒരു സ്ത്രീ താമസിച്ചിരുന്നു. ആ സ്ത്രീ ഒരു നായിനെയും, പൂച്ചയെയും വളൎത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവയെ ഒരു സമയത്തും പിരിയുവാൻ വയ്യ. കിടക്കുമ്പോഴും കിടക്കയിൽ തന്നെ കിടത്തുമത്രെ. അതിനെ തിരിക്കുമ്പോഴും നായിന്റെ കണ്ണിൽ ദീനം വന്നു. ഡാക്ടരെ കാണിച്ചപ്പോൾ ദീനം ഭേദമാകയില്ലെന്നു പറഞ്ഞു. ഇനി ആ നായിനെക്കൊണ്ടു പ്രയോജനമില്ലെന്നുകണ്ടു ഉടനെ അതിനെ കൊല്ലുവാനുള്ള സ്ഥലത്തേക്കയച്ചു കൊന്നു. ഇതിനായുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ അവിടെയുണ്ട്. ഉടമസ്ഥനില്ലാത്ത നായ്ക്കൾ, ഉപയോഗമില്ലാത്ത ജന്തുക്കൾ ഇവയെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നു വിഷവായു നിറച്ച ഒരു മുറിയിലാക്കുന്നു. അതിനകത്തിൽ ചെന്നാൽ ഉറങ്ങുവാൻ ഇടവരും. പിന്നെ ആ ഉറക്കത്തിൽനിന്നു ഉണരുകയില്ല. ഇതിനെക്കാൾ ഇമ്മാതിരി കുട്ടികളെ കൊല്ലുന്നതു. ആ സ്ത്രീയുടെ വീട്ടിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന പൂച്ച നാലു കുട്ടികളെ പെറ്റു. നാലെണ്ണവുംകൂടി നന്നാകുവാൻ പ്രയാസമാണ. ഒന്നിനെ മാത്രം വളൎത്തിയാൽ അതു നന്നായിവരും എന്നുവെച്ച് ആ സ്ത്രീ മറെറ മൂന്നു കുട്ടികളെ വെള്ളത്തിൽ മുക്കി കൊന്നു. ആ സംഗതികളെല്ലാം പറയുമ്പോൾ ആവശ്യമില്ലാത്ത വല്ല കീഴുന്നിലും കള്ളത്തര കഥയെ പറയാമെന്നോ ഈ സ്ത്രീ പറയുന്നതു എന്നു തോന്നിപ്പോകും. ചെറിയ കുട്ടികൾക്കെന്നു മാത്രമല്ല വലിയ ആളുകൾക്കുകൂടി കാട്ടിലെ മറെറാ ചെന്നായ് പക്ഷികളുടെ കൂട്ടിൽനിന്നു മുട്ടയെടുത്തു കാഴ്ത്തിട്ടുന്നതു വലിയ വിനോദമാണു. പക്ഷിസ്നേഹം [illegible] കളില്ലാത്ത നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഇമ്മാതിരി ഒന്നും കാണുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ദൈവവിശ്വാസത്തെ പററി കൂടി രണ്ടു വാക്ക പറഞ്ഞേക്കാം. പലവിധ വിശ്വാസക്കാരും ഈ നാട്ടിൽ ഉണ്ടു. ക്രിസ്തുമതക്കാർ തന്നെ ഏകദേശം ഇരുനൂറു ഭാഗക്കാർ ഉണ്ടു. ഇതിൽ റോമൻ കത്തോലിക്കക്കാരും, പ്രൊടെസ്റ്റന്റ്കാരും തമ്മിൽ സ്പൎദ്ധ ഇവിടെ ഹിന്തുക്കളും, മുഹമ്മദീയരും തമ്മിൽ ഉള്ളതെന്നു പറയുന്നതിൽ എത്രയോ അധികം ഉണ്ടു. ഒരു മതക്കാർ മററവരെ ദ്വേഷിക്കുന്നതു സാധാരണയായി കേൾക്കാം. ഐർലണ്ടിന്ന് സ്വരാജ്യഭരണം ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ എതിൎത്ത മററ കക്ഷിക്കാർ പ്രൊടെസ്റ്റന്റ് മതക്കാരാണ. ആ രാജ്യത്തു അധികം ആളുകളും റോമൻ കത്തോലിക്കക്കാരാണ. മതസംബന്ധമായ ഈ സ്പൎദ്ധ തന്നെയാണ ഭരണകാൎയ്യത്തിലും വന്നത. പണ്ടത്തെ കാലത്ത ഇംഗ്ലണ്ടിൽ വിരുദ്ധമതക്കാർ തമ്മിൽ അന്യോന്യം ദ്വേഷിച്ചിരുന്നത ചരിത്രപ്രസിദ്ധമാണ. ഇപ്പോൾ ഇതു വാക്കുകൊണ്ടു മാത്രമായിരിക്കുന്നുള്ളൂ. പള്ളിക്ക ഞായറാഴ്ച വളരെ ആളുകൾ പോകുന്നതു കാണാം. ഇവരെല്ലാം ഭക്തികൊണ്ടു പോകുന്നവരല്ല. ചിലർ ഒരു ശീലക്കാർ ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു കരുതി മാത്രം ചെയ്യുന്നതാണ. ഏതു മതക്കാരനായാലും, ഏതു അഭിപ്രായക്കാരനായാലും ഇഷ്ടംപോലെ എന്തും പറയുവാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം ആ രാജ്യത്തുണ്ടു. ആ സ്വാതന്ത്ര്യം മററുള്ള രാജ്യങ്ങളിലും വളരെ പടരുവാനാണ ഇംഗ്ലണ്ട ഉദ്ദേശിക്കേണ്ടതു. ഒരു സാധനം അനുഭവിക്കുവാനുള്ള സുഖം, അതു പങ്കുകൊള്ളുവാൻ ആളുകളായിരുന്നാൽ, അധികം ഉണ്ടാകും.

നാലാം ഭാഗം.

ജർമ്മനിയിൽ ചെന്നതും,
യുദ്ധകാലത്തു
അവിടെ കണ്ടതും, അനുഭവിച്ചതും.

1-ാം അദ്ധ്യായം.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നു ജർമ്മനിയിലേക്കു.

1914 ജൂലായിമാസം 24-ാംനു- രാവിലെ സാധാരണ ഉണരുന്നതിൽനിന്നു എത്രയോ മുമ്പായി ഉറക്കുണർന്നു. വാച്ച് എടുത്തു സമയം നോക്കിയപ്പോഴാം നേരം മൂന്നര മണി കഴിഞ്ഞിട്ടേ ഉള്ളു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നു ജർമ്മനിയിലേക്കു പോകുന്ന ഒരു കപ്പലിൽ കിടക്കുകയായിരുന്നു ഞാനും, എന്റെ ഒരുമിച്ചുണ്ടായിരുന്ന ഒരു സ്നേഹിതനും. കടൽകോപത്താൽ ഇളകി മറിഞ്ഞിരുന്ന കപ്പലിൽ ഏകദേശം 30 മണിക്കൂറോളം സഞ്ചരിച്ച ക്ഷീണം കൊണ്ടു, കിടന്നിരുന്ന മെത്തയെ വിട്ടുവാനുള്ള മടി, ഉദ്ദിഷ്ട സ്ഥലം എത്താറായി എന്നുള്ള സന്തോഷവിചാരം ഇല്ലാതാക്കി തീർത്തു. ഉടുപ്പെല്ലാം മാററി കപ്പലിന്റെ മേൽഭാഗത്തു വന്നു ചുററും നോക്കിയപ്പോഴാം ഞങ്ങൾ സമുദ്രം വിട്ടു ഉത്തരജർമ്മനിയിലെ ഒരു വലിയ നദിയായ എൽബ് നദിയിൽ പ്രവേശിച്ചതായി അറിഞ്ഞു. സൂർയ്യൻ ഉദിച്ചിരുന്നതിനാൽ നദിയുടെ ഇരുവശവും നല്ലവണ്ണം കാണാം. (ഈ കാലത്തു സൂർയ്യൻ വളരെ നേരത്തെ ഉദിക്കുമെന്നു മുമ്പൊരദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ.) ഇടക്കിടെ കാണുന്ന ചെറിയ തോണികളും, ദൂരനിന്നു കേൾക്കുന്ന ക

പ്പലിന്റെ കുഴൽവിളികളും തുറമുഖം സമീപിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു സൂചിപ്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. കപ്പലിന്റെ വേഗതയും ക്രമേണ കുറഞ്ഞുവരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ ഒരുമിച്ച് ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നു വന്നിരുന്ന അനേകം ജൎമ്മൻകാർ സ്വരാജ്യത്തിൽ കാൽ പതിക്കുവാനുള്ള ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി കരയിൽ തങ്ങളുടെ സാമാനങ്ങൾ എടുത്തു, കപ്പൽ തുറമുഖം അണയുന്ന നിമിഷത്തെ കാത്തു, ക്ഷമയില്ലാതെ തുറമുഖത്തെ തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു. ജൎമ്മൻകാരുടെ പ്രാബല്യത്തെ പറ്റിയും, ഹംബെൎഗ്ഗ് തുറമുഖത്തിന്റെ യോഗ്യതയെ പറ്റിയും പലതും ഇവർ ഞങ്ങളോടു സംസാരിക്കുവാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും ജൎമ്മൻഭാഷ ഞങ്ങൾക്കു നിശ്ചയമില്ലാത്തതുകൊണ്ടും, ഇംഗ്ലീഷ അറിയുന്നവർ അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചുരുക്കമായിരുന്നതുകൊണ്ടും ഇവരിൽനിന്നു അധികമൊന്നും മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു സാധിച്ചില്ല. ജൎമ്മൻകാരുടെ പ്രാബല്യത്തെ അറിയുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു ഇനിയും കുറെ ദിവസം താമസിക്കേണ്ടതുണ്ടു. എന്നാൽ ഹംബെൎഗ്ഗ് തുറമുഖത്തിന്റെ യോഗ്യത ഇപ്പോൾ തന്നെ ഒരുവിധം വെളിപ്പെട്ടു തുടങ്ങി.

വളരെ വിസ്തീൎണ്ണമായ എൽബ് നദിയുടെ ഇരുവശത്തുമാണു ഹംബെൎഗ്ഗ് പട്ടണം. പട്ടണം അടുക്കാറായാൽ എൽബ് നദി മുമ്പുള്ളതിൽനിന്നു ഒന്നുകൂടി വിസ്താരം വെക്കും. കപ്പൽസഞ്ചാരത്തിനുള്ള ഈ സൌകൎയ്യമാണു ഹംബെൎഗ്ഗിനെ ഇത്ര വലിയ തുറമുഖമാക്കി തീൎത്തിരിക്കുന്നതു. നദിയിൽനിന്നു പല കല്ലുകളും പട്ടണത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സാമാനങ്ങളും കയറുവാനും ഇറക്കുവാനും അധികം സൌകൎയ്യം ഉണ്ടു. യാത്രക്കാരെ കൊണ്ടുപോകേണ്ടതിനുള്ള കപ്പലുകൾക്കു പുറമെ ജീൎണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്യേണ്ടതിനുള്ള അനേകം കപ്പലുകൾ വരിവരിയായി തുറമുഖത്തിൽ നിൽക്കുന്നു. ഇതിനെ പ

ഖതരത്തിലുള്ള കപ്പലുകളുടെ ഇടയിൽകൂടി പോയി ഞങ്ങളും സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന കപ്പൽ രാവിലെ 6 മണിക്കു ഹംബൎഗ്ഗ് തുറമുഖത്തിൽ കരയണഞ്ഞു.

തുറമുഖം വിട്ടു പട്ടണത്തിൽ വന്നാൽ ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നു വ്യത്യാസപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു രാജ്യത്താണു വന്നിരിക്കുന്നത എന്നു ഉടനെ അറിയാം. എടുപ്പുകളുടെ മാതിരിയെല്ലാം മാറിയിരിക്കുന്നു. ചുറ്റും സംസാരിച്ചു കേൾക്കുന്ന ഭാഷ ഒട്ടും തന്നെ പരിചയം തോന്നുന്നില്ല. പോലീസുകാരന്റെ ഉടുപ്പും സമ്പ്രദായവും ഒന്നു വേറെ. തുറമുഖത്തിന്റെ അരികിൽ തന്നെ വലിയ ഒരു ചന്തസ്ഥലം കാണാം. ഇവിടെ പച്ചക്കറി സാമാനങ്ങളും സ്ത്രീകളും ഇരുന്നു വില്ക്കുന്നു. നിരത്തിന്നരികെ അവിടവിടെയായി ചെറുവണ്ടികളിൽ ആപ്പിൾ, ചെറി, പച്ച മുന്തിരിങ്ങ എന്നീ ഫലങ്ങളും വില്ക്കുവാനായി വെച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ വണ്ടികളും വലിക്കുന്നത ഒരുവക വലിയ നായ്ക്കളാണു. ഇങ്ങിനെ പട്ടണത്തിന്നുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു് ചുറ്റും നോക്കിയാൽ മുമ്പിൽ പരിചയമില്ലാത്ത ഓരോ സാധനങ്ങളും, സമ്പ്രദായങ്ങളും ആണു കാണുന്നതു. ഇതെല്ലാം നോക്കിക്കൊണ്ടു കുറെ ദൂരം പോയി ഞങ്ങൾക്കു താമസിക്കുവാനായി ഒരു സ്ഥലം കണ്ടുപിടിച്ചു് ഭക്ഷണം കഴിച്ചു് അല്പം വിശ്രമിച്ചു് ഹംബൎഗ്ഗ് പട്ടണത്തിലെ വിശേഷസ്ഥലങ്ങളും കാണുവാനായി പുറപ്പെട്ടു.

ഹംബൎഗ്ഗിലെ വിശേഷകാഴ്ചകളിൽ പ്രധാനസ്ഥാനത്തെ അൎഹിക്കുന്നത, തുറമുഖത്തിൽനിന്നു അല്പം ദൂരെ എൽബ് നദിയുടെ ഉള്ളിൽകൂടി നദിയുടെ ഒരു തീരത്തിൽനിന്നു മറ്റേ തീരത്തേക്കു പോകുന്ന വലിയ ഒരു കുഴൽ (Tunnel) ആകുന്നു. ജനങ്ങൾക്കും, വാഹനങ്ങൾക്കും പുഴയുടെ ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നു എതിർഭാഗത്തേക്കു പോകുവാനായി നദിയുടെ ഇരു ഭാഗത്തും പാലം പണിചെയ്താൽ അതു കപ്പലുകളുടെ ഗതാഗതത്തിന്നു തടസ്ഥം നേ

രിട്ടും എന്ന കരുതിയിട്ടാണ ജനങ്ങളുടെയും, വാഹനങ്ങളുടെയും സഞ്ചാരം പുഴയുടെ അടിയിൽകൂടി ഒരു കുഴൽവഴിക്കായി ഏൎപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത. ഈ കുഴൽമാൎഗ്ഗമായി മറുകരയിലെക്ക പോകുന്ന ഒരാൾ, അതിന്റെ മുമ്പ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, താൻ ഇപ്പോൾ നടക്കുന്ന സ്ഥലത്തിന്റെ മേൽഭാഗത്തുകൂടി തോണികളും, കപ്പലുകളും സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടെന്നും, മത്സ്യം, ആമ മുതലായ ജലജന്തുക്കൾ നീന്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ഒട്ടും തന്നെ വിചാരിക്കയില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല താൻ സഞ്ചരിക്കുന്നത ഒരു കുഴലിന്റെ ഉള്ളിൽകൂടിയാകുന്നെന്നും അറികയില്ല. അതിന്റെ ഉള്ളെല്ലാം അത്ര വിസ്തീൎണ്ണമായും, വൃത്തിയായും, ശോഭയായും ഇരിക്കുന്നു. ഇരുവശവും വിട്ട പുഴവക്കിൽകൂടി അധികദൂരം നടക്കുന്നതിന്ന മുമ്പായി അവിടെ ഗോപുരാകൃതിയിലുള്ള ഒരു എടുപ്പു കാണാം. അതിന്നുള്ളിൽകൂടിയാണ നദിയിലെ കുഴലിലെക്ക പോകുവാനുള്ള വഴി. ഈ എടുപ്പിൽ കാണുന്ന വലിയ വാതിൽ തുറന്ന ഉള്ളിൽ ചവിട്ടുന്നത ഒരു വലിയ തൊട്ടിയിലാണ. ഒരു സമയത്ത ഈ തൊട്ടിയിൽ രണ്ടൊ മൂന്നൊ വണ്ടികളും, 50 ആളുകളും കയറാം. കയറെണ്ടവർ കയറിയാൽ മുൻഭാഗത്തുള്ള വാതിൽ അടക്കും. തൊട്ടി സാവധാനത്തിൽ താഴത്തെക്ക ഇറങ്ങി ഏകദേശം 60 അടി ആഴത്തിൽ പോയാൽ അവിടെ നില്ക്കും. തൊട്ടിയുടെ വാതിൽ തുറന്ന പുറത്തെക്ക കടന്നാൽ വിദ്യുച്ഛക്തിദീപങ്ങളാൽ ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന രണ്ടു വഴികൾ കാണാം. ഇതിൽ ഒരു വഴി മറുകരയിലെക്ക പോകുവാനും, മറ്റെത മറുകരയിൽനിന്ന ഇങ്ങോട്ട വരുവാനും ഉള്ളതാണ. അങ്ങോട്ട പോകുവാനുള്ള വഴിയിൽകൂടി 10 മിനുട്ടുനേരം നടന്നശേഷം ആ അറ്റത്തും ഇതുമാതിരി ഒരു തൊട്ടി കാണാറാകും. അതിൽ കയറി മേൽഭാഗത്തെക്ക പോകാം. രണ്ടറ്റത്തും ഉള്ള തൊട്ടികളെ താഴത്തെക്ക കൊണ്ടുപോകുവാനും മേലൊ

ട്ടേക്ക കൊണ്ടുവരുവാനും ആളുകൾ ഉണ്ട. ഇവർ എപ്പോഴും യന്ത്രശക്തിയാൽ അവരെ കീഴോട്ടും മേലോട്ടും കൊണ്ടുപോയിക്കൊണ്ടിരിക്കും. അതുകൊണ്ട യാത്രക്കാൎക്ക സഞ്ചാരത്തിന ഒട്ടും താമസവും, അസൌകൎയ്യവും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

നദീതീരം വിട്ട പട്ടണത്തിലെ പല ഭാഗങ്ങളിൽകൂടി നടന്ന അലാസ്റ്റർ തടാകത്തിന്റെ സമീപം വരുന്നതുവരെ പ്രസ്താവയോഗ്യമായ വിശേഷകാഴ്ചകളൊന്നും കണ്ടില്ല. ഈ തടാകവും, അതിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള സ്ഥലങ്ങളും ഹാംബൎഗ്ഗിലെ മറെറാരു വിശേഷകാഴ്ചയായി വിചാരിക്കണം. ഇട്ടിക്കിലെ പണക്കാരുടെ ഭവനങ്ങൾ മിക്കതും ഈ തടാകതീരത്തിൽ ആണ പണിചെയ്തിരിക്കുന്നത. അസംഖ്യം ചെറുതോണികളും, അനേകായിരം അരയന്നങ്ങളും തടാകം എങ്ങും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ജൎമ്മനിയിൽ കണ്ടപോലെ ഇത്ര അധികം അരയന്നങ്ങളെ ഒന്നായി ഞാൻ വേറെ എവിടെയും കണ്ടിട്ടില്ല. ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്ന പുറപ്പെട്ട തടാകതീരത്തിൽകൂടി നടന്ന അതേ സ്ഥലത്തു തന്നെ എത്തുവാൻ മൂന്ന മണിക്കൂറോളം വേണ്ടിവരുമെങ്കിലും ചുറ്റുമുള്ള കാഴ്ചയുടെ വിശേഷതകൊണ്ട വഴിപോകുന്നത അറിയുകയോ, അധികം ക്ഷീണം തോന്നുകയോ ചെയ്യില്ല. വിശ്രമിക്കേണ്ടതിനുള്ള ഉദ്യാനങ്ങളും, ഭക്ഷണം കഴിക്കേണ്ടതിനുള്ള സ്ഥലങ്ങളും ഈ തടാകതീരത്തിൽ അവിടവിടെ ഉണ്ട.

അധികകാലം താമസിക്കുവാനുള്ള വിചാരം ഇല്ലാതെ, രാജ്യസഞ്ചാരത്തിനായി ഇട്ടിക്കിൽ വരുന്നവർ, പാൎക്കുന്ന സ്ഥലത്തു പ്രാതൽ മാത്രം കഴിച്ച് മറ്റുള്ള ഭക്ഷണമെല്ലാം സാധാരണ പുറത്താണ കഴിക്കുക. സൌകൎയ്യമായ ഈ നിശ്ചയത്തിന്നനുസരിച്ച് അത്താഴം കഴിക്കുവാനായി ഞങ്ങളും ഒരു സ്ഥലത്തു കയറി. ഇദ്ദേശഭാഷ നിശ്ചയമില്ലാത്തതുകൊണ്ടുള്ള ബുദ്ധിമുട്ട് അപ്പോഴാണ അധികം അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നത. സാധന

ങ്ങളുടെ പേരെല്ലാം ജൎമ്മൻഭാഷയിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നു. കൊണ്ടുവന്ന് തരുന്നവൎക്കും ജൎമ്മൻ മാത്രമെ അറിവുള്ളു. ഒന്നു വേണമെന്നു പറഞ്ഞാൽ വേറെ വല്ലതും കൊണ്ടുവരും. ഒടുവിൽ ഇവിടെ ഇംഗ്ലീഷ അറിയുന്നവർ ആരെങ്കിലും ഉണ്ടൊ എന്നു ചോദിച്ചു. അതിന്നു സമാധാനമായി ഞാൻ ഇപ്പോൾ വരാം എന്നു കയ്യുകൊണ്ടു കാണിച്ച വേഗത്തിൽ ഒരു ഇംഗ്ലീഷ വൎത്തമാനപത്രം കൊണ്ടുവന്നു തന്നു. അവർ കൊണ്ടുവന്ന് തരുന്ന ഇ ഭക്ഷ്യങ്ങളല്ലാതെ കാൎയ്യം പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കുന്നത പ്രയാസമാണെന്നുവെച്ച് കിട്ടിയതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടേണ്ടിവന്നു. പിന്നെ ദിവസം ഒരു സ്ഥലത്തു ചെന്നപ്പോൾ ഇംഗ്ലീഷ് നിശ്ചയമുള്ള ഒരാളെ കണ്ടുകിട്ടിയതു വളരെ ആശ്വാസമായി തോന്നി. ജൎമ്മൻകാരുടെ വെപ്പ് ഇംഗ്ലീഷുകാരുടേതിന്നേക്കാൾ വളരെ വിശേഷമായിട്ടുള്ളതാണെന്ന് പറയുവാൻ അധികം സംശയിക്കേണമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പദാൎത്ഥങ്ങളെല്ലാം വെറുതെ വേവിച്ചു കൊണ്ടുവന്ന് തരും. ഉപ്പു, മുളകു ഓരോരുവന്റെ പാകത്തിന്നനുസരിച്ച് അവനവൻ തന്നെ ചേൎത്തു ഭക്ഷിക്കണം. ഇവിടെ അങ്ങിനെയല്ല. പാകംചെയ്യുമ്പോൾ തന്നെ ഉപ്പും മറ്റും ചേൎത്തു പാകംചെയ്യും. എന്നുമാത്രമല്ല പാചകത്തിന്റെ രീതിയും ഒരു വേറെയാണ. അതുകൊണ്ടു ജൎമ്മനിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ദിവസങ്ങളിൽ ഭക്ഷണം പിടിക്കാത്തതുകൊണ്ടുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടൊന്നും ഞങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല.

പട്ടണത്തിൽനിന്ന കുറെ അകലെയുള്ള മൃഗശാലയെ പറ്റി ഒന്നും പറയാതിരുന്നാൽ ഹംബർഗ്ഗിനെ കുറിച്ചുള്ള വിവരണം പൂൎത്തിയായി വരുന്നതല്ല. ഒന്നുരണ്ടു സംഗതികൾകൊണ്ടു ഹംബർഗ്ഗിലെ മൃഗശാല ലോകത്തിലുള്ള പ്രധാന മൃഗശാലകളിൽ ഒന്നായിട്ടാണ ഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത. ലോകത്തിൽ പല രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും മൃഗങ്ങളെ കൊണ്ടുവന്ന് ഇവിടെ

പോററുന്നതിന്നു പുറമെ, ആഫ്രിക്കാ, അറേബിയാ മുതലായ ചില രാജ്യങ്ങളിൽനിന്ന് അപരിഷ്കൃത നിലയിലിരിക്കുന്ന താണ ജാതി മനുഷ്യരെയും ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്ന് പാർപ്പിച്ചുവരുന്നു. നരി, സിംഹം എന്നീ ജന്തുക്കളെയെല്ലാം കൂട്ടിൽ ഇട്ടിരിക്കയല്ല ചെയ്തിരിക്കുന്നതു. കാട്ടിൽ അവ എങ്ങിനെ വസിക്കുന്നുവോ, അങ്ങിനെ കുന്നുകളും, ഗുഹകളും ഉണ്ടാക്കി അതിന്നുചുററും തോടു കീറി വെള്ളം നിറച്ചിരിക്കുന്നു. തോടിന്നിപ്പുറം ഇരുമ്പഴികൾ കൊണ്ടു വേലിയും പണിചെയ്തിട്ടുണ്ടു. കാട്ടിനുള്ളിൽ താമസിക്കുന്നതുപോലെ ഈ ജന്തുക്കൾ അവകളിൽ കിടക്കുന്നു. ലണ്ടനിലെ മൃഗശാലയും ഇതുപ്രകാരം ആക്കിത്തീർക്കുവാനായി ഇപ്പോൾ ശ്രമിച്ചുവരുന്നുണ്ടു. മനുഷ്യരെ പാർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതും ഏകദേശം ഇപ്രകാരം തന്നെയാണ്. അവരവരുടെ നാട്ടിൽ അവർ പാർക്കുന്നതായ കുടിൽപോലെ ഇവിടെയും പല കുടിലുകൾ പണിചെയ്തിരിക്കുന്നു. അവിടെ ധരിക്കുന്ന വസ്ത്രവും ധരിച്ച്, ചെയ്യുന്ന തൊഴിലുകളും ചെയ്ത് ഈ കൂട്ടർ ഇവിടെ പാർക്കുന്നു. അവർ നായാട്ടിന്നു പോകുന്നതും, മത്സ്യം പിടിക്കുന്നതും, അലക്കുന്നതും, യുദ്ധംചെയ്യുന്നതും, ഒട്ടകത്തിന്റെ പുറത്തു കയറി സവാരിചെയ്യുന്നതും എല്ലാം ഇവിടെ കാണാം.

മൃഗശാലയിൽ ഒററതായി വളരെ ഒട്ടകപ്പക്ഷികളെ പോററിവരുന്നു. ഞങ്ങൾ ചെന്നിരുന്ന സമയം അവിടെ ഏകദേശം 60 ഒട്ടകപ്പക്ഷികൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ പക്ഷികളുടെ മുട്ട വിരിപ്പിക്കുന്നതു ഒരു യന്ത്രത്തിന്റെ സഹായംകൊണ്ടാണ്. മുട്ടയിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു വന്നാൽ കുറെ ദിവസത്തിന്നു മണൽ പരത്തിയ കൂട്ടിൽ കുട്ടികളെ ഇടുന്നു. നല്ലവണ്ണം നടക്കാറായാൽ അവയെ പുറത്തേക്കു മററുള്ള പക്ഷികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വിടും.

ഹാംബർഗ്ഗ് പട്ടണത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്ന രണ്ടു ദിവസവും ഇങ്ങിനെ ഓരോ സ്ഥലങ്ങൾ ചെന്നു കണ്ട് അവിടെനിന്നു പു

റപ്പെടുന്നതിന്റെ തലേദിവസം രാത്രിയിൽ ഇംഗ്ലീഷ പരിചയമുള്ള ഒരു ജർമ്മൻകാരന്റെ ഒന്നിച്ച് ഹംബെർഗ്ഗ് പട്ടണം രാത്രിയിൽ നടന്നു കാണുവാനായി പുറപ്പെട്ടു. ലണ്ടൻ പട്ടണത്തിൽ രാത്രി കാണാത്ത പല കാഴ്ചകളും ഇവിടെ ഞങ്ങൾ കണ്ടതുകൊണ്ട അവ ഞങ്ങൾക്ക വളരെ വിസ്മയവും, ചിലപ്പോൾ ഭയവും ഉണ്ടാക്കിതീർത്തു. അവയെ പറ്റി അല്പം വിസ്തരിച്ച് എഴുതേണ്ട ഉള്ളതുകൊണ്ട അത ഇനിയത്തെ അദ്ധ്യായത്തിലേക്ക നീട്ടിവെച്ചിരിക്കുന്നു.

൨൦ാം അദ്ധ്യായം.

രാത്രിസമയം ഹംബെർഗ്ഗിലെ സ്ഥിതി.

രാത്രിയിൽ 12 മണി കഴിഞ്ഞാൽ ലണ്ടൻപട്ടണത്തിൽ അധികമായ തിരക്കൊന്നും കാണുകയില്ല. എന്നാൽ യൂറോപ്പിലുള്ള മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ പ്രധാനപട്ടണങ്ങളിൽ ശരിയായ തിരക്ക ഉണ്ടാകുന്നത രാത്രിയിൽ 11 മണിക്ക ശേഷമാണ. പകൽ മിക്കതും ജനങ്ങൾക്ക ഓരോ ഉദ്യോഗമായി കഴിയും. ഉദ്യോഗം യാതൊന്നും ഇല്ലാത്തവരായി തന്നെ വലിയ പട്ടണങ്ങളിൽ അസംഖ്യം ജനങ്ങളെ കാണാം. ഉദ്യോഗമുള്ളവരും, ഇല്ലാത്തവരും രാത്രിയിൽ എല്ലാം ഒരുപോലെ തന്നെ. ഈ ജനങ്ങളെല്ലാം രാത്രിയിൽ എന്തു ചെയ്യുന്നു? ഹംബെർഗ്ഗിൽ ചെന്നാലും, ബെർലിനിൽ ചെന്നാലും രാത്രിയിലെ സ്ഥിതി ഒരുപോലെ തന്നെ. ബെർലിൻ കുറെ വലിയ പട്ടണമായതുകൊണ്ട അവിടെ തിരക്കു ജാസ്തിയുണ്ട. വിനോദിക്കുവാനായി ജനങ്ങൾക്ക കൂട്ടുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങളും അധികമുണ്ട. ഈ വ്യത്യാസം മാത്രമെ ഉള്ളൂ. ജനങ്ങൾ രാത്രിസമയം കഴിക്കുന്നത രണ്ടു പട്ടണങ്ങളിലും ഒരുപോലെ തന്നെ. രാത്രിയിൽ 11 മണിക്കശേഷം നമുക്ക ഹംബെർഗ്ഗിലെ ചില പ്രധാന സ്ഥലങ്ങളിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുക.

ച്ചിന്നാൽ കാണാം ഈ പട്ടണത്തിലെ തിരക്കം, ബഹളവും, ആഘോഷവും, ആൎപ്പുവിളിയും, കളിയും, ഉന്തപ്പും, ഉദ്രൂതതിയും.

വാഹനങ്ങളുടെ സഞ്ചാരം ക്രമേണ കുറഞ്ഞുവരുന്നു. അതോടുകൂടി ജനങ്ങളുടെ തിരക്ക വൎദ്ധിച്ചുവരികയും ചെയ്യുന്നു. ഈ തിരക്കിൽ ചേൎന്ന നമ്മുക്കും നടക്കുക. വെളിച്ചത്തിന്റെ പ്രകാശംകൊണ്ടും, ജനങ്ങളുടെ തിരക്കുകൊണ്ടും, നാം ഇപ്പോൾ സഞ്ചരിക്കുന്നത അൎദ്ധരാത്രിയിലാണെന്ന് ഒരിക്കലും തോന്നുകയില്ല. തെരുവുകളിൽ അവിടവിടെ 'കാഫി' (cafe) എന്നെഴുതിയിട്ടുള്ള ചില സ്ഥലങ്ങൾ കാണാം. വളരെ ആളുകൾ അവകളിൽ പോകുന്നതു. അവിടെ എന്തെന്നറിയുവാനായി നമ്മുക്കും ഉള്ളിലേക്ക ചെല്ലുക. വിദ്യുച്ഛക്തി ദീപങ്ങളാൽ ശോഭിക്കപ്പെട്ട വിശാലമായ ഒരു സ്ഥലം ഉള്ളിൽ കാണാം. ഇവിടെയും ജനങ്ങൾ തിക്കിയിരിക്കുന്നു. അവിടെ നിറച്ചു ചെറിയ മേശകളും അവക്ക ചുററും രണ്ടും മൂന്നും കസേലകളും ഇട്ടിരിക്കുന്നു. ഒഴിഞ്ഞ സ്ഥലം കാണുവാൻ പ്രയാസം! ഒരററത്ത ആഘോഷമായി സംഗീതം നടക്കുന്നു. മേശപ്പുറത്തെല്ലാം കാപ്പിയും, ബീറും സുലഭമായി വെച്ചിരിക്കുന്നു. സ്ത്രീകളും, പുരുഷന്മാരും ഒരുപോലെ അവയെ അനുഭവിച്ച വൎത്തമാനം പറഞ്ഞ് ചിരിച്ചു രസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനിടക്ക, ആവശ്യമുള്ളവരുടെ ചായ ഏല്പിക്കുവാനായി അതിനുള്ള സാമാനങ്ങളുംകൊണ്ട തിരക്കിന്റെ ഉള്ളിൽകൂടി ഒരാൾ നടക്കുന്നു. ഓരോ മിനുട്ട് കഴിയുന്തോറും, പുറത്തേക്ക പോകുന്നവരുടെ എണ്ണം ചുരുങ്ങിയും, അകത്തേക്ക വരുന്നവരുടെ സംഖ്യ വൎദ്ധിച്ചും വരുന്നു. ഒരു സ്ഥലത്തു തന്നെ അധികസമയം കഴിക്കുവാൻ നമ്മുക്ക തരമില്ലാത്തതുകൊണ്ട അവിടെനിന്ന പുറപ്പെട്ട് പിന്നെയും തെരുവിൽകൂടി നടക്കുക. അധികം നടക്കുന്നതിന്ന മുമ്പായി പിന്നെയും കാണാം വേറെ ഒരു 'കാഫി'. അവിടെ ചെന്നാലും സ്ഥിതി ഇതുതന്നെ. തിര

ക്കം, സംഗീതവും, കാപ്പിയും, ബീരും ഇങ്ങിനെ മൂന്നുനാലു കോഫീയിൽ പോയാൽ അതിന്റെ സമ്പ്രദായം ഇന്നതാണെന്ന അറിയുമല്ലൊ. അതുകൊണ്ട ഇനി നമുക്ക വേറെ ഒരു സ്ഥലത്തേക്ക പോകുക.

ഇതാ ഡാൻസിംഗ് ഹാൾ (Dancing hall) എന്നെഴുതിയ ഒരു പുതിയ സ്ഥലം കാണുന്നുണ്ട. അതിന്നുള്ളിലും ജനങ്ങൾ വിടാതെ പോയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പട്ടണത്തിന്റെ സ്ഥിതി അറിയുവാനല്ലെ നാം സഞ്ചരിക്കുന്നത? അതിന്നുള്ളിലും എന്തെന്നറിയുവാനായി നമുക്ക കടന്നുപോകുക. ഏകദേശം മുൻകണ്ട കോഫീയുടെ മാതിരി തന്നെ ഇരിക്കുന്നു ഈ സ്ഥലം. കാപ്പിയും, ബീരും ഇവിടെയും ഉണ്ട. സംഗീതവും കേൾക്കുന്നുണ്ട. പക്ഷെ ജനങ്ങൾ സംഗീതം കേട്ടു വെറുതെ ഇരിക്കയല്ല ചെയ്യുന്നത. സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും കൈ കോൎത്തു പിടിച്ചു കളിക്കുന്നു. ചിലർ അതു കണ്ടുരസിക്കുന്നു. ഈ സ്ഥലത്തിലെല്ലാം കടന്നു ചെല്ലുവാൻ യാതൊന്നും കൊടുക്കേണ്ട. പക്ഷെ അവിടെ ചെന്നാൽ കാപ്പിയൊ, ബീരൊ കുടിക്കുക സാധാരണ പതിവാണ. ഒന്നുരണ്ട സ്ഥലത്ത ചെന്ന കാപ്പി കുടിക്കുമ്പോഴേക്ക പിന്നെ ഒന്നും കഴിക്കുവാൻ നമുക്ക സാധിക്കയില്ല. എങ്കിലും ഇവക സ്ഥലങ്ങളിൽ ചെന്നിരുന്നാൽ ഉടനെ ആളുകൾ വന്ന കാപ്പിവേണൊ, ബീരവേണൊ എന്ന ചോദിക്കും. ഒന്നും വേണ്ടെങ്കിലും മൎയ്യാദയെ കരുതി പിന്നെയും കാപ്പിയൊ, ബീരൊ കൊണ്ടുവരുവാൻ പറയേണ്ടിവരും. അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേൎന്ന കളിക്കുവാൻ നിശ്ചയമുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്നും തരം ഇവിടെയുണ്ട.

നേരം ഒരു മണി കഴിഞ്ഞു. ഇനിയും പല സ്ഥലങ്ങളും നമുക്ക കാണേണ്ടതുണ്ട. ഇവിടെനിന്ന പുറപ്പെട്ട ഇനി നമുക്ക ഹിപ്പൊഡ്രോം (Hippodrome) മിന്നുള്ളിൽ കടന്നുചെന്ന നോക്കുക. അവിടുത്തെ സ്ഥിതി മുൻകണ്ട രണ്ട സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നും

വ്യത്യാസപ്പെട്ടിട്ടാണ്. സൎക്കസ് (Circus) കണ്ടിട്ടുള്ളവർ വായനക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ വളരെ ഉണ്ടായിരിക്കാം. ഈ സ്ഥലം ഏകദേശം സൎക്കസ്സിനുള്ള ഒരു സ്ഥലം പോലെയാണ്. ചുററും ജനങ്ങളും ഇരുന്ന കാപ്പിയും, ബീറും കഴിക്കുന്നു. ബീറു കഴിക്കുന്നവരെയാണ് ഇവിടെ അധികം കണ്ടതു. നടുക്ക ചെറിയ ചുമരു കെട്ടി തട്ടുതിരിക്കുന്ന കളത്തിന്നുള്ളിൽ സൎക്കസ്സു കുതിരകളെ നിൎത്തീട്ടുണ്ട്. ഒരു അററത്തു വാദ്യക്കാർ ഇരുന്നു വാദ്യം തകൎക്കുന്നുണ്ട്. വന്നിരിക്കുന്ന ആളുകളിൽ ആൎക്കെങ്കിലും കുതിരപ്പുറത്തു കയറി ഇരുന്ന് അതിന്നുള്ളിൽ ചുററും ഓടിക്കാം. ഇതിന്നു സ്വല്പം ഒരു സംഖ്യ പ്രതിഫലമായി കൊടുക്കണം. ഇങ്ങിനെ സവാരിചെയ്യുവാനായി പുരുഷന്മാരിൽ ഒട്ടും കുറയാതെ സ്ത്രീകളും ഉണ്ട്. രാത്രിയിൽ ഒരു മണിക്കു ശേഷം ഈവിധം മദ്യപാനവും ചെയ്ത് അഹങ്കരിച്ചു നടക്കുന്ന ജനങ്ങളെ പററി വായനക്കാർക്ക് എന്തു അഭിപ്രായം ജനിക്കുമെന്ന് എനിക്കു പറവാൻ സാധിക്കയില്ല. വെള്ളക്കാരുടെ എല്ലാ നടവടികളും പരിഷ്ക്കാരത്തിന്റെ ലക്ഷണമാണ് എന്ന് വിചാരിക്കുന്നവർ ഇതും പരിഷ്കാരചിഹ്നമായി കരുതുവാനേ ഇടയുള്ളു. എന്നാൽ ഇനി ഞാൻ വിവരിക്കുവാൻ പോകുന്ന കാൎയ്യ ഇതിലും മുൻകടന്നു നിൽക്കും.

ഞങ്ങളുടെ ഒരുമിച്ചുണ്ടായിരുന്ന ജൎമ്മൻകാരൻ പട്ടണം വളരെ നല്ലവണ്ണം പരിചയമുള്ള ആളായിരുന്നതുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾക്കു സഞ്ചാരത്തിന്നു യാതൊരു ഭയവും, കുഴക്കും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ൨ മണിക്കു മുമ്പായി ഞങ്ങൾ പ്രധാന തെരുവുകളിൽനിന്ന് തിരിച്ചു വേറെ ചില സ്ഥലങ്ങളിലേക്കു വന്നു. ഇവിടെ കണ്ടതെല്ലാം വിസ്തരിച്ചു പറയുവാൻ ലജ്ജയും, അനാവശ്യകാൎയ്യങ്ങളെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതിന്നുള്ള കടിയും എന്നെ അനുവദിക്കുന്നില്ല. എങ്കിലും, ഞാൻ സഞ്ചരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ കാണുന്ന വിശേഷങ്ങളെ എന്റെ നാട്ടുകാരെ അറിയിക്കുവാൻ ഇതുവരെ ശ്രമിച്ചു

അവസ്ഥക്ക ഇതിനെ പററി ഇപ്പോൾ ഒന്നും പറയാതിരുന്നാൽ ഒരു ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്റെ കൃത്യം ശരിയായി നിറവേററിയെന്ന കൃതാൎത്ഥത എനിക്ക ഉണ്ടാകുവാൻ തരമില്ല. അതുകൊണ്ട ഇതിനെ പററി അല്പം ഇവിടെ പറയാം.

പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു വലിയ തെരുവിൽനിന്ന വിട്ട നാം വീതി കുറഞ്ഞതായും, വെളിച്ചം അധികം ഇല്ലാതെയും ഉള്ള ഒരു തെരുവിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഇവിടെ അധികം വലിപ്പമില്ലാതെ, ഒരേ വിധത്തിൽ പണിചെയ്തിരിക്കുന്ന അനേകം വീടുകൾ ഉണ്ട. പുരുഷന്മാർ അല്ലാതെ സ്ത്രീകൾ ഈ തെരുവിൽകൂടി അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും പോകുന്നത കാണുന്നില്ല. എല്ലാ വീടുകളുടെ വാതിൽക്കലും അൎദ്ധനഗ്നകളായ ഓരോ യുവതികൾ നില്ക്കുന്നു. ഇവർ വാക്കുകളെക്കൊണ്ടും, നാട്യങ്ങളെക്കൊണ്ടും അതിലെ കടന്നുപോകുന്നവരെ ആകൎഷിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഞങ്ങൾ കടന്നുപോയ നാലഞ്ചുതെരുവുകളിലും, ഒരു വീടുവിടാതെ ഈവകക്കാർ നില്ക്കുന്നത കണ്ടു. ഓരോ തെരുവുകളിൽ ഏകദേശം 80 വീടുകൾ ഉണ്ട. ചാരിത്രത്തെ വിററ, പണം ആക്കുന്ന കുലടകളാണ ഇവിടങ്ങളിൽ പാൎത്തുവരുന്നത. ഓരോ വീടുകളിൽ പത്തും, പന്ത്രണ്ടും യുവതികൾ ഉണ്ടത്രെ. ഇവൎക്ക നാഥയായി ഒരു വീട്ടിൽ ഒരുത്തിയുണ്ടായിരിക്കും. ഈ വക സ്ഥലങ്ങൾ ഇവിടത്തെ ഗവൎമ്മെണ്ട അനുവദിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്ന അറിയുന്നു. എത്ര പരിഷ്കരിച്ച രാജ്യങ്ങളിലും ഈ വക നടവടികൾ ഉണ്ടാകുന്നതാണെന്നും, എന്നാൽ അവകൊണ്ട രോഗങ്ങൾ പരക്കാതിരിക്കുവാനായി ഈ വകക്കാരെയെല്ലാം, ഇടക്കിടെ പരിശോധന കഴിച്ച്, ഒന്നായി ഒരു സ്ഥലത്തു പാൎപ്പിക്കുകയാണ സമുദായത്തിന്നു നല്ലത എന്നും ആണ ഈ ദിക്കുകാർ ഈ വേശ്യാഗൃഹങ്ങളെ നിലനിൎത്തി വരുന്നതിന്നായി ന്യായം പറയുന്നത. ഇത ഒരു വെറും ഒഴികഴിവു എന്നല്ലാതെ, ബലമായ ഒരു ന്യായ

മായി വിചാരിക്കുവാൻ തരമില്ല. സ്ത്രീവംശത്തിന്റെ ചാരിത്രശുദ്ധിയെ ബഹുമാനിക്കുന്ന ഏവനും ഈ സ്ഥലത്തുകൂടി കടന്നുപോകുമ്പോൾ ലജ്ജയും, വ്യസനവും തോന്നാതിരിക്കുന്നതല്ല. ഈ ഏൎപ്പാട്ടുകൊണ്ടു, ഹംബെൎഗ്ഗിൽ തെരുവിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന വേശ്യകളുടെ എണ്ണവും ചുരുങ്ങീട്ടില്ല. ദുൎന്നടപ്പിനെ കുറെക്കുകയും, അതുകൊണ്ടുള്ള ദോഷങ്ങളെ ഉന്മൂലനംചെയ്കയും ചെയ്യുന്നതിനു പകരം ഈ നിയമം ദുൎന്നടപ്പിനു ജനങ്ങളെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ച്, അതിനെ വൎദ്ധിപ്പിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നത.

ഹംബെൎഗ്ഗ് പട്ടണത്തിൽ രാത്രിയിൽ കണ്ട ഈ കാഴ്ചകൾ പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തിന്റെ ചില ദൃശ്യങ്ങളെ പറ്റി നമ്മെ പഠിപ്പിക്കാതിരിക്കുന്നതല്ല. നിൎദ്ദോഷകരമായ വിനോദങ്ങൾ മനുഷ്യന്റെ ദേഹത്തിനും, മനസ്സിനും ഒരുപോലെ ഗുണത്തെ ചെയ്യുന്നതാണ. വിശ്രമിക്കുകയും, വിനോദിക്കുകയും ചെയ്യാതെ എപ്പോഴും പ്രവൃത്തിയെടുക്കുന്ന ഒരു മനുഷ്യന്റെ ശരീരവും, ബുദ്ധിയും ക്രമേണ ക്ഷയിക്കാതിരിക്കുന്നതല്ല. പക്ഷെ അമിതമായി സുഖാനുഭവത്തിൽ ലയിച്ച്, തൽക്കാലം സുഖമെന്നു തോന്നുന്നതും, ഭാവിയിൽ ദോഷത്തെ ചെയ്യുന്നതും ആയ പ്രവൃത്തികളിൽ മനുഷ്യൻ ഏൎപ്പെട്ടാൽ, കൎമ്മഫലങ്ങളെ അണുപോലും പിഴക്കാതെ ദാനംചെയ്യുന്ന പ്രകൃതി, അതിനു തക്കതായ ശിക്ഷ കൊടുക്കാതിരിക്കുന്നതല്ല. രാത്രിയിൽ ഉറങ്ങാതെ ഉന്മാദതിരി മഹാളുകളിൽ സമയം മുഴുവൻ കഴിച്ചു പകൽ രണ്ടാളും പ്രവൃത്തിക്കായി പോകുന്നു. ഹംബെൎഗ്ഗുകാർ എപ്പോഴാണു ഉറങ്ങുന്നത എന്നു ചോദിച്ചാൽ അതിനു സമാധാനം പറവാൻ പ്രയാസം. പകലുള്ളതിൽ എത്രയോ അധികം ജനങ്ങളെ രാത്രിയിൽ പുറത്തു കാണാം. രാത്രി 12 മണിക്കു ശേഷം ഈ വക സ്ഥലങ്ങളെല്ലാം അടക്കേണ്ടതാണെന്നും മറ്റുമുള്ള നിബന്ധന ജൎമ്മനിയിലെ ഭരണകൎത്താക്കന്മാർ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ ഈ രാജ്യത്തി

ന്റെ അഭിവൃദ്ധിക്കും, ജനങ്ങളുടെ ദേഹബലത്തിന്നും, ആലോചനാശക്തിക്കും, കാൎയ്യഗൌരവത്തിന്നും വലിയ പ്രതിബന്ധമായി തീരുമെന്നുള്ളതിന്നു വാദമില്ല.

ഇങ്ങിനെ ചില ആലോചനകളോടുകൂടി വഴിനടന്നു താമസിച്ചിരുന്ന വീട്ടിൽ എത്തിയപ്പോൾ നേരം പ്രകാശമായി. നാലു മണി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അന്നു തന്നെ ഞങ്ങൾക്ക ഹംബൎഗ്ഗിൽനിന്ന പോകേണ്ടതുണ്ട. പത്തു മണിവരെ കിടന്നുറങ്ങി. പിന്നെ ഹംബൎഗ്ഗ വിടുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളും ചെയ്ത 12½-ക്ക വണ്ടികയറി 178 നാഴിക സഞ്ചരിച്ചു വൈകുന്നേരം നാലു മണിക്ക ജൎമ്മനിയിലെ രാജധാനിയായ ബൎലിൻ പട്ടണത്തിൽ എത്തി.

3-ാം അദ്ധ്യായം.

ജൎമ്മനിയുടെ രാജധാനി.

ശക്തികൊണ്ടും, ശ്രേഷ്ഠതകൊണ്ടും യൂറോപ്പിലെ രാജധാനികളിൽ ഒന്നാം സ്ഥാനത്തെ അൎഹിക്കുന്നതും, വലിപ്പംകൊണ്ടും, ജനസംഖ്യകൊണ്ടും മൂന്നാമതായി ഗണിക്കപ്പെടുവാൻ അവകാശമുള്ളതും, ആയ ബൎലിൻപട്ടണത്തിലെ തെരുവുകളിൽകൂടി ഞാൻ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, സ്വതെ ഈ വലിയ പട്ടണത്തിന്റെ സ്ഥിതി അറിയുവാൻ വായനക്കാർ ആഗ്രഹിക്കുന്നതിന്ന പുറമെ, അല്പദിവസത്തിന്നുള്ളിൽ ഉണ്ടാകുവാൻ പോകുന്ന സംഭവങ്ങളും ഈ ആഗ്രഹത്തെ പതിന്മടങ്ങു വൎദ്ധിപ്പിക്കുവാനിടയുണ്ടെന്ന ഒട്ടും തന്നെ ഓൎത്തിരുന്നില്ല. സാധാരണ നിലയിൽനിന്ന വിശേഷമായി ഒന്നും ഇല്ലാതിരിക്കുന്ന സമയത്തു തന്നെ ബൎലിനിൽ പലവിധ പുതുമകളും കാണാം.

വളരെ വൃത്തിയായി കിടക്കുന്ന നിരത്തുകളും, ഉയൎന്ന എടുപ്പുകളും, അവിടവിടെ കാണുന്ന വിശേഷപ്പെട്ട കൽപ്രതിമകളും, ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അസംഖ്യം വിദ്യുച്ഛക്തി ദീപങ്ങളും പകൽസമയത്തുള്ളതിൽ ഒട്ടും കുറയാതെ തെരുവുകളിൽകൂടി രാത്രിസമയം സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ എണ്ണവും, ഇതെല്ലാം കാണുമ്പോൾ ഇപ്പോൾ സഞ്ചരിക്കുന്നതു യൂറോപ്പിലെ ഒരു വലിയ തലസ്ഥാനപട്ടണത്തിൽ ആണെന്നു മറ്റുള്ളവർ പറയാതെ തന്നെ അറിയാം. ബർലിൻപട്ടണത്തിൽ വരുന്നതിന്നു മുമ്പ ലണ്ടൻ കണ്ടിട്ടുള്ള ഒരാൾക്കു ഈ രണ്ടു പട്ടണങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം അറിയുവാൻ അധികം ആലോചിക്കേണമെന്നില്ല. ബർലിൻപട്ടണത്തേക്കാൾ വലിപ്പം ലണ്ടനുണ്ടെങ്കിൽ, ലണ്ടനേക്കാൾ വളരെ അധികം ഭംഗി ബർലിന്നു ഉണ്ടെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ലണ്ടനിൽ ഒരു തെരുവിലുള്ള വീടുകൾ മിക്കതും ഒരുപോലെ ആയിരിക്കും. ബർലിനിൽ അങ്ങിനെ കാണുകയില്ല. രാത്രി 12 മണി കഴിഞ്ഞാൽ ലണ്ടനിൽ യാതൊരു തിരക്കും ഇല്ല. ബർലിൻ പട്ടണത്തിൽ വലിയ തിരക്കു തുടങ്ങുന്നതു അൎദ്ധരാത്രിക്കു ശേഷമാണു. വളരെ പുരാതനമായി, ക്രമേണ വളൎന്നുവന്ന പട്ടണമാകകൊണ്ടു ലണ്ടനിലെ തെരുവുകൾ മിക്കതും വളഞ്ഞും തിരിഞ്ഞും ഇരിക്കും. നവീനകാലത്തു പണിചെയ്ത ഒരു തലസ്ഥാനമാകകൊണ്ടു ബർലിനിലെ തെരുവുകൾ എല്ലാം ഒന്നൊന്നിനെ ശരിയായി മുറിച്ചുകടന്നു, പട്ടണത്തിന്നു ആകപ്പാടെ ഒരു ചതുരംഗ പലകയുടെ ആകൃതിയെ കൊടുക്കുന്നു.

ബർലിനിലെ പ്രധാനസ്ഥലങ്ങളെല്ലാം വിസ്തരിച്ച് എഴുതുന്നതായാൽ അതിന്നു തന്നെ ഒന്നിൽ അധികം ലേഖനങ്ങൾ വേണ്ടിവരും. കാഴ്ചബങ്കളാവു, ഗ്രന്ഥശാല, ചിത്രമന്ദിരം, ആയുധശാല, ഉദ്യാനങ്ങൾ എന്നു തുടങ്ങി യൂറോപ്പുരാജ്യത്തിലെ വ

ലിയ പട്ടണങ്ങളിൽ കാണുന്ന വിശേഷങ്ങൾ, ഇവിടത്തെ സ്ഥിതിക്കനുസരിച്ച് യോഗ്യതയോടെ, ഇവിടെയും ഉണ്ടു. പക്ഷെ അവയുടെ സമ്പ്രദായമെല്ലാം മിക്ക സ്ഥലങ്ങളിലും ഒരുപോലെ തന്നെ. അതുകൊണ്ട അവയെ വിവരിക്കുന്നതിന്ന അധികം സ്ഥലവും, സമയവും ചിലവു ചെയ്യാതെ ബെർലിൻപട്ടണത്തിലെ വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒന്നു രണ്ടു സ്ഥലങ്ങളെ പറ്റി മാത്രം ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം.

പട്ടണത്തിൽ ഏകദേശം മദ്ധ്യത്തിൽ ആയിട്ടാണ 'ഉണ്ടർ ഡിൻ ലിണ്ടൻ' (Under den Linden) എന്ന ബെർലിനിലെ ശ്രുതിപ്പെട്ട സ്ഥലം. പകലും രാത്രിയിലും ഒരുപോലെ ഇവിടെ തിരക്ക കാണാം. വലിയ ഷാപ്പുകളും, ഹോട്ടലുകളും ഉള്ളതിന്ന പുറമെ ഈ സ്ഥലത്തിന്നടുത്താണ ജർമ്മൻ ചക്രവർത്തി കൈസരുടെ രാജധാനി, രാജകുമാരൻ വസിക്കുന്ന സ്ഥലം, ജർമ്മനിയിലെ സർവ്വസൈന്യാധിപൻ പാർക്കുന്ന എടുപ്പ്, രാജകീയ പള്ളി, ആയുധശാല, കാഴ്ചബംഗ്ലാവ, സർവ്വകലാശാല എടുപ്പുകൾ ഇങ്ങിനെയുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട സ്ഥലങ്ങളെല്ലാം. ജർമ്മൻ ചക്രവർത്തിയുടെ രാജധാനിയെ പറ്റി അല്പം കൂടെ പറയേണമെന്ന ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ വിചാരിച്ചിരുന്നു. യുദ്ധം തുടങ്ങിയതുകൊണ്ടും, ഈ ലേഖനത്തിൽ തന്നെ വഴിയെ പ്രസ്താവിക്കുവാൻ പോകുന്ന ചില സംഗതികളെ മനസ്സിലാക്കേണ്ടതിന്നും, ഈ രാജധാനിയുടെ സ്ഥിതിയെ പറ്റി മുമ്പു പറയുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതിൽ അല്പം അധികം വിവരിക്കുന്നത വായനക്കാർക്ക രുചിപ്രദമായി തീരുമെന്ന വിശ്വസിക്കുന്നു.

മലയാളത്തിലെ നാലുകെട്ട വീടുകൾപോലെ നടു ഒഴിഞ്ഞു ചുറ്റും ഉയൎന്ന മാളികകളായിട്ടാണ ഈ രാജധാനി പണിചെയ്തിരിക്കുന്നത. ഏകദേശം നാലുകെട്ട വീടിന്റെ മാതിരിയാണെന്ന പറഞ്ഞതുകൊണ്ട വലിപ്പവും അത്രയെ ഉള്ളു എന്ന വാ

യനേകാർ വിചാരിക്കുന്നതു. ഇത്ര വലിയ ഒരു ചക്രവൎത്തി താമസിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിന്നു, അവസ്ഥക്കനുസരിച്ചു വലിപ്പവും ഉണ്ടാകുമല്ലൊ. പുറക്കു ഒന്നായി മേൽകൂട്ട ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടു നടു തുറന്നിരിക്കും. ഇവിടെ പട്ടാളങ്ങളും കാവലുണ്ടാകും. ചക്രവൎത്തി സാധാരണ ഇവിടെ താമസം ഇല്ല. ഇടക്കിടെ വരിക മാത്രമെ ചെയ്യുള്ളു. അതുകൊണ്ടു ഈ സ്ഥലം കാഴ്ചക്കാരെ ചില സമയത്തു വന്നു കാണ്മാനായി അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ടു. ഈ അനുവാദത്തിന്നനുസരിച്ചാണ ഞങ്ങളും രാജധാനി കാണ്മാനായി ഒരു ദിവസം അവിടെ ചെന്നതു. ഇന്നിന്ന സ്ഥലങ്ങളും ഇന്നിന്നവയാണെന്നു കൂടെ വന്നു പറഞ്ഞുതരുവാൻ ഒരാൾ ഉണ്ടാകും. അകത്തു കടന്നാൽ കാലിൽ ഇടുവാനായി ഉള്ളവായി ശീലകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയ ഓരോ ജോടി സിൽപ്പർ ഓരോരുത്തൎക്ക തരും. ഇതിന്റെ ആവശ്യം, കാണ്മാൻ വന്നവരുടെ ബൂട്ട്സു കൊണ്ടു നിലത്തു പാകിയിരിക്കുന്ന അതി മിനുസമായിരിക്കുന്ന മരപ്പലകകൾക്കു കേടു തട്ടാതിരിപ്പാൻ വേണ്ടിയാണ. ഈ സിൽപ്പർ കാലിൽ ഇട്ട് ഉരച്ചുരച്ച് നടക്കണം. ഇതിന്റെ വാസ്തവത്തിൽ കുറെ ബുദ്ധിമുട്ടും ഉണ്ടു. നിലത്തെ മിനുസംകൊണ്ടു വഴുകി വീഴുവാൻ പ്രയാസമില്ല. പണിയുടെ വിശേഷതകൊണ്ടു ഈ രാജധാനി യൂറോപ്പിലെ രാജധാനികളിൽ ഒരു വലിയ സ്ഥാനത്തെ അൎഹിക്കുന്നതാണെന്നാണറിയുന്നതു. ചുമരിലും, മേൽഭാഗത്തും, വാതിലുകളിലും വെള്ളിയും, സ്വൎണ്ണവും ക്ഷാമമില്ലാതെ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. കാഴ്ചക്കാർ ചെന്നു കാണ്മാവുന്ന മുറികളെല്ലാം രണ്ടാമത്തെ നിലയിൽ ആണ. ചക്രവൎത്തി സാധാരണ ഇരിക്കുന്ന സ്ഥലം, തീനിന്ന ഇരിക്കുന്ന തളം, സഭാമണ്ഡപം, വിരുന്നുകാരെ സൽക്കരിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലം എന്നിങ്ങിനെ ഓരോന്നിന്നു തൊട്ടിട്ടാണ ഈ മുറികളെല്ലാം. ഇതിൽ ഒരു മുറിയിലെ ജനലിൽ ഉള്ള ഒരു കണ്ണാടിയിൽകൂടി

നോക്കിയാൽ ഉണ്ടർ ഡിൻ ലിണ്ടെനിൽ നടക്കുന്ന കഥകളെല്ലാം അറിയാം. അവിടത്തെ തിരക്കും മറ്റും അത്ര നല്ലവണ്ണം തെളിഞ്ഞു ഈ കണ്ണാടിയിൽ കാണുന്നുണ്ട. പുറത്തുനിന്ന കാണുന്നതിൽ എത്രയോ അധികം യോഗ്യത തോന്നും രാജധാനിയുടെ അകത്തു ചെന്നു നോക്കുമ്പോൾ.

ബെർലിൻപട്ടണത്തിലെ തിരക്കുകൊണ്ട രാജ്യകാൎയ്യങ്ങളും മറ്റും ആലോചിക്കുന്നതിന്ന ഇവിടെ ഇരിക്കുവാൻ സൌകൎയ്യമില്ലെന്ന കരുതീട്ടായിരിക്കാം ചക്രവൎത്തിയുടെ സാധാരണ വാസം ബെർലിനിൽനിന്ന 20 നാഴിക അകലെയുള്ള പോട്ട്സ്ഡാം എന്ന വിശേഷപ്പെട്ട സ്ഥലത്ത ആക്കിയിരിക്കുന്നത. ഈ സ്ഥലവും കാണുവാനായി ഒരു ദിവസം ഞങ്ങൾ അവിടെ പോയിരുന്നു. ഇവിടത്തെ പൂന്തോട്ടത്തിന്റെ ഭംഗി വളരെ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതാണ. ഇവിടത്തെ ഒരു കാൎയ്യസ്ഥലം ഇപ്പോഴത്തെ കൈസരുടെ ഒരു മുൻവാഴ്ചക്കാരനായിരുന്ന ഫ്രെഡറിക്ക് എന്ന പേരായ രാജാവ പാൎത്തിരുന്ന ഒരു സ്ഥലമാണ. ഇത ഒരു ഉയൎന്ന പ്രദേശത്താണ പണിചെയ്തിരിക്കുന്നത. പതനം പതനമായി മനോഹരമായ നാലഞ്ച വലിയ പൂന്തോട്ടങ്ങളും ഇതിന്ന ചുറ്റും ഉണ്ട. ആദ്യത്തെ പതനത്തിൽ ഒരു ചെറിയ ജലാശയം ഉണ്ട. അതിൽ തങ്കനിറത്തിലുള്ള മത്സ്യങ്ങളും കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മദ്ധ്യത്തിൽ ഏകദേശം നാല്പത അടി ഉയരത്തിൽ പൂക്കുറ്റിപോലെ വെള്ളം പൊങ്ങി വീണുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഈ സ്ഥലത്തു യാതൊരു തിരക്കും ഇല്ല. നിശ്ശബ്ദമായിരിക്കുന്നു. കൈസർ ഇപ്പോൾ താമസിക്കുന്ന സ്ഥലം ഇവിടെനിന്ന ഏകദേശം രണ്ട നാഴിക ദൂരത്താണ. ഞങ്ങൾ അവിടെ ചെന്നിരുന്ന സമയം കൈസർ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. വരുവാൻപോകുന്ന യുദ്ധത്തെ പറ്റി ആലോചിക്കുവാനായി മന്ത്രിസഭയും അപ്പോൾ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്ന പിന്നെ അറിഞ്ഞു.

ഒരു ദിവസം രാവിലെ പോയി അന്നു വൈകുന്നേരത്തു തന്നെ ഞങ്ങൾ ബെർലിനിലേക്കു മടങ്ങിവന്നു. ചെറിയ സ്ഥലമാകകൊണ്ടു ഇവിടെയുള്ള ആളുകൾ കറുത്ത മനുഷ്യരെ കണ്ടിട്ടില്ലെന്നു തന്നെ പറയണം. ഞങ്ങൾ ഈ സ്ഥലങ്ങളെല്ലാം കണ്ടു മടങ്ങുന്ന സമയം ചില കുട്ടികൾ ഞങ്ങളെ കണ്ടു അത്ഭുതപ്പെട്ടു് വഴിയാലെ സംഘംചേൎന്നു ആൎപ്പുംവിളിയുമായി വന്നുകൂടി. ഇവരുടെ നിലവിളി കേട്ടു പിന്നെയും കുട്ടികൾ വന്നുചേൎന്നു. കുറെ ദൂരം ഇവർ ഞങ്ങളുടെ പിന്നാലെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവസാനം പോലീസുകാർ വന്നു അവരെയെല്ലാം പിരിച്ചയക്കേണ്ടി വന്നു. ഞങ്ങൾ വണ്ടിയിൽ കയറുന്നതുവരെ ഒരു പോലീസുകാരൻ ഞങ്ങളുടെ അരികിൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു!

ഞങ്ങൾ ലണ്ടനിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന സമയത്തു ജൎമ്മനിയും ഇംഗ്ലണ്ടും തമ്മിൽ യുദ്ധം ഉടനെ ഉണ്ടാകുമെന്നു വിചാരിക്കുവാൻ പ്രത്യേകിച്ചു് സംഗതിയൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല സെർവിയയും, ആസ്ത്രിയയും തമ്മിലുള്ള മത്സരത്തിൽ പെടുന്ന ജൎമ്മനി ഏൎപ്പെടുമെന്നും ഞങ്ങൾക്കു തീൎച്ചയുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആസ്ത്രിയയും, സെർവിയയും തമ്മിൽ ഒരു സമയം ഒരു യുദ്ധമുണ്ടായേക്കാം എന്നു കരുതി ആ സ്ഥലത്തേക്കൊന്നും പോകേണ്ടെന്നു മുമ്പുതന്നെ ഞങ്ങൾ തീൎച്ചയാക്കിയിരുന്നു. ഹംബർഗ്ഗ് വിട്ടു ബെർലിനിൽ എത്തിയപ്പോൾ ഈ വിശ്വാസത്തെ ഇളക്കി തീൎക്കുവാനുള്ള ചില ലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങി.

വൎത്തമാനപത്രങ്ങൾ വാങ്ങുവാനുള്ള തിരക്കു ഇത്രയെന്നില്ല. ഉത്സാഹവും, പരിഭ്രമവും, ആശ്ചൎയ്യവും ജനങ്ങളെ ഒരുപോലെ പിടികൂടിയിരിക്കുന്നതായി തോന്നി. തെരുവുകളിൽകൂടി അസംഖ്യം ജനങ്ങൾ ഭൂപാലമംഗളം പാടി ആൎത്തുവിളിച്ചു് നടക്കുന്നു. ഉത്സാഹഭരിതന്മാരായി, യുദ്ധത്തിന്നു ഒരുങ്ങി, രാജ്യത്തെ ഉണൎത്തേണ്ടതിന്നായി സ്വദേശാഭിമാനസൂചകമായ ഗാന

ങ്ങളും പാടിക്കൊണ്ടു പട്ടണമെങ്ങും ജനസമൂഹങ്ങളും സഞ്ചരിക്കുന്നു. പോലീസുകാർ കഴിയുന്നതു ശ്രമിച്ചിട്ടും തിരക്കിന്നു യാതൊരു കുറവും ഇല്ല. വലിയവരും, ചെറിയവരും, വൃദ്ധന്മാരും, കുട്ടികളും, സ്ത്രീകളും, പുരുഷന്മാരും ഒരുപോലെ ഈ ആഘോഷത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളുന്നു. ഇങ്ങിനെ ദിവസം കഴിയുന്തോറും ബെർലിൻ പട്ടണനിവാസികളുടെ ക്ഷമയില്ലായ്മ വൎദ്ധിച്ചുവരുന്നുണ്ടെന്നു കാണിക്കുന്നതിനുള്ള ലക്ഷണങ്ങളും അധികരിച്ചുവരുന്നു. ദിവസേന ഈ തിരക്കെല്ലാം രാജധാനിയുടെ മുമ്പാകെ വന്നു തങ്ങളുടെ രാജഭക്തിയും, യുദ്ധത്തിനുള്ള ഉത്സാഹവും ചക്രവൎത്തിയെ അറിയിക്കേണ്ടതിന്നായി ഒരുങ്ങിയിരുന്നു. ഇന്നു കാണും ചക്രവൎത്തിയെ, ഇന്നു കേൾക്കാം ചക്രവൎത്തിയുടെ പ്രസംഗം എന്നിങ്ങിനെ ആഗ്രഹിച്ചു ജൎമ്മൻ ചക്രവൎത്തിയുടെ അനേകായിരം പ്രജകൾ രാജധാനിയുടെ മുന്നിൽ ക്ഷമാരഹിതന്മാരായി നാലഞ്ചു ദിവസം കഴിച്ചിരിക്കുന്നു. ഓസ്ത്രിയയും, സെൎവിയയും തമ്മിൽ യുദ്ധം തീൎച്ചതന്നെയാണ. ജൎമ്മനി ഈ കാൎയ്യത്തിൽ എന്തു ചെയ്യാൻ പോകുന്നു എന്നറിയായ്കയാൽ ഈ കൂട്ടൎക്കു യാതൊരു സമാധാനവും ഇല്ല. തന്റെ പ്രജകളുടെ ഉൽകണ്ഠയെ തീൎക്കുവാനായി ഏതായാലും ചക്രവൎത്തി നിശ്ചയിച്ചു. ജൂലായി 31-ാംനു- വൈകുന്നേരം 6 മണിക്കു തന്റെ രാജധാനിയുടെ ഒരു പ്രാന്തത്തിൽ രാജകുടുംബത്തിലുള്ള മററു ചിലരോടുകൂടി ചക്രവൎത്തി പ്രത്യക്ഷമായി. താഴത്തു നില്ക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ സന്തോഷത്തിന്നും, ഉത്സാഹത്തിന്നും കണക്കില്ല. ക്ഷമിച്ചുണ്ടായിരുന്ന ഒരു പുത്രൻ തന്റെ രണ്ടു കയ്യും ഉയൎത്തി കൂടിയിരിക്കുന്ന ജനങ്ങളോട നിശ്ശബ്ദമായിരിക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ തന്നെ ശബ്ദമെല്ലാം അടങ്ങി. കൈസർ എന്തു പറവാൻ പോകുന്നു എന്നു എല്ലാവരും സശ്രദ്ധന്മാരായി കേൾക്കുവാൻ തെയ്യാറായി. ഉടനെ ഇടിനാദംപോലെയുള്ള ശബ്ദത്തോടുകൂടി ചക്രവൎത്തി താഴെ പറയുംപ്രകാരം പ്രസംഗിച്ചു:—

"ഇന്നത്തെ ദിവസവും, ഇപ്പോഴത്തെ സമയവും വളരെ ഗൌരവമായിട്ടുള്ളതാണ. നമ്മുടെ ഇഷ്ടത്തിന്നും, ആഗ്രഹത്തിന്നും വിപരീതമായി ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ മേൽ വലിച്ചിടുന്ന ഈ ആപത്തു മരണസംബന്ധമായ ആലോചനക്കുറവിനാൽ വന്നിട്ടുള്ളതല്ല. ജൎമ്മനിയുടെ അഭിവൃദ്ധിയിൽ ഉള്ള അസൂയകൊണ്ടു മാത്രം സംഭവിച്ചിട്ടുള്ളതാണ. യുദ്ധത്തിന്നായി ഇതാ ഞങ്ങളെ പിടിച്ചു വലിക്കുന്നു. നമ്മുടെ എതിരാളികളെ ന്യായം മനസ്സിലാക്കുവാനായി ഞാൻ ഇനിയും ചെയ്യുന്ന ശ്രമം ഫലിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, എല്ലാം അവസാനിച്ച് നമ്മുടെ ആയുധങ്ങളെ തിരികേയും വെക്കുന്ന സമയം അവയെ ബഹുമാനത്തോടുകൂടി വെക്കുവാനുള്ള ഭാഗ്യം, ഈശ്വരസഹായംകൊണ്ടു, നമുക്കുണ്ടാകുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. ഈ യുദ്ധംകൊണ്ടു നമുക്കു വളരെ ആൾനാശവും, അൎത്ഥനാശവും ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ളതിന്നു വാദമില്ല. പക്ഷെ ജൎമ്മനിയോടു എതിൎക്കുക എന്നുവെച്ചാൽ എന്താണെന്നു നമ്മുടെ ശത്രുക്കളെ നമുക്കു പഠിപ്പിക്കാം. ഇപ്പോൾ ഞാൻ നിങ്ങളെ എല്ലാവരെയും ഈശ്വരങ്കൽ ഭരമേല്പിക്കുന്നു. പള്ളിയിൽ പോയി നമസ്കരിച്ച് നമ്മുടെ ധീരന്മാരായ യോദ്ധാക്കളെ സഹായിക്കുവാനായി ഈശ്വരനെ പ്രാൎത്ഥിക്കുവിൻ."

ചക്രവൎത്തിയുടെ ഈ വാക്കുകൾ കേട്ട് മുമ്പുള്ളതിൽ പതിന്മടങ്ങു ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി ജനങ്ങൾ ഓരോ വഴിക്കായി തിരിഞ്ഞുതുടങ്ങി. യുദ്ധം, യുദ്ധം എന്നല്ലാതെ വേറെ യാതൊരു വൎത്തമാനവും ഇല്ല. റഷ്യയായിട്ടുള്ള യുദ്ധം നിശ്ചയം തീൎച്ച തന്നെ എന്ന നിലയിൽ ആയിത്തുടങ്ങി. ഇനി എതെല്ലാം രാജ്യങ്ങൾ ഇതിൽ ചേരുവാൻ പോകുന്നു. ജൎമ്മനിയും റഷ്യയും തമ്മിൽ യുദ്ധമായാൽ റഷ്യയുടെ ബന്ധുവായ ഫ്രാൻസ് മിണ്ടാതെയിരിക്കുമോ. ഇങ്ങിനെ യൂറോപ്പിലുള്ള മറ്റു വലിയ കോയ്മകൾ തമ്മിൽ കലഹിക്കുന്നതു കണ്ടുകൊണ്ടു മൌനം ദീക്ഷിപ്പാൻ ഇംഗ്ല

ഴിഞ്ഞ തരമുണ്ടൊ, ഇതു എങ്ങിനെയെല്ലാം അവസാനിക്കും. എന്തെല്ലാം രാജ്യങ്ങളിൽ പരക്കും! എന്തെല്ലാം അനൎത്ഥങ്ങളും ഉണ്ടാകും! ഓരോ നിമിഷം കഴിയുന്തോറും പുതിയ വൎത്തമാനം അറിയുവാനായി ജനങ്ങൾ കൊതിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഒന്നും തീൎച്ചപ്പെടാതെ എല്ലാവരും അത്യുൽക്കണ്ഠയോടെ ഇരിക്കുന്ന സമയത്താണ് ഞങ്ങൾ ബെർലിൻപട്ടണം വിട്ടു അവിടെനിന്നു 338 നാഴിക ദൂരെയുള്ള ഫ്രാങ്ക് ഫോർട്ട് (Frank-fort) എന്ന മഹത്തായ ജൎമ്മൻപട്ടണത്തിലേക്കു വന്നതു. ഇവിടെ താമസിക്കുമ്പോഴാണ് യുദ്ധം ആരംഭിച്ചതും അവിടെനിന്നു വഴിയിൽ പല കഷ്ടതകളും അനുഭവിച്ച് ഒടുവിൽ സ്വിറ്റ്സർലാണ്ടിൽ എത്തിയതും വിസ്തരിച്ച് വഴിയെ മറെറാരു അദ്ധ്യായത്തിൽ എഴുതാം. പക്ഷെ അതിനു മുമ്പായി ജൎമ്മൻരാജ്യത്തെ പറ്റിയും, ജൎമ്മൻകാരെ പറ്റിയും പൊതുവായി ചിലതു അറിയുവാൻ വായനക്കാൎക്കു ആഗ്രഹമുണ്ടാകുമെന്നു വിശ്വസിച്ച്, ഇനിയത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ ആ വിഷയത്തെ പറ്റി പറയാം.

൪൦-ാം അദ്ധ്യായം.

ജൎമ്മനി, ജൎമ്മൻകാർ.

ഇപ്രാവശ്യം യൂറോപ്പിൽ നടക്കുന്ന മഹായുദ്ധത്തെ പറ്റി അറിയുന്ന വായനക്കാർ, ഈ യുദ്ധത്തിൽ ഒരു പ്രധാന കക്ഷിയായി തീൎന്നിരിക്കുന്ന ജൎമ്മനിയുടെ പൂൎവ്വചരിത്രം സ്വല്പമെങ്കിലും ധരിച്ചിരിക്കാതിരിക്കുന്നതല്ല. ഇപ്പോഴുള്ള ജൎമ്മൻസാമ്രാജ്യം ഉണ്ടായിട്ട് അധികം കാലം ആയിട്ടില്ല. ഒന്നായി ചേൎന്നു ഇന്നു ജൎമ്മൻ സാമ്രാജ്യമായി തീൎന്നിരിക്കുന്ന ജൎമ്മനിയിലെ ചെറുരാജ്യങ്ങളും, തമ്മിൽ യോജിക്കുവാനുള്ള ആഗ്രഹം പ്രവൎത്തി

പ്പിച്ചുതുടങ്ങീട്ട് ഒരു നൂററാണ്ടിൽ അധികം ആയിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ടും സമീപസ്ഥരായ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ സാധാരണയായുണ്ടാകുന്ന മത്സരവും, വൈരവും ഇവയിൽ ചിലതിനേയും ബാധിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു 1870 വരെ ഈ രാജ്യങ്ങൾക്കു ഒന്നായി ചേൎന്നു ജൎമ്മൻ സാമ്രാജ്യമായി തീരുവാൻ സാധിച്ചില്ല. പക്ഷെ ഈ കാലത്തിന്നു മുമ്പു തന്നെ കച്ചവടസംബന്ധമായും, സൈന്യസംബന്ധമായും ചില സഹായങ്ങൾ അന്യോന്യം ചെയ്യേണ്ടതിന്നുള്ള കരാറ ഇതിലെ ചില രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. 1870-ൽ ഇതെല്ലാം വളരെ ഭേദപ്പെടുത്തുകയും, ബലപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. 'ഐക്യമത്യം മഹാബലം' എന്ന പ്രമാണത്തെ അനുസരിച്ച് മുമ്പു ചിലത ഒററയൊററയായും, ചിലത മൂന്നും നാലും കൂടിയും, ആയി കിടന്നിരുന്ന 25 ചെറുരാജ്യങ്ങൾ ഒന്നായി ചേൎന്നു, ഇപ്പോൾ നാം കേൾക്കുന്ന ജൎമ്മൻ സാമ്രാജ്യമായി തീൎന്നു. ഈ 25 രാജ്യങ്ങളിൽ മൂന്നെണ്ണം ഒഴിച്ച് മറെറല്ലാ രാജ്യങ്ങളും ഇപ്പോഴും ഭരിച്ചുവരുന്നത അതാതു രാജ്യത്തിലെ രാജാക്കന്മാരാണ. മൂന്നു രാജ്യങ്ങൾ ജനപ്രതിനിധികളാണ ഭരിക്കുന്നത. 1870-ൽ ജൎമ്മനിയും, ഫ്രാൻസും കൂടി ഉണ്ടായ യുദ്ധത്തിൽ ആൽസസ് ലൊറെൻ (Alsace Lorraine) എന്നു രാജ്യം ജൎമ്മനിക്കു കിട്ടി. ഇതും ഇപ്പോൾ ജൎമ്മൻ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമാണ. ഇവിടെ ഒരു വൈസറോയിയെയാണ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത. 1870-ൽ ജൎമ്മൻ സാമ്രാജ്യം ഉണ്ടായി തീരുന്നതിന്നു മുമ്പ അതിലെ ചില രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ സഖ്യം ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്ന പറഞ്ഞുവല്ലൊ. ഈ ഒരു ഭാഗത്തിലെ നാഥനായിരുന്നു അതിൽ അടങ്ങിയ രാജ്യമായ പ്രഷ്യയിലെ രാജാവ. എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും ഒന്നായി ചേൎന്നതിന്നശേഷം ഈ രാജാവിന്നു ജൎമ്മൻ ചക്രവൎത്തി എന്ന സ്ഥാനവും കൊടുത്തു. ഇതുകൊണ്ടാണ പ്രഷ്യയിലെ രാജാവിനെ 'ജൎമ്മൻ ചക്രവൎത്തി',

‘കൈസർ’ എന്ന പറഞ്ഞുവരുന്നതും ‘ചക്രവർത്തി’ എന്ന പറയുന്നതുകൊണ്ട മറ്റു രാജ്യങ്ങളെല്ലാം ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴിലാണെന്ന വായനക്കാർ ധരിക്കരുത. ജർമ്മനിയിലെ ചെറു രാജ്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ജർമ്മൻ ചക്രവർത്തിയുടെ അവസ്ഥയും, ഇന്ത്യയിലെ നാട്ടുരാജാക്കന്മാർ ഭരിച്ചുവരുന്ന രാജ്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ‘ഇന്ത്യാ ചക്രവർത്തി’യുടെ സ്ഥിതിയും രണ്ടും തമ്മിൽ വളരെ വ്യത്യാസമുണ്ട. ഇന്ത്യയിലെ നാട്ടുരാജാക്കന്മാർ ഇന്ത്യാ ചക്രവർത്തിയുടെ കീഴിൽ രാജ്യം ഭരിക്കുന്നു. ഓരോ രാജാക്കന്മാരുടെയും മേൽകോയ്മ ചക്രവർത്തിയാണ. ജർമ്മൻ ചക്രവർത്തിയുടെ സ്ഥിതി ഇങ്ങിനെയല്ല. അദ്ദേഹം ജർമ്മനിയിലെ ചെറുരാജ്യങ്ങളുടെ യോജിപ്പിനെ വെളിയിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതായ ഒരു സ്വരൂപമാണ. മറ്റുള്ള രാജാക്കന്മാരൊന്നും കൈസരുടെ കീഴിൽ അല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമന്മാരാണ. പക്ഷെ ജർമ്മൻ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ പേരിൽ ഒന്നായി കാര്യങ്ങളെ നടത്തുവാനുണ്ടാകുമ്പോൾ അവയെ ഒരാളുടെ പേരിൽ നടത്തേണ്ടതുള്ളതുകൊണ്ട ആ സ്ഥാനം പ്രഷ്യയിലെ രാജാവിന്ന കൊടുത്തിരിക്കയാണ. ഓരോ രാജാക്കന്മാരും അവനവന്റെ രാജ്യത്തിൽ അധികാരം ചെലുത്തുന്നതുപോലെ പ്രഷ്യാരാജ്യത്തിൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്ന സകല അധികാരവും ഉണ്ട. പക്ഷെ മറ്റുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ ഒന്നും ഈ അധികാരം പ്രകടിക്കുവാൻ പാടില്ല.

രാജ്യഭരണത്തിനുള്ള സൌകര്യത്തിന്ന വേണ്ടി ഇന്നിന്ന കാര്യങ്ങളെ സാമ്രാജ്യ ഭരണകർത്താക്കന്മാർ നടത്തേണമെന്നും, ഇന്നിന്ന കാര്യങ്ങളിൽ ഇവക്ക യാതൊരു അധികാരവും ഇല്ലെന്നും നിശ്ചയപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട. ഉദാഹരണം പറയുന്നതായാൽ, തീവണ്ടി, സൈന്യം, അന്യരാജ്യക്കാരായുള്ള എടവാട ഇങ്ങിനെയുള്ള ചില കാര്യങ്ങളിൽ സാമ്രാജ്യകർത്താക്കന്മാർക്കാണ അധികാരം. വിദ്യാഭ്യാസം, നികുതി പിരിവു ഇങ്ങിനെയുള്ള മറ്റു ചി

ല കാൎയ്യങ്ങൾക്കു ഇവൎക്കു യാതൊരു അധികാരവും ഇല്ല. അതെല്ലാം അതാതു രാജ്യങ്ങളിലെ രാജാക്കന്മാർ നിശ്ചയിക്കുന്ന മാതിരി അവരവർ നടത്തുന്നതാണു. എന്നാൽ സാമ്രാജ്യം മുഴുവൻ സംബന്ധിക്കുന്ന മേൽ പ്രസ്താവിച്ച കാൎയ്യങ്ങൾ ആർ നടത്തുന്നു? സാമ്രാജ്യ ഭരണകൎത്താക്കന്മാർ എന്നു പറയുന്നതു ആർ? ഈ കാൎയ്യത്തിൽ കൈസൎക്കു എത്രമാത്രം അധികാരം ഉണ്ടു? ഈ ചോദ്യങ്ങളെ തന്നെ മറെറാരു വിധത്തിൽ ചോദിക്കുന്നതായാൽ, ജൎമ്മൻ സാമ്രാജ്യം ഭരിച്ചുവരുന്നതു എങ്ങിനെ?

ജൎമ്മൻ സാമ്രാജ്യഭരണത്തെ പററി പറയുമ്പോൾ ഒന്നാമതായി വിവരിക്കേണ്ടതു ഓരോ രാജ്യങ്ങളിലെ പ്രതിനിധികൾ അടങ്ങിയ ബുണ്ടസ്റാത് (Bundesrath) എന്ന യോഗത്തെയാണു. ഭരണസംബന്ധമായ കാൎയ്യങ്ങളിൽ വലുതായ അധികാരം ഇരിക്കുന്നതു ഈ യോഗക്കാൎക്കാണു. എല്ലാ ചെറുരാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും ഈ യോഗത്തിലേക്കു പ്രതിനിധികളെ അയക്കും. ഈ പ്രതിനിധികൾക്കു ഓരോ കാൎയ്യങ്ങളെ സ്വേച്ഛപ്രകാരം അഭിപ്രായപ്പെടുവാൻ പാടില്ല. അവരവർ വരുന്ന രാജ്യത്തിലെ നാഥന്മാർ എന്തെന്തു പറഞ്ഞയച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതുപ്രകാരം മാത്രമെ പ്രവൃത്തിക്കുവാൻ പാടുള്ളു. ഈ യോഗത്തിൽ പ്രഷ്യാരാജ്യത്തിന്നു 17 വോട്ടുകൾ ഉണ്ടു. മററു രാജ്യങ്ങൾക്കു ഒന്നിന്നും ഇത്ര അധികം ഇല്ല. അതുകൊണ്ടു പ്രഷ്യാരാജ്യത്തിലെ അഭിപ്രായത്തിന്നു അധികം ഗൌരവം ഉണ്ടാകും. ഈ സഭയെ ജനപ്രതിനിധിസഭ എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—ഇതിലെ അംഗങ്ങൾ ജനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തയക്കുന്നവരല്ല.

വോട്ടുചെയ്വാൻ അധികാരമുള്ള ജനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തയച്ചുവരുടെ ഒരു സഭ വേറെയുണ്ടു. അതാണു റിച്ച്സ്റ്റാഗ് (Reich-stag) എന്നു പറയുന്നതു. ഈ സഭക്കു സാമ്രാജ്യത്തിൽ

എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നും പ്രതിനിധികളെ തിരഞ്ഞെടുത്തയക്കുന്നു. 25 വയസ്സു പ്രായം കഴിഞ്ഞ സകല പുരുഷന്മാർക്കും വോട്ടുചെയ്യാൻ അധികാരം ഉണ്ടു. അവർ തൃപ്തിയുള്ള ആളെ അതാതു സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു തിരഞ്ഞെടുത്തു അയക്കാം.

നിയമനിർമ്മാണത്തിന്നും മറ്റുമായി ഇങ്ങിനെ രണ്ടു യോഗക്കാരാണ് ഉള്ളതു. എന്നാൽ ഈ രണ്ടു കൂട്ടരുടെയും അധികാരം ഒരുപോലെയാണോ? അല്ല. ജനപ്രതിനിധികൾ അടങ്ങിയ രണ്ടാമത്തെ യോഗത്തിന്നു വാസ്തവത്തിൽ അധികാരം നന്നെ കുറയും. അതിന്റെ മുമ്പാകെ ആലോചനക്കു വരുന്നതായ ഒരു ബിൽ ആദ്യം മേററ യോഗക്കാർ ആലോചിക്കും. എന്നിട്ടു അവർ ഇങ്ങോട്ടു അയക്കും. ഇവരുടെ ആലോചന കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം പിന്നെയും അതു ബുൺഡസ്‌റാത് എന്ന സഭയിലേക്കു അയക്കുന്നു. അതിനെ വേണ്ടുന്ന മാററങ്ങൾ ചെയ്യാനോ, വേണ്ടെന്നു വെക്കുവാനോ ഉള്ള അധികാരം ഈ യോഗക്കാർക്കുണ്ടു. ജനപ്രതിനിധികളോടു ആലോചിച്ച് നടക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ എന്നല്ലാതെ അവയെ നടത്തേണ്ടതിന്നു ഇവരുടെ അനുവാദം ആവശ്യമില്ല. ഇതുകൂടാതെ സകല അധികാരവും ഇരിക്കുന്നതു ബുൺഡെസ്‌റാത് എന്ന യോഗത്തിന്നാണ്. ബുൺസ്‌റാത് സഭക്കാർ അനുവദിച്ചതായ ബില്ലുകളെ വേണ്ടെന്നു വെക്കുവാനുള്ള അധികാരം കൈസർക്കും ഇല്ല. കൈസർക്കു പിന്നെ എന്തധികാരമാണ് ഉള്ളതു?

സാമ്രാജ്യത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ നിയമിക്കുവാനും പിരിക്കുവാനും ഉള്ള അധികാരം ചക്രവർത്തിക്കുണ്ടു. മറുരാജ്യങ്ങളോടു യുദ്ധം തുടങ്ങുവാനായി നിശ്ചയിക്കുവാനുള്ള അധികാരവും ഇദ്ദേഹത്തിന്നാണ്. സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ പേരിൽ മറുരാജ്യങ്ങളോടു വല്ല കരാറും ചെയ്യാനുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്നും വേണ്ടുന്ന അധികാരം ചക്രവർത്തിക്കുണ്ടു. ചക്രവർത്തിയുടെ നി

മായിൽ തന്റെ അധികാരം ഇങ്ങിനെ ചുരുങ്ങിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഈ ചുരുക്കമെല്ലാം പ്രഷ്യാരാജാവിന്റെ നിലയിൽ ബുണ്ടസ്റാത് യോഗത്തിനെ സ്വാധീനപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുന്നതുകൊണ്ടു ഇല്ലാതെയാക്കി തന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം കാൎയ്യങ്ങളെ നിവൃത്തിക്കുവാൻ സാധിക്കും.

യൂറോപ്പിലെ മറ്റുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു വ്യത്യാസപ്പെട്ടതായ ജൎമ്മനിയിലെ ഭരണ സമ്പ്രദായത്തെ ചുരുങ്ങിയ നിലയിൽ ഇങ്ങിനെ വിവരിക്കുവാൻ ചെയ്തതായ ശ്രമം നിഷ്ഫലമായില്ലെന്നു വിശ്വസിച്ച് ഇനി ജൎമ്മനിയിലെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയെ പറ്റി അല്പം പറയാം.

ജൎമ്മനിയിലെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയെ പറ്റി പറയുന്നതു ഭരണസമ്പ്രദായത്തെ പറ്റി പറയുന്നതിനെക്കാൾ ഒട്ടും എളുപ്പമായിട്ടുള്ളതല്ല. പക്ഷെ ഇതിനെ പറ്റി അല്പമെങ്കിലും അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടത ഈ വിഷയത്തിൽ വളരെ താണ നിലയിൽ ഇരിക്കുന്ന നമുക്ക ഉപയോഗമില്ലാതിരിക്കുന്നതല്ല. ജൎമ്മനിയിലെ ഭരണസമ്പ്രദായത്തെ പറ്റിയും, പട്ടാളത്തെ പറ്റിയും എന്തു തന്നെ അഭിപ്രായം ഉണ്ടായിരുന്നാലും അവരുടെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയെ പറ്റി അന്യരാജ്യക്കാൎക്കു ഭിന്നാഭിപ്രായം ഉണ്ടാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നു ഇങ്ങിനെ പരിപൂൎണ്ണത സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതായ രാജ്യങ്ങൾ വളരെ അധികം ഉണ്ടെന്നു പറകവയ്യ. എഴുതുവാനും, വായിക്കുവാനും നിശ്ചയമില്ലാത്തവർ ജൎമ്മനിയിൽ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയണം. ആൺകുട്ടികളും, പെൺകുട്ടികളും 6 വയസ്സുമുതൽ 14 വയസ്സുവരെ സ്കൂളിൽ ചേൎന്നു പഠിക്കണം എന്നു നിൎബ്ബന്ധമുണ്ടു. ഇതിന്നു ഇവരുടെ കയ്യിൽനിന്നു ഫീസ്സു വസൂൽചെയ്യുന്നതും അല്ല. അംഗഹീനന്മാരായ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലങ്ങളും വളരെയുണ്ടു. ഈ സ്കൂളുകളിൽ കണക്ക, ഭൂമിശാസ്ത്രം, ചരിത്രം മുത

ഭാഷകൾ പഠിപ്പിക്കുന്നതിന്നു പുറമെ മതസംബന്ധമായ പഠിപ്പും, സ്വഭാവഗുണത്തെ ഉണ്ടാക്കേണ്ടതിന്നുള്ള വഴികളും ഉണ്ടു. ഇവിടത്തെ മാസ്റ്റർമാരുടെ സ്ഥിതിയെന്തു? പ്രാഥമിക പാഠശാലയിലെ മാസ്റ്ററാകുവാൻ വിചാരിക്കുന്ന ഒരു യുവാവു തന്റെ പ്രാഥമികവിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം ഏഴു കൊല്ലം തന്റെ പ്രവൃത്തിക്കായി ശിക്ഷിക്കുന്നു. ഈ കാലത്തിൽ ആദ്യത്തെ ഭാഗം വേണ്ടുന്ന ചിലവു അവനവൻ ചെയ്യണം. പിന്നീടു മൂന്നു കൊല്ലത്തെ ചിലവു മിക്കതും ഗവൎമ്മേണ്ടിൽനിന്നു നടത്തും. ഇങ്ങിനെ ഏഴു കൊല്ലം തന്റെ ഉദ്യോഗത്തിന്നു വേണ്ടുന്നതായ പരിചയം സമ്പാദിക്കുവാനായി കഴിച്ചതിന്നുശേഷം മാസ്റ്ററായി ഒരു സ്കൂളിൽ ചേരുന്നു. അദ്ധ്യാപനശീലനും, സ്ഥിരോത്സാഹിയും ആയ ഒരു മാസ്റ്റർ 31 കൊല്ലംകൊണ്ടു കൊല്ലത്തിൽ 200 പവൻ ശമ്പളം വാങ്ങാറാകും.

പ്രാഥമികവിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം ഓരോരുത്തരും ഓരോ തൊഴിലുകൾക്കായി ശിക്ഷിക്കുവാനുള്ള സ്കൂളുകളിൽ ചേരുന്നു. ഏതെല്ലാം തൊഴിലുകൾ ഒരു പരിഷ്കൃതരാജ്യത്തിൽ ഉണ്ടോ അതെല്ലാം പഠിപ്പിക്കുവാനുള്ള വളരെ സ്കൂളുകൾ ഇവിടെ ഉണ്ടു. കച്ചവടം, തോമത്ത്, കൃഷി, നാവികശാസ്ത്രം എന്നിതു തുടങ്ങി പല വിഷയങ്ങളും അതാതിന്നായി ഏൎപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള സ്കൂളുകളിൽ പഠിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു. ഈ വക വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നു ഇഷ്ടമില്ലാത്തവർ സൎവ്വകലാശാലകളിൽ ചേൎന്നു ഉയൎന്ന വിദ്യാഭ്യാസം തുടങ്ങുന്നു. വലിയ ഉദ്യോഗങ്ങൾക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതെല്ലാം ഉയൎന്നതരം വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിച്ചിട്ടുള്ളവരെയാണെല്ലോ. ഇതിന്നും പുറമെ ഉയൎന്നതരം വിദ്യാഭ്യാസം ഉള്ള ഒരുവന്നു പട്ടാളത്തിൽ കയററം കിട്ടുവാനും എളുപ്പമുണ്ടു. അതുകൊണ്ടു ഉയൎന്ന വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നു പോകുന്നവരുടെ എണ്ണവും ജൎമ്മനിയിൽ വളരെ അധികമാണു.

പുരുഷന്മാർ അവരവരുടെ തൊഴിലിന്നു വേണ്ടുന്നതായ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യുന്നതുപോലെ തന്നെ സ്ത്രീകളും അവൎക്കാവശ്യമായ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്ന തുനിയുന്നുണ്ടു. ഗൃഹഭരണം, ശിശുപരിപാലനം എന്നിങ്ങിനെയുള്ളവയാണ അവരുടെ പഠിപ്പിന്നുള്ള വിഷയങ്ങൾ. ഷാപ്പുകളിൽ സാമാനങ്ങൾ വിൽക്കുവാനും, തീവണ്ടി ആപ്പീസ്സുകളിൽ ശീട്ടു കൊടുക്കുവാനും സാധാരണയായി സ്ത്രീകളെ കാണാം.

ജൎമ്മനിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നപ്പോൾ പല സ്ഥലങ്ങളിൽവെച്ചും അവിടത്തെ പട്ടാളത്തെയും, പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ സമ്പ്രദായത്തെയും കാണുവാൻ ഇടവന്നിരുന്നു. പക്ഷെ ഇപ്പോൾ യുദ്ധകാലമായതുകൊണ്ടു പട്ടാളത്തിൻെറ സ്ഥിതിയെ പററിയും മററും ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നതു കാലോചിതമായി വരുവാൻ തരമില്ല. അതുകൊണ്ടു ജൎമ്മനിയിലെ പട്ടാളത്തെ പററി വിശേഷിച്ചു ഒന്നും ഇവിടെ പറയുന്നില്ല. ജൎമ്മനിയിൽ 19 വയസ്സിന്നും 41 വയസ്സിന്നും മദ്ധ്യേയുള്ള സകല പുരുഷന്മാരും പട്ടാളത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണം എന്നു നിൎബ്ബന്ധമുണ്ടു. എപ്പോഴും പട്ടാളത്തിൽ ചേൎന്നിരിക്കണം എന്നല്ല ഇതിൻെറ അൎത്ഥം. 19 വയസ്സു കഴിഞ്ഞാൽ എപ്പോഴെങ്കിലും രണ്ടു കൊല്ലം പട്ടാളസംബന്ധമായ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യണം. അതു കഴിഞ്ഞവരെല്ലാം യുദ്ധകാലത്തിൽ ജൎമ്മനിയുടെ ഭാഗം യുദ്ധം ചെയ്യുവാനായി പോകണം. ഇതാണ നിയമം. ജൎമ്മനിയിൽ പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ പദവി വളരെ ഉയൎന്നതാണ. മറെറാരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെയും ജനങ്ങൾ അങ്ങിനെ ബഹുമാനിക്കയില്ല.

ജൎമ്മനിയെ പററി ഇത്രയും കേട്ട വായനക്കാൎക്കു ഇനി അറിവാനുള്ളതു ഇവിടത്തെ ജനങ്ങൾ ഏതു തരക്കാരാണ എന്നാണ.

കുറെ കാലം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ താമസിച്ച് ഇംഗ്ലീഷുകാരുമായി സഹവസിച്ച ജർമ്മനിയിൽ ചെല്ലുന്ന ഒരാൾക്ക ആദ്യം തോന്നുന്ന അഭിപ്രായം, ജനങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന മര്യാദയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ജർമ്മനി ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ താഴെ വരുവാനെ തരമുള്ളു എന്നാകുന്നു. ഈ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു ജർമ്മൻകാർ മര്യാദലംഘനം ചെയ്യുന്നതിൽ ഒട്ടും മടിയില്ലാത്ത കൂട്ടരാണെന്നാണ ഞാൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത എന്ന വായനക്കാർ ധരിക്കരുത. സത്യവും, മര്യാദയും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം വളരെ ഉണ്ട. സത്യവാനായ ഒരാൾക്ക ഒട്ടും മര്യാദയില്ലെന്ന വരാം. മനുഷ്യർ തമ്മിലുള്ള ഏർപ്പാടുകളിൽ രണ്ടും ആവശ്യമാണ. സത്യത്താലുള്ള ഗുണത്തെ പൂർത്തീകരിക്കുന്നത മര്യാദയാണ. സത്യം ഉള്ളിൽ ബലത്തെ കൊടുക്കുന്നു. മര്യാദ പുറമെ ശോഭയെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഒരു സാധനത്തിന്ന പൂർത്തിയായ ഗുണം ഉണ്ടാകേണമെങ്കിൽ ഉറപ്പും വേണം, ശോഭയും വേണം. അതുപോലെ തന്നെ മനുഷ്യർ തമ്മിലുള്ള ഏർപ്പാടുകളിൽ അന്യോന്യം വിശ്വാസവും, സന്തോഷവും ഉണ്ടാകേണ്ടതിന്ന സത്യവും, മര്യാദയും രണ്ടും ഒരുപോലെ ആവശ്യമാണ. മറ്റുള്ളവർ നമ്മോട ആചരിക്കുന്ന സമയം അവരുടെ ആചാരം നമുക്ക സന്തോഷത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്നതായാൽ അവരെ നാം മര്യാദയുള്ളവരാണെന്ന പറയും. ഈ നിലയെ അനുസരിച്ചാണ ഞാൻ ജർമ്മൻകാർ ഇംഗ്ലീഷുകാരെക്കാൾ മര്യാദ കുറയും എന്ന പറയുന്നത. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഒരു അന്യദേശക്കാരൻ വന്ന വഴിയറിയാതെ വല്ലവരോടും ചോദിച്ചാൽ ഉടനെ സന്തോഷത്തോടുകൂടി അത പറഞ്ഞുതരുവാൻ ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ തെയ്യാറാണ. ഒരുസമയം അയാൾക്ക നിശ്ചയമില്ലെങ്കിൽ അടുത്ത വല്ലവരോടും ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കി വന്ന പറഞ്ഞുതരും. അതും ഇല്ലെങ്കിൽ 'എനിക്ക നിശ്ചയമില്ല- വളരെ വ്യസനിക്കുന്നു' എന്ന ശൈലിയിൽ പറഞ്ഞുപോകും. എങ്ങിനെയായാലും അയാൾക്ക നമ്മെ സഹായിക്കണം എന്ന

അനുഗ്രഹം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ള തോന്നൽ നമ്മിൽ ജനിപ്പിക്കും. ജൎമ്മനിയിൽ ഇങ്ങിനെയുള്ള കാൎയ്യങ്ങളിൽ ഇത്ര ഒരുക്കം കാണില്ല. നിശ്ചയമുണ്ടെങ്കിൽ പറഞ്ഞുതരും. അതല്ലെങ്കിൽ അവരുടെ പാട്ടുനോക്കി പോകുകയും ചെയ്യും. ഈ വ്യത്യാസം തെളിഞ്ഞുകാണുന്നത ലണ്ടനിലെ പോലീസുകാരൻെറ മാതിരിയിലും, ബെർലിനിലെ പോലീസുകാരൻെറ മാതിരിയിലും ആകുന്നു. പട്ടണത്തെ പറ്റി എന്തു വിവരം ചോദിച്ചാലും ലണ്ടനിലെ പോലീസുകാരന്ന വിവരം ഉണ്ടാകും. ഒരുസമയം ലക്ഷ്യനിശ്ചയമില്ലാതെ വരുകയോ, അല്ലെങ്കിൽ അന്വേഷിച്ച സ്ഥലം നിശ്ചയമില്ലാതെ വരുകയോ ചെയ്താൽ ഇന്ന സ്ഥലത്തു ചെന്നുചോദിച്ചാൽ അറിയും. അവിടേക്കു പോകുന്നത ഇന്നവഴിക്കാണ എന്ന പറഞ്ഞുതരും. ലണ്ടനിലെ പോലീസുകാരൻ ദേഷ്യപ്പെട്ടിട്ടോ, ക്ഷമയില്ലാതെയോ, ഒരു വാക്കു പറയുന്നത കേൾക്കില്ല. ഈ ഗൌരവവും, ക്ഷമയും, പട്ടണനിവാസികളെ സഹായിക്കുവാനുള്ള സന്തോഷത്തോടുകൂടിയ ഒരുക്കവും, ബെർലിനിൽ കണ്ടില്ല. ജൎമ്മൻകാൎക്ക കണ്ടതായ ഈ ദൃഷ്യത്തെ പറ്റി പിന്നീട എൻെറ ചില സ്നേഹിതന്മാരോട ഞാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ യുദ്ധം തുടങ്ങുന്ന സമയത്തെ ഒരു രാജ്യത്തു ചെന്നു, അപ്പോൾ അവിടത്തെ ജനങ്ങൾ ആചരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായത്തിൽനിന്ന അവരുടെ സാധാരണ സ്വഭാവം ഇങ്ങിനെയാണെന്ന നിശ്ചയം അനുമാനിക്കുന്നത ശരിയല്ലെന്നാണ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത. സാധാരണ സ്വഭാവം ഇന്നതാണെന്ന നിശ്ചയപ്പെടുത്തുവാൻ സാധാരണ കാലത്ത ചെന്നുനോക്കണം. എന്നാൽ മാത്രമെ ശരിയായ അഭിപ്രായം പറയുവാൻ സാധിക്കു എന്ന എന്നോട വാദിക്കയുണ്ടായി. ഈ ന്യായം കേവലം അബദ്ധമല്ല. എന്തായാലും, ഞാൻ അവിടെ ചെന്നു കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു തോന്നിയ അഭിപ്രായമാണ ഇവിടെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത.

ഇതുമാത്രമല്ല, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെയുള്ള "പൂജ" ജർമ്മനിയിൽ വളരെ അധികമായിട്ടുണ്ടു. പ്രത്യേകിച്ചു പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ആയാൽ അയാളെ ബഹുമാനിക്കുന്നതിന്ന അളവില്ല. പട്ടാളത്തിൽ ബഹുമതി സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ആളാണെങ്കിൽ അയാൾ ഏതു സഭയിൽ ചെന്നാലും സഭ്യർ എഴുന്നീറ്റു നില്ക്കും. ഇതു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കാണുകയില്ല. ചെറിയവനും, വലിയവനും സമഭാവത്തോടെ ആചരിക്കുന്നതു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അസാധാരണയല്ല. അവനവന്റെ ഉദ്യോഗത്തിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ അവൎക്ക അധികാരവും അവസ്ഥയും ഉണ്ടു. അതു കഴിഞ്ഞു പുറത്തു വന്നാൽ അയാളും മററുള്ളവരും ഒരുപോലെ തന്നെ.

വേറെ ഒന്നുകൂടി, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ താമസിച്ചതിന്നുശേഷം ജർമ്മനിയിലേക്ക പോകുന്ന ഒരു യാത്രക്കാരന്ന തോന്നാതിരിക്കയില്ല. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഹോട്ടലിൽ എന്നു മാത്രമല്ല സാധാരണ വീട്ടിൽ ഇരുന്നു തിന്നുമ്പോഴും ഉറക്കെ സംസാരിക്കയും, കലശലായി ചിരിക്കുകയും മററും ചെയ്യില്ല. ജർമ്മനിയിൽ ചെന്നാൽ ഈ വ്യത്യാസം ക്ഷണത്തിൽ അറിയാം. ഹോട്ടലുകളിൽ ഉള്ള ലഹളയും, ചിരിയും, നിലവിളിയും കേട്ടാൽ ചന്തപ്പുര പോലെ തോന്നും.

ജർമ്മൻകാരുടെ ഇങ്ങിനെ ചില നടവടികൾ നമുക്ക രുചിക്കില്ലെങ്കിലും സ്ഥിരോത്സാഹം, ആലോചനാശക്തി, അദ്ധ്വാനശീലം ഈ വക ഗുണങ്ങൾ നാം അവരിൽ നല്ലവണ്ണം കാണുന്നതും ഉണ്ടു. പാശ്ചാത്യ തത്വജ്ഞാനികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അഗ്രഗണ്യന്മാരായ അനേകം മഹാന്മാരുടെ ജനനഭൂമിയാണ ജർമ്മനി. അതുപോലെ തന്നെ രസായനശാസ്ത്രം, സസ്യശാസ്ത്രം, ധനശാസ്ത്രം, വൈദ്യശാസ്ത്രം എന്നിവയിലും പാണ്ഡിത്യം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളവർ വളരെപേർ ഇവിടെയുണ്ടു. കച്ചവടത്തിലും അടുത്തകാലത്തിന്നുള്ളിൽ ജർമ്മനി വലിയ പദവിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

5-ാം അദ്ധ്യായം.

യൂറോപ്പിലെ കലക്കവും, വഴിക്കൽ ഉണ്ടായ കുഴക്കവും.

ബെർലിനിൽനിന്ന 300 നാഴിക തെക്കുപടിഞ്ഞാറായി, മെയിൻനദിയുടെ വക്കത്ത കിടക്കുന്ന, ഫ്രാങ്ക്ഫോർട്ട് വളരെ വിശേഷമായ ഒരു പട്ടണമാണെന്ന പറയുവാൻ തരമില്ല. തോൽകൊണ്ടുള്ള പലതരം സാധനങ്ങളും ഇവിടെ പണിചെയ്യുന്നുണ്ട. ജൎമ്മനിയിലെ മഹാകവികളിൽ ഒരു ഉയൎന്ന സ്ഥാനത്തെ അൎഹിക്കുന്ന ഗെറ്റെയുടെ ജനനസ്ഥലവും ഇതാണ. നമുക്ക കാളിദാസനും, ഇംഗ്ലീഷുകാൎക്ക ഷെയിക്സ്പിയരും എങ്ങിനെയോ, അങ്ങിനെയാണ ജൎമ്മൻകാൎക്ക ഗെറ്റെയും. ഈ മഹാന്റെ കൽപ്രതിമ പട്ടണത്തിലെ ഒരു പ്രധാനഭാഗത്തെ അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു.

അധികകാലം യൂറോപ്പിൽ താമസിക്കുവാൻ സാധ്യമില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ടും, പ്രധാനപ്പെട്ട സ്ഥലങ്ങൾ വളരെ കാണേണ്ടതുണ്ടാകകൊണ്ടും, ഫ്രാങ്ക്ഫോർട്ടിൽ പോകേണമെന്ന ഞങ്ങൾ ആദ്യം വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. പക്ഷെ ഞങ്ങളുടെ ഒരു ജൎമ്മൻ സ്നേഹിതന്റെ ക്ഷണനത്തിന്നനുസരിച്ചു, പിന്നീട, ഈ നിശ്ചയത്തെ ഭേദപ്പെടുത്തേണ്ടിവന്നു. ഫ്രാങ്ക്ഫോർട്ടിൽ ഞങ്ങൾ എത്തിയ സമയം അവിടത്തെ സാധാരണ നിലയെല്ലാം വിട്ടിരിക്കുന്നു. യുദ്ധം! യുദ്ധം!! എന്നല്ലാതെ ജനങ്ങൾക്ക വേറെ യാതൊരു സംസാരവും ഇല്ല. തീവണ്ടി ആപ്പീസിലും, കച്ചവടസ്ഥലങ്ങളിലും, ഹോട്ടലുകളിലും, തെരുവുകളിലും എവിടെ നോക്കിയാലും ജനങ്ങൾ നിന്ന യുദ്ധത്തെ പററി സംസാരിക്കുന്നത കാണാം. രാത്രിയും, പകലും ഒരുപോലെ വൎത്തമാനപത്രങ്ങൾ അടിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ ജനങ്ങൾ തിരക്കി

നില്ക്കുന്നു. അപ്പപ്പോൾ കിട്ടുന്ന വൎത്തമാനം ജനങ്ങൾക്ക അറിവാനായി അപ്പപ്പോൾ വലിയ അക്ഷരങ്ങളിൽ പരസ്യം ചെയ്യുന്നു. രാത്രിസമയം എങ്ങിനെയാണ ഇത ചെയ്യുന്നതെന്ന പറയാം. അച്ചാപ്പീസിൽ ഒരു വലിയ ജനലിന്ന മുമ്പാകെ വെളുത്ത തുണികൊണ്ടുള്ള ഒരു മറയുണ്ടാകും. അതിൽ അക്ഷരങ്ങളെല്ലാം നിഴലായി കാണാം. ഈ മറ വെച്ചിരിക്കുന്നത എടുപ്പിൽ ഉയൎന്ന ഭാഗത്താകകൊണ്ട താഴത്ത നിരത്തിന്മേൽ നില്ക്കുന്ന അസംഖ്യം ജനങ്ങൾക്ക യാതൊരു തിരക്കും, ബുദ്ധിമുട്ടും കൂടാതെ വായിക്കുവാൻ സാധിക്കും. ഇങ്ങിനെ വളരെ സ്ഥലങ്ങളം ഇവിടെയുണ്ട. തിരക്ക എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും ഒരുപോലെ കാണാം. പത്തും പതിനഞ്ചും മിനുട്ട കൂടുമ്പോൾ പുതിയ വൎത്തമാനങ്ങൾ ഓരോന്നോരോന്നായി വെളിയിൽ വന്നുതുടങ്ങും. ഒന്നറിഞ്ഞാൽ ഇനി വരുവാൻ പോകുന്നത എന്തെന്നറിയുവാനായി ക്ഷമയില്ലാതെ പിന്നെയും അവിടെ നില്ക്കുന്ന പട്ടണനിവാസികളം. വൎത്തമാനം അറിയുവാനുള്ള വെറും ജിജ്ഞാസയോ, തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തിന്റെ ഭാഗ്യനിൎഭാഗ്യത്തിൽ ഉള്ള ഉൽകണ്ഠയോ, മാത്രമല്ല ഇവരെ ഇങ്ങിനെ ക്ഷമാഹീനന്മാരാക്കി തീൎക്കുന്നത. യുദ്ധം തുടങ്ങിയാൽ ജൎമ്മനിയിൽ ബാലന്മാരും, വൃദ്ധന്മാരും ഒഴിച്ച, സകല പുരുഷന്മാരും രാജ്യരക്ഷക്കായി ഒരുങ്ങണം. അതുകൊണ്ട, തങ്ങളുടെയോ, തങ്ങളുടെ ബന്ധുക്കളുടെയോ, സ്നേഹിതന്മാരുടെയോ സ്ഥിതിയെ ബോധിക്കുന്നതായ വൎത്തമാനം അറിയുവാനായി ഇങ്ങിനെ രാവും, പകലും ഒരുപോലെ കാത്തുനില്ക്കുന്നതിൽ വല്ല അതിശയവും ഉണ്ടൊ?

ഇങ്ങിനെ തിരക്കും, ബഹളവും ആയി അന്നത്തെ രാത്രി കഴിഞ്ഞു. പിറെറ ദിവസം വൈകുന്നേരം ഞങ്ങളുടെ സ്നേഹിതന്റെ ഭവനത്തിൽ ഞങ്ങളെല്ലാവരും ഭക്ഷണത്തിന്നിരിക്കയായിരുന്നു. പരിഭ്രമം എല്ലാ സമയത്തും കാണുന്നതുകൊണ്ട വി

ശേഷവൎത്തമാനം പുതുതായി വല്ലതും ഉണ്ടോ എന്ന അറിയുവാൻ പ്രയാസം. ജനങ്ങളും അധികമായി തെരുവിന്റെ ഒരററത്തുകൂടെ ഓടുന്നതായി കണ്ടു. എല്ലാവരും ചുവരിൽ പതിച്ചിരിക്കുന്ന ചുകന്ന കടലാസിലുള്ള ഒരു പരസ്യം വായിക്കുന്നു. ചിലർ സന്തോഷം സഹിക്കവയ്യാതെ ആൎപ്പുവിളിക്കുന്നു. ചിലർ വൎത്തമാനം അറിയാത്തവരോട പറവാനായി ഓടുന്നു. ചിലർ കണ്ണിൽ നിറഞ്ഞു കവിഞ്ഞുവരുന്ന കണ്ണീരിനെ തുടക്കുവാനായി വൃഥാ ശ്രമിക്കുന്നു. യുദ്ധത്തിന്ന പോകുവാനായി ഒരുങ്ങുവാനുള്ള കല്പനയാണ അത. ഇനി സംശയം യാതൊന്നും ഇല്ല. ഈ കല്പന കണ്ട മൂന്നാം ദിവസം, യുദ്ധം ചെയ്യുവാൻ ദേഹശക്തിയുള്ള എല്ലാ പുരുഷന്മാരും അവരവർ ചെല്ലേണ്ടുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ സന്നിഹിതരാകണം. ഞങ്ങളുടെ സ്നേഹിതനും ഈ കൂട്ടത്തിൽ പെട്ട ആളാണ. വൃദ്ധനായ അയാളുടെ അച്ഛന്ന സഹായത്തിന്നായി ഈ ഒരു പുത്രൻ മാത്രമെ ഉള്ളുവെങ്കിലും അയാളെയും ഈ നിയമത്തിൽനിന്ന ഒഴിവാക്കുവാൻ തരമില്ല. രാജ്യത്തിന്റെ രക്ഷയും, അഭിമാനവും അപകടസ്ഥിതിയിൽ ആയാൽ പിന്നെ കുടുംബസൌഖ്യത്തെ ആലോചിക്കുവാൻ സാധിക്കുമൊ? പോകുവാൻ ഇഷ്ടമുണ്ടെങ്കിലും, ഇല്ലെങ്കിലും കല്പനയെ അനുസരിക്കാതിരിക്കുവാൻ യാതൊരു നിവൃത്തിയും ഇല്ല. ഞങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയും അല്പം ആലോചിക്കേണ്ടതായിതീൎന്നു. ജൎമ്മനിയിൽ ഇനി താമസിക്കുന്നത എത്രയായാലും തരക്കേടാണ. വല്ലവിധത്തിലും സ്വിസർലാണ്ടിൽ എത്തിച്ചേൎന്നാൽ മതിയായിരുന്നു എന്ന വിചാരിച്ചു പിറെറ ദിവസം രാവിലെ ഫ്രാങ്ക്ഫോൎട്ട വിടുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി.

രാവിലെ തീവണ്ടി ആപ്പീസിൽ ചെന്നപ്പോഴും അവിടെയും കണ്ടു യുദ്ധം തുടങ്ങുവാൻ പോകുന്നു എന്നുള്ളതിന്നുള്ള അടയാളങ്ങളും. വണ്ടികളൊന്നും സമയത്തിന്ന പുറപ്പെടുന്നില്ല.

വല്ലതും അന്വേഷിച്ചറിയുക എന്നുവെച്ചാൽ ഭാഷയും നിശ്ചയമില്ല. ജൎമ്മൻഭാഷയിൽ അഞ്ചാറു വാക്ക നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നത ഉപയോഗിച്ച സാവധാനത്തിൽ ആരെയെങ്കിലും പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ അതിന്ന സമയമുള്ളവരെയും കാണുന്നില്ല. എല്ലാവരും ധൃതിതന്നെ. അവനവന്റെ കാൎയ്യം അവനവന വലിയത. മററവന്റെ പ്രാണൻ പോയാലും എന്റെ സാമാനങ്ങൾ പോകരുത എന്നാണ എല്ലാവരുടേയും വിചാരം. മനുഷ്യന്റെ മനോമാഹാത്മ്യതയും, സ്വാൎത്ഥതല്പരതയും രണ്ടും വെളിയിൽ തെളിഞ്ഞു കാണുന്നത ആപത്തുകാലങ്ങളിലാണ. ഞങ്ങളുടെ സാമാനങ്ങൾ എല്ലാം സ്വിസർലാണ്ടിൽ എത്തിച്ചുതരുവാനായി ഏല്പിച്ച അവയെല്ലാം ഫ്രാങ്ക്ഫോൎട്ട സ്റ്റേഷനിൽ കൊടുത്തു രശീതി വാങ്ങി ഉടനെ അവിടെനിന്ന പുറപ്പെടുന്ന ഒരു വണ്ടിയിൽ കയറി, രാവിലെ ഒമ്പത മണിക്ക ഞങ്ങൾ ഫ്രാങ്ക്ഫോൎട്ടിൽനിന്ന യാത്രയായി. സാധാരണസമയം ജൎമ്മനിയിൽ തീവണ്ടിയാത്രക്ക നല്ല സൌകൎയ്യം ഉണ്ട. വണ്ടികൾ നാലു ക്ലാസ്സുകളായി തിരിച്ചിട്ടുണ്ട. ഇതിൽ ഒന്നും, രണ്ടും ക്ലാസ്സുകളിൽ സഞ്ചരിക്കുവാൻ വളരെ സുഖമാണ. മുൻകൂട്ടി എഴുതി അയച്ചാൽ ഇരിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലം ഏൎപ്പാടചെയ്യും. സമയത്ത ചെന്നിട്ട തിരക്കി ഇരിക്കുവാൻ സ്ഥലം കിട്ടാതെ ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടിവരില്ല. മൂന്നും, നാലും ക്ലാസ്സുകളിൽ സൌകൎയ്യം കുറയും. നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള മൂന്നാം ക്ലാസ്സപോലെ തന്നെയാണ. അതിനേക്കാൾ കുറെ സൌകൎയ്യം അധികം ഉണ്ടൊ എന്ന സംശയം. ഇംഗ്ലണ്ടിലുള്ള മൂന്നാം ക്ലാസ്സും, മററു ക്ലാസ്സുകളും ആയി സൌകൎയ്യത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അധികവ്യത്യാസം ഇല്ല. അതുകൊണ്ട ഇംഗ്ലണ്ടിൽ മേലേക്കാരായിട്ടുള്ളവരും മൂന്നാം ക്ലാസ്സിൽ സാധാരണ സഞ്ചരിക്കും. ജൎമ്മനി മുതലായ യൂറോപ്പിലെ മററു മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും മൂന്നാം തരത്തിന്ന ഇത്ര സൌകൎയ്യം ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ട മേലി

ധം നിവൃത്തിയുള്ളവർ രണ്ടാം തരത്തിലെ സഞ്ചരിക്കാറുള്ളു. ഉക്കാർന്നിരിക്കുവാനുള്ള രണ്ടും, മൂന്നും വലിയ പെട്ടികൾ എല്ലാ വണ്ടികളിലും ഉണ്ടാകും. ഭക്ഷണം ഇന്നിന്ന സമയങ്ങളിലാകുന്നെന്ന നേരത്തെ മുൻകൂട്ടി അറിവുതരും. വീട്ടിലൊ, ഒരു ഹോട്ടലിലൊ ഇരുന്ന കഴിക്കുന്നതുപോലെ സൌകൎയ്യത്തിൽ ഇരുന്നു കഴിക്കാം ഇതിനുള്ളിൽ. ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ഈ വക സൌകൎയ്യങ്ങൾ എല്ലാം അനുഭവിക്കുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു സാധിച്ചിരുന്നെങ്കിലും ഫ്രാങ്ക്ഫോർട്ട് വിട്ടതിന്നശേഷം ഇതൊന്നും തിന്നെ ഇല്ലാതായി. ഒരു മണിക്കൂറുനേരം സഞ്ചരിച്ച വണ്ടി ഒരു സ്റ്റേഷനിൽ വന്നുനിന്നു. പിന്നെ ആ വണ്ടി അവിടെനിന്ന പോകുന്നില്ലെന്നു ചിലരും, ഉടനെന്നു മറ്റു ചിലരും വാദിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. റെയിൽവെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരോട ചോദിക്കുക എന്നുവെച്ചാൽ ആരെയും കാണുന്നതും ഇല്ല. ഏതായാലും ആ വണ്ടിയിൽനിന്ന ഇറങ്ങി, അവിടെനിന്ന ഉടനെ പുറപ്പെടുന്നതെന്നറിഞ്ഞ വേറെ ഒരു വണ്ടിയിൽ ചെന്നുകയറി. ഇന്നിന്നവർ ഇന്നിന്ന വണ്ടിയിൽ കയറുക എന്നതെല്ലാം ഇല്ലാതെയായി. ഏതേതു വണ്ടിയിൽ സ്ഥലം കണ്ടുവൊ അതാതിൽ കയറുകയായി യാത്രക്കാർ. രണ്ടാം ക്ലാസിലെക്കുള്ള ശീട്ടായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ കൈവശം ഉണ്ടായിരുന്നതു. എന്നാൽ ഈ ക്ലാസിൽ മാത്രം കയറുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു സാധിച്ചില്ല. കുറെ സമയം ഒന്നാം ക്ലാസിലും, പിന്നെ കുറെ സമയം മൂന്നാം ക്ലാസിലും, അവസാനം നാലാം ക്ലാസിലും, തിരികെയും ഒന്നാം ക്ലാസിലും ആയിട്ടാണ ഞങ്ങളുടെ യാത്രയെല്ലാം ഉണ്ടായതു. ഞങ്ങൾക്കു പോകേണ്ടുന്ന സ്ഥലത്തേക്കു തന്നെയൊ വണ്ടി പോകുന്നതു എന്നറിവാനും സാധിക്കയില്ല. വളരെ സാവധാനത്തിലാണ പോകുന്നതു. ആപ്പീസുകളിൽ ചെന്നാൽ വിശപ്പും, ദാഹവും തീർക്കുവാനായി യാതൊന്നും കിട്ടുന്നില്ല. സാമാനങ്ങൾ എടുക്ക

വാൻ തരമില്ല. വല്ലതും ചോദിച്ചറിയേണമെങ്കിൽ ആരും ഇല്ല. എവിടെ നോക്കിയാലും പട്ടാളത്തെ മാത്രം കാണാനുണ്ട്. എല്ലാ ആപ്പീസുകളിലും അസംഖ്യം പട്ടാളങ്ങൾ വന്നുനിൽക്കുന്നു. ചില ആപ്പീസുകളിൽ ചിലരെ ഇറക്കി വേറെ പട്ടാളക്കാരെ കയറ്റുന്നു. റെയിൽപാതയിൽ അവിടവിടെ പട്ടാളം നിരന്നുനിൽക്കുന്നു. പാലങ്ങൾ കാക്കുവാനായി അവിടെയും പട്ടാളങ്ങൾ നിൽക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഏതൊരു ഭാഗത്തു തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്നാലും അവിടെയെല്ലാം കാണാം പട്ടാളക്കാരെ. ഞങ്ങൾ ഇരുന്നിരുന്ന വണ്ടിയിൽ ഞങ്ങൾ രണ്ടുമൂന്നാൾ ഒഴിച്ചു മറ്റെല്ലാം പട്ടാളക്കാർ ആയിരുന്നു.

സഹോദരന്മാരെയും, ഭർത്താക്കന്മാരെയും, പുത്രന്മാരെയും, ബന്ധുക്കളെയും, സ്നേഹിതന്മാരെയും അനുയാത്ര ചെയ്യാനായി സ്ത്രീജനങ്ങൾ ആപ്പീസിൽ വന്നു തിരക്കിയിരിക്കുന്നു. വാർദ്ധക്യകാലത്തിൽ തന്റെ അരികിൽ ഇരുന്നു സമാധാനവും, സൌഖ്യവും ഉണ്ടാക്കേണ്ടവനായ പുത്രൻ താമസിയാതെ ശത്രുക്കളുടെ തോക്കിന്നു ഇരയാകുമല്ലൊ എന്നു ഭയപ്പെട്ടു കരയുന്ന അമ്മയെ ധീരനായ പുത്രൻ പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടു സമാധാനിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അച്ഛന്റെ കഴുത്തിൽ പിടിച്ചു 'ഞാനും വരുന്നുണ്ട്. എനിക്കും ഒരു തോക്കു വേണം' എന്നു കൊഞ്ചി പറയുന്ന കുട്ടിയെ നോക്കിയും, ഉടനെ തന്റെ ഭർത്താവിനെ നോക്കിയും, ഈ മുഖങ്ങളെയെല്ലാം കാണുവാൻ എനിക്കു ഇനിയും സംഗതിവരുമോ എന്നു വിചാരിച്ചു കരയുന്ന അമ്മയെ കണ്ടു കുട്ടിയും കരയുന്നു. സാധു കുട്ടികൾ! അവർക്ക് ഇതിന്റെ ഗൌരവം വല്ലതും അറിയാമോ! മറ്റുള്ളവർ ചിരിക്കുമ്പോൾ അവരും ചിരിക്കുന്നു. മറ്റുള്ളവർ കരയുമ്പോൾ അവരും കരയുന്നു. സ്വരാജ്യാഭിമാനിയായ യോദ്ധാവ ഇതെല്ലാം കണ്ടു വ്യസനത്തെ മറച്ചുവെച്ചു തന്റെ മുറയെ ഓർത്തു, ധൈര്യത്തെ അവലംബിക്കുന്നു. അച്ഛ

ന്റെ മരണത്തിന്നുശേഷം സഹോദരന്റെ രക്ഷയിൽ ഇരുന്ന ഒരു സ്ത്രീ ഇതാ ഭ്രാന്തിയെപ്പോലെ ചിരിക്കുകയും, ഉടനെ കരയുകയും, തിരികെയും ചിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പോകുവാനുള്ള വണ്ടി വന്നു. കപ്പലിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന കുട്ടിയെ തന്റെ ഭാൎയ്യയുടെ കൈവശം കൊടുത്ത, വേൎപ്പാടിൽ ഉണ്ടാകുന്ന വ്യസനം വെളിയിൽ പ്രദൎശിപ്പിച്ചാൽ മററുള്ളവൎക്ക് അധൈൎയ്യം ഉണ്ടാകില്ലെ എന്നു ഭയപ്പെട്ടു, ചുമലിൽ തന്റെ ഭാണ്ഡത്തെയും, കയ്യിൽ തോക്കിനെയും, മനസ്സിൽ സ്നേഹഭാരത്തെയും എടുത്ത ഓരോരുത്തരും വണ്ടിയിൽ കയറുന്നു. തന്റെ പുത്രനെ ഒന്നുകൂടി കാണുവാനായി അമ്മ തിരക്കിന്റെ ഇടയിൽക്കൂടി എത്തിനോക്കുന്നു. കുട്ടി അച്ഛന്റെ അരികിൽ പോകുവാനായി കരയുന്നു. ഭാൎയ്യ ഒന്നും മിണ്ടാതെ വണ്ടിയുടെ മുമ്പിൽ തന്നെ നിൽക്കുന്നു. ഈ വ്യസനംകൊണ്ടൊന്നും താൻ താമസിക്കുന്നതല്ലെന്നുള്ള ഭാവത്തിന്മേൽ വണ്ടി ഇതാ പുറപ്പെട്ടു. ആ സമയം ഇവരുടെ മുഖത്തേക്ക നോക്കുകതന്നെ വയ്യ! വായനക്കാരെ, യുദ്ധവൎത്തമാനങ്ങളെ പററിയും മററും നിങ്ങൾ കേൾക്കുമ്പോൾ ഈ സാധു കുടുംബങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയെ പററി നിങ്ങൾ ഓൎക്കാറുണ്ടോ? ഈ കാഴ്ചയെല്ലാം കണ്ണുകൊണ്ടുനോക്കിയ ഹൃദയത്തെ കൂടി ഉരുകില്ലയോ? എത്ര അമ്മമാരുടെ ഹൃദയം പൊളിയുന്നു! എത്ര സ്ത്രീകൾ വിധവകളായി തീരുന്നു! എത്ര കുട്ടികൾ കഷ്ടത്തിൽ അകപ്പെടുന്നു! എത്ര ജനങ്ങൾ ആഹാരത്തിന്നു മാൎഗ്ഗമില്ലാതെ വലയേണ്ടിവരുന്നു! എത്ര ആളുകൾ ഇരിക്കുവാൻ വീടില്ലാതെ അലയേണ്ടിവരുന്നു! എത്ര മനുഷ്യർ എന്തെല്ലാം വിധത്തിലുള്ള മരണം അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്നു! എത്ര ആളുകൾ മരിക്കുന്നതിലും കഷ്ടമായ വേദനയും, അംഗഭംഗവും അനുഭവിച്ചു ജീവിച്ചിരിക്കേണ്ടിവരുന്നു! ഇതിന്നെല്ലാം കൎത്താക്കന്മാർ മനുഷ്യർ തന്നെയല്ലേ? ലോകത്തിൽ വൎദ്ധിച്ചുവരുന്ന ജനസം

ഷ്യരെ കുറക്കേണ്ടതിന്ന പ്രകൃതിതന്നെ പലവിധ മാൎഗ്ഗങ്ങളെ
യും കണ്ടുപിടിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭൂകമ്പങ്ങളും, മഹാവ്യാധികളും, ഉ
പൽസംഭവങ്ങളും അനേകം ജനങ്ങളെ ഒന്നായി ഇടക്കിടെ ന
ശിപ്പിക്കുന്നു. മനുഷ്യനും തന്നാൽ കഴിയുംവണ്ണം പ്രകൃതിയുടെ
ഈ നാശകൎമ്മത്തിൽ അതിനെ സഹായിക്കുന്നു. ഗുണത്തി
ന്നായാലും, ദോഷത്തിന്നായാലും യുദ്ധം ഇല്ലാതെ കഴിക്കുവാൻ
ലോകമുള്ള കാലംവരെ സാധിക്കയില്ല. ജനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള
ശണ്ഠയും, കുടുംബങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള മത്സരവും, രാജ്യങ്ങൾ തമ്മി
ലുള്ള യുദ്ധവും തീരെ ഇല്ലായ്മ ചെയ്യുവാൻ ഒരുകാലത്ത സാ
ധിക്കുന്നതാണെന്ന വല്ലവരും വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അവർ
മനുഷ്യസ്വഭാവത്തെ സൂക്ഷ്മമായി ഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ലെന്ന പറവാ
നുള്ളു. ലോകത്തിൽ പരിഷ്കാരം വൎദ്ധിക്കുന്തോറും, ലോകത്തിൽ
യുദ്ധവും കുറഞ്ഞുവരുമെന്ന ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. പ
രിഷ്കാരംകൊണ്ട യുദ്ധത്തിന്റെ സ്ഥിതിക്ക വല്ല മാറ്റവും വന്നി
ട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത യുദ്ധത്തെ ഇല്ലായ്മചെയ്കയല്ല ചെയ്തിട്ടുള്ളത,
യുദ്ധത്തിന്റെ സമ്പ്രദായം മാറ്റുകമാത്രമാണ ചെയ്തിരിക്കുന്ന
ത. യുദ്ധത്തിന്റെ ക്രൂരത വൎദ്ധിപ്പിക്കയാണ ചെയ്തിരിക്കുന്ന
ത. പണ്ട് ഏൎപ്പെട്ടിരുന്നതിൽ എത്രയോ അധികം ജനങ്ങൾ
ഇക്കാലത്തുണ്ടാകുന്ന യുദ്ധങ്ങളിൽ ഏൎപ്പെടുന്നു. പണ്ട് ഉപ
യോഗിച്ചിരുന്നതിൽ എത്രയോ അധികം തരത്തിലുള്ള ആയുധ
ങ്ങൾ ഇപ്പോൾ ഉപയോഗിക്കുന്നു. പണ്ട് ഭൂമിയിൽ മാത്രമെ
യുദ്ധം ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഇപ്പോൾ ഭൂമിയിലും, വെള്ളത്തിലും,
വെള്ളത്തിന്റെ അടിയിലും, ആകാശത്തിലും എല്ലാം ഒരുപോ
ലെ യുദ്ധം നടക്കുന്നു. പരിഷ്കാരംകൊണ്ടുണ്ടായിട്ടുള്ള ഗുണം,
മനുഷ്യന്റെ സൌഖ്യത്തിന്നും, മനുഷ്യനെ നശിപ്പിക്കുന്നതി
ന്നും—രണ്ടിന്നും ഒരുപോലെ മനുഷ്യൻ ഉപയോഗിക്കുന്നു. ലോ
കത്തിൽ യുദ്ധം ഇല്ലാതെ കഴിക്കുവാൻ ഒരു മാൎഗ്ഗം മാത്രമെയുള്ളു.

മനുഷ്യന്റെ സ്വാർത്ഥതയെ കുറക്കുക, പണവും, പദവിയും, ശക്തിയും, അധികാരവും തങ്ങൾക്കു മാത്രമെ പാടുള്ളുവെന്നു എന്നൊരു കാലംവരെ ജനങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നുവോ ആ കാലംവരെ യുദ്ധവും ഉണ്ടാകും. ലോകമുള്ള കാലമെല്ലാം മനുഷ്യന്റെ ഈ സ്വഭാവവും നിലനിൽക്കുവാൻ ഇടയുള്ളതുകൊണ്ടു ലോകമുള്ളതുവരെ യുദ്ധവും ഉണ്ടാകും.

ഏകദേശം പകൽ രണ്ടുമണി സമയത്തു ഞങ്ങൾ മൂൽഹൌസൻ എന്ന സ്ഥലത്തു എത്തി. കുറെ ദിവസം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം ഈ സ്ഥലത്തുവെച്ചാണു ജർമ്മൻകാരും, ഫ്രഞ്ചുകാരും തമ്മിൽ ഒരു യുദ്ധം ഉണ്ടായതു. ഇവിടെനിന്നു വളരെ പട്ടാളത്തെ കയറ്റുവാനുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടു വണ്ടി കുറെ അധികം താമസിച്ചു. പിന്നെ അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു മൂന്നുമണി സമയം ബാസലിന്നു സമീപം എത്തി. വളരെ നാഴിക ദൂരം കൃഷിചെയ്തു വളർത്തിവരുന്ന മുന്തിരിത്തോട്ടങ്ങളും, സ്ത്രീകൾ വയലിൽ പ്രവൃത്തിയെടുക്കുന്നതും, യുദ്ധത്തെ ഭയപ്പെട്ടു സമയമാകുന്നതിന്നു മുമ്പുതന്നെ കൊയ്തു വണ്ടിയിലാക്കിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതും എല്ലാം വഴിക്കൽ കാണാം.

ജർമ്മൻകാരുടെ അതൃത്തിയുടെ സമീപം എത്തിയപ്പോൾ വണ്ടി അവിടെ നിർത്തി, അവിടെനിന്നു സ്വിസർലണ്ടിലേക്കു പോകുന്നതല്ലെന്നു പറഞ്ഞു. ഞങ്ങളുടെ സാമാനങ്ങൾ ഒന്നും എത്തിയിട്ടില്ല. സ്വിസർലണ്ടിലേക്കു നടന്നു പോകുവാനായി ഞങ്ങൾക്കു വഴി നിശ്ചയമില്ല. ചോദിച്ചറിയുവാൻ ഭാഷയും നിശ്ചയമില്ല. വെയിലിന്റെ ചൂടു സഹിക്കുന്നില്ല. ഭക്ഷണവും വഴിക്കെങ്ങും കിട്ടുവാൻ പ്രയാസം. ഓരോരുത്തരുടെ പരിഭ്രമം കാണുമ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ രക്ഷയെ സംബന്ധിച്ചു ഭയം ഞങ്ങൾക്കും തുടങ്ങി. ഇങ്ങിനെ എന്താണു വേണ്ടതെന്നു വിചാരിച്ചു നിൽക്കുന്നസമയത്തു അല്പം ഇംഗ്ലീഷ നിശ്ചയമുള്ള ഒരു

തന്നെ കണ്ടെത്തി. അപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ ഒന്നിച്ച സ്വിസർലണ്ടുവരെ വരാം എന്ന പറഞ്ഞപ്രകാരം അയാളുംകൂടി ജർമ്മൻ അതൃത്തി കടക്കുവാനായി പുറപ്പെട്ടു. പിന്നത്തെ വെഢിട്ടു ഇവിടെയായിരുന്നു. പോകുന്ന വഴികളെല്ലാം പട്ടാളങ്ങൾ ഉണ്ടു. അവരെയെല്ലാം സമാധാനപ്പെടുത്തി ഒടുവിൽ പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ അരികിൽ എത്തി. അയാളെ കണ്ടപ്പോൾ തന്നെ ഞങ്ങൾക്ക സമാധാനം ആയി. നല്ല സുമുഖൻ. ഇപ്പോൾ അനാവശ്യമായി ഞങ്ങളെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കയില്ലന്ന ഉടനെ മനസ്സിൽ തോന്നി. ഞങ്ങൾ രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്നായി വന്നവരാണെന്നും സ്വിസർലണ്ടിലേക്ക പോകുകയാണെന്നും മററും പറഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ യാതൊരു വിരോധവും കൂടാതെ കടന്നുപോകുവാൻ അനുവദിച്ചു. അവിടം വിട്ടു സ്വിസർലണ്ടിൽ ചവിട്ടിയപ്പോൾ ഉണ്ടായ ആഹ്ലാദത്തിന്ന അതിരില്ല. ഈ സ്ഥലത്തുവെച്ചാണ പിന്നീടു ജർമ്മൻകാരും, ഫ്രഞ്ചുകാരും തമ്മിൽ വലിയ ഒരു യുദ്ധം നടന്നത. ആറുമണിക്ക ബേസൽ പട്ടണത്തിൽ എത്തിയതിന്നുശേഷമെ ഞങ്ങൾക്ക ഭക്ഷണം മററും കഴിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതായുള്ളൂ. എന്തിനെയെങ്കിലും അപകടമുള്ള സ്ഥലം വിട്ടു ആശ്വസിക്കുവാൻ തരത്തിലുള്ള ഒരു രാജ്യത്ത എത്തി. ഈ രാജ്യത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെ പററിയും, അവിടെ താമസിക്കുമ്പോൾ കണ്ടതും ഇനിയത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കാം.

൨൦ാം അദ്ധ്യായം.

സ്വിസർലണ്ടുരാജ്യം.

ജർമ്മനിയിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടു സ്വിസർലണ്ടിൽ എത്തിയപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ നില പല പ്രകാരത്തിലും വളരെ ക

ഷ്ടസ്ഥിതിയിൽ ആയിരുന്നു. ഫ്രാങ്ക്ഫോട്ടിൽനിന്ന തീവണ്ടി ആപ്പീസിൽ ഏല്പിച്ചുകൊടുത്ത സാമാനങ്ങളും ഒന്നും ഞങ്ങൾക്കു കിട്ടിയില്ല. ധരിച്ച വസ്ത്രങ്ങളും അല്ലാതെ മാറുവാനായി വേറെ യാതൊന്നും കയ്യിൽ ഇല്ല. എന്നു മാത്രമല്ല സഞ്ചാരത്തിന്ന അത്യാവശ്യമായിട്ടുള്ളതും മറ്റുമായ പല സാധനങ്ങളും ഞങ്ങളുടെ പെട്ടിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട അവ യാതൊന്നും കിട്ടാതിരുന്നതിനാൽ വളരെ നഷ്ടത്തിന്നും, കഷ്ടത്തിന്നും കാരണമായിതീൎന്നു. സ്വിസർലണ്ടിൽനിന്ന ഇനി ഏതു വഴിക്കാണ മടങ്ങേണ്ടത എങ്ങിനെ എന്ന അറിയാതെയായിരുന്നു മനോവ്യവിധത്തിൽ കഷ്ടപ്പാടിന്നിടയായത. ഓരോരുത്തർ ഓരോവിധം പറയുന്നു. ഫ്രാൻസിൽകൂടി പോകുവാൻ തരമാകുമെന്ന ചിലരും, പോകുവാൻ വളരെ പ്രയാസമാണെന്ന മാത്രമല്ല വളരെ അപകടവും ആണെന്ന മറ്റുചിലരും പറയുന്നു. സംശയിച്ചു താമസിക്കുന്തോറും സഞ്ചാരത്തിനുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ വൎദ്ധിക്കും. ഏതായാലും ബേസലിൽനിന്ന സ്വിസർലണ്ടിന്റെ തലസ്ഥാനമായ ബേൺ (Berne) പട്ടണത്തിൽ ചെന്ന ബ്രിട്ടീഷ പ്രതിനിധി'യെ കണ്ടു ചോദിച്ചാൽ വിവരം സൂക്ഷ്മമായി അറിവാൻ സാധിക്കും എന്ന വിചാരിച്ചു പിറ്റെദിവസം അവിടെ ചെന്നു.

ബ്രിട്ടീഷ പ്രതിനിധി' എന്നു പറഞ്ഞാൽ ആരാണെന്ന വായനക്കാരിൽ ചിലൎക്ക സംശയം ഉണ്ടായിരിക്കാം. ലോകത്തിലുള്ള പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങൾ, തങ്ങൾക്ക തമ്മിൽ തമ്മിൽ ഉള്ള കാൎയ്യങ്ങളെ അറിയിക്കുകയും, നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നതിന്നായി, ഓരോ രാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാനങ്ങളിലും മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ പ്രതിനിധികൾ ഉണ്ടാകും. ഈ ഓരോ പ്രതിനിധികളും, അവനവന്റെ രാജ്യവും, ഈ രാജ്യവും തമ്മിലുള്ള കാൎയ്യാലോചനകളുള്ള ഒരു പന്ഥാവെന്നപോലെയാണ. ലണ്ടനിൽ അമെരിക്കാ, ചീനാ, ജാപ്പാൻ, ഫ്രാൻസ മുതലായ രാജ്യങ്ങളുടെ പ്രതിനിധി

കൾ ഉണ്ടു. അതുമാതിരി തന്നെ അമെരിക്കയിൽ ബ്രിട്ടീഷ, ജൎമ്മനി, ഫ്രാൻസ മുതലായ രാജ്യങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ ഉണ്ടാകും. ഇതിനെ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും മററു രാജ്യങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ, അന്യരാജ്യങ്ങളുടെ ഗുണദോഷത്തെ ഓൎത്തു, അതിന്നനുസരിച്ചു തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തുള്ള ഭരണകൎത്താക്കന്മാർ പറയുന്നതുപോലെ പ്രവൃത്തിക്കുവാനായി, അതാതു രാജ്യങ്ങളിലെ തലസ്ഥാനങ്ങളിലും താമസിക്കുന്നുണ്ടാകും. ഒരു രാജ്യവും മറെറാരു രാജ്യവും ആയി യുദ്ധം തുടങ്ങുന്നപക്ഷം ഒന്നാമതായി ചെയ്യുക ഈ വക പ്രതിനിധികൾ ആ രാജ്യം വിട്ടു അവനവന്റെ രാജ്യത്തെക്കു മടങ്ങുകയാണു. ജൎമ്മനിയിലെ പ്രതിനിധി ഇപ്പോൾ ലണ്ടനിൽ ഇല്ല. അതുമാതിരി തന്നെ ബ്രിട്ടീഷ പ്രതിനിധി ഇപ്പോൾ ജൎമ്മനിയിലും ഇല്ല. ഇംഗ്ലണ്ടും, ജൎമ്മനിയും ആയി യുദ്ധം തുടങ്ങുന്ന ദിവസം ഇവർ അവനവന്റെ രാജ്യത്തെക്കു മടങ്ങി. ഇതാണു രാജ്യപ്രതിനിധികളുടെ സമ്പ്രദായവും, പ്രവൃത്തിയും.

സ്വിസർലണ്ടിൽ ഞങ്ങൾ എത്തിയപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കു ആവശ്യമായ വല്ലതും വേണ്ടതുണ്ടെങ്കിൽ ആയതു ചെന്നു അറിയിക്കേണ്ടതു അവിടെയുള്ള ബ്രിട്ടീഷ പ്രതിനിധിയെയാണു. ആ നിലക്കാണു ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ കാണ്മാനായി ചെന്നതു. അവിടെ ചെന്നു ചോദിച്ചതിൽ, ഫ്രാൻസിലുള്ള വണ്ടികൾ എല്ലാം അപ്പോൾ പട്ടാളങ്ങളെ ഓരോ സ്ഥലത്തെക്കു കൊണ്ടുപോകേണ്ടതിന്നായി ഉപയോഗിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ആ സമയത്തു ഫ്രാൻസവഴിക്കു പോകുവാൻ യാതൊരു നിവൃത്തിയില്ലെന്നും, കുറെ ദിവസം കഴിഞ്ഞതിനശേഷം അവിടെയുള്ള ബ്രിട്ടീഷപ്രജകളെ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി ആക്കേണ്ടതിന്നു കുറെ വണ്ടികൾ ഒരുക്കുവാനായി താൻ, ഫ്രാൻസിലെ പ്രതിനിധിയോടു അപേക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും, അതു തെയ്യാറായാൽ ഞങ്ങൾക്കു അറിവുതരാമെന്നും,

അതുവരെ സ്വിസർലണ്ടിൽ തന്നെ താമസിക്കുന്നതാണ് ഉത്ത കൎത്തവ്യം, രക്ഷയും എന്നും പറഞ്ഞു. ഈ ഉപദേശപ്രകാരം പ്രവൃത്തിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു ഞങ്ങൾ അന്നുതന്നെ ബെൺ' വിട്ടു സ്വിസർലണ്ടിലെ ഒരു വലിയ കാഴ്ചസ്ഥലമായ ഇൻററർലാക്കൻ (Interlaken) ലേക്കു വന്നു. പിന്നെ സ്വിസർലണ്ടിൽനിന്നു ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു മടങ്ങുന്നതുവരെ ഇവിടെ തന്നെയായിരുന്നു താമസം. മൂന്നുനാലു ദിവസം മുമ്പ ഞങ്ങൾ വിട്ട രാജ്യവും ഇപ്പോൾ താമസിക്കുന്ന രാജ്യവും തമ്മിൽ എത്ര വ്യത്യാസം! ആറും, ഏഴും നാഴിക ഒന്നിച്ചു സഞ്ചരിക്കുന്ന സമയത്തുകൂടി ജൎമ്മനിയിൽ, വഴിക്കൽ കുന്നോ, മലയോ, ഉയൎന്ന ഭൂമിയോ കാണുവാൻ പ്രയാസം. പരന്ന ഭൂമി കണ്ടു യാത്രക്കാരന്റെ നേത്രങ്ങൾ ക്ഷീണിക്കുന്നു. അതു കഴിഞ്ഞ സ്വിസർലണ്ടിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ കാണുന്ന കാഴ്ചകൾ ക്ഷീണിച്ച നേത്രങ്ങൾക്കു അത്യാനന്ദത്തെ കൊടുക്കുന്നു. വണ്ടിയിൽകൂടി പോകുമ്പോൾ വയലുകളും, തോട്ടങ്ങളും ഇടകലൎന്നു കാണാം. യുദ്ധാരംഭസമയമായതുകൊണ്ടു ജൎമ്മനിയിൽ കണ്ടിരുന്നതുപോലെയുള്ള ബഹളമൊന്നും ഇവിടെയില്ല. പട്ടാളങ്ങളുടെ തിരക്കു ഇവിടെയും ഉണ്ടു. നാലുഭാഗവും യുദ്ധമാകുമ്പോൾ അതിൽ ഏൎപ്പെട്ട കക്ഷികൾ വല്ലവരും ഞങ്ങളുടെ രാജ്യത്തേക്കു വരുന്നതായാൽ തടസ്ഥം ചെയ്യുവാനായി ഇവിടെയുള്ള പട്ടാളങ്ങളും അതിൎത്തിയെ കാക്കുവാനായി പോകുന്നു. ജനങ്ങൾ നല്ല ശാന്തന്മാർ. ഭാഷ ഇവിടങ്ങളിൽ ജൎമ്മൻ തന്നെ സംസാരിക്കുന്നതു. സ്വിസർലണ്ടു രാജ്യക്കാൎക്കു പ്രത്യേകമായി ഒരു ഭാഷയില്ല. ജൎമ്മനിക്കു അടുത്തുള്ളവർ ജൎമ്മൻ സംസാരിക്കുന്നു, ഫ്രാൻസിനോടടുത്തുള്ളവർ ഫ്രെഞ്ചുഭാഷ സംസാരിക്കുന്നു, ഇറ്റലിക്കടുത്തുള്ളവർ ഇററലിയൻ സംസാരിക്കുന്നു. ജനസംഖ്യയെ ആലോചിച്ചാൽ മലയാളത്തെക്കാളും അല്പം വലിയ രാജ്യമാണെങ്കിലും മൂന്നു പ്ര

ത്യേകഭാഷ ഇവിടെ സംസാരിക്കുന്നുണ്ട. ഇത ഇവരുടെ ഐക്യതക്കൊ, സ്വരാജ്യസ്നേഹത്തിന്നൊ, ഉന്നതിക്കൊ യാതൊരു തടസ്ഥവും ചെയ്യിട്ടില്ലെന്ന സ്വിസർലന്റിന്റെ ചരിത്രവും, ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതിയും അറിഞ്ഞാൽ മനസ്സിലാകും. ഒന്നാമതു സംഗതികൾ വിചാരിക്കുമ്പോൾ ഈ രാജ്യത്തെ പോലെ ഉയൎന്ന നിലയിൽ നില്ക്കുന്നതായി യൂറോപ്പിൽ മറെറാരു രാജ്യവും ഇല്ലെന്ന പറയണം. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്ന ഇത്ര സഹായവും, ഇത്ര ഗുണവും ജൎമ്മനിയിൽകൂടിയില്ല. രാജ്യഭരണസമ്പ്രദായത്തിലും സ്വിസർലണ്ട എത്രയൊ ഉയൎന്ന നിലയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒന്നിൽ അധികം ഭാഷയും, ഒന്നിൽ അധികം മതവും ഉള്ളതുകൊണ്ട ഒരു രാജ്യത്തിലെ രാജ്യക്കാർ തമ്മിൽ യോജിക്കുവാൻ പ്രയാസമാണെന്ന അഭിപ്രായപ്പെടുന്നവർ ലോകത്തിലെ ഈ നിലക്കുള്ള പല രാജ്യങ്ങളുടെയും ചരിത്രം മനസ്സിലാക്കിട്ടില്ലെന്നാണ വിചാരിക്കേണ്ടത. ഏകഭാഷയും, ഏകമതവും ഒരു രാജ്യത്തിലെ രാജ്യക്കാരുടെ ഐക്യതയെ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ സഹായിക്കുമെന്നുള്ളതിന്ന വാദമില്ല. പക്ഷെ മതഭേദങ്ങളെക്കാളും, ഭാഷാഭേദങ്ങളെക്കാളും ജനങ്ങളുടെ ഐക്യതക്ക അടിസ്ഥാനമായിട്ടുള്ളത തങ്ങൾ ഒരു മാതൃഭൂമിയുടെ സന്താനങ്ങളാണെന്നും, തങ്ങളുടെ ദേഹവും, തങ്ങളുടെ ശക്തിയും, ആ മാതാവിങ്കൽനിന്ന ലഭിച്ചതാണെന്നും, മനുഷ്യരായി ജനിച്ച തങ്ങളുടെ ധൎമ്മത്തെ നിറവേറുന്നതിന്ന ഇടവരുന്നത ഈ സ്വരാജ്യത്തിൽനിന്നാണെന്നും, ആ രാജ്യത്തിന്റെ അംശമാണ നാം, അതിന്ന വരുന്ന ആപത്തും, അപമാനവും, അഭിവൃദ്ധിയും, അഭിമാനവും നമ്മുടെതാണെന്നും, സ്വന്തം അമ്മയെ രക്ഷിക്കേണ്ടതും, സ്നേഹിക്കേണ്ടതും, ബഹുമാനിക്കേണ്ടതും ഏതുവിധം മക്കളുടെ കടമയാണൊ അവ്വിധം തന്നെ സ്വന്തം രാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കേണ്ടതും, ബഹുമാനിക്കേണ്ടതും, സ്നേഹിക്കേണ്ടതും ആ രാജ്യത്തിന്റെ സന്താനങ്ങ

ളായ എല്ലാ നിവാസികൾക്കും ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത കൃത്യമാണെന്നും, ഉള്ള വിശ്വാസമാണു. ഏതു മതത്തിൽ വിശ്വസിച്ചിരുന്നാലും, ഏതു ഭാഷ സംസാരിച്ചിരുന്നാലും, ഏതു തൊഴിലിൽ പ്രവേശിച്ചാലും, ഏതു നിലയിൽ ഇരിക്കുന്നവനായാലും തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന കാൎയ്യങ്ങളിൽ രാജ്യക്കാർ എല്ലാവരും ഏകമനസ്സായിരിക്കണം. രാജ്യാഭിവൃദ്ധിക്കു അടിസ്ഥാനമായി നിൽക്കുന്നതു ഇതാണു. ഈ തത്വം സ്വിസർലണ്ടരാജ്യക്കാർ നല്ലവണ്ണം ധരിച്ചിരുന്നു. അതിന്റെ ഫലം ആ രാജ്യത്തിന്റെ സ്ഥിതി വെളിപ്പെടുത്തുന്നതും ഉണ്ടു.

പ്രാണരക്ഷക്കായി ജനങ്ങൾ പല വഴിക്കു പായുന്നതും, നിസ്സഹായന്മാരായ നിവാസികൾ നിലവിളിക്കുന്നതും, പീരങ്കി മുഴങ്ങുന്നതും, വാളുകൾ മിന്നുന്നതും, വെടിമരുന്നു പുകയുന്നതും എല്ലാം തടുത്തുകാണുന്ന പൎവ്വതങ്ങൾക്കപ്പുറം അല്പം നാഴിക ദൂരെയാണെന്നു സ്വിസർലണ്ടിൽ ഞങ്ങൾ പാൎത്തിരുന്ന സ്ഥലത്തിൽനിന്നു കേട്ടാൽ വിശ്വസിക്കയില്ല. അത്ര ശാന്തമായിരുന്നു ചുററുമുള്ള പ്രദേശം. ഇതര ഒരു ഭാഗത്തു 4,300 അടി ഉയരമുള്ള ഹാർഡർപൎവ്വതം, മകുടംധരിച്ച തലപോലെ, വലിയ ഒരു മന്ദിരത്തെയും തന്റെ ശിഖരത്തിൽ വഹിച്ചു, പ്രകൃതിയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ കണ്ടു ആനന്ദിക്കുവാനായി ആഗ്രഹിച്ചുവരുന്ന യാത്രക്കാരെ നിരന്തരം തന്റെ സമീപത്തേക്കു ക്ഷണിക്കുന്നു. ഹാർഡർ പൎവ്വതത്തിന്നു നേരെ എതിരായി അതാ ജിങ്പ്രൊ (Jung-Prow) എന്ന മഹാപൎവ്വതം (13,400 അടി ഉയരം), എന്നും തന്നെ വിട്ടുപിരിയാത്ത മഞ്ഞിനാൽ മൂടപ്പെട്ടു, ശോഭിച്ചുവരുന്ന ചന്ദ്രനെ ഗൌരവത്തോടുകൂടിയ പുഞ്ചിരിയാൽ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നതു കാണുമ്പോൾ, ശിവന്റെ 'വെള്ളിക്കുന്നി'നെ വിവരിക്കുന്ന സമയം ആ കവിയുടെ മനസ്സിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതു ഈ പൎവ്വതം തന്നെയോ എന്നു സംശയം ജനിക്കുന്നു. ജി

ങ്ങ്ഫ്രൊ പൎവ്വതത്തിൽനിന്ന കുറെ ദൂരം കാണുന്ന മറെറാരു പൎവ്വതനിരയെ നോക്കുക. ബലവാനായ മാരുതന്റെ പരാക്രമത്താൽ സംഘത്തെ വിട്ടുപിരിയുവാൻ ഇടവന്ന ഒരു മേഘം തന്റെ ചങ്ങാതിമാരെ തേടി പോകുന്ന ക്ഷീണിച്ച യാത്രയിൽ അല്പം വിശ്രമിക്കുവാനായി ഇതാ ആ പൎവ്വതത്തിന്മേൽ ഇരിക്കുന്നു. അധികം താമസിക്കുന്നതിനു മുമ്പായി ചില മേഘങ്ങളും ഈ വഴിക്കുതന്നെ വന്നു ഒറെറപ്പെട്ട തങ്ങളുടെ ചങ്ങാതിയോടു കുശലം ചോദിക്കുവാനായി നിൽക്കുന്നുവോ എന്നു തോന്നുമാറു അല്പം അവിടെ താമസിച്ചതിന്നശേഷം, എല്ലാം ഒന്നിച്ചുചേൎന്നു പുറപ്പെട്ടു ക്ഷണനേരത്തിന്നുള്ളിൽ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മറയുന്നു. ഈ പൎവ്വതനിരകളുടെ താഴെ വിസ്തീൎണ്ണമായി കിടക്കുന്ന തടാകങ്ങളും അവയുടെ അരികിലുള്ള പൎവ്വതങ്ങളുടെ ശോഭയെ ഒന്നുകൂടി വൎദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. അവിടവിടെ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തോണികളും, കരയിൽ നാലും, അഞ്ചും നാഴിക വിട്ടു, പത്തും, പതിനഞ്ചും വീടുകളും അടങ്ങിയ ഓരോ ചെറിയ ഗ്രാമങ്ങളും, തടാകങ്ങളെ തമ്മിൽ യോജിപ്പിക്കുന്ന ചെറുനദികളും, അവയിലെ സ്ഫടികജലത്തിൽ, അരികിലുള്ള പൎവ്വതനിരകളും, വീടുകളും, വൃക്ഷങ്ങളും പ്രതിബിംബിച്ചു കാണുന്നതും, എല്ലാം കണ്ടു അനുഭവിച്ചറിയേണ്ടുന്ന കാഴ്ചതന്നെ. ഇതും തൃപ്തി തരുന്നില്ലെങ്കിൽ ചുററുമുള്ള വയലുകളെ നോക്കുക. അവയെയെല്ലാം എത്ര വൃത്തിയിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നു. ഉരുളക്കിഴങ്ങു, കാബേജ മുതലായ പച്ചക്കറിസാധനങ്ങളും ഇവിടെ കൃഷിചെയ്യുന്നു. വയലിൽ പല ഭാഗങ്ങളിൽകൂടി പോകുന്ന നിരത്തിന്റെ ഇരുവശത്തും ആപ്പിൾസ്, പെയേർസ് മുതലായ വൃക്ഷങ്ങളും ചമച്ചുനിൎത്തിയ തേരിനെപ്പോലെ, ഫലസമൃദ്ധിയോടെ നിന്നു യാത്രക്കാരിൽ കൊതി ജനിപ്പിക്കുന്നു. സ്വിസർലണ്ടിൽ ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്നു മറെറാരു സ്ഥലത്തേക്കു പോകുമ്പോഴും മുമ്പു കണ്ടതിൽനിന്നു

അധികം ഭംഗി കൂടിയില്ലെ ഈ സ്ഥലം എന്നു തോന്നിപ്പോകും. ഏതു ഭാഗത്തേക്കു തിരിഞ്ഞുനോക്കിയാലും സ്വിസ്സർലണ്ടിലെ സ്ഥലമാഹാത്മ്യം ദൃഷ്ടിയിൽ പതിക്കാതിരിക്കയില്ല.

പ്രകൃതി, ഇത്ര വളരെ വിശേഷമാക്കിത്തീർത്ത ഈ രാജ്യത്തിന്റെ ഭംഗിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനായി മനുഷ്യൻ ചെയ്തിരിക്കുന്ന യത്നവും ഒട്ടും നിഷ്ഫലമായിട്ടില്ല. ഇവിടങ്ങളിൽ പണി ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഭവനങ്ങൾ, ദൂരെനിന്നു കാണുവാൻ അതി മനോഹരമായ കാഴ്ചകളാണ്. അവയുടെ ഉള്ളിൽ കടന്നു നോക്കിയാൽ അറിയാം താമസിക്കുവാനുള്ള സൌകര്യം. ചില വീടുകൾ മലയാളത്തിൽ കാണുന്ന പഴയ പുരകളോടു ഭേദപ്പെട്ടതായിരിക്കയില്ല. വൃക്ഷങ്ങൾ ധാരാളം ഉള്ളതുകൊണ്ടു മരത്തിനു ഇവിടെ ക്ഷാമമില്ല. വീടുകൾ പണിചെയ്തിരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം കണ്ടാൽ അറിയാം ഇതു മരം ധാരാളം ഉള്ള രാജ്യമാണെന്നു. അധികം വീടുകളിലും അസ്തിവാരവും, അടുത്തത്തെ നിലയും മാത്രമേ കല്ലുകൊണ്ടു പണിചെയ്യുന്നുള്ളു. പിന്നത്തെ നിലയിൽ ചുമരിലെല്ലാം മരമാണു ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു. പണിയും, മിനുസവും, ഭംഗിയും, ഉറപ്പും പ്രശംസനീയം തന്നെ. മരംകൊണ്ടു ഇത്ര വിശേഷമായും, ഇത്ര വിധത്തിലും പണി ചെയ്തിരിക്കുന്നതു ഞാൻ വേറെ ഒരു രാജ്യത്തും കണ്ടിട്ടില്ല. എന്തെല്ലാം ജന്തുക്കളെ മരംകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കി വില്ക്കുവാൻ വെച്ചിരിക്കുന്നു. എന്തെല്ലാം തരത്തിലുള്ള സാധനങ്ങൾ മരംകൊണ്ടു പണിചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇന്റർലേക്കൻ, മരപ്പണിത്തരങ്ങൾക്കു പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട സ്ഥലമാണ്. ഞങ്ങൾ താമസിച്ചിരുന്ന വീട്ടിലെ ചില സാധനങ്ങൾ നോക്കുക. വടിയും, കുടയും വെക്കുവാനുള്ള പലകയെ വലിയ ഒരു കരടി താങ്ങിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നു. തൊപ്പി തൂക്കുവാനുള്ള തുക്കിൽ ഒരു കുരങ്ങിനെ പണിചെയ്തുവെച്ചിരിക്കുന്നു. എഴുതുവാനുള്ള മേശ, പലവിധ മരങ്ങൾ ഒന്നായിച്ചേർത്ത് ചില ചിത്രങ്ങളാക്കിത്തീർത്തു വളരെ മിനുസമായിട്ടുള്ളതാണ്. ചുമരിൽ തൂക്കിയിരിക്കുന്ന ഘടി

കാരത്തിന്നും വിശേഷമുണ്ടു. മണിയടിക്കേണ്ടുന്ന സമയമായാൽ അതിലുള്ള ഒരു വാതിൽ പെട്ടെന്നു തുറന്നു ഒരു ചെറിയ പക്ഷി പുറത്തുവന്നു എത്ര മണിയായിട്ടുണ്ടോ അത്ര പ്രാവശ്യം കൂകുന്നു. ഉടനെ പക്ഷി പോയി ആ വാതിൽ അടഞ്ഞാൽ മറെറാരു വാതിൽ തുറന്നു ഒരാൾ പുറത്തേക്കുവന്നു ഗാനം തുടങ്ങും. അതു കഴിഞ്ഞ് അയാളും ഉള്ളിൽ പോകും. ഇങ്ങിനെ ഏതേതു സാമാനങ്ങൾ നോക്കിയാലും അതിന്നു ഒരു പുതുമ കാണാതിരിക്കയില്ല.

സ്വിസർലണ്ടിലെ വിശേഷങ്ങളെ പററി പറയുമ്പോൾ അവിടെയുള്ള പർവ്വതങ്ങൾ കയറുവാനായി ഉണ്ടാക്കിയ പണികളെ പററി ഒന്നും പറയാതിരുന്നാൽ ഒരു മുഖ്യസംഗതിയെ വിട്ടുകളവു ഈ വിവരണത്തിന്നു വരാതിരിക്കയില്ല. പാറകളും ഗുഹകളും കടന്നു സാവധാനത്തിൽ മെല്ലെ വണ്ടി കയറിപ്പോകുന്നതു കാണുമ്പോൾ പരിചയമില്ലാത്തവൎക്കു ഭയം തോന്നാതിരിക്കയില്ല. എത്ര പണവും, അദ്ധ്വാനവും വേണ്ടിവന്നിരിക്കാം ഈ വഴികൾ ഉണ്ടാക്കി അവയിന്മേൽകൂടി വണ്ടികൾ കൊണ്ടുപോകുവാൻ! അവ ഓടിക്കുവാനുള്ള യന്ത്രം കാണുമ്പോൾ എത്രയോ എളുപ്പം. മലയുടെ താഴ്വരയിലും, അററത്തും ഓരോ ആപ്പീസുകൾ ഉണ്ടു. വണ്ടികൾ പോകുന്നതു റെയിലിന്മേൽകൂടിയാണു. രണ്ടു വണ്ടികളേയുള്ളു. അവയെ വലിയ ഒരു ചങ്ങലയുടെ രണ്ടററത്തും കോൎത്തിരിക്കയാണു. മുകളിൽ നില്ക്കുന്ന വണ്ടി താഴത്തേക്കു പുറപ്പെടുമ്പോൾ അതു മറേറ വണ്ടിയെ മേലോട്ടു വലിക്കുന്നു. അതിന്റെ ഘനംകൊണ്ടു കീഴ്പോട്ടുവരുന്ന വണ്ടി സാവധാനത്തിലെ താഴോട്ടേക്കു വരികയുള്ളു. ഈ വിദ്യകൊണ്ടു രണ്ടു വണ്ടിയും ഒരേ വേഗതയിൽ തന്നെ താഴത്തേക്കും മേലോട്ടും സഞ്ചരിക്കുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും, ഭരണസമ്പ്രദായത്തിലും സ്വിസർലണ്ട യൂറോപ്പിലെ മറെറല്ലാ രാജ്യങ്ങളേക്കാളും ഉയൎന്നനില്ക്കുന്നതാണെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഈ രണ്ടു വിഷയത്തെ പററിയും എന്റെ നാട്ടുകാർ നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാണെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുകൂടിയാണു ഞാൻ ഓരോ രാജ്യങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയെ വിവരിക്കുമ്പോഴും ഈ രണ്ടു സംഗതികളും വിടാതെ എഴുതുന്നതു. പൌരന്മാരുടെ നിലയിൽ നമ്മുടെ കൃത്യത്തെ നിൎവ്വഹിക്കേണ്ടതിന്നു നമ്മെ ത്രാണിയുള്ളരാക്കിത്തീൎക്കുന്നതു വിദ്യാഭ്യാസമാണ്. ഒരു രാജ്യത്തെ ജനങ്ങളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്നനുസരിച്ചിരിക്കും അവരുടെ മററുള്ള അഭിവൃദ്ധികളെല്ലാം. അഭിവൃദ്ധിക്കു ഉതകുന്നതു വിദ്യാഭ്യാസം സിദ്ധിച്ചവരുടെ എണ്ണം വൎദ്ധിച്ചതുകൊണ്ടു മാത്രം അല്ല. ആ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഗുണത്തെ പററി കൂടി ആലോചിക്കേണ്ടതുണ്ടു. രാജ്യത്തിന്റെ സ്ഥിതിക്കു പററിയതായിരിക്കണം രാജ്യക്കാൎക്കു കൊടുക്കുന്ന വിദ്യാഭ്യാസം. പ്രാഥമികവിദ്യാഭ്യാസം സ്വിസർലണ്ടിൽ നിൎബ്ബന്ധമാണു. ആറു വയസ്സിന്നും, പതിന്നാലു വയസ്സിന്നും മദ്ധ്യേ ആറുകൊല്ലം സ്കൂളിൽ ചേൎന്നു സകല കുട്ടികളും പഠിക്കണം. ഇതു കഴിഞ്ഞാൽ ഓരോ തൊഴിലുകൾക്കാവശ്യമായ പഠിപ്പുകളും പഠിക്കുവാനായുള്ള സ്കൂളുകളിലേക്കു പോകും. 35 ലക്ഷം ജനങ്ങളും മാത്രമുള്ള ഈ ചെറിയരാജ്യത്തിൽ ആറു സൎവ്വകലാശാലകളും ഉണ്ടു. മുപ്പത്തൊന്നര കോടി ജനങ്ങളിൽ അധികമുള്ള നമ്മുടെ രാജ്യത്തെ സ്ഥിതി ആലോചിച്ചുനോക്കുക! എഴുതുവാനും, വായിക്കുവാനും നിശ്ചയമുള്ളവർ ഇവിടെ നൂററിന്നു എത്രവീതം ഉണ്ടു? അങ്ങിനെ നിശ്ചയമുള്ളവരിൽതന്നെ പ്രത്യേകതൊഴിലുകൾക്കു വേണ്ടതായ വിദ്യാഭ്യാസം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളവർ എത്രയുണ്ടു? വിദ്യാഭ്യാസവിഷയത്തിലേക്കായി ചിലവുചെയ്യുന്ന ഓരോ ഉറുപ്പികയും നാട്ടിലെ അഭ്യുദയത്തിന്നുള്ള അസ്തിവാരത്തിന്റെ ഭാ

രോ കൂട്ടുകളായി വിചാരിക്കണം. സ്വിസ്സർലണ്ടിലെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഗുണംകൊണ്ടു ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നു അനേകായിരം കുട്ടികൾ കൊല്ലംതോറും ഇവിടെ വന്നു പഠിക്കുന്നു.

ഇത്ര ഉയർന്നതരം വിദ്യാഭ്യാസം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളവർ അവരുടെ യോഗ്യത രാജ്യഭരണനീതിയിൽ കാണിക്കാതിരിക്കുമോ? ഇരിപത്തൊന്നു വയസ്സു പ്രായം തികഞ്ഞ സകല പുരുഷന്നും രാജ്യകാര്യങ്ങളിൽ വോട്ടുചെയ്വാൻ അധികാരമുണ്ടു. ഇവിടെ രാജാവില്ല. കൊല്ലംതോറും ഒരാളെ പ്രസിഡെണ്ടായി തിരഞ്ഞെടുക്കയാണു. രാജ്യത്തെ 21 കേന്റോൺസ് (Cantons) ആയി പകുത്തിരിക്കുന്നു. ഈ ഓരോ കേന്റോണിന്നും (ജില്ലക്കും) അതാതിന്റെ അതൃത്തിക്കുള്ളിലുള്ള ഭരണത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം മിക്ക കാര്യങ്ങളിലും സകല അധികാരവും ഉണ്ടു. അതുകൊണ്ടു ഓരോ ജില്ലയിലെ നിയമത്തിന്നും, നടവടികൾക്കും അല്പാല്പം വ്യത്യാസം കാണാം. ചില ജില്ലകളിൽ കൊലക്കുററത്തിന്നു മരണശിക്ഷയുണ്ടു. ചില ജില്ലകളിൽ ഇതു നടപ്പില്ല.

ഈ ജില്ലകളിൽനിന്നെല്ലാം പ്രതിനിധികളെ തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്വിസ്സർലണ്ടിനെ ഒന്നായി സംബന്ധിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളെ ആലോചിക്കുവാനുള്ള വലിയസഭ തലസ്ഥാനമായ ബേൺ പട്ടണത്തിലാണു കൂടുന്നതു. അന്യരാജ്യങ്ങളോടുള്ള ഏടവാട, പട്ടാളം, തീവണ്ടി, തപാൽ ഈ കാര്യങ്ങളെ പററിയ അധികാരമെല്ലാം ഈ സഭക്കാണു. ഈ സഭയിലെ മെമ്പ്രമാർക്കു ഒ ദിവസം സഭയിൽ ഹാജരാകുന്നതിന്നു വഴിച്ചിലവിന്നുപുറമെ 12 കയോളം പ്രതിഫലം കിട്ടുന്നുണ്ടു. ഈ സഭയിൽനിന്നു ഏഴു ആളുകളെ മന്ത്രിമാരാക്കി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. ഇവർ ഓരോരുത്തർക്കു കൊല്ലത്തിൽ 480 പവൻ ശമ്പളം ഉണ്ടു. ഇവരുടേയെല്ലാം മേലാളിയായി സ്വിസ്സർലണ്ടുരാജ്യത്തിന്റെ രാജാവായിരിക്കുന്നതു അവിടത്തെ പ്രസിഡെണ്ടാണു. ഇദ്ദേഹത്തിന്നു

കൊല്ലത്തിൽ 540 പവനെ ശമ്പളമുള്ളു. ഈ സഭയിലും, കോടതികളിലും സ്വിസർലണ്ടിൽ സംസാരിച്ചുവരുന്ന മൂന്നു ഭാഷകളും സംസാരിക്കും. ലോകത്തിലെ പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങളിലെ രാജ്യഭരണസമ്പ്രദായങ്ങളിൽവെച്ചു സ്വിസർലണ്ടിലെ സമ്പ്രദായം ഒരു ഉയൎന്ന സ്ഥാനത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു സംശയമില്ല.

രാജ്യഭരണസമ്പ്രദായം ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ പട്ടാളത്തിന്റെ സ്ഥിതി ഇതിലും കേമമാണു. പഠിക്കുന്ന കാലത്തു തന്നെ ആൺകുട്ടികളെ കവാത്തു ശീലിപ്പിക്കുകയും, വെടിവെക്കുവാൻ പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പഠിപ്പുകാലം കഴിഞ്ഞു, പിന്നെ പട്ടാളപ്പഠിപ്പിന്നു പരിചയിക്കുവാനുള്ള സമയംവരുമ്പോൾ ആദ്യകാലത്തുണ്ടായ പരിചയം അവൎക്കു വളരെ സഹായമായി നില്ക്കും. 20 വയസ്സു തികഞ്ഞാൽ പുരുഷന്മാരെല്ലാം 65 ദിവസം പട്ടാളപ്പഠിപ്പു പരിചയിക്കണം. പിന്നീടു 45 വയസ്സുവരെ കൊല്ലത്തിൽ 11 ദിവസവും ശീലിക്കണം. ഈ ഏൎപ്പാടു കൊണ്ടു പുരുഷന്മാരെല്ലാം, യുദ്ധംവരുന്ന കാലത്തു, തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കുവാൻ സന്നദ്ധരാകുവാൻ സാധിക്കും.

സ്വിസർലണ്ടിൽ പകുതിയിൽ അധികവും ജനങ്ങളും കൃഷിക്കാരാണു. കൃഷിസ്ഥലങ്ങളെല്ലാം എത്ര വൃത്തിയിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നു!

ഇങ്ങിനെയുള്ള രാജ്യത്തായിരുന്നു ഞങ്ങൾ അഞ്ചാഴ്ചയോളം താമസിച്ചതു. രണ്ടു ദിവസത്തിലധികം പോകുവാൻ തരമാകും എന്നിങ്ങിനെ വിചാരിച്ചു ദിവസം വളരെ കഴിഞ്ഞു. അവസാനം ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു മടങ്ങുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളും തെയ്യാറായി എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ തടവിൽനിന്നു വെളിയിലേക്കു വരുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന സന്തോഷംപോലെ തോന്നി. എത്ര സുഖവും, സൌകൎയ്യവും, സമൃദ്ധിയും ഉള്ള രാജ്യമായിരുന്നാലും അ

വിടെനിന്ന ഇഷ്ടംപോലെ പോകുവാൻ സാധിക്കാതിരുന്നാൽ അതു തടവിന്നു തുല്യം തന്നെ. ആ നിലക്ക ഞങ്ങളും ഈ വർത്തമാനത്തെ എപ്രകാരം സ്വീകരിച്ചുവെന്ന വിവരിക്കേണമെന്നില്ലല്ലൊ.

സ്വിസർലണ്ട വിട്ടതും ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കുള്ള മടക്കത്തിൽ വഴിക്കൽ കണ്ടതും ഇനിയത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കാം.

7-ാം അദ്ധ്യായം.

ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്ക മടങ്ങുമ്പോൾ വഴിക്കൽ കണ്ടതും അനുഭവിച്ചതും.

തന്റെ മനസ്സിന്റെ സ്ഥിതിക്കനുസരിച്ചാണ മനുഷ്യൻ ചുറ്റുമുള്ള ലോകത്തെ കാണുന്നത. മനസ്സിൽ വ്യസനം തിങ്ങിയിരിക്കുന്ന സമയം ലോകമെല്ലാം അന്ധകാരമയമായി തോന്നുന്നു. മനസ്സിൽ സന്തോഷം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന സമയം ലോകവും തന്റെ ഒന്നിച്ചു ആഹ്ലാദിക്കുന്നുവെന്ന തോന്നും. 1914 ആഗസ്റ്റുമാസം 29-ാംനു ഇൻറർലാക്കനിൽ ഉദിച്ചുയർന്ന സൂര്യൻ, മഞ്ഞിനെ നീക്കുന്നതുപോലെ, പ്രതാപത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നും മൌഢ്യത്തെ നീക്കാതിരിക്കുന്നതല്ല. പരക്കെ ഔദാസ്യത്തെ ലേശമെങ്കിലും സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു മുഖമെങ്കിലും അന്നു രാവിലെ അവിടെ കൂടിയിരുന്ന യാത്രക്കാരിൽ കണ്ടില്ല. അന്ധകാരം നീങ്ങി. ഞങ്ങളുടെ ഗ്രഹപ്പിഴയും തീർന്നു. മേഘങ്ങൾ അല്പമെങ്കിലും മറക്കപ്പെടാതെ സൂര്യഭഗവാൻ അന്ന ഇൻറർലാക്കനിലെ ഒരു പർവ്വതത്തിന്നരികെ പ്രത്യക്ഷമായി. മനസ്സിൽ യാതൊരു കുണ്ഠിതവും കൂടാതെ ഇൻറർലാക്കനിലെ തീവണ്ടി ആപ്പീസ്സിൽ ഞങ്ങളും തയ്യാറായി. രണ്ടു കൂട്ടരും തങ്ങളുടെ ലിഫ്റ്റ് യാത്രക്ക സന്തോഷത്തോടുകൂടി ഒരുങ്ങി. വഴിക്കൽ ശത്രുക്കളുടെ ഭയം ഇല്ലാതെ തന്റെ അന്നത്തെ യാത്ര

അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ തരമാകുമെന്ന വിചാരം സ്വൎണ്ണമം, വഴികൾ അധികം വെടിപ്പെട്ടും, അപകടവും കൂടാതെ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ എത്തുവാൻ സാധിക്കുമെന്ന ആശംസ ഞങ്ങൾക്കും അതുപോലെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ആപത്തിൽനിന്ന രക്ഷയും തന്ന ഈശ്വരാക്കിനോടു യാത്ര പറഞ്ഞു രാവിലെ ആറു മണി സമയം അവിടെനിന്ന ഞങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു.

വഴിക്കൽ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വല്ലതും കിട്ടുവാൻ പ്രയാസമാണെന്നും, മൂന്നൊ, നാലൊ ദിവസത്തിന്ന ആവശ്യമായ ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും, കുടിക്കുവാനുള്ള വെള്ളവും കയ്യിൽ എടുക്കേണ്ടതാണെന്നും ഞങ്ങൾക്കു മുമ്പുതന്നെ അറിവു തന്നിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ കെട്ടിയെടുത്തിരുന്ന സാധനങ്ങൾ സാധാരണ ഭക്ഷണസമയങ്ങളിലാകുന്ന പദാൎത്ഥങ്ങൾക്കു പകരം എത്ര തന്നെ ഉപകരിക്കും! വഴിക്കൽ ഒന്നാമത്തെ സ്ഥലത്തുനിന്ന ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു മടങ്ങുന്ന വേറെയും ചില യാത്രക്കാർ ഞങ്ങളുടെ ഒരുമിച്ചു കൂടി. 12 മണി സമയം ഞങ്ങൾ സ്വിസർലണ്ടിന്റെയും ഫ്രാൻസിന്റെയും അതൃത്തിസ്ഥലമായ ജിനീവാ (Geneva) തിൽ എത്തി. യുദ്ധകാലത്ത അതൃത്തിസ്ഥലങ്ങൾ കടക്കുമ്പോൾ വളരെ പരിശോധന കഴിക്കുക സമ്പ്രദായമാണ്. വണ്ടി ജിനീവാ ആപ്പീസിൽ എത്തിയപ്പോൾ അവിടെ എല്ലാവരെയും ഇറക്കി അല്പം ദൂരെയുള്ള ഫ്രഞ്ച് ജിനീവാ ആപ്പീസിലേക്കു നടത്തിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. അവരവരുടെ സാമാനം അവരവർ എടുക്കുക എന്നല്ലാതെ കൂലിക്കാരെയൊ, പോൎട്ടൎമാരെയൊ ആപ്പീസിൽ കണ്ടില്ല. ഒരാപ്പീസിൽനിന്ന മറെറ ആപ്പീസിലേക്കു പോകുന്ന വഴിക്കു ഇരുവശത്തും തോക്കും, കുന്തവും ആയി പട്ടാളം നിരന്നു നിൽക്കുന്നു. ഇവർ ഓരോ യാത്രക്കാരെയും നല്ലവണ്ണം പരിശോധന ചെയ്തതിന്നശേഷം മാത്രം അവിടെനിന്ന പോകുവാൻ അനുവദിക്കും. ഇതെല്ലാം കഴിഞ്ഞു വണ്ടി നിൎത്തിയ സ്ഥലത്ത എത്തുവാൻ വളരെ താമസം വേണ്ടിവന്നു. ഇന്നിന്നവർ വ

ണ്ടിയിൽ ഇന്നിന്ന സ്ഥലത്ത ഇരിക്കണം എന്ന നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. ഇന്ന പെട്ടിയിൽ ഇത്രാമത്തെ സ്ഥലം എന്ന ഓരോരുത്തരുടെ ശീട്ടിലും കുറിച്ചുതന്നിട്ടുണ്ട. അതുകൊണ്ട ആൎക്കും സ്ഥലം കിട്ടാതെ വന്നില്ല. ഓരോ മുറിയിൽ എട്ടെട്ടാളുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. വെറുതെ ഇരിക്കാം എന്നല്ലാതെ കിടക്കുവാൻ യാതൊരു നിവൃത്തിയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ വണ്ടിയുടെ ഒറ്റത്തുനിന്ന മറ്റെ അറ്റംവരെ പോകാം. ഈ സൌകൎയ്യമാണ യാത്രയുടെ ബുദ്ധിമുട്ടിനെ അല്പമെങ്കിലും കുറച്ചിരുന്നത.

ഇങ്ങിനെയെല്ലാമുള്ള ഒരുക്കത്തോടുകൂടിയായിരുന്നു ഞങ്ങൾ ജിനീവയിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടതു. ഇവിടെനിന്ന പിന്നെയുണ്ടായിരുന്ന യാത്രയെല്ലാം ഫ്രാൻസിൽകൂടി ആയിരുന്നു. വഴിക്കൽ തീവണ്ടിപ്പാതയിൽ അവിടവിടെ പട്ടാളങ്ങൾ നില്ക്കുന്നതും, മൈതാനങ്ങളിൽ തമ്പടിച്ചു താമസിക്കുന്നതും, ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇവർ കവാത്തടുക്കുന്നതും കണ്ടിട്ടും ഇപ്പോൾ ഈ രാജ്യത്ത യുദ്ധമാണൊ എന്ന സംശയം തീരുന്നില്ലെങ്കിൽ, ചില ആപ്പീസുകളിൽ എത്തിനോക്കിയാൽ ഇതു തീരെ ഇല്ലാതാകും. എത്രയൊ വണ്ടികളിൽ പട്ടാളങ്ങൾക്ക നിത്യാവശ്യമായ കുതിരകളെ നിറച്ചിരിക്കുന്നു. കുതിരകൾക്ക തിന്നുവാൻ വൈക്കോലും അവസാനമില്ലാതെ കൂട്ടിയിരിക്കുന്നു. യുദ്ധകളത്തിലേക്ക കൊണ്ടുപോകുവാനുള്ള ഒരു സംഘം പട്ടാളക്കാരെ ഇതാ വണ്ടിയിൽ കയറ്റി തെയ്യാറാക്കി നിൎത്തിയിരിക്കുന്നു. മുറിയേറ്റ പട്ടാളക്കാരെ മറ്റൊരു വണ്ടിയിൽ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. ഇവൎക്ക വേണ്ടതു അന്വേഷിപ്പാനുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും, ഇവരെ ശുശ്രൂഷിക്കുവാനുള്ള യുവതികളും ആപ്പീസിൽ അങ്ങോട്ടും, ഇങ്ങോട്ടും ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. യുദ്ധാവശ്യത്തിലേക്കായി കയ്യിൽ പാത്രവും എടുത്തു പണംപിരിക്കുവാൻ നടക്കുന്ന സ്വദേശസ്നേഹികളായ സ്ത്രീകളുടെ തിരക്ക എല്ലാ ആപ്പീസുകളിലും കാണാം. വണ്ടി ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ വഴിക്കൽ കാണുന്ന കാഴ്ചയും, നില്ക്ക

മ്പോൾ ആപ്പീസിൽ കാണുന്ന കാഴ്ചയും, ഈ രാജ്യത്തിലെ ജനങ്ങൾ ഒരു മഹായുദ്ധത്തിൽ ഏൎപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു വെളിവായി തെളിയിച്ചിരുന്നു.

വണ്ടി വളരെ സാവധാനത്തിലാണു പോയിരുന്നത എങ്കിലും വഴിക്കൽ ഇങ്ങിനെ ഓരോന്നു കണ്ടിരുന്നതുകൊണ്ടു വഴിയാത്ര വളരെ മുഷിപ്പായി തോന്നിയില്ല. ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ മൂന്നു ദിവസത്തെ ആവശ്യത്തിന്നാണു എടുത്തിരുന്നത. എങ്കിലും പുറപ്പെട്ടു മൂന്നാമത്തെ മണിക്കൂറു കഴിയുമ്പോഴെക്കു ഇവയുടെ അടി കണ്ടുതുടങ്ങി. ഒരു ആപ്പിളിന്റെയും, ഒരു ബിസ്കോട്ടിന്റെയും, ഒരു ഗ്ലാസ വെള്ളത്തിന്റെയും വലിയ വില ഇപ്പോൾ മാത്രമാണു അറിയുവാൻ ഇടയായത. ഞങ്ങളുടെ കയ്യിൽ ഉണ്ടായിരുന്നത കുറെ മുറിവേററ പട്ടാളക്കാൎക്കും, കുറെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന യാത്രക്കാൎക്കും ഓഹരിവെക്കുകയാലാണു ഇത്ര ക്ഷണം അവസാനിക്കുവാൻ ഇടയായത. വൈകുന്നേരം ലിയോൺസ് (Lyons) എന്ന സ്ഥലത്തെത്തും, അവിടെ എത്തിയാൽ ഒരുസമയം വല്ലതും വാങ്ങുവാൻ കിട്ടും എന്ന ആകാംക്ഷയാൽ ക്ഷമയോടുകൂടി ആ സ്ഥലത്ത എത്തുന്ന സമയത്തെ കാത്തിരുന്നു. നാലര മണി സമയം ഞങ്ങൾ ഇവിടെ എത്തി. ഇംഗ്ലണ്ടിലെക്കു വളരെ ജനങ്ങളെ കൊണ്ടുപോകുന്ന വണ്ടി വരുന്നുണ്ടെന്നു കേട്ടിട്ടു ലിയോൺസ് ആപ്പീസിൽ ജനങ്ങൾ വന്നു തിരക്കിയിരിക്കുന്നു. ആപ്പീസ എത്തുന്നതിന്നു കുറെ മുമ്പു തന്നെ പാതയുടെ ഇരുവശത്തും സ്ത്രീകളും, കുട്ടികളും സംഘംചേൎന്നുനിന്നു ആഹ്ലാദത്തോടുകൂടി ആൎപ്പുവിളിക്കുന്നു. വണ്ടി ആപ്പീസിൽ എത്തിയപ്പോൾ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന ജനങ്ങൾ കാണിച്ച സന്തോഷത്തിന്നു കണക്കില്ല. തങ്ങളുടെ സന്തോഷത്തെ ഒട്ടും ഒതുക്കം കൂടാതെ വെളിയിൽ കാണിക്കുക പരന്ത്രീസുകാൎക്കുള്ള സ്വഭാവമാണ. ഈ മഹായുദ്ധത്തിൽ തങ്ങളുടെ സഖികളായ ബ്രിട്ടീഷുകാരാണു വണ്ടിയിൽ വരുന്നത. ഇതിലധികം

ഇനി അവൎക്ക വേറെ വല്ലതും ആവശ്യമാണൊ? ഹസ്തതാഡനവും, ആൎപ്പുവിളിയും കൊണ്ട ആപ്പീസ മുഴങ്ങുന്നു. സ്ത്രീകളും, പുരുഷന്മാരും, കുട്ടികളും ഒന്നായി ചേൎന്ന ബ്രിട്ടീഷ ഗീതാലാപങ്ങളും പാടുന്നു. അതു കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഫ്രാൻസുകാരുടെ സ്വദേശമംഗളങ്ങളും എല്ലാവരുംകൂടി ചൊല്ലുന്നു. ഇടക്കിടെ വിവ്ലി ഫ്രാൻസെ (Vive Le Francai) (ഫ്രാൻസ ജയിച്ചാലും!) വിവ്ലി ആംഗ്ലിക (Vive Le Anglica) (ഇംഗ്ലണ്ട ജയിച്ചാലും) എന്ന ഉച്ചത്തിൽ നിലവിളിക്കുന്നു. കാണുന്നവൎക്കെല്ലാം തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തിലെ ചെറിയ കൊടി സമ്മാനം കൊടുക്കുന്നു. പുഷ്പങ്ങളും കൊണ്ടുവന്ന കുപ്പായത്തിൽ തറക്കുന്നു. ആപ്പീസിൽ എത്തിയ ഉടനെ ഇതെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ട വിശപ്പും, ക്ഷീണവും കുറെ നേരം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഭക്ഷണം കഴിക്കുവാൻ അടുത്ത ഒരു സ്ഥലം ഉണ്ടെന്ന കേട്ടു. വയറും, മടിശ്ശീലയും ഒരുപോലെ ഒഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സാധനങ്ങൾക്കെല്ലാമെങ്കിൽ സാധാരണ സമയത്തുള്ളതിൽ നാലഞ്ചിരട്ടി വില. എന്നാൽകൂടി ധാരാളം കിട്ടുവാനും പ്രയാസം. ഞങ്ങളുടെ കയ്യിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന പണം ഒരാൾക്ക ഭക്ഷണത്തിന്നുതന്നെ തികയുകയില്ല. പല ദിക്കിലെയും നാണ്യങ്ങളും ശേഖരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നത കയ്യിൽ എടുത്തിരുന്നു. അതിന്റെ കൂട്ടത്തിൽ ജൎമ്മനിയിലെ ഒരു സ്വൎണ്ണനാണ്യവും ഉണ്ടായിരുന്നു. വിശപ്പുകഴിച്ചിട്ട മറെറ കാൎയ്യമെല്ലാം എന്ന നിശ്ചയിച്ചു, ഈ നാണ്യം മാറികിട്ടുന്നപക്ഷം, അടുത്തുള്ള സ്ഥലത്തുചെന്ന ഭക്ഷണം കഴിക്കുവാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. അവിടെ ചെന്നചോദിച്ചപ്പോൾ ആ നാണ്യം എടുക്കില്ല. പക്ഷെ നിങ്ങൾ ഭക്ഷണം വെറുതെ കഴിച്ചാലും വേണ്ടില്ല എന്നായി. അതിന്ന ഞങ്ങൾക്കു മനസ്സുണ്ടായില്ല. അതുകൊണ്ട കയ്യിൽ ചുരുക്കമായി ഉണ്ടായിരുന്ന പരന്ത്രീസനാണ്യത്തിന്റെ അവസ്ഥക്ക കിട്ടിയ ഭക്ഷണമത്രയും അനുഭവിച്ച വിശപ്പടങ്ങി എന്ന നാട്യത്തോടുകൂടി ഞങ്ങൾ വണ്ടിയിലേക്ക മടങ്ങിവന്നു

ആറുമണിക്കു ഡിയോൺസിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. രാത്രി മുഴുവൻ കാളരാത്രിയായി തന്നെ കഴിഞ്ഞു. വഴിക്കൽ വളരെ സൂക്ഷിച്ചു പോരേണ്ടതുകൊണ്ടു വണ്ടി സാവധാനത്തിലാണു സഞ്ചരിച്ചിരുന്നതു. അല്പം ഇരുന്നും, ഉടനെ എഴുനീറ്റും, ജനലിൽകൂടി പുറത്തേക്കു നോക്കിയും പിറ്റേ ദിവസം എവിടെ എത്തുവാൻ തരമാകുമോ എന്നു വിചാരിച്ചും, കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവരുടെ പലതരത്തിലുള്ള പരിഭ്രമത്തെ കണ്ടു ചിലപ്പോൾ ചിരിച്ചും, ചിലപ്പോൾ വ്യസനിച്ചും, ഇടക്കിടെ വാച്ചെടുത്ത സമയം നോക്കിയും, ഇങ്ങിനെ കഴിച്ചുകൂട്ടി രാത്രിയെല്ലാം. ആഗസ്റ്റമാസമായിരുന്നതിനാൽ ഉഷ്ണത്തിന്നു ഒട്ടും കുറവില്ല. വണ്ടിയിലുള്ള തിരക്കുകൊണ്ടു ഇതു ഒന്നുകൂടി അധികമായിരിക്കുന്നു. ഉറക്കവും, ഭക്ഷണവും തൃപ്തികരമാകുംവണ്ണം ഇല്ലാതിരുന്നതിനാൽ പിറ്റെ ദിവസം രാവിലെ ഒരു സ്ഥലത്തെത്തി എല്ലാവരും വണ്ടിയിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു വന്നപ്പോൾ ആരാണു അധികം ക്ഷീണിച്ചിരുന്നതു എന്നറിവാൻ പ്രയാസം. സാധാരണകാലത്തു ഫ്രാൻസിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുവാൻ എന്തെല്ലാം സൌകര്യങ്ങളും ഉണ്ടു! ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതിയോ! ഒരു പാത്രം കാപ്പി കിട്ടുവാൻ പ്രയാസം! ആപ്പീസിൽ ഒരിടത്തു രണ്ടു സ്ത്രീകൾ കാപ്പി വില്ക്കുന്നു. അവിടെ എന്തു തിരക്കു! എന്തു വില വേണമെങ്കിൽ കൊടുക്കുവാൻ ചിലർ തെയ്യാറുണ്ടു. എന്നാലും ഇഷ്ടംപോലെ കിട്ടുവാൻ പ്രയാസം. ഓരോ അവസ്ഥകൾ മനുഷ്യന്റെ സ്വഭാവത്തെയും, ഗൌരവത്തെയും എത്ര ക്ഷണത്തിൽ മാറ്റുന്നു! ഇന്ത്യയിൽ അല്പകാലം സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ ആ രാജ്യത്തെ പറ്റിയും, അവിടത്തെ ജനങ്ങളെ പറ്റിയും അയാൾ എഴുതിയ ഒരു പുസ്തകത്തിൽ വിവരിച്ചകൂട്ടത്തിൽ അവിടെയുള്ള സാധുക്കൾ നിലത്തിരിക്കുന്നതും, മുണ്ടു വിരിച്ചു കിടക്കുന്നതും, കഞ്ഞി കുടിക്കുന്നതും മറ്റും കണ്ടിട്ടു എത്ര സാധുവായാലും ഒരു വെള്ളക്കാരൻ ഇമ്മാതിരി സുഖംകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുകയില്ല എന്നു

അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഫ്രാൻസിൽകൂടി വരുമ്പോൾ വണ്ടിയിൽ സ്ഥലമുള്ള ദിക്കിലെല്ലാം സ്ത്രീകളും, പുരുഷന്മാരും ചുരുണ്ടുകിടക്കുന്നതും, കാപ്പി വിൽക്കുന്ന സ്ഥലത്തുചെന്നു കുട്ടികളെപോലെ തിരക്കി 'എനിക്ക് എനിക്ക്' എന്നുപറഞ്ഞ പാത്രം കാണിക്കുന്നതും, വണ്ടിയിൽ സ്ഥലം പിടിക്കുവാനായി മുമ്പിൽ മുമ്പിൽ പായുന്നതും കണ്ടപ്പോൾ ആ ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ പറഞ്ഞ അഭിപ്രായം എത്ര അടിസ്ഥാനമില്ലാത്തതാകുന്നു എന്റെ മനസ്സിൽ തോന്നി. അതാതുസമയത്തെ അവസ്ഥക്കനുസരിച്ചാണു മനുഷ്യന്റെ സ്വഭാവം ഉണ്ടാകുന്നതു.

അന്നു വൈകുന്നേരം മൂന്നുമണിക്കു ഞങ്ങൾ പാരീസിൽ എത്തി. ലിയോൺസിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന തിരക്കിൽ അധികം ഉണ്ടായിരുന്നു ഇവിടെ. ജർമ്മൻകാർ പാരീസിലേക്കു വരുവാനായി ശ്രമിച്ചിരുന്ന കാലമായിരുന്നു അപ്പോൾ. പാരീസിൽ ഞങ്ങൾ രണ്ടു മണിക്കൂർനേരം താമസിച്ചു പിന്നെ അവിടെനിന്നു രാത്രിയിൽ എട്ടു മണിക്കു ഡീപ്പ് തുറമുഖത്തു വന്നുചേർന്നു. ഞങ്ങൾക്കു ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു പോകുവാനായി ഒരു കപ്പൽ അവിടെ വന്നിരുന്നു. രാത്രി മുഴുവൻ കപ്പലിൽ ആയിരുന്നു കഴിച്ചതു. രാത്രിസമയം സഞ്ചരിക്കുന്നതു രക്ഷക്കുറവാണെന്നു കരുതി പിറ്റെദിവസം രാവിലെ ഒമ്പതു മണിക്കെ കപ്പൽ തുറമുഖത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടുള്ളു. കാറ്റും, തിരയും ഇല്ലാതെ തടാകംപോലെ ശാന്തമായി നിൽക്കുന്ന സമുദ്രത്തിൽകൂടി മൂന്നു മണിക്കൂർനേരം സഞ്ചരിച്ചു ഞങ്ങൾ ഫോക്കസ്റ്റണിൽ (Folkstone) ഇംഗ്ലീഷുകരയണഞ്ഞു. സ്വദേശത്തു രക്ഷയോടെ വന്നുചേർന്ന ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ സന്തോഷത്തിനു അതിരുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവിടെനിന്നു വണ്ടികയറി വൈകുന്നേരം നാലുമണിക്കു ലണ്ടനിൽ എത്തി ചുററും നോക്കിയപ്പോൾ ഇതു സ്വപ്നമോ എന്നു തിട്ടപ്പെടുത്തുവാൻ പ്രയാസമായി തോന്നി. ഞങ്ങൾ കുറെ ദിവസ

ങ്ങൾക്കു മുമ്പ വിട്ടുപോയ സ്ഥിതി തന്നെയോ ഇപ്പോഴും ലണ്ട നിൽ കണ്ടതു? ഇതിന്റെ ഉത്തരം വരുന്ന അദ്ധ്യായത്തിൽ എഴുതാം.

8-ാം അദ്ധ്യായം.

യുദ്ധകാലത്തു ലണ്ടനിലെ സ്ഥിതി.

ലണ്ടനിലെ സ്ഥിതിയെ പററി പൊതുവായി ഒരഭിപ്രായം പറയുവാൻ എതുകാലത്തും വളരെ പ്രയാസമാണ. പട്ടണത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തു ചെന്നുനോക്കിയാൽ ഉണ്ടാകുന്ന അഭിപ്രായത്തിന്ന നേരെ വിപരീതമായിട്ടാണ വേറെ ഒരു ഭാഗത്തു ചെന്നുനോക്കിയാൽ ഉണ്ടാകുന്നതായ അഭിപ്രായം. സമാധാന കാലത്തു ലണ്ടനിലെ സ്ഥിതി ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിലും യുദ്ധം തുടങ്ങിയതിന്നുശേഷം പട്ടണത്തിലെ മിക്ക സ്ഥലങ്ങളിലും വന്നിരിക്കുന്നതായ ചില മാററങ്ങളെ തെരുവുകളിൽകൂടി നടന്നുനോക്കിയാൽ ക്ഷണത്തിൽ കണ്ടറിയാം.

ലണ്ടനെ ഇപ്പോൾ കണ്ടാൽ ഇംഗ്ലീഷുകാർ ഒരു വലിയ യുദ്ധത്തിൽ ഏൎപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന തോന്നുമൊ? വല്ല ഇളക്കവും ഇവിടെ കാണുന്നുണ്ടൊ? പണ്ടത്തെപ്പോലെ തന്നെ ഇപ്പോഴും ലണ്ടൻ ഇരിക്കുന്നില്ലേ? എന്നിങ്ങിനെ പല ആളുകളും, ചില വൎത്തമാനക്കടലാസ്സുകളും ഘോഷിക്കുന്നത ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട. ബഹളവും, ഇളക്കവും സാധാരണ കാണുക യുദ്ധം ആരംഭിക്കുന്ന സമയത്താണ. ആ ബഹളവും, ഇളക്കവും ഇവിടെയും ഉണ്ടായിരുന്നു. യുദ്ധം തുടങ്ങിയാൽ പിന്നെ അതിനെ വേണ്ടപോലെ അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ ചെയ്യുന്ന ശ്രമങ്ങളുടെ ചിഹ്നമെ പുറത്തേക്ക കാണു. അതു ധാരാളം ലണ്ടനിലും കാണാം. ഇതെല്ലാം കണ്ടിട്ടും ലണ്ടൻ മുമ്പുണ്ടായിരുന്നപോലെ തന്നെ യാ

ഒരു വ്യത്യാസവും വരാതെ ദിവസേന ജോലി നോക്കിവരുന്നവനെന്നു പറയുന്നവർ ഒന്നുകിൽ കണ്ണും, ചെകിടും അടച്ചു കല്പിച്ചുകൂട്ടി ഇതൊന്നും കാണാതെയും കേൾക്കാതെയും ഇരിക്കണം. അതല്ലെങ്കിൽ ആവശ്യമില്ലാത്ത [illegible] ഇതൊന്നും കാണുവാൻ ഇവരെ അനുവദിക്കാതിരുന്നിരിക്കണം. ഇതു രണ്ടും കൂടാതെയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ വന്നിരിക്കുന്ന മാറ്റങ്ങളെ കണ്ടറിയാതിരിക്കുവാൻ ഒരുത്തന്നു അസാദ്ധ്യമാണെന്നുള്ളതിന്നു വാദമില്ല.

വീട്ടിനുള്ളിൽ ഇരിക്കുമ്പോഴും, വീട്ടിൽനിന്നു പുറത്തേക്കിറങ്ങി നാലുഭാഗം നോക്കിയാലും, അറിയാം ഈ രാജ്യക്കാർ ഒരു വലിയ യുദ്ധത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള വാസ്തവം. ജർമ്മൻകാരുടെ ക്രൗര്യവും, അവരുടെ അനീതിയും, അവർ ചെയ്യുന്ന അതിക്രമങ്ങളും, ചെറിയ കുട്ടികൾ മുതൽ വൃദ്ധന്മാർവരെ എല്ലാവരും ഒരുപോലെ പാട്ടു, പാടുന്നുണ്ടു. ഭക്ഷണത്തിന്നിരിക്കുന്ന സമയത്തോ, വെറുതെ ഇരുന്നു വർത്തമാനം പറയുന്ന സമയത്തോ, സംസാരത്തിന്റെ ഒരു വിഷയം ഇതുതന്നെ. വീട്ടിൽനിന്നു വെളിക്കിറങ്ങിയാൽ ഉടനെ കാണുന്ന വഴിയിൽ വലിയ അക്ഷരത്തിൽ എഴുതി പതിച്ചിട്ടുള്ളതാകും 'പട്ടാളത്തിൽ ചേരുവിൻ! നിങ്ങളുടെ രാജാവും, രാജ്യവും നിങ്ങളുടെ സഹായത്തിന്നായി ആവശ്യപ്പെടുന്നു' എന്നും. ഈ പരസ്യം ഒരു പ്രകാരത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിൽ നോക്കുന്ന ദിക്കിലെല്ലാം കാണാം. വണ്ടികളിലും, എടുപ്പുകളിലും, തോട്ടങ്ങളിലും, തെരുവുകളിലും, ഹോട്ടലുകളിലും, നാടകസ്ഥലങ്ങളിലും ഒരു സ്ഥലത്തും ഈ പരസ്യം കാണാതെയിരിക്കയില്ല. ഈ പരസ്യം വ്യർത്ഥമായിട്ടില്ലെന്നു തെരുവുകളിൽകൂടി നടക്കുമ്പോൾ അറിയാം. പട്ടാളക്കാരുടെ ഉടുപ്പും ധരിച്ചു ഉലാത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നവരെ എണ്ണമില്ലാതെ എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും കാണാം. ചിലപ്പോൾ വാദ്യഘോഷത്തോടുകൂടി സംഘംസംഘമായി തെരുവിൽകൂടി

പോകുന്നവരാകും. പലപ്പോഴും ഒററ ഒററയായി അവിടവിടെ നടക്കുന്നവരാകും. യുദ്ധത്തിന്നു പോകുവാൻ തെയ്യാറായിരിക്കുന്നവരാണ ഇവർ. യുദ്ധത്തിന്ന പോയി മുറിയേററു ചികിത്സക്കായി ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നവരും എത്രയോ ഉണ്ടു. തുണികൊണ്ടു തലയും കെട്ടി, വടിയും കുത്തി, വഴിയിൽകൂടി പോകുന്ന ഈ കൂട്ടരെയും ഇടക്കിടെ കാണാം. പട്ടാളക്കാരെ വിട്ടു തെരുവിൽ കളിക്കുന്ന കുട്ടികളെ നോക്കുക! ഒരാൾ പടനായകൻ, മററവർ പട്ടാളക്കാർ. തോക്കും, വാളും എല്ലാം അവൎക്കും ഉണ്ടു. പടനായകൻെറ കല്പനക്കനുസരിച്ചു ബാലന്മാരായ പട്ടാളക്കാർ കവാത്തെടുക്കുന്നു. തങ്ങളുടെ ചുററുമുള്ള സ്ഥിതിക്കനുസരിച്ചു എത്ര ക്ഷണത്തിൽ കുട്ടികൾ തങ്ങളുടെ കളിക്കുള്ള വിഷയങ്ങളും, കോപ്പുകളും മാററുന്നു! ചില ഷാപ്പുകളിൽ പട്ടാളക്കാരുടെ ഉടുപ്പുകൾ വിൽക്കുവാൻ വെച്ചിരിക്കുന്നു. പല ഷാപ്പുകളുടെ ഉമ്മറത്തും യുദ്ധവൎത്തമാനങ്ങൾ എഴുതി പതിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇവ ശ്രദ്ധയോടും, ക്ഷമയില്ലായ്മയോടും വായിച്ചുംകൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ തിരക്കുകൊണ്ടു തെരുവുകളുടെ ഇരുവശത്തുകൂടിയും തടസ്ഥമില്ലാതെ സൌകൎയ്യമായി നടക്കുവാൻ പ്രയാസം. അപ്പപ്പോൾ അറിയുന്ന വൎത്തമാനങ്ങളെ ഉറക്കെ പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു വൎത്തമാനക്കടലാസുകൾ വിൽക്കുവാനായി തെരുവിൽ നില്ക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും വൎദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നു. വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞു, ജനങ്ങളുടെ തിരക്കിനൊ യാതൊരു കുറവും ഇല്ല. ജനത്തിരക്ക മുമ്പത്തേതിനേക്കാൾ ഒന്നുകൂടി വൎദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്ന സംശയം. യുദ്ധത്തിൻെറ ഘോരതയെ ഭയപ്പെട്ടു ബെൽജിയം, ഫ്രാൻസ ഈ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും ഇവിടെ വന്നിട്ടുള്ളവർ വളരെയുണ്ടു. ഇങ്ങിനെ വന്നവൎക്ക തൽക്കാലം താമസിക്കുവാനായി ഏൎപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ ഈ കൂട്ടർ വന്നു വിഷാദിച്ചിരിക്കുന്നതും കാണാം. അവരുടെ മുഖങ്ങളും,

ധരിച്ചിരിക്കുന്ന വസ്ത്രങ്ങളും, അടുത്തു കാണുന്ന ഭവനങ്ങളും, ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്ന കുട്ടികളും ഇവർ പറയാതെ തന്നെ അവർ അനുഭവിച്ച സങ്കടങ്ങളെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. ലണ്ടനിലെ ചില പ്രധാനഭാഗങ്ങളിൽകൂടി നടക്കുമ്പോൾ പരന്ത്രീസ്ഭാഷ സംസാരിക്കുന്നത കേൾക്കാതെ നാലടി ഒന്നിച്ചു നടക്കുവാൻ സാധിക്കയില്ല. അന്യരാജ്യക്കാരായ അത്ര ജനങ്ങളും ഇവിടെ വന്നുചേർന്നിരിക്കുന്നു. ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും കഴിക്കുവാനുള്ള ഏതെങ്കിലും ഒരു സ്ഥലത്ത ചെന്നുനോക്കുക. ഭക്ഷണവും കഴിച്ചു ചുരുട്ടും വലിച്ച് യുദ്ധവർത്തമാനത്തെപ്പററി വാദിക്കുന്ന എത്ര ആളുകളെ കാണാം. വർത്തമാനം പറയുമ്പോഴെല്ലാം ഒരു വിഷയം ഇതായിരിക്കും, 'ജർമ്മനി ചെയ്തിട്ടുള്ള അതിക്രമങ്ങൾ'. ഇതു കേൾക്കാതെ ഒരു ദിവസമെങ്കിലും ലണ്ടനിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ ഇപ്പോൾ പ്രയാസം.

തെരുവുകളിൽനിന്ന് വിട്ട് ഒഴിഞ്ഞ സ്ഥലങ്ങളിലും, പൂങ്കാവുകളിലും ചെന്നുനോക്കിയാൽ അവിടെ കാണുന്ന കാഴ്ച അല്പം വ്യത്യാസപ്പെട്ടിട്ടാണ്. എത്ര സഭകളാണ് ഓരോ സ്ഥലക്കാരായി കൂടിയിരിക്കുന്നത. യുദ്ധം തുടങ്ങുന്നതിനു മുമ്പും ഈവക സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇങ്ങിനെ സഭ കൂടിയിരിക്കുന്നതു കാണാം. പക്ഷെ ഓരോ സ്ഥലത്തും ഓരോ വിഷയത്തെ പററിയായിരിക്കും വാദം. ചിലർ മതസംബന്ധമായ പ്രസംഗങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവരാകും, ചിലർ ഭരണസംബന്ധമായ കാര്യങ്ങളെ പററി പറയുന്നവരാകും, ചിലർ സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യത്തെ പററി ഘോഷിക്കുന്നവരാകും ഇങ്ങിനെ പലേടത്തും വിവിധവിഷയങ്ങളെ പററിയായിരിക്കും വാദം. ഇപ്പോൾ ആ സംശയമൊന്നും ഇല്ല. എല്ലാ സ്ഥലത്തും വിഷയം ഒന്നുതന്നെ. 'യുദ്ധം' 'യുദ്ധം' ഈ ശബ്ദമേ എവിടെ ചെന്നാലും കേൾക്കു. പൂങ്കാവിന്റെ മറെറാരു ഭാഗത്ത പുതിയ പട്ടാളക്കാരെ കവാത്ത ശീലിപ്പിക്കുന്നവരാകും. പ്രസംഗികന്മാരെ

ടെ വാദ്യപാടിയും, കവാത്തുകാരന്റെ നിലവിളിയുംകൊണ്ടു ഉദ്യാനങ്ങൾ മുഴങ്ങുന്നു. ഇവരുടെ ബഹളയിൽനിന്നു മാറി കുറെ ദൂരം പോയാൽ മാത്രമെ പക്ഷികളുടെ ശബ്ദം കേൾക്കയുള്ളു. കൊല്ലംതോറും അനവധി പക്ഷികൾ ഇവിടെനിന്നു ജൎമ്മനിക്കും, അവിടെനിന്നു ഇങ്ങോട്ടും വരിക പതിവുണ്ടത്രെ. ഈകൊല്ലം ഇവയുടെ എണ്ണവും വൎദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇംഗ്ലീഷുകാരും ജൎമ്മൻകാരുമായി വിരോധമാണെങ്കിലും, ഇംഗ്ലീഷുപക്ഷികളും ജൎമ്മനിയിൽനിന്നു വന്ന പക്ഷികളും വളരെ ഐക്യത്തോടുകൂടി ഇവിടെ പാൎത്തുവരുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, മനുഷ്യർ തമ്മിലുള്ള ഈ മത്സരത്തെ അവർ പുച്ഛിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നു. ഫ്രാൻസിൽനിന്നു വന്നിട്ടുള്ള ചില പക്ഷികൾ പീരങ്കിതോക്കിന്റെ ശബ്ദംപോലെയുള്ള ശബ്ദങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നുവെന്നു പക്ഷിവൎഗ്ഗങ്ങളെ പറ്റി സൂക്ഷ്മമായി അറിയുന്ന ഒരാൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പ്രധാനപ്പെട്ട എടുപ്പുകളും, തീവണ്ടി ആപ്പീസുകളും, പാലങ്ങളും, നിറച്ച തോക്കു ചുമലിൽവെച്ചു പട്ടാളങ്ങൾ കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആ വഴിക്കു പോകുന്നവർ അവരുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു ഉത്തരം പറയാതിരിക്കുകയോ, നില്ക്കുവാൻ പറഞ്ഞാൽ നില്ക്കാതിരിക്കുകയോ ചെയ്താൽ ഉടനെ വെടിവെക്കും. ഇതു എഴുതിയപ്പോൾ ഒരിക്കൽ എനിക്കു അനുഭവിപ്പാൻ ഇടവന്ന ഒരു സംഭവം ഓൎമ്മയിൽ വരുന്നു. ഒരു ദിവസം വൈകുന്നേരം ഞങ്ങൾ മൂന്നാളുകൾകൂടി നടക്കുവാനായിപ്പോയി. നേരം ഇരുട്ടായി. അധികദൂരം കാണുവാൻ പ്രയാസമായി. നല്ലവണ്ണം പരിചയമുള്ള വഴിയായിരുന്നതുകൊണ്ടു വൎത്തമാനവുംപറഞ്ഞു ഞങ്ങൾ നടന്നിരുന്നു. ഒരു പാലത്തിന്റെ സമീപം എത്താറായപ്പോൾ എവിടെനിന്നോ ഒരു ശബ്ദം കേട്ടു. എന്തെന്നറിയാതെ പിന്നെയും ഞങ്ങൾ മുന്നോട്ടു നടന്നു. പിന്നെയും കേട്ടു അതേശബ്ദം തന്നെ. അപ്പോൾ അവിടെ നിന്നു ഉടനെ വന്നു ദൃ

ന്നായത്തെ കല്പന. അപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കു കാര്യം മനസ്സിലായി. ആ പാലം കാക്കുന്ന പട്ടാളക്കാരന്റെ ശബ്ദമാണ്. നിങ്ങൾ ആരാണ്? അവിടെ നില്ക്കുവിൻ! എന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞതായിരുന്നു. ആ സ്ഥലം ഇപ്രകാരം കാക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വിവരം ഞങ്ങൾ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. മൂന്നു പ്രാവശ്യം ആ പട്ടാളക്കാരൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞിട്ടു ഞങ്ങൾ നിന്നില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ തീർച്ചയായും വെടി കൊള്ളുമായിരുന്നു.

രാത്രിസമയത്താണ് ലണ്ടനു വന്ന വ്യത്യാസത്തെ വല്ലാതെ അറിയുന്നത്. നാടകങ്ങളും, മറ്റുള്ള വിനോദങ്ങളും മുമ്പുണ്ടായിരുന്നപോലെ തന്നെ നടക്കുന്നു. എങ്കിലും രാത്രിസമയം ലണ്ടനിൽ സാധാരണ കാണുന്ന ബഹളം ഒന്നു ചുരുങ്ങിയതായി തോന്നുന്നു. നിരത്തുകളിലും, ഷാപ്പുകളുടെ പുറത്തും, തെരുവുകളിലും വെളിച്ചം തീരെ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. രാത്രി, പകൽപോലെ ശോഭിച്ചിരുന്ന ലണ്ടൻ ഇപ്രകാരം ശത്രുക്കളുടെ ആകാശവിമാനത്തെ ഭയപ്പെട്ട് ഇരുട്ടിൽ തന്നെ രാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നു. യുദ്ധം തുടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പ ലണ്ടനെ രാത്രിസമയം കണ്ടിരുന്ന ഒരാൾ ഇപ്രകാരം ഇവിടെ വരുന്നതായാൽ ഈ പട്ടണത്തെ തിരിച്ചറിയുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. നിരത്തുകളിൽ അവിടവിടെ മങ്ങികാണുന്ന വെളിച്ചങ്ങളും, ശത്രുക്കളുടെ ആകാശവിമാനങ്ങൾ വരുന്നുണ്ടോ എന്നു ആകാശത്തിലേക്കു തിരിച്ചുനോക്കി അറിയുവാനുള്ള സെർച്ച് ലൈറ്റും (Search Light) അല്ലാതെ ലണ്ടനിലെ അന്ധകാരത്തെ കുറക്കുവാനായി വേറെ യാതൊന്നും ഇല്ല. രാത്രിയിൽ ഒരുമണി സമയത്തുകൂടി തുറന്നുകണ്ടിരുന്ന മദ്യഷാപ്പുകൾ ഇപ്രകാരം അസ്തമിച്ച് അധികം താമസിക്കാതെ അടച്ചുകാണുന്നു. എന്നാലും, കുടിച്ചു മത്തന്മാരായിരിക്കുന്ന ചിലരെ രാത്രിസമയങ്ങളിൽ ഇപ്പോഴും ലണ്ടനിൽ കാണാം. കുടി നിർത്തേണ്ടതിന്നായി പല വഴികളും ഗവർമ്മെ

നോക്കിവരുന്നു. നിൎബ്ബന്ധമല്ലാതെ, ഉപദേശം, ഇതിനെ വളരെ ക്ഷാമമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. കളവും ലണ്ടൻപട്ടണത്തിൽ ചുരുങ്ങിവന്നിരിക്കുന്നു. യുദ്ധം എല്ലാററിനെയും ബാധിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സാധനങ്ങൾക്കെല്ലാം വില കയറിയിരിക്കുന്നു. പകൽസമയത്തു നോക്കിയാലും, രാത്രിസമയത്തു നോക്കിയാലും ലണ്ടനിൽ ഇതിനു മുമ്പു കാണാത്ത ചില മാററങ്ങളെ കാണാം. രാജ്യത്തിന്റെ ഗ്രഹപ്പിഴ തീരുന്നതുവരെ തന്റെ ഐശ്വൎയ്യവും തീരുന്നതല്ലെന്നു ലണ്ടൻ നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞതായി തോന്നുന്നു. ഇതെല്ലാം കണ്ടിട്ടും ലണ്ടൻ മുമ്പിലത്തെപ്പോലെ തന്നെ ഇരിക്കുന്നുവെന്നു ആർ പറയും?

അഞ്ചാം ഭാഗം.

പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരം.

പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിലെ ചില വിശേഷങ്ങളെ പറ്റിയും, ആചാരസമ്പ്രദായങ്ങളെ പറ്റിയും, ജനങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തെ പറ്റിയും അറിഞ്ഞതിന്നശേഷം ഇനി നമുക്ക ആലോചിക്കുവാനുള്ളത മുഖ്യമായ സംഗതിയിലാണ പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങൾ നമ്മുടെ രാജ്യത്തിൽനിന്ന തീരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത എന്നാണ. നമ്മുടെ രാജ്യത്ത നടപ്പില്ലാത്തതായ പല അവസ്ഥകളും യൂറോപ്പുരാജ്യങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ടെന്ന ഇതിന്നുമുമ്പ വായിച്ച ഭാഗങ്ങളിൽനിന്ന വായനക്കാർ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കാം. ഇങ്ങിനെയുള്ള ആചാരസമ്പ്രദായങ്ങളിൽനിന്നും, ജനങ്ങളുടെ വാസനകളിൽനിന്നും, അവരുടെ ആലോചനയുടെ പോക്കിൽനിന്നും ആണ ആ രാജ്യങ്ങളിലെ പരിഷ്കാരത്തെ പറ്റി നാം അഭിപ്രായപ്പെടേണ്ടത. പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തെ പറ്റി വളരെ ആഘോഷിച്ചും, പ്രശംസിച്ചും അങ്ങിക്കിലെ ജനങ്ങളും, നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ചിലരും, പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നത ഒട്ടും അസാധാരണയല്ലല്ലൊ. ഈ പ്രശംസക്ക പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരം എത്രമാത്രം അർഹിക്കുന്നുണ്ട? ഈ പരിഷ്കാരത്തിന്ന ഉണ്ടെന്ന പറയുന്ന ഗുണങ്ങൾക്ക എത്രമാത്രം വാസ്തവം ഉണ്ട? ഇതാണ നാം ഇനി സൂക്ഷ്മമായി ചിന്തിക്കേണ്ടത.

പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തെ പറ്റി പറയുന്നതിന്ന മുമ്പായി 'പരിഷ്കാരം' എന്ന വാക്കിന്ന നാം എന്ത അർത്ഥമാണ ധരിക്കേണ്ടത എന്നുകൂടി അറിഞ്ഞിരിക്കണം. ഇപ്പോൾ സാധാരണയാ

യി ഉപയോഗിച്ചുവരുന്ന രീതി കാണുമ്പോൾ ഈ വാക്കിന്റെ അൎത്ഥം ശരിയായി പലരും ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു. മിക്കവരും പരിഷ്കാരം എന്ന വാക്കിനു ഉൽകൃഷ്ടപരിഷ്കാരം എന്നാണു അൎത്ഥം ധരിച്ചുകാണുന്നതു. ഇതു തീരെ അബദ്ധമാണു. പരിഷ്കാരം ഉൽകൃഷ്ടവും ആയിരിക്കാം, നികൃഷ്ടവും ആയിരിക്കാം. അതു ഏതിൽപെട്ടതാണെന്നു ആ പരിഷ്കാരത്തിന്റെ ഫലംകൊണ്ടു മാത്രമെ നിജപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കയുള്ളു. പരിഷ്കാരരാജ്യമെന്നും, പരിഷ്കാരം ഇല്ലാത്ത രാജ്യമെന്നും ഓരോ രാജ്യങ്ങളെ പറ്റി പറയുന്നതു ശരിയല്ല. ഓരോ രാജ്യത്തിന്റെ പൂൎവ്വചരിത്രത്തിന്നനുസരിച്ചും, ചുറ്റുമുള്ള ദേശങ്ങളുടെ അവസ്ഥപോലെയും, ജനങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തെ ആസ്പദിച്ചും അവിടെ ചില നടവടികളും, സമ്പ്രദായങ്ങളും, സാഹിത്യവും, ബോധവും ആ രാജ്യക്കാരുടെ ഇടയിൽ ഉണ്ടായിതീരുന്നു. ഇതെല്ലാംകൂടി ഒന്നായി ചേൎന്ന ഒരു സ്ഥിതിക്കാണു ആ രാജ്യത്തിലെ പരിഷ്കാരമെന്നു പറയുന്നതു. ഒരുവിധത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരുവിധത്തിലുള്ള നടവടികളും, സമ്പ്രദായങ്ങളും, സാഹിത്യവും എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും ഉള്ളതുകൊണ്ടു പരിഷ്കാരവും എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും ഉണ്ടു. ഇപ്രകാരം ഒരുകാലത്തു ഒരു രാജ്യത്തിലെ പരിഷ്കാരത്തെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചാൽ അതിനെ ആ കാലത്തു ആ രാജ്യത്തിലെ നിവാസികൾ നന്നെന്നു വിചാരിക്കുന്ന ആചാരങ്ങളും, സമ്പ്രദായങ്ങളും, നടവടികളും, ആലോചനകളും, ആഗ്രഹങ്ങളും പ്രതിബിംബിച്ചുകാണുന്ന ഒരു കണ്ണാടിയായി വിചാരിക്കണം. ഇതുകൊണ്ടു വരുന്നതു ഒരു രാജ്യത്തുള്ള ഒരാളുടെ നടവടി നല്ലതെന്നും ചീത്തയെന്നും പറയുന്നതും, അയാളുടെ ആഗ്രഹങ്ങൾ പാപമാണു അല്ലെങ്കിൽ പരിശുദ്ധമാണു എന്നു അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതും, ആ കാലത്തുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥം രസകരമാണു അല്ലെങ്കിൽ ത്യാജ്യയോഗ്യമാണു എന്നു തോന്നുന്നതും ആ കാലത്തുള്ള പരിഷ്കാരത്തെ മാതൃകയായി വെച്ചിട്ടാണു. മനുഷ്യന്റെ

ആലോചനകൾക്കും മറ്റും പല സംഗതികൾകൊണ്ടും ഓരോ കാലത്തു മാററം വരുവാൻ ഇടയുള്ളതുകൊണ്ടു അതിന്നനുസരിച്ചു പരിഷ്കാരവും മാറിവരും. ഇങ്ങിനെ ലോകത്തിൽ ഓരോ രാജ്യത്തിലും ഓരോ പ്രകാരത്തിലുള്ള പരിഷ്കാരം കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും പല സ്ഥലങ്ങളിലും നിവസിക്കുന്ന മനുഷ്യരുടെ ശ്രമം എല്ലാം ഒന്നുതന്നെ. അതു ജനസുഖസാഫല്യം വരുത്തുവാനുള്ള ശ്രമംതന്നെ. ഈ സാദ്ധ്യത്തിന്നായി പലരും പലപ്രകാരത്തിൽ യത്നിക്കുന്നു. ഈ യത്നത്തിന്റെ ഫലമായി പല സ്ഥലത്തും പല പരിഷ്കാരവും ഉത്ഭവിച്ചുവരുന്നു.

മനുഷ്യന്നു ജന്മസൌഖ്യം പൂർത്തിയായി ഉണ്ടാകേണമെങ്കിൽ മനുഷ്യനിൽ സഹജമായ മൂന്നു കാര്യങ്ങളുടെ നിവൃത്തി വരണം. എപ്പോൾ ഈ മൂന്നു കാര്യങ്ങളും സാധിക്കുവാനുള്ള അവസരം മനുഷ്യന്നു ലഭിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ ജന്മസൌഖ്യവും പൂർത്തിയായി എന്നു വിചാരിക്കാം. ഈ കാര്യങ്ങൾ ഏവയെന്നു പറയാം.

മനുഷ്യനും താണജന്തുക്കളും തമ്മിലുള്ള പ്രധാനവ്യത്യാസം മനുഷ്യന്റെ വിശേഷബുദ്ധിയാണ്. ഈ വിശേഷബുദ്ധിയുടെ പ്രേരണകൊണ്ടു മനുഷ്യൻ എപ്പോഴും അറിവിനെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. തന്റെ സ്ഥിതിയെന്തു, ലോകത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെന്തു, ജീവിതത്തിന്റെ രഹസ്യം എന്തു എന്നിങ്ങിനെയുള്ള പല ആലോചനകളും ലോകസൃഷ്ടിമുതൽ മനുഷ്യനിൽ വിടാതെ നിലനിന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്. പ്രകൃതിയുടെ രഹസ്യത്തെ എത്രകണ്ടു അറിഞ്ഞാലും അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലല്ലോ. മനുഷ്യന്നു ഇങ്ങിനെ ഏതെല്ലാം തരത്തിൽ അറിയുവാൻ തരമുണ്ടോ അതിന്നായുള്ള മോഹം എപ്പോഴും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ശമിപ്പിക്കുന്തോറും അതു അധികമായിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ഇതാണു ജ്ഞാനമോഹത്തിനുള്ള വിശേഷം. ഇങ്ങിനെ അറിവിന്നായി ആഗ്രഹിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ ആ ആഗ്രഹനിവൃത്തി വരുത്തു

വാൻ സാധിക്കുന്നതിൽനിന്നാണ ഒരു തരത്തിലുള്ള സൌഖ്യം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതു. ഈ ആഗ്രഹത്തിന്റെ ഫലമായിട്ടാണ പല ഗ്രന്ഥങ്ങളും, ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണാത്ത പല അറിവും ലോകത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതു. മേല്പറഞ്ഞതുതന്നെ ചുരുക്കി പറയുന്നതായാൽ, മനുഷ്യന്റെ ബുദ്ധിക്കു വിസ്തീർണ്ണവും, അഗാധവും എത്രകണ്ടു വരുത്തുവാൻ സാധിക്കുമൊ അത്രകണ്ടു വരുത്തുവാനുള്ള തരവും, അവസരവും ഉണ്ടായിരിക്കണം. അതാണ ജനസൌഖ്യത്തിനുള്ള ഒന്നാമത്തെ വഴി.

ഇതുകൊണ്ടുമാത്രം ആയില്ല. ബുദ്ധിക്കു ബലം വന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം ജനസൌഖ്യം വന്നതായി വിചാരിക്കുവാൻ പാടില്ല. ഹൃദയത്തിന്ന അലിവും, ആർദ്രതയും, ശുദ്ധതയും കൂടി വരണം. ഈ ഗുണം മനുഷ്യനില്ലാതിരുന്നാൽ ലോകത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതിന്ന പ്രയാസമായിരിക്കും. മനുഷ്യന്ന ഗുണം വർദ്ധിക്കുന്തോറും തന്റെ ഹൃദയം തന്റെ സഹജീവികളുടെ സുഖദുഃഖങ്ങളിൽ അനായാസേന പങ്കുകൊള്ളുന്നു. ഈ അനുകമ്പയാണ മനുഷ്യനുള്ള മറെറാരു വിശേഷഗുണം. ഈ ഗുണം ബലമായി കാണുന്നത ജനസൌഖ്യത്തിന്റെ മറെറാരു ലക്ഷണമാണ.

ജനസൌഖ്യത്തിന്ന മൂന്നാമതായി ആവശ്യമായിട്ടുള്ളത ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചാണ. ഭൂമിയിൽ നമ്മുടെ കാലം കഴിക്കേണ്ടതിന്ന ദേഹത്തിന്ന പല സൌകൎയ്യങ്ങളും ആവശ്യമാണ. ആ സൌകൎയ്യങ്ങൾ എത്രകണ്ടു കൂടുന്നുവൊ അത്രകണ്ടു ദേഹസൌഖ്യം നമുക്കുണ്ടാകും. പാൎക്കുവാൻ നല്ല വീടു, സഞ്ചരിക്കുവാൻ സൌകൎയ്യമുള്ള വാഹനങ്ങൾ, നിൎഭയമായി രാജ്യത്ത പാൎക്കുവാനുള്ള തരം, അവനവന്റെ പ്രവൃത്തിക്കനുസരിച്ച പ്രതിഫലം വാങ്ങുവാനുള്ള മാൎഗ്ഗം എന്നിങ്ങിനെ തുടങ്ങി പല സൌകൎയ്യങ്ങളും ആവശ്യമാണല്ലൊ. ഈ സൌകൎയ്യങ്ങളെല്ലാമാണ ദേഹസൌഖ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതു. ജനസൌഖ്യം പൂൎത്തി

യാകേണമെങ്കിൽ ദേഹസൌഖ്യവും മുൻപറഞ്ഞ രണ്ടു ഗുണങ്ങളോടുകൂടി ചേരണം.

ഇങ്ങിനെ ബുദ്ധിക്കു വിശാലതയും, ഹൃദയത്തിന്നു ശുദ്ധതയും, ദേഹത്തിന്നു സൌഖ്യവും ഉണ്ടായിവന്നാൽ മാത്രം ജന്മസൌഖ്യം പൂൎത്തിയായി എന്നു പറയാം. ഈ സൌഖ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കുവാനുള്ള ഓരോ ഏൎപ്പാടുകളാണു ഒരു രാജ്യത്തെ ആചാരങ്ങളും, സമ്പ്രദായങ്ങളും, ആ രാജ്യത്തുണ്ടായിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളും. ഇതിന്നെല്ലാംകൂടിയാണു ആ രാജ്യത്തെ പരിഷ്കാരമെന്നുപേർപറയുന്നതും. ജന്മസൌഖ്യത്തിന്നു ആവശ്യമായ മൂന്നു കാൎയ്യങ്ങളേയും പൂൎണ്ണമായി ആ രാജ്യത്തെ ആചാരനടവടി സമ്പ്രദായങ്ങളും മററും സാധിപ്പിക്കുന്നതായാൽ ആ രാജ്യത്തെ പരിഷ്കാരത്തിന്നു പരിപൂൎണ്ണത പ്രാപിച്ചു എന്നു പറയാം. വല്ല വിധത്തിലും കുറവുണ്ടെങ്കിൽ പരിഷ്കാരം താണനിലയിലാണു നില്ക്കുന്നതു എന്നു പറയണം. പരിഷ്കാരം ഏറിയതെന്നും കുറഞ്ഞതെന്നും പറയുന്നതു ഈ മൂന്നു കാൎയ്യങ്ങളും ഏറുകയോ കുറയുകയോ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടാണു.

പരിഷ്കാരം എന്ന വാക്കിന്റെ അൎത്ഥവും, പരിഷ്കാരത്തിന്റെ ലക്ഷണവും മേല്പറഞ്ഞ പ്രകാരം മനസ്സിലാക്കിയാൽ പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിലെ പരിഷ്കാരം എത്രത്തോളം മേൽ വിവരിച്ച ലക്ഷണത്തോടു യോജിക്കുന്നുണ്ടെന്നു നമുക്കു ആലോചിച്ചുനോക്കാം.

ജന്മസൌഖ്യത്തിന്നാവശ്യമായ ഒന്നാമത്തെ സംഗതിയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം പാശ്ചാത്യന്മാർ വളരെ കടന്നു നില്ക്കുന്നുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ വിചാരിച്ചുനോക്കിയാൽ അവരും നമ്മളും ആയി യാതൊരു സാമ്യവും ഇല്ല. ദിവസേന ഓരോ വിഷയത്തെ പററി അനേകം പുസ്തകങ്ങളും അച്ചടിച്ചു പുറത്താക്കുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ ഓരോ രഹസ്യങ്ങളെ കണ്ടറിഞ്ഞു കാലംകഴിക്കുന്ന മഹാന്മാർ ആ

രാജ്യങ്ങളിൽ എത്രയോ ഉണ്ടു. ഇങ്ങിനെ ജ്ഞാനസമ്പാദനത്തിന്നായി ശ്രമിക്കുന്നവരെ സഹായിക്കുവാൻ ആ നാട്ടിലെ ജനങ്ങളും ഒരുങ്ങുന്നുണ്ടു. ഈ കാൎയ്യത്തിൽ നമ്മുടെ സ്ഥിതി കുറെ അമാന്തമാണു. പണ്ടുണ്ടായ ഗ്രന്ഥങ്ങളും മറ്റും അല്ലാതെ ലോകത്തിലെ ജ്ഞാനാഭിവൃദ്ധിക്കു നവീനകാലങ്ങളിൽ വളരെ സഹായം ചെയ്വാൻ നമ്മളാൽ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പറയുവാൻ വഴി കാണുന്നില്ല. ഇതു കേവലം നമ്മുടെ മടികൊണ്ടു ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതല്ല. ഏതൊരവയവത്തിന്നും ബലം വരേണമെങ്കിൽ അതിനെ ഉപയോഗിക്കുവാനുള്ള അവസരം ഉണ്ടാകേണം. അവസരം കുറഞ്ഞുവന്നാൽ ബലവും കുറഞ്ഞുവരും. ഇങ്ങിനെ അവസരം കുറയുകകൊണ്ടാണു നമ്മുടെ ജ്ഞാനശക്തി ചില വിഷയങ്ങളിൽ ക്ഷീണിച്ചുകിടക്കുന്നതു. അതു കേവലം നശിച്ചിട്ടില്ല. അവസരം അധികരിച്ചുവരുന്തോറും പണ്ടുണ്ടായിരുന്ന ശക്തിയും പുനൎജ്ജീവിച്ചുവരും. ഏതായാലും ഈ വിഷയത്തിൽ പാശ്ചാത്യന്മാർ ഇപ്പോഴും നമ്മെക്കാൾ അതിരുകടന്നു നിൽക്കുന്നുണ്ടെന്നു സംശയംകൂടാതെ പറയാം.

ഹൃദയശുദ്ധിയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അഭിപ്രായപ്പെടുവാനും അധികം സംശയിക്കേണമെന്നില്ല. ധൎമ്മരാജ്യം, പുണ്യഭൂമി എന്നും മറ്റും ഭാരതഖണ്ഡത്തെ പററി പറയുന്നതിൽ യാതൊരു തെറ്റും ഇല്ല. യൂറോപ്പിൽ ഏതുരാജ്യത്തു ഇങ്ങിനെ ഭിക്ഷുക്കളെ ആദരിക്കുന്നു? യൂറോപ്പിൽ എവിടെ നമ്മുടെ രാജ്യത്തു കാണുന്നതുപോലെ കുടുംബബന്ധം കാണുന്നു? ജന്തുക്കളെ ഇത്ര അനുകമ്പയോടുകൂടി വിചാരിച്ചുവരുന്നതു പാശ്ചാത്യന്മാരുടെ നാട്ടിൽ ഉണ്ടോ? ബുദ്ധൻ ജനിച്ചതും, തന്റെ പരിശുദ്ധമായ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ ഘോഷിച്ചതും, ഈ പുണ്യഭൂമിയിൽ അല്ലേ. അശോകമഹാരാജാവിന്റെ മഹത്തായ കല്പനകളും, നിയമങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതും ഈ രാജ്യത്തല്ലേ. തങ്ങളുടെ ദിനചൎയ്യയിൽകൂടി മതത്തെ അവലംബിച്ചിരിക്കുന്ന ജനങ്ങളും പ്രാ

യെന്ന സഹൃദയന്മാരായി തീരുന്നത അത്ഭുതമാകുന്നൊ? ഇപ്പോൾ ഈ ഗുണത്തിന്ന ചില കാരണവന്മാരാൽ അല്പം കുറവു തട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പ്രായെണ ഹൃദയശുദ്ധി നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ളവൎക്ക കൂടും എന്നാണ എന്റെ താഴ്മയായ അഭിപ്രായം.

ഇനി ദേഹസൌഖ്യത്തിന്നുള്ള ഏൎപ്പാടുകളെ പററി വിചാരിച്ചുനോക്കുക. ഇതിന്ന പാശ്ചാത്യന്മാരോട കിടപിടിക്കുവാൻ നമ്മാൽ പ്രയാസമാണ. ദേഹസൌഖ്യത്തിന്നാവശ്യമായ എണ്ണങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുവാനുള്ള സാമൎത്ഥ്യം അവൎക്ക കലശലാണ. അവരുടെ സൌഖ്യമെല്ലാം ഇതിലാണ ഇരിക്കുന്നത. ഇതിൽ വളരെ ശ്രദ്ധവെച്ചു ഈ വഴിക്കാണ അവരുടെ പോക്ക കാണുന്നത. പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽ കാണുന്ന അഭിവൃദ്ധിയെല്ലാം സൂക്ഷ്മത്തിൽ ഈ ഒരു ആവശ്യത്തിലാണ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നത. ഇതു ആദ്യംമുതൽക്ക തന്നെ പാശ്ചാത്യന്മാൎക്കുള്ള ഗുണമൊ, ദോഷമൊ ആണെന്ന പറഞ്ഞുകൂട. നാലഞ്ചു നൂററാണ്ടിന്ന ഇപ്പുറമാണ ഇത ഇവരിൽ വിശദമായി കാണുന്നത. ദേഹസൌഖ്യത്തിൽ അതിരുകടന്ന ലയിക്കുന്ന ഒരാൾക്ക എന്തു കിട്ടിയാലും തൃപ്തിവരില്ല. പിന്നെയും പിന്നെയും പുതിയതായ ഓരൊ മാൎഗ്ഗങ്ങളെ തേടുവാൻ തുടങ്ങും. കാണുന്ന മറെറല്ലാ വിഷയങ്ങളും അയാൾ ഈ ഒരു ആവശ്യത്തിന്നായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തും. അയാൾ മററുള്ളവരുടെ വേദനയും, ദൈന്യവും അറിയുകയില്ല. തന്റെ ദേഹസൌഖ്യത്തെ മാത്രം എപ്പോഴും ആലോചിക്കുന്നതുകൊണ്ട മററുള്ളവരുടെ സ്ഥിതിയെ പററി ആലോചിക്കുവാനുള്ള അവസരം അയാൾക്കില്ല. സാധാരണമനുഷ്യരിൽ കാണുന്ന ഈ ദോഷം ചിലപ്പോൾ ചില രാജ്യക്കാരിലും പൊതുവായി കാണാം. ഇങ്ങിനെ സുഖാനുഭവത്തിന്നുള്ള ആഗ്രഹം അധികമായിവന്നാൽ അതിന്നുള്ള ഉപകരണങ്ങളും ശേഖരിക്കുകയായി. ഈ ആഗ്രഹം എത്ര തൃപ്തിവരുത്തിയാലും ശമിക്കാത്തതാണല്ലൊ. ഇതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണ പാശ്ചാത്യരാജ്യ

ങ്ങളിലെ കച്ചവടത്തിന്നു പ്രബലത വന്നതും, പാശ്ചാത്യന്മാർ ധനസമ്പാദനമാർഗ്ഗം തേടി അന്യരാജ്യങ്ങളിലേക്കു പോകുവാൻ തുടങ്ങിയതും. നെയ്ത്തുശാലകളിലും മററു കൈത്തൊഴിലുകൾ ചെയ്യുന്ന ഓരോ സ്ഥലങ്ങളിലും ചെന്നുനോക്കിയാൽ ധനത്തിന്നായുള്ള ഈ മോഹം ആ രാജ്യത്തിലെ ജനങ്ങളുടെ മററു ചില ഗുണങ്ങളെ എങ്ങിനെ കെട്ടടക്കിക്കളയുന്നു എന്നു തോന്നിപ്പോകും. ജ്ഞാനത്തെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതെല്ലാം സുഖത്തിന്റെ ആവശ്യത്തിലേക്കാണ്. ധനത്തിന്നുള്ള ആഗ്രഹവും, സുഖാനുഭവത്തിന്നുള്ള മോഹവും അധികമായി വന്നതുകൊണ്ടു അവ സ്വാർത്ഥതയെ ഉത്ഭവിപ്പിച്ച് ഹൃദയത്തിന്റെ പരിശുദ്ധതയെ കുറക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ശരിയായ പരിഷ്കാരത്തിന്റെ മൂന്നു ലക്ഷണങ്ങളിൽ മൂന്നാമത്തേതിന്നാണ് പാശ്ചാത്യന്മാർ അധികം ശ്രദ്ധവെക്കുന്നതു. ഇതിന്റെ ആവശ്യത്തിന്നായി ഒന്നാമത്തേതിനെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു. ഇതിനെ വലിയ പ്രധാനമായി ഗണിക്കുന്നതുകൊണ്ടു അതു രണ്ടാമത്തെ ലക്ഷണത്തെ കുറക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതാണ് പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തിന്നു വലിയ ഒരു ദൂഷ്യമായി തീർന്നിരിക്കുന്നതു. ഈ സുഖാനുഭവത്തിന്നുള്ള ആഗ്രഹം തന്നെ പാശ്ചാത്യന്മാരെ ശക്തിയെ പൂജിക്കുവാനും ഉത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. നമ്മുടെ സ്ഥിതി ഇതിൽനിന്നു തീരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിട്ടാണ്. സുഖാനുഭവത്തിൽ അതിരുകടന്നു മുഴുകുവാനുള്ള വാസന ഒരു കാലത്തും നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാർ വലിയതായി കരുതിട്ടില്ല. നമ്മുടെ മാതൃക പരിഷ്കാരസ്ഥിതി പാശ്ചാത്യന്മാരുടേതല്ല. ശക്തി വർദ്ധിപ്പിക്കണമെന്നോ, പട്ടാളത്തെ ഒരുക്കി രാജ്യങ്ങൾ പിടിച്ചടക്കണം എന്നോ, മററെല്ലാം ത്യജിച്ചിട്ടു കച്ചവടം പുഷ്ടിവരുത്തണം എന്നോ അല്ലായിരുന്നു നമ്മുടെ മതം. പ്രകൃതിയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ പററി ചിന്തിച്ച്, ആ ചിന്തയിൽ ലയിച്ച്, പ്രകൃതിയോടുള്ള ഐക്യത വരുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന ആനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കുവാനായിരുന്നു നമ്മുടെ മഹാന്മാരുടെ ആഗ്രഹം. ഇങ്ങിനെയുള്ള മഹാന്മാരെയാണ് നാം നമ്മുടെ രാജ്യത്തു പൂജിക്കുന്നതു. അവരെയാണ് നാം സ്തുതിക്കുന്നതു. അവരുടെ നാമമാണ്

നാം പാരായണം ചെയ്യുന്നത. പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിലെ, ആർ അവരുടെ ശക്തി വൎദ്ധിപ്പിച്ചുവോ, ആർ അവൎക്ക ധനം അധികം ഉണ്ടാക്കികൊടുത്തുവോ ആ മനുഷ്യൻ അവരുടെ സ്മരണക്ക പാത്രവാനായി തീരുന്നു. പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തിന്റെ ഈ ദൂഷ്യമല്ലെ ഇപ്പോൾ യൂറോപ്പിൽ നടക്കുന്ന മഹായുദ്ധത്തിന്ന പ്രധാനകാരണമായി തീൎന്നിരിക്കുന്നത എന്ന സൂക്ഷ്മമായി ആലോചിച്ചാൽ സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഈ കാൎയ്യത്തിൽ ശ്രദ്ധ നമുക്ക കുറെ കുറയുകകൊണ്ടു ആ നമുക്ക മററുവിധത്തിൽ നാശത്തിന്നും കാരണമായി വന്നിട്ടുണ്ട.

പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തിന്റെ ദൂഷ്യമായാണ ഇപ്പോൾ ഈ നാട്ടിൽ പരന്നുപിടിക്കുന്നത. ഗുണമൊ, ദോഷമൊ, ആവശ്യമുള്ളതൊ, ഇല്ലാത്തതൊ എന്നാലോചിക്കാതെ പാശ്ചാത്യന്മാർ പ്രവൃത്തിക്കുന്നതും, ആചരിക്കുന്നതും എല്ലാം യോഗ്യമാണെ എന്ന തെററിദ്ധാരണയിൽ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പലരും നിൎഭാഗ്യവശാൽ അതുപ്രകാരം പ്രവൃത്തിക്കുവാനും, ആചരിക്കുവാനും ഉത്സാഹിക്കുന്നു. ഈ പരിഷ്കാരഭ്രമത്തെയാണ സ്വരാജ്യസ്നേഹികൾ ഇല്ലാതെയാക്കേണ്ടത. ഓരോ വിധത്തിലുള്ള വൃക്ഷങ്ങൾ ഓരോ തരത്തിലുള്ള മണ്ണിൽ വളരുന്നതുപോലെ ഓരോ പരിഷ്കാരം ഓരോ രാജ്യത്തിൽ മാത്രമെ വളൎന്ന പുഷ്ടിയിൽ വരു. ആ പരിഷ്കാരത്തെ കളഞ്ഞു പകരം അന്യപരിഷ്കാരത്തെ അവിടെ കൊണ്ടുവരുന്നത മേൽപറഞ്ഞ ഉപമയിലെ ഒരു മണ്ണിൽ വളൎന്ന വൃക്ഷത്തെ വേരോടെ പറിച്ചുകളഞ്ഞ മറെറാരുതരം മണ്ണിൽ നിന്നിരുന്ന വൃക്ഷത്തെ അവിടെ നട്ടുന്നതുപോലെയാണ. ആദ്യത്തെത നശിക്കുകയും ചെയ്യും. പിന്നത്തെത വേരുപിടിക്കുകയും ഇല്ല. എല്ലാ രാജ്യത്തിലെ പരിഷ്കാരവും ലോകവൎദ്ധനക്ക ആവശ്യമാണ. അതിനെ അതാത രാജ്യക്കാർ അതാത രാജ്യത്തിന്റെ സ്ഥിതിക്കനുസരിച്ചു വളൎത്തികൊണ്ടുവരണം. മററുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്ന കൊണ്ടുവരുന്ന പരിഷ്കാര ചിഹ്നങ്ങൾ ഇതിന്ന വളമായി കൊടുക്കുന്നതല്ലാതെ അതിന്റെ സ്ഥാനത്തേക്ക ഒരിക്കലും വരരുത. ഈ തെററാണ നമ്മുടെ നാട്ടുകാർ ഇപ്പോൾ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നത.

ആറാം ഭാഗം.

സ്വദേശം തിരികെയും.

കപ്പൽ ഇതാ ഇളകുന്നു. ഓരോ നിമിഷം കഴിയുന്തോറും ഇംഗ്ലീഷ കരയിൽനിന്ന ദൂരെദൂരെ പോകുന്നു. കുറെക്കാലം അവിടെ താമസിച്ച് ആ രാജ്യത്തെയും, അവിടത്തെ ജനങ്ങളെയും അറിയുവാൻ സാധിച്ച ഒരാൾക്ക കപ്പലിൽനിന്ന കരയിലേക്ക നോക്കുമ്പോൾ മനസ്സിൽ തിങ്ങിവരുന്ന വിചാരങ്ങൾ കടലാസിൽ എഴുതുന്നതിന്ന പ്രയാസമായി തോന്നുന്നു. മനുഷ്യർ തമ്മിലുള്ള വേർവാടസമയം അന്യോന്യമുള്ള ദോഷത്തെ മറന്ന ഗുണത്തെ മാത്രമെ തൽക്കാലം ഓർക്കുന്നുള്ളു. അതുപോലെ നാം വളരെക്കാലം താമസിച്ച, പലവിധ അനുഭവങ്ങളാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടതായ ഒരു രാജ്യത്തെ വിട്ട പിരിയുമ്പോഴും, അവിടത്തെ ദോഷങ്ങളെ മറന്ന, നമ്മുടെ വേദനയെ വർദ്ധിപ്പിക്കേണമെന്നൊ എന്ന തോന്നുമാറ, ഗുണങ്ങൾ മാത്രമെ തൽസമയം മനസ്സിൽ ഉദിക്കുന്നുള്ളു. പക്ഷെ ഇതൊന്നും ആലോചിച്ചിരിക്കുവാനുള്ള സമയമല്ല ഇപ്പോൾ. കപ്പൽ മുങ്ങുന്നതും ജനങ്ങൾ നശിക്കുന്നതും സാധാരണയായിരിക്കുന്നു. യാത്രയെ സംബന്ധിച്ച പലതും ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കയും ഉൽകണ്ഠയെ വർദ്ധിപ്പിക്കയും ചെയ്യുന്നു. അന്യോന്യം ധൈര്യപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഭയം, യാത്രക്കാരിൽ എല്ലാവർക്കും ഒരുപോലെയുണ്ട. പുറപ്പെട്ട മൂന്ന ദിവസം വളരെ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കേണ്ടുന്ന കാലമാണ. ഇതിന്നുള്ള സകല ഒരുക്കങ്ങളും കപ്പലിൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. കര വിട്ട അധികസമയം കഴിയുന്നതിന്നുമുമ്പായി തോണികൾ താഴ്ത്തി കപ്പലിന്ന വല്ല അപകടവും നേരിടുന്നപക്ഷം ക്ഷണത്തിൽ തോണിയിൽ കയറുവാനുള്ള തരത്തിൽ ആക്കിവെച്ചിരിക്കുന്നു. ആ നിലക്ക വരുന്നതായാൽ യാത്രക്കാ

എല്ലാവരും ഇന്ന സ്ഥലത്തുവന്ന തെയ്യാറാകണമെന്ന പരസ്യവും എഴുതി പററിച്ചിട്ടുണ്ട. ആദ്യമത്തെ രാത്രിയിൽ ഞങ്ങൾക്ക അധികം ഭയത്തിന്ന ഇടയുണ്ടായില്ല. ഡോവർ കടലിടുക്കിൽകൂടിയാണ അന്നത്തെ യാത്ര. ഇവിടം വളരെ ഭദ്രമായി കാത്തിരിക്കുന്ന സ്ഥലമാണ. ഒരുസമയം വല്ല അപകടവും നേരിട്ടാൽകൂടി അടുത്തുള്ള കപ്പലുകാൾക്ക വന്ന രക്ഷിക്കുവാനും സാധിക്കും.

അന്നത്തെ രാത്രി അങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു. പിറേറ ദിവസം (ജൂൻ 20-ാംനു-) രാവിലെ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ തെക്കുള്ള ഒരു തുറമുഖത്തു വന്ന കരയണഞ്ഞു. വിചാരിച്ചതിൽ അധികം, സംഗതിവശാൽ, ഞങ്ങൾക്ക അവിടെ താമസിക്കേണ്ടിവന്നു. അന്ന തന്നെ അവിടെനിന്ന പുറപ്പെടുന്നതിന്ന പകരം 21-ാംനു- രാത്രിയിൽ പതിനൊന്നര മണിക്കു അവിടം വിടുവാൻ സാധിച്ചുള്ളു. അന്ന രാത്രിയിൽ യാത്രക്കാരിൽ അധികം ആളുകൾക്കും ഉറക്കം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. വെള്ളത്തിൽ താണുപോകാതിരിക്കുവാനായി വെണ്ട് (കോൎക്ക്) കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരു വക പട്ട എല്ലാവരുടെയും മുറിയിലും വെച്ചിട്ടുണ്ട. അത ഇട്ടു എപ്പോഴും ഒരുക്കത്തോടുകൂടി ഞങ്ങൾ കാത്തിരുന്നു. വല്ല ശബ്ദവും കേൾക്കുമ്പോഴൊ അത വെടിയൊ എന്നും, വല്ലവരും വേഗത്തിൽ നടക്കുന്നതുകണ്ടാൽ എന്തൊ അപകടമൊ എന്നും ശങ്കിച്ചു ഭയംകൊണ്ടും, തണുപ്പുകൊണ്ടും വിറച്ച രാത്രി കാളരാത്രിയായിതന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. നേരം പുലൎന്നപ്പോഴം കുറെ സമാധാനമായി. കപ്പൽ ഇംഗ്ലീഷചാനൽ വിട്ടു ബിസ്കെ ഉൾക്കടലിൽ എത്താറായിരിക്കുന്നുവെന്നറിഞ്ഞു.

ബിസ്കെ ഉൾക്കടൽ കടക്കുവാൻ ഒരു ദിവസത്തിൽ അധികം കഴിയണം. ഓളവും, തിരയും വളരെ കലശലായുണ്ടാകുന്ന സ്ഥലമാണ ഇത. പക്ഷെ ഞങ്ങളുടെ കപ്പൽ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നിരുന്നസമയത്ത സമുദ്രം തടാകംപോലെ ശാന്തമായിരുന്നു.

1,300 നാഴിക സഞ്ചരിച്ചു, ലണ്ടൻ വിട്ടു ആറാം ദിവസം ജിബ്രാൾട്ടറിൽ എത്തി. ജിബ്രാൾട്ടർ എത്താറാകുമ്പോൾ ദൂരെനിന്നു കാണുന്ന കാഴ്ച വളരെ മനോഹരമാണ്. ഒരുവശത്ത ആഫ്രിക്കകരയും, മറെറ ഭാഗത്ത സ്പെയിൻ രാജ്യത്തിന്റെ കരയും, കപ്പൽ തുറമുഖത്തിൽ അടുക്കുന്നതോറും തെളിഞ്ഞുകാണുന്ന കോട്ടയും, അതിന്നുതാഴെ ഭംഗിയിൽ പണിചെയ്തിരിക്കുന്ന അനേകം ഭവനങ്ങളും എല്ലാം യാത്രക്കാരുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കുന്നു. വൈകുന്നേരം 5 മണിക്ക അവിടെ എത്തി. ആറു മണിക്കൂർ നേരം അവിടെ താമസിച്ചു രാത്രി 11 മണിക്കു അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു മെദ്ധ്യധരണി കടലിൽകൂടി യാത്രയായി. മാർസേയിൽസിൽ എത്തുന്നതുവരെ സ്പെയിൻകരയുടെ വളരെ സമീപിച്ചാണു കപ്പലിന്റെ യാത്ര. ചിലപ്പോൾ ഉയൎന്നും, ചിലപ്പോൾ പരന്നും, കാണുന്ന കരയും, ഇതുകളിടെ ചിതറികിടക്കുന്ന ചെറിയ ഗ്രാമങ്ങളും, ഇവയെല്ലാം അസ്തമനസമയം ആദിത്യഭഗവാൻ, തന്റെ ക്ഷയിച്ച തേജസ്സോടുകൂടി, നോക്കുന്നതും കണ്ടുകൊണ്ടു രണ്ടുദിവസത്തെ യാത്ര അധികം മുഷിപ്പുകൂടാതെ കഴിഞ്ഞു. ലണ്ടനിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു എട്ടാംദിവസം വൈകുന്നേരം ആറുമണിക്കു ഞങ്ങൾ മാർസേയിൽസിൽ എത്തി. ഈ പട്ടണത്തെ പററി ഞാൻ ലണ്ടനിലേക്കുള്ള യാത്രയെ വിവരിച്ചു കൂട്ടത്തിൽ അല്പം പ്രസ്താവിച്ചത വായനക്കാർ ഓർക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. പരന്ത്രീസുകാരുടെ പ്രധാന തുറമുഖമാണു ഇത. യുദ്ധംകൊണ്ടു ഇവിടെ പറയത്തക്ക മാററമൊന്നും കണ്ടില്ല. യൂറോപ്പിലെ പട്ടണങ്ങളിൽ രാത്രിസമയം സാധാരണ കാണുന്ന കാഴ്ച ഇവിടെയും കണ്ടു. വെളിച്ചവും, തിരക്കും, ബീറകടയും, കാപ്പികടയും എല്ലാം പതിവുപ്രകാരം യാതൊരു കുറവും കൂടാതെ കാണാം. തിരക്കിന്റെ കൂട്ടത്തിൽ കാണുന്ന അനവധി പട്ടാളക്കാരും, യുദ്ധസംഭവങ്ങളെ ഉറക്കെ വിളിച്ചു

നടക്കുന്ന വൎത്തമാനകടലാസവില്പനക്കാരും, മാത്രമെ യുദ്ധത്തെ പററി ഓൎമ്മപ്പെടുത്തുവാൻ ഇവിടെയുള്ളു. പിറെറദിവസം ഉച്ചസമയം ഞങ്ങൾ ഈ ഇറമ്പും വിട്ടു പുറപ്പെട്ടു. പിന്നെ രണ്ടുദിവസം കഴിഞ്ഞതിന്നശേഷം കപ്പൽ വന്നണഞ്ഞത മാംട്ട എന്ന ദ്വീപിലായിരുന്നു. മദ്ധ്യധരണികടലിൽ ഉള്ള ഒരു ചെറിയ ദ്വീപാണ ഇതു. എങ്കിലും വളരെ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമാണു. വളരെ പുരാതനമായി ഇവിടെ പണിചെയ്തിരിക്കുന്ന ഒരു പള്ളിപോലെ ഇത്ര വിശേഷമായ ഒരു പള്ളി ഞാൻ വേറെയെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ല. ഇവിടുത്തെ സ്ത്രീകളുടെ ഉടുപ്പിന്നു ഒരു വിശേഷമുണ്ടു. എല്ലാവരും കറുപ്പചേലയാണ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതു. ഇത ചുമലിൽകൂടി തലയിലേക്ക വരുമ്പോൾ ഒരു കുടയുടെ ആകൃതിയായിരിക്കുന്നു. ആ പുടവയുടെ നിറവും, ഉടുപ്പിന്റെ സമ്പ്രദായവും, മുഖത്തിന്റെ ആകൃതിയും, ഐശ്വൎയ്യമുള്ള അടക്കവും നമ്മുടെ രാജ്യത്തുള്ള ചില സ്ത്രീകളെ ഓൎമ്മപ്പെടുത്തും. മാംട്ട വിട്ട മൂന്നാം ദിവസം പോൎട്ടസെയ്ദിൽ എത്തി. പിറെറദിവസം രാവിലെ സൂയസ്തോട കടക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

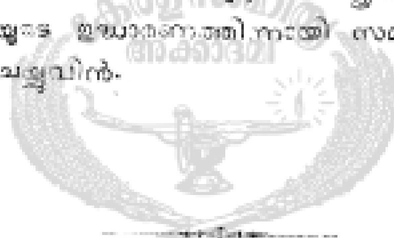
ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്ന നാട്ടിലേക്ക വരുന്നസമയം യുദ്ധത്തിന്റെ വല്ല അംശവും കാണ്മാൻ സാധിക്കുമെങ്കിൽ അത ഇവിടെയാണ. തോട്ടിൽകൂടി കപ്പൽ വളരെ സാവധാനത്തിലാണ പോകുക. ഇരുവശത്തും നമ്മുടെ നാട്ടുകാരായ പട്ടാളക്കാരെ കാണാം. കരിമുകളും, കൂടാരങ്ങളും, ഒട്ടകങ്ങളും, കുതിരകളും, പട്ടാളക്കാരും, പണിക്കാരും തോട്ടിന്റെ ഒരററംമുതൽ മറെറ അററം വരെ ഇടക്കിടെ കാണാം. കപ്പൽ അതിലെ കടന്നുപോകുമ്പോൾ അതിലുള്ള തങ്ങളുടെ നാട്ടുകാരെ കണ്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായ സന്തോഷത്തെ അടക്കിവെക്കുവാൻ അവൎക്ക സാധിച്ചില്ല. ഹിന്ദുസ്ഥാനിയിൽ എന്തെല്ലാമൊ പറയുന്നു. ആൎപ്പുവിളിക്കുന്നു. തൊഴുകുന്നു. നമസ്കരിക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം കാണുവാനിടയായവൎക്കൊ

ലെ സൂവസ്തോട കടന്നിരുന്ന ഒരു ദിവസം വളരെ രസമായി കഴിഞ്ഞു. സൂവസ്സിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടതോടുകൂടി കലശലായ ഉഷ്ണവും തുടങ്ങി. ഇത ഏകദേശം ബോംബെ അടുക്കാറാകുന്നതുവരെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ലണ്ടൻവിട്ട 23 ദിവസം കഴിഞ്ഞു. ജൂലായിമാസം 11-ാംനു ഞായറാഴ്ച രാവിലെ 11 മണിക്ക സ്വരാജ്യത്തിന്റെ കര കാണാറായി.

കര കാണുന്നു' കര കാണുന്നു' എന്ന ചിലർ പറയുന്നത കേട്ട മറ്റുള്ളവരും ചെന്ന ദൂരദർശിക്കണ്ണാടിയിൽകൂടി കരയെ നോക്കിനിന്നു. ഓരോ മിനുട്ട കഴിയുന്തോറും ഭാരതഖണ്ഡത്തിന്റെ പശ്ചിമതീരം അധികാധികം തെളിഞ്ഞുവരുന്നു. പഞ്ചാബുകാരനും, മദിരാശിക്കാരനും, മഹാരാഷ്ട്രനും, ബെങ്കാളിയും ഒന്നിച്ചുനിന്ന മാതൃഭൂമിയെ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നത കണ്ട എന്റെ മനസ്സിൽ വിവരിക്കുവാൻ പ്രയാസമായ വികാരം ഉണ്ടായി. ജന്മഭൂമിയിൽ കാൽ പതിക്കുവാനുള്ള അവസരത്തെ ക്ഷമയില്ലാതെ കാത്തുകൊണ്ട അടക്കുവാൻ പ്രയാസമായ സന്തോഷത്തോടുകൂടി അങ്ങോട്ടതന്നെ നോക്കി.

വായനക്കാരെ! ഈ സന്തോഷം വളരെക്കാലം സ്വദേശംവിട്ട ദൂരെപോയി മടങ്ങുന്നവർക്കുമാത്രമെ അനുഭവിച്ചറിയുവാൻ കഴിയൂ. എത്ര ഫലപുഷ്ടിയില്ലാത്തതായാലും, എത്ര മരുഭൂമിയായാലും, പരിഷ്കാരം എത്ര കുറഞ്ഞതായാലും സ്വദേശം സ്വദേശം തന്നെ. അങ്ങിനെയിരിക്കെ ഈ മഹാഭൂമിയെ എത്രകണ്ട അധികം സ്നേഹിക്കണം! ഇവിടെ വിളയാത്ത ഫലം എന്ത! ഇവിടെ കാണാത്ത കാലാവസ്ഥ ഏത! പ്രകൃതി ഈ രാജ്യത്തെ എത്ര സുഭിക്ഷമാക്കി സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു! മഹാന്മാരായ ഋഷികൾ മനുഷ്യർക്ക ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്തത ഇവിടെയല്ലെ! ശ്രീരാമൻ ജനിച്ചത ഇവിടെയല്ലെ! ഭഗവൽഗീത ഉണ്ടായത ഇവിടെയല്ലെ! അക്ബർ വാണത ഇവിടെയല്ലെ! കാളിദാസർ ജനിച്ചതും ഇ

വിശേഷമല്ലേ! ഇങ്ങിനെ വിചാരിച്ച സന്തോഷത്തോടും, ഭക്തിയോടുംകൂടി സ്വദേശത്തിൽ ചവിട്ടിയപ്പോഴും ഇത്ര മാഹാത്മ്യമേറിയ കാര്യങ്ങളെ ഇനിയും ഉയൎന്ന നിലയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിന്ന അതിന്റെ സന്താനങ്ങൾ നിരന്തരം ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടോ എന്ന് വിചാരിച്ച ലജ്ജയും, വ്യസനവും തോന്നി. വായനക്കാരെ! ഭാരതത്തിന്റെ കീൎത്തിയെ നിലനിൎത്തേണ്ടതു നമ്മുടെ ഭാരമല്ലേ. ഇതിന്റെ ശ്രേയസ്സിനെ വൎദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതു നമ്മുടെ മുറയല്ലേ. അതിനുവേണ്ടി യത്നിക്കുന്നതിൽ അധികം സുഖപ്രദമായി നമുക്കു വേറെ എന്തിരിക്കുന്നു? ഇങ്ങിനെ നിത്യം വിചാരിക്കുന്നതായാൽ ഈ പുസ്തകം കയ്യിൽനിന്നു വെക്കുന്നതിനുമുമ്പായി, നിങ്ങളുടെ സമയത്തിൽ ഒരു ഭാഗവും, സമ്പാദ്യത്തിൽ ഒരു അംശവും മാതൃഭൂമിയുടെ ഉദ്ധാരണത്തിനായി സമൎപ്പണം ചെയ്യുമെന്നു സത്യം ചെയ്യുവിൻ.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി